การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิเชษฐ์ สุดใด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

เมษายน 2555

การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิเชษฐ์ สุดใด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

เมษายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

บทคัดย่อ

ของ

วิเชษฐ์ สุดใด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

เมษายน 2555

วิเชษฐ์ สุดใด. (2555). *การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ, รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์.

การวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยตามหลักมานุษยดุริยางควิทยา โดยข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาจากการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่ภาคสนาม แล้วนำมาทำการศึกษาวิเคราะห์เรียบเรียงความสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

(1) เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบต่าง ๆ ของเมตาลี่

(2) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์บทเพลงที่บรรเลงโดยเมตาลี่

(3) เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของเมตาลี่ในวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปว์

ผลการวิจัยพบว่าเมตาลี่เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ สันนิษฐานว่าพัฒนามาจากเครื่องดนตรีตะวันตกที่เรียกว่า “แมนโดลิน” แต่ด้วยการออกเสียงของกะเหรี่ยงไม่ชัดจึงทำให้เพี้ยนมาเป็น “เมตาลี่” เมตาลี่ที่พบในตำบลไล่โว่สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1.เมตาลี่แบบโปร่ง 2.เมตาลี่แบบกล่องเสียงอลูมิเนียม การแสดงเมตาลี่พบได้ทั่วไปในตำบลไล่โว่โดยชาวกะเหรี่ยงให้ความสำคัญ และถือเป็นเครื่องดนตรีประจำชนเผ่าของตนเอง บทเพลงเมตาลี่ยังสื่อถึงความนึกคิดของชาวกะเหรี่ยงบางครั้งสะท้อนมุมมองด้านสังคม ธรรมชาติ ความเชื่อ และความรัก การสืบทอดในปัจจุบันพบน้อยมาก สาเหตุที่ขาดผู้สืบทอดมีหลายประการ เช่น ความยากในการร้อง และบรรเลงเมตาลี่ สภาวะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่

ในการวิเคราะห์บทเพลงจำนวน 6 เพลง พบว่า โครงสร้างของบทเพลงไม่ซับซ้อน และสามารถบรรเลงซ้ำได้ตามความพอใจ ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้ ได้แก่ ดอเรียนโหมด เมเจอร์สเกล เพนทาโทนิกไมเนอร์ และ ลิเดียนโหมด การเคลื่อนที่ของทำนองมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม มีการเล่นทำนองเสียงต่ำพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

A STUDY OF METALE THE INSTRUMENT OF PWO KAREN AT LAIVO SUB-DISTRICT SANGKLABURI DISTRICT KANCHANABURI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

WICHET SUDDAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Arts Degree in Ethnomusicology

at Srinakharinwirot University

April 2012

Wichet Suddai. (2012). *A Study of Metale the instrument of Pwo Karen at Laivo Sub-district Sangklaburi District Kanchanaburi Province*. Master Thesis. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Chanida Tungdechahirun, Assoc. Prof. Dr.Kanchana Intarasunanont.

The Ethnomusicology research is used in this research. The field research was used to collect the data. Then the data were analyzed to arrange the importance. The purposes of this research were

(1) to study the background and the elements of Metale

(2) to collect and analize the song performed by Metale

(3) and to study the Metale role in the Pwo Karen culture

The research results revealed that Metale is the stringinstrument of Pwo Karen at Laivo Sub-district. It is assumed that Metale was developed from Mandolin, the western instrument. Due to the unclear pronunciation of Karen, the pronunciation "Mandolin" was applied to "Metale". Metale at Laivo Sub-district can be divided into two kinds: Acoustic Metale and Acoustic-Aluminium Metale. The Metale performance can be thoroughly seen at Laivo Sub-district. Metale, their private instrument, is important for Pwo Karen. The Metale song conveys the Pwo Karen people's concept, the social point of view, the natural, the belief and the affection. Nowadays, the inheritance is hardly found. The reasons are that the difficulty of the chanting and performing as well as the economic status and modern social change.

The six songs were analyzed to find out the song structure is not complicated and can be satisfactorily repeated. Playing melody is the same as the singing melody and the interruption is inserted at the pause of the singing melody. Dorian mode, Major scale, Pentatonic minor and Lydian mode are mainly used. There are three Melodic motions: Conjunct motion, Disjunct motion, and Repetition motion. Also, the bass and the melody are simultaneously carried on.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ของ

วิเชษฐ์ สุดใด

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน เมษายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์	คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ประธาน	.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ)	(อาจารย์ ดร.วีระ พันธุ์เสือ)
.....กรรมการ	.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์)	(อาจารย์ ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรสุนานนท์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากบุคคลสำคัญที่ให้ความช่วยเหลือและให้การร่วมมือ ในงานที่เกี่ยวข้องกับปริญญานิพนธ์จากหลาย ๆ ฝ่าย

ขอขอบพระคุณ ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาในการนำเสนองานวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเรียบเรียงงานวิจัยของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ครูอภิชาติ เสตะพันธ์ และครอบครัวสำหรับความรู้และที่พักอาศัย ชะล่าหล่งสำหรับแรงบันดาลใจในการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ รวมทั้ง ชะล่าโซทู ชะล่าคองเจิ่ง ชะล่าโจ่ได้ดี เออนึ่งโซ่ และศิลปินนักเล่นเมตาลี่ชาวไล่โว่ ที่สละเวลาให้ข้อมูลทางดนตรี และให้ความกรุณาสอนวิธีการร้อง และบรรเลงเมตาลี่แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงโปว์ตำบลไล่โว่ทุกท่านสำหรับความเมตตา และความช่วยเหลือในระหว่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ และ ดร.วีระ พันธ์เสือ ที่ได้กรุณาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโท ภาคพิเศษสาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา รุ่นปี 52 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้เกียรติไว้วางใจและเป็นกำลังใจในการมอบหมายงานระหว่างการศึกษา การทำงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์ภัสชา น้อยสอาด ที่คอยแนะนำช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณอาจารย์ฉัตรศิริ กลั่งเนียม ช่วยเก็บข้อมูลภาคสนาม

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อทองดำ สุดใด คุณแม่บังอร สุดใด และครอบครัวของผู้วิจัยสำหรับความเข้าใจ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ทำให้งานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิเชษฐ์ สุดใด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดของการวิจัย	7
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	8
	เอกสารและตำราทางวิชาการ	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีกะเหรี่ยง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เพลง	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
3	**วิธีการดำเนินการวิจัย**	17
	ขั้นรวบรวมข้อมูล	17
	ขั้นศึกษาข้อมูล	17
	การวิเคราะห์ข้อมูล	18
	ขั้นสรุป	19
4	**การนำเสนอผลงานวิจัย**	20
	ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	20
	ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง	20
	ประวัติความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในอำเภอสังขละบุรี	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 (ต่อ)

ลักษณะทางภูมิประเทศของอำเภอสังขละบุรี 23

การปกครองของอำเภอสังขละบุรี..... 23

การปกครองของตำบลไล่โว่..... 23

กะเหรี่ยงโปว์บ้านกองม่องทะ..... 25

กะเหรี่ยงโปว์บ้านสะเนพ่อง..... 25

กะเหรี่ยงโปว์บ้านเกาะสะเดิ่ง..... 26

กะเหรี่ยงโปว์บ้านทิไร่ป้า..... 27

กะเหรี่ยงโปว์บ้านจะแก..... 27

กะเหรี่ยงโปว์บ้านไล่โว่ สาละวะ..... 28

ความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงโปว์..... 28

ประเพณี และพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต..... 29

ภาษา..... 31

การแต่งกาย..... 32

ลักษณะบ้านเรือน..... 35

โครงสร้างทางสังคม และระบบเครือญาติ..... 38

การประกอบอาชีพ..... 38

การศึกษา..... 40

การสาธารณสุข..... 41

สาธารณูปโภค..... 42

ตอนที่ 2 เมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี..... 42

ประวัติความเป็นมาของเมตาลี่..... 42

ลักษณะทางกายภาพของเมตาลี่..... 44

วิธีการบรรเลง..... 49

ลักษณะการวางมือซ้าย..... 49

ลักษณะการวางมือขวา..... 50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 **(ต่อ)**

เทคนิค และวิธีการบรรเลง..... 51

ลักษณะท่าทางในการบรรเลง..... 54

ท่ายืนบรรเลง..... 54

ท่านั่งพื้นบรรเลง..... 55

ท่านั่งเก้าอี้บรรเลง..... 55

ระบบเสียง..... 56

การตั้งสาย..... 56

ระบบเสียงบนคอเมตาลี่..... 58

โอกาสในการบรรเลง และบทเพลงที่ใช้บรรเลง..... 61

ประเภทของบทเพลง..... 61

บทบาททางสังคม..... 62

กระบวนการสืบทอด..... 64

การวิเคราะห์บทเพลงจากเมตาลี่..... 65

เพลง ไย๊ยาพ้อ นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล..... 66

เพลง พูโถพู้ นายโจ่ได้ดี พนาพิทักษ์สกุล..... 76

เพลง อยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ”เธอรู้บ้างไหม นายสมปอง ก้องไพรวัลย์..... 87

เพลง โผล่วเดเม่ยล่า นายสะอาด สังขละวิมล..... 96

เพลง ไล ไล นายเออนึ่ง..... 105

เพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ นายคองเจิ่ง..... 116

5 **สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ** 126

วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 126

ความสำคัญของการวิจัย 126

วิธีดำเนินการวิจัย 126

สรุปผลการวิจัย 127

สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงจากเมตาลี่ 132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 (ต่อ)

อภิปรายผล 136

ข้อเสนอแนะ 137

บรรณานุกรม 138

ภาคผนวก 142

ภาคผนวก ก..... 143

ภาคผนวก ข..... 148

ภาคผนวก ค..... 155

ภาคผนวก ง 190

ประวัติย่อผู้วิจัย 197

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 ระยะห่างของเฟร็ต..... 46
2 การตั้งสายของนายหล่ง (กองม่องทะ)..... 57

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 เส้นทางการอพยพของกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทย..... 21
2 ตัวอย่างเปรียบเทียบ อักษรไทย กับกะเหรี่ยง……..…….... 32
3 การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงทั้งหญิง และชาย…… . 33
4 การแต่งกายแบบนุ่งโสร่งแบบดั้งเดิมสวมเสื้อคอปก..... 34
5 การแต่งกายเสื้อเชิ๊ตสีขาวทับด้วยเสื้อทรงกระสอบแบบดั้งเดิม…….. 34
6 เด็กในหมู่บ้านกองม่องทะแต่งกายเหมือนเด็กในเมือง…….. 35
7 บ้านที่สร้างด้วยไม้ไผ่……..…. 36
8 บ้านที่มีรูปทรงสมัยใหม่…….... 37
9 หลังคาบ้านปัจจุบันนิยมใช้สังกะสี..... 37
10 ไร่นาของชาวกะเหรี่ยง..... 40
11 แมนโดลิน (ซ้าย)เมตาลี่แบบอะลูมิเนียม (กลาง)และเมตาลี่แบบโปร่ง (ขวา)…….. 43
12 เมตาลี่ ด้านหน้า และด้านหลัง…… 44
13 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมตาลี่…… 45
14 เมตาลีที่ลำตัวทำจากไม้อัด และ เมตาลีที่ลำตัวทำจากไม้ขุด..... 47
15 กล่องเสียง……..…… 48
16 ฝาบิดกล่องเสียงด้านหน้า และด้านใน..... 48
17 กล่องเสียงแบบโปร่ง……. 49
18 การวางมือซ้าย……... 49
19 การกดสาย 6 ด้วยนิ้วโป้ง……..…. 50
20 การวางแขนขวา……..…. 50
21 การดีดมือขวา……..…. 51
22 ท่านั่งยืนบรรเลง……..... 54
23 ท่านั่งพับเพียบ……... 55
24 ท่านั่งขัดสมาธิ……..…….. 55
25 การนั่งบรรเลงบนเก้าอี้ (ด้านหน้า และด้านข้าง)……..…. 55
26 ขับร้องและบรรเลงเมตาลี่ขณะเดินทาง…….. 56
27 ระบบเสียงบนคอเมตาลี่……..…… 59

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ **หน้า**

28 การแสดงเมตาลี่ในงานลอยกระทง..... 62

29 การแสดงเมตาลี่ในงานทำบุญข้าวใหม่..... 63

30 การแสดงเมตาลี่ในงานฟาดข้าว..... 63

31 ตำแหน่งการเล่นเพลง ไย๊ยาพ้อ บนคอเมตาลี่..... 73

32 ตำแหน่งการเล่นเพลง พูโถพู้ บนคอเมตาลี่..... 84

33 ตำแหน่งการเล่นเพลงอยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ” เธอรู้บ้างไหม บนคอเมตาลี่..... 94

34 ตำแหน่งการเล่นเพลง โผล่วเดเม่ยล่า บนคอเมตาลี่..... 103

35 ตำแหน่งการเล่นเพลง ไล ไล บนคอเมตาลี่..... 113

36 ตำแหน่งการเล่นเพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ บนคอเมตาลี่..... 122

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ที่ไหนมีมนุษย์ที่นั่นมีวัฒนธรรมที่ไหนมีวัฒนธรรมที่นั่นมีดนตรีไม่ว่าดนตรีจะอยู่ในสถานะที่เป็นวัฒนธรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมก็ตาม แสดงให้เห็นว่าดนตรีมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะล้าหลังหรือทันสมัยเพียงใดวัฒนธรรมก็ย่อมมีคุณค่าต่อสังคมนั้นเสมอ ดนตรีถูกปรุงแต่งขึ้นเพื่อตอบสนองความรู้สึกจิตใจของผู้คนสังคมนั้น ๆ และก็มีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามวิถีของแต่ละชุมชน

ดนตรีของแต่ละภูมิภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย เช่น ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ เป็นต้น ล้วนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทั้งเครื่องดนตรี บทเพลง วิธีการบรรเลง บทบาทที่มีต่อวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีชุมชนหรือชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เช่น ชุมชนมอญ กะเหรี่ยงเชื้อสายต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนก็มีเอกลักษณ์ทางด้านดนตรีที่น่าสนใจแตกต่างกันไป

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545: 49) ได้กล่าวว่า กะเหรี่ยงเป็นชาวเขาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในภาคเหนือประมาณ 100,000 คน ภาคกลางประมาณ 10,000 คน ส่วนใหญ่อยู่ตามจังหวัดติดกับพรมแดน คำว่า “กะเหรี่ยง” เป็นชื่อเรียกกันในหมู่คนไทยภาคกลาง คนไทยในรัฐฉานแห่งสหภาพพม่า และจังหวัดทางภาคเหนือของไทยเรียก “ยาง” บางที่เรียกว่า “กะหร่าง” พม่าเรียกว่า “กะยิ่น” ชาวยุโรปเรียกว่า “Karen”

ชาวเผ่ากะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 เผ่าด้วยกัน คือ

1. กะเหรี่ยงสะกอ (skaw karen) หรือที่เรียกว่า กะหล่าง
2. กะเหรี่ยงโปว์ (pwo karen) บางคนเรียก ปุโหว่ หรือ โพ่ว ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเรียก ยางเยียน
3. กะเหรี่ยงบะเว (bghwe karen) บางคนเรียก กะเหรี่ยงคอยาว, ยาง หรือ คะยา (kaya)
4. กะเหรี่ยงตองตู (taung tsu karen) หรือที่เรียกว่าตองซู่

ชาวเผ่ากะเหรี่ยงทั้ง 4 เผ่า อาศัยอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของไทย ทั้งทางภาคเหนือภาคตะวันตก แม้จะมีวัฒนธรรม ความเชื่อ การดำรงชีวิตที่คล้ายกัน แต่ในเรื่องของดนตรีนั้นก็มีความแตกต่างกันอยู่มากพอสมควร

สมัย สุทธิธรรม (2541: 33-35) กล่าวว่ากะเหรี่ยงเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีลักษณะนิสัยชอบร้องเพลงและเต้นรำ ในงานรื่นเริงต่าง ๆ หรือในพิธีกรรมใด ๆ พวกเขาจะต้องมีการร้องรำทำเพลงอยู่เสมอ

เช่น งานปีใหม่ งานแต่งงาน หรือแม้กระทั่งงานศพ ชาวกะเหรี่ยงก็ยังร้องเพลงรำพึงรำพันอย่างโหยหวน เพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมเรียกว่า “ทา” เครื่องดนตรีชาวกะเหรี่ยง นอกจากจะมีฆ้อง กลอง และซึง แล้วยังมีเครื่องดนตรีอีกหนึ่งชนิด เรียกว่า กอย ซึ่งทำจากเขาควาย การเต้นรำของชาวกะเหรี่ยงมีความคล้ายคลึงกับพวกไทยใหญ่ โดยจะก้าวเท้าเป็นจังหวะเร็ว และแกว่งมือไปมาด้วยลีลาที่น่าดู สังคมกะเหรี่ยงในปัจจุบันนิยมร้องเพลงแบบเพลงสมัยใหม่ เรียกว่า ต่า-ซะ-หวิ ซึ่งมีรากฐานมาจากเพลงสวดในคริสต์ศาสนา

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสรินยา คำเมือง (2540: 37) ได้กล่าวถึงเพลงที่ใช้ในงานศพ และงานแต่งงานของชาวกะเหรี่ยงโปว์ ว่า เพลงที่ใช้ในงานศพ เป็นการร้องโต้ตอบของหนุ่มสาว ซึ่งนับเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวจะได้พบกัน เกี้ยวพาราสีและร้องเพลงโต้ตอบกัน ส่วนการร้องเพลงในงานแต่งงานเป็นการร้องเพลงของผู้อาวุโสที่เป็นผู้ชาย เป็นการร้องเพลงที่มีเสียงลากยาว มีคนเป็นต้นเสียง และคนอื่น ๆ ก็จะร้องประสานตามไป เนื้อหาของบทเพลงจะเน้นความดีใจที่ได้มาพบปะกันมากมายในโอกาสอันเป็นมงคล มีความสนุกสนาน หรือไม่ก็เป็นการบ่งบอกถึงความดี ความขยันของฝ่ายเจ้าบ่าว และเจ้าสาว และยังเป็นการอวยพร และสั่งสอนคู่บ่าวสาวไปด้วย

กะเหรี่ยงโปว์เป็นกะเหรี่ยงที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองรองจากกะเหรี่ยงสะกอ อาศัยอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ 15 จังหวัดดังนี้คือ กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุทัยธานี แม่ฮ่องสอน ตาก และแพร่ (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสรินยา คำเมือง. 2540: 7)

วีระวัธน์ ธีรประสาธน์ ได้กล่าวคำนิยมในหนังสือของ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (2539: 6-7) ภูมิปัญญานิเวศวิทยาชนพื้นเมือง: ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ว่า

“กระเหรี่ยงเชื้อสาย โปว์ หรือ โพล่ง ต่างกับกระเหรี่ยงทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นเชื้อสาย สะกอ ในเขตรักษาพันธ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีชุมชนกระเหรี่ยงรวม 11 หมู่บ้านในเขตตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 6 หมู่บ้าน คือบ้านกองม่องทะ บ้านสะเนพ่อง (เมืองสังขะบุรีเก่า) บ้านเกาะสะเดิ่ง บ้านทิไร่ป่า บ้านจะแก และบ้านไล่โว่-สาละวะ ”

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสรินยา คำเมือง. (2540: 37) ได้กล่าวถึงการรำตงของกะเหรี่ยงโปว์ที่มาจากหมู่บ้านกอม่องทะ และบ้านเวียดาดี้ว่า การรำตงต้องใช้ผู้แสดงอย่างน้อย 12 คน และเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการรำตงนั้น นอกจากจะมีกลองยาว ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ใช้ประกอบในการขับร้องยังมีเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น แมนโดลิน และระนาดเหล็ก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพม่า

ดนตรี และบทเพลงของชาวกะเหรี่ยงกองม่องทะนี้ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงอธิบายเรื่องวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านี้ ถะคู(บทเพลง)ของชาวกะเหรี่ยง ไม่ได้เป็นเพียงเพลงที่ร้องเล่น เพื่อสร้างความบันเทิงเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญนั้นคือสิ่งที่ซ่อนไว้ในบทเพลง สิ่งที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของบทเพลงที่สื่อออกมา ล้วนแล้วแต่มีความหมายต่อชาวกะเหรี่ยง ถะคูแฝงไว้ด้วยการถ่ายทอดทางศาสนา การคงอยู่ของภาษา และประเพณีต่าง ๆ ดนตรีเป็นสิ่งที่สร้างความชัดเจนของวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยงได้ดียิ่งขึ้น และเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า หากในสังคม และวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยง (โผล่ว) ไม่มีถะคูและดนตรีอยู่ในวัฒนธรรม ทุกวันนี้เรื่องราวต่าง ๆ ของชาวกะเหรี่ยงก็คงไม่มีให้เราได้ศึกษาถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน (จรัญ กาญจนประดิษฐ์. 2547: 240)

เมตาลี่เครื่องดนตรีประเภทดีดของกะเหรี่ยงโปว์ มีรูปร่างคล้ายเมนโดลิน แต่มีหกสายเหมือนกีตาร์ แต่เมตาลี่จะมีขนาดเล็กกว่า เป็นเครื่องดนตรีสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในดนตรีของกะเหรี่ยงในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา แม้จะเป็นเครื่องดนตรีที่มีรูปแบบอย่างตะวันตก แต่เมื่อเครื่องดนตรีชนิดนี้เข้าสู่วัฒนธรรมกระเหรี่ยงทั้งทำนองเพลงและวิธีการเล่นก็เป็นแบบเฉพาะกลายเป็นเอกลักษณ์ของตนในที่สุด และได้รับความนิยมในกลุ่มชาวกระเหรี่ยงอย่างรวดเร็ว

ดนตรีที่ทำหน้าที่เพื่อนันทนาการในสังคมเริ่มเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยังมีการสงคราม การติดต่อค้าขาย การเคลื่อนย้ายผู้คนจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง การเผยแพร่ลัทธิศาสนา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้ศิลปะการดนตรี เครื่องดนตรีของสังคมหนึ่งมีโอกาสแพร่ไปยังสังคมอื่น ๆได้ทั้งโดยการรับไปทั้งหมด และโดยการปรับปรุงให้ถูกใจผู้คนในสังคม (ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. 2544: 2)

จากการศึกษาดนตรีกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ของจรัญ กาญจนประดิษฐ์ พบว่าเครื่องดนตรีตะวันตกอย่างกีตาร์ และบทเพลงสมัยนิยมกำลังแพร่เข้าสู่วัยรุ่นชาวกะเหรี่ยงอย่างรวดเร็ว จากเหตุและปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเครื่องดนตรีเมตาลี่ที่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อนึ่งการศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและต้องการค้นคว้าดนตรีกะเหรี่ยง นอกจากจะได้ข้อมูลใหม่แล้วยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีในวัฒนธรรม กระเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยแบ่งเป็นหัวข้อย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบต่าง ๆ ของเมตาลี่
2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์บทเพลงที่บรรเลงโดยเมตาลี่
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของเมตาลี่ในวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปว์

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงประวัติและความเป็นมาและองค์ประกอบสำคัญในการบรรเลงเมตาลี่
2. ได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีกระเหรี่ยงโปว์ให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่น่ายกย่องสามารถดำรงอยู่สืบไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาบริบททางสังคมของชุมชนกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2. ศึกษาประวัติความเป็นมา และองค์ประกอบสำคัญของเมตาลี่

3. รวบรวมและวิเคราะห์บทเพลงที่ใช้เมตาลี่บรรเลง รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของเมตาลี่ในวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปว์

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลที่ได้จากตำราวิชาการและข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการบันทึกการสัมภาษณ์ การบันทึกภาพนิ่ง และการบันทึกภาพเคลื่อนไหวจากวิทยากรและศิลปินของชุมชนกะเหรี่ยงโปว์

2. การบันทึกโน้ตจะบันทึกเป็นโน้ตดนตรีสากล

3. การบันทึกเพลงต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษา เป็นการบันทึกเสียงจากเครื่องดนตรีเมตาลี่ที่ผู้บรรเลงเป็นศิลปินในชุมชนกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้ศึกษาค้นคว้านำมาถอดและบันทึกเป็นโน้ตเพลง

4. วิเคราะห์บทเพลงจากการบรรเลงเมตาลี่ ตามหลักทฤษฎีและหลักการวิเคราะห์

5. คำศัพท์ภาษากะเหรี่ยงที่ใช้ในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการถ่ายทอดด้วยภาษาไทยให้ใกล้เคียงกับเสียงเดิมมากที่สุด มิได้ยึดถือตามหลักภาษาศาสตร์แต่อย่างใด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชาวเขา หมายถึง ชนกลุ่มน้อยซึ่งตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่บนภูเขา และมีวิถีชีวิตแตกต่างกว่าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

กะเหรี่ยง หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 4 เผ่าด้วยกัน คือ กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโปว์ กะเหรี่ยงบะเว และกะเหรี่ยงตองตู

เมตาลี่ หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายของชาวกะเหรี่ยง

ถะคู หมายถึง เพลงร้อง

รำตง หมายถึง การแสดงนาฏศิลป์ ฟ้อนรำที่เป็นเอกลักลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง

มุขปาฐะ หมายถึง เรื่องราวที่ถ่ายทอดกันแบบปากต่อปากไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

พิธีกรรม หมายถึง กิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเป็นเรื่องของความเชื่อที่ยึดถือสืบต่อกันมา

กลุ่มเสียง หมายถึง กลุ่มของระดับเสียง หรือโน้ตที่นำมาจัดเรียงกันเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปสูง หรือจากสูงลงมาต่ำ

แนวทำนอง หมายถึงเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่สลับซับซ้อนกัน เป็นเสียงหลักของบทเพลง

แนวทำนองเสียงต่ำ หมายถึง เสียงประสานที่มีเสียงทุ้มต่ำ

องค์ประกอบทางดนตรี หมายถึง ส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้ดนตรีเกิดเป็นรูปร่างขึ้นมา

ท่อนดนตรีนำ หมายถึง แนวทำนองดนตรีหลักที่มีการเล่นก่อนเข้าท่อนร้อง และมีการบรรเลงซ้ำหลายเที่ยว

หลักเสียง หมายถึง ระดับเสียงที่สำคัญที่สุดในเพลง อยู่ในจังหวะหนัก และพบมากในบทเพลง

ขั้นคู่ประสาน หมายถึง ขั้นคู่ซึ่งโน้ต 2 ตัวถูกเล่นพร้อมกัน (Harmonic interval)

การเล่นคอร์ด หมายถึง การเล่นตั้งแต่ 3 โน้ตพร้อมกัน

ช่วงเสียง หมายถึง ระยะของทำนองจากต่ำสุด ไปสูงสุด

ระดับเสียงสุดท้าย หมายถึง ระดับเสียงหรือโน้ตสุดท้ายของเพลง

การดีดแบบรัวเสียง หมายถึง คือ การดีดเพื่อให้ได้โน้ตต่อเนื่องกันหลายตัว

การเล่นตบสาย หมายถึง เป็นการดีดเพียงครั้งเดียวแต่ได้โน้ตสองตัว

การดีดแบบตวยโล หมายถึง เป็นการเล่นทำนองแบบขั้นคู่ 8

การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง หมายถึง การเคลื่อนที่ของทำนองตามระดับขั้นของเสียง

การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง หมายถึง การเคลื่อนที่ของทำนองแบบข้ามขั้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

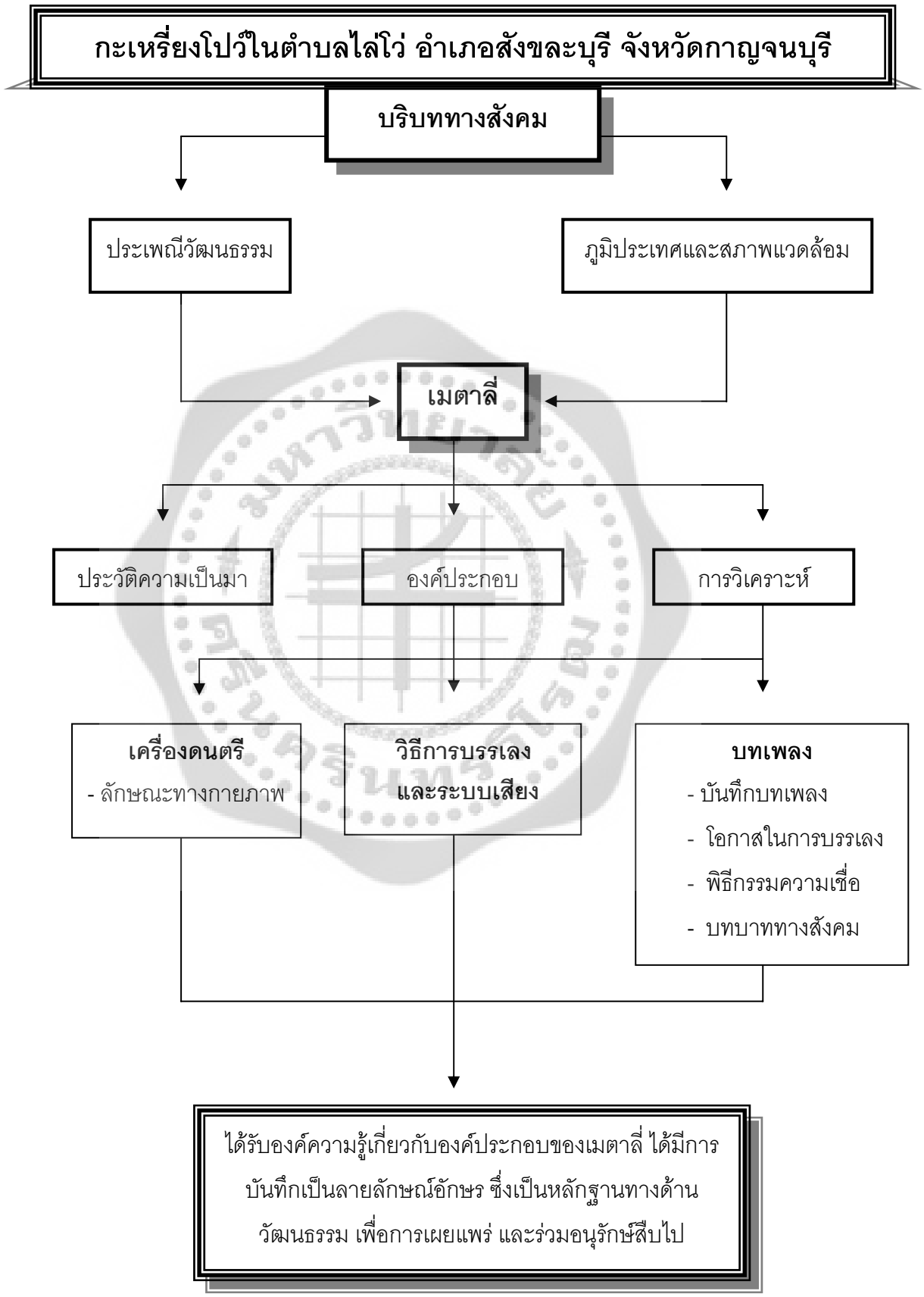

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้ได้ใช้รายละเอียดของข้อมูลและเนื้อหาด้านความรู้ต่างๆ จากงานด้านวิชาการและบทความที่รวบรวมได้ในปัจจุบัน โดยศึกษาจากตำราวิชาการ จากรายงานวิจัย ข้อมูลต่าง ๆ ได้แบ่งเป็นหัวข้อสำคัญดังนี้

1. เอกสารและตำราทางวิชาการ
    1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง
    1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีกะเหรี่ยง
    1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เพลง
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและตำราทางวิชาการ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง

สมชาย ศรีสุข (ม.ป.ป: 102) กล่าวถึงประวัติชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงไว้ดังนี้

นักมานุษยวิทยา และนักประวัติศาสตร์ จัดชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงอยู่ในตระกูลทิเบต – พม่า โดยสันนิษฐานว่าถิ่นเดิมอยู่ในบริเวณดินแดนด้านตะวันออกของธิเบต เข้ามาตั้งอาณาจักรอยู่ในประเทศจีนเมื่อ 733 ปีก่อนพุทธกาล ซึ่งชาวจีนเรียกว่า “ชนชาติโจว” ภายหลังถูกกษัตริย์ในราชวงศ์จิ๋นรุกรานพากันหนีลงมาอยู่ตามลำน้ำแยงซี ต่อมาเกิดปะทะกับชนชาติไทยจึงถอยร่นลงมาอยู่ตามลำน้ำโขงกับแม่น้ำสาละวินในเขตประเทศพม่า

เนื่องจากการอยู่พื้นที่ราบมักถูกรบกวนอยู่เสมอ จึงพากันอพยพไปอยู่ตามป่าลึก และภูเขา เมื่อเกิดศึกสงครามจะได้หนีสะดวก รวมทั้งเป็นการยากที่เจ้าของประเทศจะเข้าไปเก็บภาษีอากรเกณฑ์ผู้คน หรือเสบียงอาหารหรือเข้าไปทำการปกครอง เพราะมีลักษณะภูมิประเทศถิ่นที่อยู่ล้อมรอบด้วยป่าทึบ และภูเขาสูงมีอันตรายจากไข้ป่า และสิงสาราสัตว์

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ได้เคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่ตอนใต้ก่อนชาติไทย แต่ภายหลังพวกตระกูลมอญเขมรขับไล่ จึงได้อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกในเตประเทศพม่า และแนวเขตชายแดนประเทศไทย บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545: 53) กล่าวว่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชาวไทยเราจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่เป็นจำนวนเล็กน้อย และเข้ามาอยู่ภายหลังพวกละว้าหรือลัวะพวกกะเหรี่ยงเพิ่งอพยพเข้ามาอยู่ในเขตไทยเป็นจำนวนมากในสมัยพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) ทำสงครามกับพวก

มอญ พวกมอญพ่ายแพ้ถูกกองทัพพม่าไล่ติดตามฆ่าฟันอย่างชนิดจะล้างผลาญชนชาติมอญให้สูญสิ้นไปจากโลก ในเวลานั้นพวกกะเหรี่ยงเป็นมิตรกับมอญ ได้ให้ที่อาศัยหลบภัยแก่พวกมอญ เมื่อพม่ายกกองทัพติดตามพวกกะเหรี่ยงเกรงภัยจึงพากันอพยพหลบหนีเข้าสู่เขตไทย

ชาวเผ่ากะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในประเทศไทยมากกว่าเผ่าอื่น ๆ สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 กลุ่ม ด้วยกัน สุริยา รัตนกุล (2538: 4-5) เรียงลำดับจากกลุ่มที่มีจำนวนมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. กะเหรี่ยงสะกอ (Sgaw Karen)

คนไทยในภาคเหนือเรียกกะเหรี่ยงสะกอว่า “ยางขาว” นอกจากนี้ ยังมีคำอื่นที่ใช้เรียกกะเหรี่ยงสะกอได้แก่ “ยางกะเลอ ยางป่า ยางเปียง“ กะเหรี่ยงสะกอเรียกตัวเองว่า “จกอ” กล่าวว่าเป็นกะเหรี่ยงที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีจำนวนประชากรประมาณ 500,000 คน อาศัยอยู่ในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และแถบชายแดนไทย-พม่า ทั่วไป

2. กะเหรี่ยงโปว์ (Pwo Karen)

คนไทยภาคเหนือเรียกกะเหรียงโปว่า “พล่อ” หรือ “โพล่ง” บ้างก็เรียกว่า “ยางเด้าะแด้ ยางบ้าน” กะเหรี่ยงโปมีจำนวนประชากรเป็นที่สองรองจากกะเหรี่ยงสะกอ คือประมาณ 70,000 คน อาศัยอยู่แถบจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ ตาก อุทัยธานี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ตนส่วนมากเข้าใจว่ากะเหรี่ยงสะกออาศัยอยู่เฉพาะทางเหนือ และกะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ทางภาคตะวันตก แต่แท้ที่จริงแล้วพบกะเหรี่ยงทั้งสองกลุ่มอยู่ในจังหวัดเดียวกัน แต่แยกหมู่บ้านไม่ปะปนกัน

3. กะเหรี่ยงคะยา (Kayah) แบร (Bre) บเว (Bwe)

คนไทยภาคเหนือและไทยใหญ่เรียกกะเหรี่ยงคะยาว่า “ยางแดง” ตามการแต่งกายของหญิงที่แต่งงานแล้ว ซึ่งนิยมใส่เสื้อและนุ่งซิ่นทอแซมด้วยสีแดง การเรียกชื่อตามสีเครื่องนุ่งห่มทำให้เกิดความเข้าใจผิด และเรียกกะเหรี่ยงโปว่า “ยางแดง” เช่นกัน เพราะมีการแต่งกายด้วยสีแดงในทำนองเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบคำว่า “กะเหรี่ยงแดง” (Red Karen) ใช้เรียกกะเหรี่ยงคะยาเช่นกัน กะเหรี่ยงคะยามีจำนวนน้อยประมาณ 1,500 คน อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านห้วยเสือเฒ่า หมู่บ้านห้วยเดื่อ และหมู่บ้านขุนห้วยเดื่อ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. กะเหรี่ยงตองสู / ตองตู (Taungthu) หรือปาโอ / พะโอ (Pa-o)

พม่าและไทยใหญ่เรียกชนกลุ่มนี้ว่า ”ตองสู” ซึ่งหมายถึง “ชาวเขา” ผู้หญิงกะเหรี่ยงตองสูใส่ชุดสีดำ จึงมีชื่อเรียกในภาษาอังกฤษว่า “Black Karen” หรือ “กะเหรี่ยงดำ” ตองสูมีจำนวนน้อยมาก ประมาณ 600 คน อาศัยอยู่ในไม่กี่หมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นอกจากกะเหรี่ยง 4 กลุ่มที่กล่าวไปแล้วนี้ ยังมีกะเหรี่ยงกลุ่มเล็ก ๆ ที่เพิ่งมาอยู่ในประเทศไทย และเป็นที่รู้จักกันดีคือ ปาดอง (กะเหรี่ยงคอยาว) และล่าสุดที่ตามหลังปาดองมาคือ กะยอ (กะเหรี่ยงหูยาว)

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545: 76-77) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกะเหรี่ยงโปว์ว่า เดิมพวกเขาอยู่หมู่บ้านเมกะวะ เขตเมืองม่อละแม่งประเทศพม่า ได้เข้ามาอยู่ในเขตไทยที่ห้วยช่องกะเลีย อำเภอสังขละบุรีเมื่อ 187 ปีมาแล้ว ต่อมาพวกกะเหรี่ยงบ้านเดียวกันในเขตพม่าอพยพติดตามมาอยู่ร่วมด้วย ภายหลังต่างแยกย้ายออกไปตั้งบ้านเรือนอยู่ต้นน้ำลำธารต่าง ๆ เมื่อมีจำนวนมากเข้า เจ้าเมืองกาญจนบุรีจึงแต่งตั้งหัวหน้ากะเหรี่ยงให้เป็นเจ้าเมืองสังขละบุรี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีสุวรรณคีรี (ภาวะโพ่) บรรดาบุตรหลานเหลนได้เป็นเจ้าเมืองสืบแทนต่อมาอีก 3 คน จนมีการเปลี่ยนแปลงกาปกครอง มีนายอำเภอ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ใน ร.ศ. 120 พระยาศรีสุวรรณคีรี (ทะเจียงโปรย) ผู้สืบตระกูลคนที่ 4 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายอำเภอ จนถึง พ.ศ. 2467 จึงลาออกจากราชการรับเบี้ยบำนาญ

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีกะเหรี่ยง

ศิริวรรณ สุขพานิช (ม.ป.ป.: 88) โอกาสที่หนุ่มสาวจะได้มองหมายและสร้างสายสัมพันธ์กันอย่างเป็นล่ำเป็นสันก็คือพิธีงานศพ ซึ่งชาวบ้านจะวางมือจากกิจวัตรแต่งกายกันอย่างงดงามเต็มที่มาร่วมชุมนุมกันร้องเพลง หนุ่มสาวจากต่างหมู่บ้านก็จะฉวยโอกาสมาร่วมพิธีให้อุ่นหนาฝาคั่งกันขึ้นไปอีก ในเรื่องเดียวกันนี้ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ (2545: 66) ยังกล่าวว่า เมื่อมีผู้ตายทุกรายมักจะเก็บศพไว้หลายคืน ผู้มีฐานะดีก็เก็บไว้นาน เวลากลางคืนพวกหนุ่มสาวจะเดินรอบ ๆ ศพ และกอดคอกันร้องเพลงอวยพรให้ผู้ตายไปสู่ที่ชอบ อันเป็นโอกาสอันดีหนุ่มสาวถ่ายทอดความรักความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสรินยา คำเมือง (2540: 36-37) กล่าวว่า เพลงที่มีมาแต่เดิมในวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโปคือ เพลงที่ใช้ในงานศพและงานแต่งงาน เพลงที่ใช้ในงานศพ เป็นการร้องโต้ตอบของหนุ่มสาวชาวกะเหรี่ยงในงานศพ ซึ่งเป็นโอกาสที่หนุ่มสาวจะได้พบปะกัน พูดจาเกี่ยวพาราสีและร้องเพลงโต้ตอบกัน ส่วนการร้องเพลงในงานแต่งงานเป็นการร้องเพลงของผู้อาวุโสที่เป็นผู้ชาย ในพิธีแต่งงานของชาวกะเหรี่ยงโปการร้องเพลงในงานแงงานเป็นการร้องเพลงที่มีการลากเสียงอื้นยาว มีคน ๆหนึ่งในกลุ่มเป็นต้นเสียง และคนอื่น ๆ ที่ล้อมวงอยู่จะร้องประสานตามไป เนื้อหาส่วนใหญ่ของเพลงจะเน้นความดีใจที่ได้มาพบปะกันมากมาย ในโอกาสอันเป็นมงคลมีความสนุกสนาน หรือไม่ก็เป็นการบอกถึงความดี ความขยันขันแข็งของฝ่ายเจ้าบ่าวและฝ่ายเจ้าสาว และเป็นการอวยพรและสั่งสอนคู่บ่าวสาวไปด้วย ส่วนการรำตงก็เป็นวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงที่ยังพอพบได้ในแถบจังหัดกาญจนบุรี ในงานพิธีกรรมใหญ่ ๆ เช่น พิธีทำขวัญข้าวใหม่ บรรดาสาว ๆ ผู้รำซึ่งเป็นหญิงสาวทั้งหมดนั้นมาจากบ้าน

กองม่องทะ และบ้านเวียดาดี้ การรำตงต้องใช้ผู้แสดงอย่างน้อย 12 คน การรำตงนี้จะมีการฝึกสอนนักดนตรีทั้งหมดเป็นผู้ชาย เพลงที่ใช้ประกอบการรำตงมักเป็นเพลงนำไหว้ครู เพลงสร้างความสามัคคี เพลงขอบคุณ เพลงแสดงความรัก เพลงแสดงการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย เพลงที่เล่าเรื่องราวตำนานความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง และเพลงเกี่ยวพาราสีกัน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการรำตงนั้นนอกจากจะมีกลองยาว ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่ใช้ประกอบในการขับร้องยังมีเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น แมนโดลิน และระนาดเหล็ก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพม่า และกระบอกไม้ไผ่ที่ผ่าลักษณะพิเศษใช้สำหรับตี ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากกลุ่มชนอื่นเช่นกัน

จรัญ กาญจนประดิษฐ์ (2547: 227) ทำการศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี ผลการศึกษาพบว่าดนตรีที่ปรากฏในชุมชน แบ่งได้ตามลักษณะดังนี้ คือ

1. ดนตรีของชนเผ่าดั้งเดิม ได้แก่ นาเด่ย(พิณกะเหรี่ยง) ปี่บา(แคน) เหย่ย(จ้องหน่อง) ฆ่วย(ปี่เขาควาย) และกลู้(กลองมโหระทึก) เครื่องดนตรีทั้งหมดนี้เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในวัฒนธรรมชนเผ่ามาตั้งแต่อดีต ชื่อของเครื่องดนตรีมีปรากฏอยู่ในบทเพลง หรือ ถะคู ต่างๆ มากมาย ขณะเดียวกันนั้นกลองมโหระทึก ยังเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่มีตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชนเผ่า โดยกลองมโหระทึกนี้เป็นสัญลักษณ์แทนประเพณีวัฒนธรรมของชนเผ่า ไม้ตีกลองเป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจในการบริหาร ควบคุมวัฒนธรรม ซึ่งเป็นนัยที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

2. ดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก จากการศึกษาพบว่า เครื่องดนตรีในวงปาตาล่านั้น ได้รับอิทธิพลมาจากชนชาติมอญที่อาศัยอยู่ในเขตชายแดนไทยพม่าของจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ตำบลไล่โว่ รวมถึงบ้านกองม่องทะนั้นมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกับชนชาติมอญอย่างใกล้ชิด อีกทั้งศาสนาพุทธและภาษา มอญก็มีอิทธิพลสำคัญของาวกะเหรี่ยงในอำเภอสังขละบุรี ด้านดนตรี และการแสดงละคร (ก่วยเจ๊าะ) ผู้ที่มีความสามารถด้านดนตรี (วงปาตาล่า) ก็เป็นผู้ที่มีเชื้อสายมอญ-กะเหรี่ยง จากการศึกษาพบว่าปาตาล่า(ระนาดเล็ก) ของหมู่บ้านกองม่องทะนั้นได้ซื้อมาจากหมู่บ้านมอญในเขตประเทศพม่าโดยนาย อภิชาต เสตะพันธ์ และเครื่องดนตรีต่าง ๆ ก็หาซื้อมาจากหมู่บ้านมอญเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้สร้างเครื่องดนตรีในวงปาตาล่าด้วยตนเอง เครื่องดนตรีที่หาซื้อมาอีกชนิดคือเมตาลี่(แมนโดริน) นั้นสามารถหาซื้อได้ที่หมู่บ้านชาวพม่าในเขตประเทศพม่า และปรากฏว่านอกจากดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากมอญแล้ว ขณะนี้กีตาร์ และเพลงสมัยนิยมกำลังแพร่เข้าสู่วัยรุ่นชาวกะเหรี่ยงอย่างรวดเร็วอีกด้วย

เพลงร้องประกอบเมตาลี่ประกอบไปด้วยบทเพลงในพิธีทำบุญข้าวใหม่ เพลงจีบสาว และความรัก เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ และเพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และชนเผ่า บันไดเสียงที่ใช้คือ ฟ ซ ล ด ร ลักษณะเพลง มีสามท่อน ส่วนที่ 1 ท่อนนำ ส่วนที่ 2 เนื้อร้อง ส่วนที่ 3 ทำนองจบ เอกลักษณ์ของ

การบรรเลงคือเสียงโดรน เสียงโดรนเกิดจากการดีดสายที่ 6 เสียง โด และสายที่ 5 เสียง ฟา ตามจังหวะตกตลอดทั้งเพลง การดำเนินทำนองเป็นไปตามเทคนิคเฉพาะตัวของผู้บรรเลง และตามทำนองเพลง ทำนองขณะร้องบรรเลงตามทำนองร้องของผู้ร้อง (จรัญ กาญจนประดิษฐ์, 2547: 230)

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เพลง

ด้านทฤษฎีดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2528: 19-50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางดนตรีว่ามีทั้งหมด 9 อย่าง ดังนี้

1. เสียง (Tone) ประกอบด้วย ระดับเสียง ความยาวของเสียง ความเข้มของเสียง และคุณภาพของเสียง

2. เวลา (Time) ประกอบด้วย ความเร็วจังหวะ อัตราจังหวะ และจังหวะ

3. ทำนอง (Melody) ประกอบด้วย จังหวะของทำนอง มิติ ช่วงเสียง ทิศทางของทำนอง

4. เสียงประสาน คอร์ด

5. ระบบเสียง Tonal Music Polytionlity Multionality Atonality Microtonality

6. สีสัน (Tone Colour) ประกอบด้วย เสียงร้องของมนุษย์ เสียงเครื่องดนตรี

7. ลักษณะของเสียง (Characteristics of Sound)

8. รูปพรรณ (Texture)

9. รูปแบบ (Forms) ประกอบด้วย องค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบ โครงสร้างของรูปแบบ โครงสร้างของประโยค ส่วนหลัก และส่วนประกอบเฉพาะของบทเพลง

สุวัฒน์ ทรงเกียรติ (2542: 11) กล่าวว่า เราสามารถวิเคราะห์และแยกแยะองค์ประกอบทางดนตรีมาได้ดังนี้

1. เสียง คือ ส่วนที่มาสัมผัสโสตประสาทมนุษย์

2. จังหวะ คือ การเคลื่อนที่ของเสียงดนตรีไปตามเวลา

3. ทำนอง คือ รูปร่างของเสียงดนตรี

4. พื้นผิว คือ จานวนแนวทานองที่มีอยู่ในเสียงดนตรี

5. การประสานเสียง คือ ความกลมกลืนของเสียงดนตรี

6. สีสัน คือ คุณภาพของเสียงดนตรี

7. รูปแบบหรือคีตลักษณ์ คือ สัดส่วนของบทเพลง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิบูลย์ ตระกูลฮุ้น (2542: 170) ได้ทำการศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์อุก๋องในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุทัยธานีจาการศึกษาพบว่า เพลงร้อง และเพลงที่ปรากฏอยู่ในนิทาน รวมไปถึงเนื้อเรื่องของนิทานของพวกเขา ส่วนใหญ่เป็นการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านวิถีการดำเนินชีวิต และการทำมาหากินที่ยากลำบาก ถึงแม้ชีวิตจะเต็มไปด้วยความยากลำบาก แต่บางครั้งชีวิตย่อมต้องมีความสุข และความสนุกสนานเช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากบทเพลงและนิทานได้แฝงความสุข ความสนุกสนาน และความตลกขบขันเอาไว้ และในบางเพลงได้สื่อให้เห็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และความเชื่อของพวกเขาที่มีต่อสิ่งที่อยู่นอกเหนือธรรมชาติ เช่น ผีบ้านผีเรือน เจ้าป่าเจ้าเขา และผีสางนางไม้ ฯลฯ ส่วนในเรื่องของระบบเสียงที่ใช้ในบทเพลงของกลุ่มชนชาวอุก๋องพบว่าในแนวทำนองของแต่ละเพลงแม้จะมีการใช้โน้ตต่าง ๆ หลายตัว แต่ความจริงมีโน้ตที่สำคัญ (Principle Note) ของแต่ละเพลงอยู่เพียง 2-4 ตัว เท่านั้น ส่วนโน้ตอื่น ๆ ในแต่ละเพลงเป็นเพียงโน้ตประกอบ (Decorative Note)

บุญลอย จันทร์ทอง (2546: 61) ได้ศึกษาดนตรีของชาวเผ่าม้ง หมู่บ้านสบเป็ด อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างหลักทำนองประกอบด้วยกลุ่มโน้ตเสียงยาวสลับกับกลุ่มโน้ตที่เป็นเสียงสั้น ๆ อยู่ในบทเพลงที่บรรเลง เป็นเพลงที่มีลักษณะเป็นท่อนเดี่ยวที่บรรเลงซ้ำวนไปมา เนื่องจากเก้งเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงอยู่ตลอดในการบรรเลง ในเพลงแต่ละบทเพลงจึงมีการประสานเสียงทั้งเพลง อยู่ตลอดเวลา ในการบรรเลงนักดนตรีสามารถดัดแปลงทำนองได้ โดยอาศัยความชำนาญเฉพาะตัว จึงไม่มีแบบแผนตายตัวในการบรรเลง แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้โครงสร้างหลักของบทเพลงเป็นสำคัญ ทั้งนี้เป็นลักษณะพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์ในบทเพลงของชาวเผ่าม้ง

เฉลิมกิต เข่งแก้ว (2548: 503-504) ได้ศึกษาเครื่องดนตรีชาวเผ่าลีซอ : กรณีศึกษา “ซือบึ” บ้านเพชรดำ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า สังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันภายในหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงโดยเริ่มรับเอาวัฒนธรรมสมัยใหม่ ทั้งเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมไปทั้งวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก จนทำให้ซือบึเครื่องดนตรีของชาวลีซอขาดการสืบทอด เนื่องจากหนุ่มสาวขาดความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของเครื่องดนตรีดั้งเดิมของตน คนในชุมชนเองก็ขาดการส่งเสริมอย่างจริงจัง นอกจากนี้การสร้างซือบึจำเป็นต้องใช้วัสดุบางอย่างที่หายาก จึงทำให้ซือบึมีบทบาทน้อยลงในชาวลีซอบ้านเพชรดำ ในการวิเคราะห์บทเพลงที่บรรเลงโดยซือบึ สรุปได้ว่า บทเพลงสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวลีซอ บทเพลงมีรูปแบบเรียบง่าย โดยมีลักษณะเป็นเพลงท่อนเดียว วนซ้ำไปมา มีการประสานเสียงทั้งแบบ 2 เสียง และ 3 เสียง โดยมีระบบตั้งเสียง 4 ระบบคือ ระบบอื๊อเตี๊ยว ระบบหยะเตี๊ยว ระบบหยะแบะกวะ และระบบหลอจอกวะ

เอกรัฐ ศรีสว่าง (2552: 164) ศึกษาดนตรีรำมะนาในพิธีลอยเรือ: กรณีศึกษาชาวเลอูรักลาโว้ย เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การศึกษาดนตรีรำมะนาในพิธีลอยเรือ ของชาวเลอูรักลาโว้ย เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่าดนตรีรามะนาในพิธีลอยเรือมีลักษณะเฉพาะตัวบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวเลอูรักลาโว้ย เกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยมีเนื้อร้องที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาดนตรีรำมะนาในพิธีลอยเรือ นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์เผยแพร่ดนตรีนี้แล้วยังมีคุณค่าสำคัญทางด้านอื่น ๆ อีกด้วยคือ เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความคึกครื้นและสนุกสนานในวิถีชีวิตของชาวเลอูรักลาโว้ย

กมลาลักษณ์ นวมสาลี (2552: 133) ศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่าอาข่า บ้านแสนเจริญ ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่าสภาพทั่วไปในชุมชนชาวเขาเผ่าอาข่า บ้านแสนเจริญ ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่ามีความแตกต่างจากอดีตมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม การคมนาคมที่สะดวกขึ้น ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ส่งผลกระทบไปถึง วัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญของชาวอาข่าอีกด้วย ด้านดนตรีก็เช่นกัน มีการขาดช่วงของการสืบทอดอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากผู้ที่สามารถบรรเลงดนตรีได้ในปัจจุบันนั้น มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ดนตรีในพิธีกรรมต่าง ๆ ก็ถูกลดบทบาทลง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เข้ากับยุคสมัยและความสะดวกของผู้ประกอบพิธี ทั้งยังไม่มีการบันทึกบทเพลง หรือการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านดนตรีให้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงทำให้ความรู้ทางดนตรีเริ่มจะเลือนหายไปในสังคมชาวอาข่าบ้านแสนเจริญ พร้อม ๆ ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมเข้ามาสู่ชุมชนของชาวอาข่าบ้านแสนเจริญ จากผลกระทบดังกล่าวทำให้ผู้คนเริ่มเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อตอบสนองต่อค่านิยมของคนในสังคมปัจจุบัน หนุ่มสาวก็มิได้ให้ความสำคัญในการฝึกหัดหรือสืบทอดดนตรีมากนัก มีแต่เพียงการรวบรวมเครื่องดนตรีนั้นไว้เพื่อให้ลูกหลานในรุ่นต่อไปได้เห็น จากผลกระทบที่ร้ายแรงของค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปของชาวอาข่านั้น ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีการจัดกิจกรรมด้านประเพณีและพิธีกรรมของหมู่บ้านอยู่ แต่การเข้าร่วมงานประเพณีของคนในชุมชนนั้นน้อยลงไปทุกที เนื่องมาจากการเปลี่ยนศาสนาของผู้คนในชุมชน ซึ่งถือเป็นผลกระทบอย่างรุนแรงของสังคมอาข่าในปัจจุบัน

นพมาศ ศรีตะลหฤทัย (2550: 155-156) ศึกษาสภาพและบทบาททางวัฒนธรรมชาวเผ่ากะเหรี่ยง หมู่บ้านปะน้อยปู่ ตำบลแม่อุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก สรุปได้ว่า ปัจจุบันประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้นแม้จะยังพอมีให้พบเห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่บ่อยครั้งนัก เนื่องจากสภาวะในปัจจุบันทำให้ประเพณีดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงและตัดทอนพิธีกรรมให้เล็กลง ดนตรีซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งก็ถูกตัดทอนหายไปด้วย นอกจากนี้การสืบทอดดนตรีเป็นลักษณะแบบปากเปล่าไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และหนุ่มสาวในปัจจุบันก็ขาดความสนใจในดนตรีกะเหรี่ยง ผนวกกับเทคโนโลยีและความเจริญของสังคมเมืองเข้ามาแทนที่จึงทำให้การสืบทอดดนตรีลดน้อยลง

พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ (2552: 156-158) ศึกษาปี่แต้ เครื่องเป่าวงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาพบว่าว่า“ปี่แต้” เป็นชื่อของปี่พื้นบ้านชนิดหนึ่ง ทำจากไม้มะค่าแต้ ปี่แต้เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าที่ใช้ลิ้น มีรูปร่างและมีลักษณะคล้ายกับปี่ของไทยภาคกลางแต่มีขนาดเล็กกว่า มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประดิษฐ์ลิ้นปี่ โดยใช้ส่วนประกอบที่ทำจากรังไหม ซึ่งถือเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นที่มีการทอผ้าไหมมัดหมี่ แต่เดิมปี่แต้ใช้บรรเลงเป็นเครื่องนำวงหรือประธานของวงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้ในอดีตวงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้เกิดจากการรวมวงของศิลปินพื้นบ้านในชุมชนและศิลปินพื้นบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงและผู้ที่สามารถบรรเลงปี่แต้ได้ดีที่สุดคือ คุณตาบัว สาลีพิมพ์ ซึ่งในปัจจุบันคุณตาบัว สาลีพิมพ์ อาศัยที่หมู่บ้านโนนจารย์ ตำบลแตล อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ วงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้เกิดจากการรวมวงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านหลายชนิด คือ ปี่แต้ซอ กลองหนังใหญ่ ฉิ่ง และฉาบ ซึ่งไม่จำกัดจำนวนว่าเครื่องดนตรีแต่ละชนิดจะใช้บรรเลงจำนวนเท่าใด ในบางครั้งอาจมีการใช้เครื่องดนตรีแต่ละประเภทบรรเลงหลายเครื่อง เช่น ซออาจมีตั้งแต่สองคนขึ้นไป แต่ยังคงเครื่องดนตรีหลักไว้ คือ ปี่แต้ กลองหนังใหญ่และซอ วงมโหรีพื้นบ้านของบ้านโนนจารย์นี้ จะไม่มีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีดมาร่วมบรรเลง สำหรับบทเพลงที่ใช้บรรเลงจะเป็นบทเพลงพื้นบ้านที่มีทำนองสั้น ๆ จดจำง่าย จังหวะปานกลาง ไม่ช้าหรือเร็วเกินไปและบทเพลงที่บรรเลงนั้นจะเริ่มต้นด้วยเพลงไหว้ครูคือเพลงจีน จากนั้นจะบรรเลงบทเพลงต่าง ๆ ตามความถนัดของศิลปินและบรรเลงตามเหมาะสมในงาน เป็นต้น ปี่แต้มีการร่วมบรรเลงในสองลักษณะ ลักษณะแรกคือ การบรรเลงรวมวงในวงมโหรีพื้นบ้าน และลักษณะที่สองคือการบรรเลงปี่แต้ในขบวนแห่ ซึ่งการบรรเลงในขบวนแห่ จะประกอบไปด้วยปี่แต้และกลองหนังใหญ่ โดยการบรรเลงนำขบวน ผู้บรรเลงเองจะเดินบรรเลงเครื่องดนตรีสำหรับกลองหนังใหญ่จะใช้ไม้สอดหาม ผู้ตีกลองจะแบกกลองไปด้วยตีไปด้วย โดยมีผู้ช่วยแบกอีกหนึ่งคน การบรรเลงในลักษณะนี้จะเหมาะกับขบวนแห่ในงานบุญที่มีการแห่รอบหมู่บ้านหรือแห่ไปทำบุญที่วัด ซึ่งเมื่อเสียงเพลงดังขึ้น ชาวบ้านที่ร่วมเดินขบวนจะร่วมกันฟ้อนรำตามขบวนอย่างสนุกสนานซึ่งสร้างบรรยากาศของการทำบุญได้เป็นอย่างดี

พรทิพย์ พร้อมมูล (2552: 71-73) ศึกษาวงดนตรีเครื่องสายมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยกล่าวสรุปพิธีกรรมและประเพณีของชาวมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว ที่มีดนตรีเครื่องสายมอญ ได้ดังนี้คือ

1. ดนตรีประกอบพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ได้แก่ พิธีบวชนาค พิธีแต่งงาน และพิธีโกนจุก

2. ดนตรีประกอบประเพณีต่างๆ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณีล้างเท้าพระ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีการสร้างเสาหงส์ และประเพณีการสร้างเสาหงส์

ศรัณย์ นักรบ (2541: 178-179) ศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่าเย้า กรณีศึกษาหมู่บ้านผาเดื่อ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ได้วิเคราะห์ลักษณะของบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งหมด 11 บทเพลง โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของเสียง มีความดังเบาในระดับเดียวกัน บทเพลงมีความแตกต่างด้านการถ่ายทอดความรู้สึก

2. ลักษณะรูปพรรณของบทเพลงเป็นแนวทำนองเดียว ใช้หยัด (ปี่) ดำเนินทำนองหลัก

3. บทเพลงไม่มีรูปแบบการประพันธ์ เป็นการบรรเลงไปเรื่อย ๆ

4. ทำนองเพลงมีเอกลักษณ์ซึ่งปรากฏชัดเจน คือ การโยงเสียงโน้ต โน้ตจังหวะยก การเคลื่อนที่ของทำนองแบบครึ่งเสียง การตกแต่งในทำนองเพลง การขึ้นต้นและจบเพลงด้วยโน้ตตัวเร ทุกบทเพลงมีช่วงกว้างของเสียงสูงสุดไม่เกินคู่ 9

4. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก ลักษณะการกระสวนจังหวะมีอยู่ 4 แบบ คือ การบรรเลงจังหวะหนัก การรัว การรัวจากช้าแล้วค่อย ๆ เร็วขึ้น และการบรรเลงตามทำนองของหยัด

สุปัฏฐ์ แก้วกุลวณิชย์ (2550: 149) ศึกษาเครื่องดนตรีชาวเขาในจังหวัดเชียงราย สรุปได้ว่า เครื่องดนตรีชาวเขามีรูปแบบเรียบง่าย ใช้วัสดุที่หาได้ตามท้องถิ่น เครื่องดนตรีชาวเขาบางชนิดสร้างขึ้นมาโดยการลอกแบบจากจีน ไทย หรือแม้กระทั้งชาวเขาคนละเผ่า แม้เครื่องดนตรีจะมีการลอกแบบแต่ก็มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเผ่าตน มีการถ่ายทอดการสร้างเครื่องดนตรีให้กับลูกหลานสืบต่อ เครื่องดนตรีบางชนิดที่สร้างขึ้นมาเพื่อทำการค้า การท่องเที่ยวสามารถทำกำไรได้ไม่แพ้เครื่องประดับ ผู้ที่บรรเลงเครื่องดนตรีได้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุมากแล้ว และกำลังขาดการสืบทอดจากคนหนุ่มสาวในปัจจุบัน

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลโดยแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาจากเอกสารหนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากคนในชุมชน และนักเล่น เมตาลี่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 เตรียมหัวข้อที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยรวบรวมและศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.1สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.1.1 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.1.3 หอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 รวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ตรงของวิทยากรและบุคคลในชุมชน โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายเหล่านี้ได้ใช้อุปกรณ์ในการจัดเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1.2.1 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

1.2.2 กล้องบันทึกภาพนิ่ง ระบบดิจิตอล

1.2.3 เครื่องบันทึกเสียง

1.2.4 กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว

1.3 รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากศิลปินในชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

2.1 ศึกษา และเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์เพลง

2.2 ศึกษา และเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดนตรีของกระเหรี่ยงโปว์

2.3 ข้อมูลจากการบันทึกเทปสัมภาษณ์

2.4 ถอดบทเพลงจากการบันทึกเป็นโน้ตสากล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เรียบเรียงประวัติความเป็นมาของเครื่องดนตรีจากการสัมภาษณ์ และจากหลักฐานต่างที่พบ

3.2 เรียบเรียงความสำคัญของเมตาลี่ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายของกระเหรี่ยงโปว์

3.3 จัดเรียงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเมตาลี่ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ส่วนหลัก ๆ ดังนี้

องค์ประกอบทางด้านเครื่องดนตรี ได้แก่

- ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรี

องค์ประกอบทางด้านวิธีการบรรเลง ได้แก่

- ระบบเสียงของเมตาลี่
- วิธีการบรรเลง

องค์ประกอบทางด้านบทเพลงที่บรรเลง

- รวบรวมและบันทึกบทเพลงที่ใช้บรรเลง
- โอกาสในการบรรเลงเมตาลี่
- ประเภทของบทเพลง
- บทบาททางสังคม
- กระบวนการสืบทอดและสืบสานวัฒนธรรมดนตรี

3.4 วิเคราะห์บทเพลงที่รวบรวมได้จากการบันทึกเป็นโน้ตเพลง รายละเอียดการวิเคราะห์บทเพลง มีดังนี้

3.4.1 โครงสร้างของบทเพลง

- ท่อนเพลง

3.4.2 โครงสร้างของทำนอง

- หลักเสียง
- ระดับเสียงสุดท้าย
- กลุ่มเสียง
- ช่วงเสียง
- การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง
- ตำแหน่งการเล่นบนคอเมตาลี่

3.4.3 โครงสร้างของจังหวะ

- ลักษณะของตัวโน้ต
- ลักษณะของจังหวะ

4. ขั้นสรุป

4.1 นำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าเรื่องเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีในรูปแบบของเอกสารที่เป็นรูปเล่มสมบูรณ์ โดยแยกเป็น 5 บทดังนี้

4.1.1 บทนำ

4.1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

4.1.4 การนำเสนอผลการวิจัย

4.1.5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

4.2 นำเสนอบทเพลงที่ใช้บรรเลงโดยการบันทึกเป็นโน้ตสากล

4.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและบันทึกเสียง

บทที่ 4
การนำเสนอผลงานวิจัย

การเสนอผลงานวิจัย เรื่อง การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรีตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันตกของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 19,483.148 ตารางกิโลเมตร ประชากรในจังหวัดกาญจนบุรีนอกจากประกอบด้วยคนไทย และคนไทยเชื้อสายจีนแล้วยังมีชาวไทยเชื้อสายอื่น ๆ ได้แก่ กะเหรี่ยง มอญ พม่า และลาวโซ่งอีกด้วย

1.1 ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง

คำว่า “กะเหรี่ยง” เป็นคำเรียกรวมชนเผ่าทั้งสี่ ประกอบด้วย ซู ส่อง มะเว และตองสู ที่มิชชั่นนารีผู้เผยแพร่ศาสนาคริสต์และนักมานุษยวิทยากำหนดขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ แท้จริงแล้ว ซูและส่องคือชาติพันธุ์เดียว ซึ่งเป็นชื่อและรากศัพท์ดั้งเดิม ชนเผ่าซูเรียกตัวเองว่า “โผลว” ส่วนชนเผ่าส่องเรียกตัวเองว่า “ปกากะญอ” มีความหมายว่า มนุษย์ผู้มีจิตใจสูง รักสันโดษ ซึ่งจัดอยู่ในตระกูลทิเบต-จีน จากบันทึกบนผนังของศูนย์วัฒนธรรมของ อบต.ไล่โว่ ปรากฏข้อความว่า “แต่ครั้งบรรพกาลที่บรรพบุรุษของชนเผ่ากะเหรี่ยงได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ บริเวณที่ราบสูงของทิเบต จากนั้นเมื่อประมาณ 1,300 ปี ล่วงมาแล้ว ได้เข้ามาตั้งอาณาจักรในแผ่นดินจีน แต่ภายหลังเมื่อถูกกษัตริย์จีนรุกราน จนเกิดการแตกพ่าย จึงมาอยู่ยังบริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซี และร่วมอพยพพร้อมชนชาติไทลงมาตามลุ่มแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาละวิน เข้าตั้งถิ่นฐานในประเทศพม่า จากความเชื่อส่วนหนึ่งที่เล่าขานกันว่า ชนกะเหรี่ยงที่ล่องมาตามแม่น้ำโขงนั้น คือบรรพบุรุษที่เข้ามาอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ทางภาคเหนือของไทย ส่วนกลุ่มที่มาตามลำน้ำสาละวิน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อกันว่า ชนกะเหรี่ยงได้เข้ามาอยู่ในดินแดนแห่งนี้ก่อนที่พม่าจะเข้าครอบครอง โดยอาศัยอยู่กับมอญทางตอนล่างของพม่า หรือที่เรียกว่า “หัวเมืองมอญ” ในปี พ.ศ.2300 ภายหลังที่พระเจ้าอลองพญา กษัตริย์ของพม่าทำศึกชนะฝ่ายมอญ และรุกไล่เข่นฆ่าชาวมอญอย่างล้างผลาญ ทำให้กะเหรี่ยงที่เป็นมิตรกับมอญต้องพลอยถูกข่มเหงรังแกด้วยเช่นกัน จากสาเหตุดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการอพยพครั้งสำคัญเข้าสู่สยามประเทศ

ภาพประกอบ 1 เส้นทางการอพยพของกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทย

ที่มา: ศูนย์วัฒนธรรม อบต.ไล่โว่. (ม.ป.ป.)

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในอำเภอสังขละบุรี

ชาวกะเหรี่ยงอพยพมาจากเมืองพะสิม ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศพม่า ส่วนที่เหลือมาจากเมืองสะเทิม ทะเว มะละแหม่ง และเมืองหงสาวดี หลักฐานเกี่ยวกับชาวกะเหรี่ยงที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ไทยครั้งแรก8คือคราวที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชยกทัพไปตีเมืองหงสาวดีในปี พ.ศ. 2142 ครั้งนั้นมีแม่ทัพคนหนึ่งของไทยที่เป็นชาวกะเหรี่ยงชื่อ แสนภูมิโลกาเพชร ร่วมออกรบด้วย ในปี พ.ศ. 2317 พม่าได้ขยายอิทธิพลมาทางหัวเมืองมอญ ครั้งนี้ได้เกณฑ์ไพร่พลยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา จึงมีชาวมอญและชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้ามาในเขตแดนไทยเป็นจำนวนมาก โดยชาวกะเหรี่ยงได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในแถบห้วยซองกาเลีย เมืองสังขละบุรีเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมื่อพม่าทำสงครามกับอังกฤษ ชาวกะเหรี่ยงยังคงอพยพมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเมือง ได้แก่ เมืองศรีสวัสดิ์ และเมืองสังขละบุรี โดยให้ชาวกะเหรี่ยงปกครองตนเอง แต่ต้องส่งส่วยเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งเรียกวิธีการเช่นนี้ว่า “ระบบกินเมือง” ครั้นถึงปี พ.ศ. 2445 ทางการจึงยกเลิกระบบนี้ และส่งคนจากส่วนกลางไปปกครองแทน (ปิติชัย พงษ์วานิชอนันต์. 2543: 45) ในเรื่องเดียวกันนี้ โกวิท แก้วสุวรรณ (2542: 28) กล่าวถึงการอพยพของชาวกะเหรี่ยงจากพม่าเข้าสู่อำเภอสังขละว่า มีคำบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าชาวกะเหรี่ยงโปว์ในพื้นที่อำเภอ

สังขละบุรี เดิมอาศัยอยู่ที่บ้านเมกะวะ เขตมะละเหม่ง ประเทศพม่า ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้ส่งตัวแทนเข้าไปติดต่อกับเจ้าเมืองกาญจนบุรีเพื่อขอเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณชายแดนไทยพม่าซึ่งอยู่ใกล้กับด่านเจดีย์สามองค์ เมื่อได้รับคำยินยอมจากเจ้าเมืองกาญจนบุรีผู้นำชาวกะเหรี่ยงจึงได้เข้ามาแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ไทย ณ เมืองกาญจนบุรี (ก่องมะรี่) ในปี พ.ศ.2331 เสร็จแล้วจึงเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ตามลำห้วยต่าง ๆ ในบริเวณที่เรียกว่า “บี่เหล่อวโห่ว”หรือ “ที่เหล่อวโห่ว” (ห้วยดินแดง คำว่า “บี่” หรือ “ที่” แปลว่า น้ำ แม่น้ำหรือลำห้วย เหล่อว แปลว่าหิน โห่ว แปลว่า แดง) อันเป็นจุดที่ลำน้ำ 3 สายไหลมาบรรจบกัน คือ บีคี่ ซองกาเลีย และรันตี โดยเรียกพื้นที่นี้อีกชื่อหนึ่งว่า “สามสบ” อันเป็นจุดเริ่มต้นของลำแควน้อย อยู่มาไม่นานนัก เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับการใช้ชีวิตปะปนกับคนในที่ราบ ชาวกะเหรี่ยงจึงได้ส่งตัวแทนไปกราบังคมทูลต่อพระเจ้าแผ่นดินไทยเพื่อขออนุญาตย้ายออกไปอยู่ตามป่าเขานอกเมืองเหมือนดังแต่ก่อน พระเจ้าแผ่นดินไทยก็ทรงเข้าพระทัยจึงได้พระราชทานราชานุญาตให้ชาวกะเหรี่ยงย้ายออกไปอยู่ตามป่าเขาทางด้านตะวันตกของสยามประเทศนับแต่นั้นเป็นต้นมา

สุรพงษ์ กองจันทึก (2530: ไม่ปรากฏหน้า) ได้กล่าวว่า บ้างว่าเดิมพวกเขาอยู่บ้านเมกะวะ เขตเมืองม่อละแม่ง ประเทศพม่า ได้เข้ามาอยู่ในเขตไทยที่ห้วยซองกะเบีย (ซองกาเลีย) อำเภอสังขละบุรี เมื่อ 187 ปี ต่อมาพวกกะเหรี่ยงบ้านเดียวกันในเขตพม่าอพยพติดตามมาอยู่อยู่ร่วมด้วย ภายหลังต่างแยกย้ายออกไปตั้งบ้านเรือนอยู่ต้นลำธารต่าง ๆ เมื่อมีจำนวนมากเข้าเจ้าเมืองกาญจนบุรีจึงแต่งตั้งหัวหน้ากะเหรี่ยงให้เป็นเจ้าเมืองสังขละบุรี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีสุวรรณคีรี (ภูวะโพ่) บรรดาบุตรหลานเหลนได้เป็นเจ้าเมืองสืบแทนต่อมาอีก 3 คน จนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใน ร.ศ 120 พระยาศรีสุวรรณคีรี (ทะเจียงโปรย) ผู้สืบตระกูลคนที่ 4 ได้รับแต่งตั้งเป็นนายอำเภอ จนถึง พ.ศ.2467 จึงลาออกจากราชการรับเบี้ยบำนาญ

หล่ง เกียตรก้องกุล และ อภิชาติ เสตะพันธ์ (2554: สัมภาษณ์) การอพยพหรือการย้ายถิ่นฐานของครอบครัวกะเหรี่ยงจากฝั่งพม่าเข้าสู่ฝั่งไทยนั้น ไม่ได้เกิดมาจากการหนีสงครามเพียงประการเดียว แต่การย้ายถิ่นฐานหรือการตั้งรกรากใหม่ในเขตประเทศไทยนั้นเป็นเพียงการเดินทางท่องเที่ยวไปมาหาสู่ระหว่างเพื่อนต่างหมู่บ้าน จวบจนพบคู่ครองและได้ปักหลักฐานสร้างครอบครัวใหม่ขึ้น ไม่ได้มีความคิดอพยพแต่อย่างใด เนื่องจากชาวกะเหรี่ยงเองก็ไม่รู้จักคำว่าประเทศหรือคำว่าเขตแดนไทย-พม่า รู้แต่เพียงว่ามีเพื่อนอยู่แถบนั้นแถบนี้ก็เดินทางไปมาหาสู่กัน

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2553: 278) ได้สรุปความเป็นมาของชาติพันธ์กะเหรี่ยงโปว์ในปัจจุบันไว้ว่า ชาวกะเหรี่ยงโปว์ในภาคตะวันตกของประเทศไทยเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนของประเทศไทยและประเทศเมียนมาร์มานานแล้ว และเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ช่วยสอดแนม และป้องกันชายแดนไทยจนได้รับความไว้วางใจแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองสังขละบุรี และในปัจจุบันชาว

กะเหรี่ยงโปว์มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายแบบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกข้าวไร่ไว้พอกิน ปลูกพริกกะเหรี่ยงขาย ส่วนเด็ก ๆ ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนที่รัฐจัดให้มีสถานีอนามัย และมีการนับถือศาสนาพุทธ ฤาษี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การได้รับองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ทำให้ทราบเรื่องราวในอดีตซึ่งเป็นประวัติความเป็นมา เป็นแนวคิดในด้านการจัดเก็บสิ่งของในพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดพิพิธภัณฑ์ ทั้งทางด้านวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ เพราะได้ทราบบรรทัดฐานทางสังคมในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งยังแสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับกายภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาจัดเก็บ และจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นชุมชนกะเหรี่ยงโปว์

1.1.2 ลักษณะทางภูมิประเทศของอำเภอสังขละบุรี

อำเภอสังขละเป็นอำเภอที่อยู่ตอนบนสุดของจังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ปกครอง 3,345.383 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือติดกับอำเภอทุ่งฝาง จังหวัดตาก ทิศตะวันออกติดกับอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ทิศตะวันตกติดกับสหภาพพม่า รัฐมอญ และรัฐกะเหรี่ยง ทิศใต้ ติดกับอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป และเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ 3 สายคือ แม่น้ำรันตี แม่น้ำบิคลี่ และแม่น้ำซองกาเรีย ซึ่งไหลมาบรรจบกันเรียกว่า “สามประสบ” และเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำแควน้อย

1.1.3 การปกครองของอำเภอสังขละบุรี

ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอสังขละบุรีตั้งอยู่เขตสุขาภิบาลวังกะ ตำบลหนองลู เป็นอำเภอที่อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมากที่สุด โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 3 ตำบล 20 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลหนองลู มี 10 หมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ 1,168 ตารางกิโลเมตร ตำบลปรังเผลมี 4 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 712 ตารางกิโลเมตร และตำบลไล่โว่มี 6 หมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ 1,470 ตารางกิโลเมตร การปกครองส่วนท้องถิ่น มีสุขาภิบาล 1 แห่ง คือ สุขาภิบาลวังกะ และมีองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล

1.1.4 การปกครองของตำบลไล่โว่

ตำบลไล่โว่มีพื้นที่ประมาณ 1,723.98 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันพื้นที่ทั้งหมดของตำบลไล่โว่อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เมื่อปี พ.ศ. 2517 และได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ทางมรดกทางธรรมชาติของโลก เมื่อปี พ.ศ.2534 มีทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านสะเนพ่อง หมู่ 2 บ้านกองม่องทะ หมู่ 3 บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่ 4 บ้านไล่โว่ สาละวะ หมู่ 5 บ้านทิไร่ป้า หมู่ 6 บ้านจะแก

องค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่เดิมเป็นสภาตำบลได้รับการเปลี่ยนแปลงยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่ ตามประกาศจัดตั้งของกระทรวงมหาดไทยเมื่อ พ.ศ.2540 และตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ค กำหนดให้รัฐกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางมายังท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่ จึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. ขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2540 โดยจะอยู่ในวาระ 4 ปี ซึ่งปัจจุบันคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภา ที่ได้เข้ามาบริหารจัดการงานของท้องถิ่น ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย

1. นายไมตรี	เสตะพันธ์	ตำแหน่ง	นายก อบต.ไล่โว่
2. นายสุวิน	คงนานดี	ตำแหน่ง	รองนายก อบต.ไล่โว่
3. นายอภิชาติ	เสตะพันธ์	ตำแหน่ง	รองนายก อบต.ไล่โว่
4. นายณัฐภูมิ	รักษากุล	ตำแหน่ง	เลขานุการนายก อบต.ไล่โว่

ฝ่ายสภา อบต.ไล่โว่ ประกอบด้วย

1. นายเสน่ห์ชัย	ร่มไพรงาน	ตำแหน่ง	ประธานสภา อบต.ไล่โว่
2. นายสุเทพ	อรุณศรีสุวรรณ	ตำแหน่ง	รองประธานสภา อบต.ไล่โว่
3. นายกตัญญู	ทองผาชะง่อน	ตำแหน่ง	เลขานุการสภา อบต.ไล่โว่
4. นายจะเด็ด	วิฑูรย์	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
5. นายนันวิมล	ไทรนิทัศน์	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
6. นายลงขิ่งโพ่	ไทรสังขชวาลลิน	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
7. นายเตะเวียโพ่	ปัญญาเสกสรรค์	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
8. นายผัด	พิทักษ์ชาตรี	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
9. นายประสงค์	สังสุวรรณ	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
10. นายมงคล	กมลชนกกุล	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
11. นายสิทธิพล	กนกพรตระกูล	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่
12. นายสุเมธ	พนาพิทักษ์	ตำแหน่ง	สมาชิกสภา อบต.ไล่โว่

ทางการปกครองได้กำหนดให้มีการถือบัตรประจำตัวประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และได้แบ่งประเภทบัตรประจำตัวเป็นประเภทต่าง ๆดังนี้

1. บัตรประชานชน	สำหรับ	ผู้ที่ได้รับสัญชาติไทย
2. บัตรสีส้ม	หมายถึง	ผู้หลบหนีเข้าเมือง

3. บัตรสีชมพู	หมายถึง	ผู้พลัดถิ่น
4. บัตรสีเขียวขอบแดง	หมายถึง	ชาวเขา
5. บัตรสีเขียวไม่มีขอบ	หมายถึง	ผู้ต้องผลักดันออกจากประเทศสถานเดียว

1.2 กะเหรี่ยงโปว์บ้านกองม่องทะ

จากความหมายของคำว่า “กองม่อง” เป็นชื่อลำห้วย ส่วนคำว่า “ทะ” แปลว่า บรรจบ หรือ ปลาย ดังนั้นกองม่องทะ จึงหมายถึง ลำห้วยที่มีน้ำไหลมาบรรจบกัน ซึ่งเป็นการไหลมาบรรจบกันของลำห้วยกองม่อง กับแม่น้ำรันตีที่ไหลผ่านหมู่บ้าน

1.2.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และที่ตั้ง

หมู่บ้านกองม่องทะตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่ล้อมรอบด้วยภูเขา ป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านหมู่บ้าน คือ แม่น้ำรันตี ซึ่งไหลลงไปสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือของหมู่บ้าน	ติดต่อกับ	ผืนป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ และตำบลหนองลู
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อุทยานแห่งชาติเขาแหลม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง

1.2.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 207 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 709 คน เป็นชาย 377 คน หญิง 332 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 569 คน เป็นชาย 327 คน หญิง 242 คน

1.3 กะเหรี่ยงโปว์บ้านสะเนพ่อง

กะเหรี่ยงโปว์บ้านสะเนพ่องเป็นชุมชนกะเหรี่ยงดั้งเดิม ที่หมายถึง ท่าแพ เนื่องจากตั้งอยู่ปลายน้ำของแม่น้ำซองกาเลีย และโรคี่ ดังนั้นจึงเป็นจุดจอดแพของหมู่บ้านอื่น ๆ ที่อยู่ทางต้นน้ำ แต่เมื่อเวลาต่อมาที่มีถนนตัดเข้าหมู่บ้านท่าแพรอันเคยคลาคล่ำ และมีความสำคัญก็ต้องลดบทบาทลงและห่างหายไปในที่สุด นอกจากนี้ สะเนพ่องยังเคยโดดเด่นในฐานะของเมืองหน้าด่าน อันเป็นที่ตั้งของสังขละบุรีเก่า ในยุคของพระศรีสุวรรณ (ศูนย์วัฒนธรรม อบต.ไล่โว่. ม.ป.ป.)

1.3.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิสาสตร์และที่ตั้ง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่บ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตตัวอำเภอสังขละบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านซองกาเลีย ตำบลหนองลู

1.3.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 153 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 648 คน เป็นชาย 352 คน หญิง 296 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 270 คน เป็นชาย 150 คน หญิง 120 คน

1.4 กะเหรี่ยงโปว์บ้านเกาะสะเดิ่ง

บ้านเกาะสะเดิ่งเป็นชุมชนเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งของชาวกะเหรี่ยงที่ตั้งอยู่ในตำบลไล่โว่ โดยมีทำเลอยู่ที่ราบหุบเขาตามแนวยาวขนานกับลำห้วยโลคี่ที่มีต้นโก่เถอะเดิ่ง หรือพญาไม้น้ำกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนหัวบ้าน ท้ายบ้าน มีเส้นทางสู่พื้นที่ราบเชิงเขา อันเป็นพื้นที่สำหรับทำนา และเชื่อมต่อไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ในพื้นที่ของป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (ศูนย์วัฒนธรรม อบต. ไล่โว่. ม.ป.ป.)

1.4.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และที่ตั้ง

บ้านเกาะสะเดิ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมห้วยโรคี่ เป็นที่ราบหุบเขาในบริเวณหุบเขามีต้นโกเถอะเดิ่งอยู่มากมาย ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะตั้งเป็นแนวยาวตามลำห้วยโรคี่ ซึ่งไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ รอบหมู่บ้านมีทางเดินเป็นทางยาวตลอด ด้านที่ขึ้นไปทางต้นน้ำเป็นหัวหมู่บ้าน ด้านที่ลงไปทางปลายน้ำเป็นท้ายบ้าน ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีศาลประจำหมู่บ้านเรียกว่า “ผู้ผะดู” ด้านทิศตะวันออกเป็นอาคารห้องเรียนสาขาของโรงเรียนกองม่องทะ เมื่อข้ามลำห้วยโรคี่ไปทางด้านทิศตะวันตกมีถนนเดินเชื่อมไปยังหมู่บ้านอื่น

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่บ้านทิไร่ป้า
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่บ้านกองม่องทะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่บ้านสะเน่พ่อง

1.4.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 55 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 280 คน เป็นชาย 3143 คน หญิง 137 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 84 คน เป็นชาย 47 คน หญิง 37 คน

1.5 กะเหรี่ยงโปว์บ้านทิไร่ป้า

บ้านทิไร่ป้า ซึ่งแปลว่า ผาหินลาดขนาดใหญ่ อันเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน เมื่อถึงฤดูฝนก็จะมีน้ำป่าไหลหลาก ผ่านผาลาดแห่งนี้เป็นปริมาณมาก ความโดดเด่นของพื้นที่ดังกล่าว กลายเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน และยังคงสภาพอยู่เช่นเดิม(ศูนย์วัฒนธรรม อบต. ไล่โว่. ม.ป.ป.)

1.5.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิสาสตร์และที่ตั้ง

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ 6 บ้านจะแก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่ 4 บ้านไล่โว่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศพม่า

1.5.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 82 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 398 คน เป็นชาย 206 คน หญิง 192 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 182 คน เป็นชาย 91 คน หญิง 91 คน

1.6 กะเหรี่ยงโปว์บ้านจะแก

บ้านจะแกเป็นหมู่บ้านที่อยู่ไกลสุดในตำบลไล่โว่ คำว่า “จะแก” แปลว่า ผาหินตั้ง ซึ่งในชุมชนนี้มีภูเขาที่มีหน้าผาตัดตรง และมีลักษณะคล้ายหินตั้ง จึงกลายเป็นชื่อเรียกของหมู่บ้าน

1.6.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิสาสตร์และที่ตั้ง เป็นอยู่บ้านที่อยู่ห่างจากตัวอำเภอมากที่สุด อยู่ใกล้เขตแดนไทย-พม่าการเดินทางยากลำบาก

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	แม่น้ำสุริยะ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่บ้านทิไร่ป้า

ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดตาก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศพม่า

1.6.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 160 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 655 คน เป็นชาย 345 คน หญิง 310 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 778 คน เป็นชาย 439 คน หญิง 339 คน

1.7 กะเหรี่ยงโปว์บ้านไล่โว่ สาละวะ

ไล่โว่ แปลว่า ผาหินแดง เป็นชื่อภูเขาลูกหนึ่งที่มีหน้าผาสีแดง นับเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอย่างหนึ่งของหมู่บ้าน เขตการปกครองของหมู่บ้านไล่โว่ยังรวมไปถึงหมู่บ้านสะละวะอีกด้วย

1.7.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิสาสตร์และที่ตั้งอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ประเทศพม่า
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่บ้านสะเน่พ่อง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เกาะสะเดิ่ง,หมู่บ้านทิไร่ป้า
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ด่านเจดีย์สามองค์

1.7.2 ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎร์ อำเภอสังขละบุรี เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 ปรากฏว่ามี 53 ครัวเรือน มีประชากรสัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 225 คน เป็นชาย 126 คน หญิง 99 คน มีประชากรที่ไม่ใช่สัญชาติไทยรวมทั้งสิ้น 170 คน เป็นชาย 103 คน หญิง 67 คน

1.8 ความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงโปว์ ความเชื่อของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1.8.1 ความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา

พุทธศาสนาในกระเหรี่ยงโปว์ตำบลไล่โว่ เป็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อในเรื่องผี ฤาษี และธรรมชาติ เนื่องจากกระเหรี่ยงได้รับอิทธิพลของพุทธศาสนามาจากมอญ โดยกะเหรี่ยงและมอญมีความใกล้ชิดและมีการติดต่อกันมายาวนาน ในปัจจุบันชาวบ้านได้รับเอาความเชื่อด้านพิธีกรรมในแบบของพุทธศาสนามาพอสมควร ดังจะเห็นได้จากพิธีศพที่มีการนิมนต์พระมาสวดอุทิศส่วนกุศลตามแบบของพุทธ อีกทั้งยังมีค่านิยมให้บุตรหลานได้บวชสามเณร และบวชพระเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

1.8.2 ความเชื่อเกี่ยวกับฤาษี

ความเชื่อเกี่ยวกับฤาษีมีมานานก่อนที่ชาวกะเหรี่ยงจะเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา พิธีกรรมการผูกข้อมือด้วยด้ายสี แบ่งออกเป็น 3 สีด้วยกัน ได้แก่ 1) การผูกด้ายสีขาว เป็นความเชื่อเรื่องการเชื่อมโยงแผ่นดินและแผ่นฟ้าเข้าด้วยกัน 2) การผูกด้ายสีเหลือง เป็นความเชื่อเรื่องการเชื่อมโยงแผ่นดินกับจักรวาลเข้าด้วยกัน และ 3) การผูกด้ายสีเขียว เป็นความเชื่อว่าคือแผ่นฟ้า และยังเป็นสัญลักษณ์ของพระอินทร์ ซึ่งเป็นความดีสูงสุด ในปัจจุบันแม้จะไม่ปรากฏว่ามีฤาษีหรือผู้บำเพ็ญเพียรในตำบลไล่โว่ แต่ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องฤาษียังผสมผสานกับความเชื่อแบบพุทธ จนกลายเป็นวิถีและประเพณีวัฒนธรรมที่ชาวบ้านยังคงประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา

1.8.3 ความเชื่อเกี่ยวกับผี

ชาวกะเหรี่ยงโปว์มีความเชื่อว่ามีผีประจำอยู่ในป่า ภูเขา หมู่บ้าน ต้นไม้ แม่น้ำ ดังนั้นจึงมีพิธีกรรมไหว้ผีต่าง ๆ เพื่อให้คุ้มครองปกปักษ์รักษา และเพื่อขออนุญาตในการทำเรื่องราว และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตั้งบ้านเรือน การตั้งยุ้งฉาง การเลือกพื้นที่ทำไร่ และการเตรียมฟันไร่ เป็นต้น สำหรับการไหว้ผีบรรพบุรุษนั้นจะมีขึ้นในทุกปี เพราะเชื่อกันว่าวิญญาณของผีบรรพบุรุษฝ่ายมารดานั้นยังคงวนเวียนเพื่อช่วยคุ้มครองลูกหลานจากอันตรายทั้งปวง

1.8.4 ความเชื่อเรื่องวีหล่า

“วีหล่า” หรือ “ขวัญ” ในภาษาไทย มีความสำคัญอย่างมากต่อชาวกะเหรี่ยง เพราะเชื่อกันว่าในร่างกายคนเรานั้นมีวีหล่าประจำอยู่ตามอวัยวะต่าง ๆ เช่น หู ตา จมูก ลิ้น จิตใจ และเรือนร่างนั้น และปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกหิว รู้สึกอยาก รู้สึกอ่อย เป็นต้น หากวีหล่าหายไปก็จะเกิดการเจ็บป่วยไม่สบายกับคนผู้นั้น

ปัจจุบันพบว่าเริ่มมีชาวกะเหรี่ยงจำนวนหนึ่งนับถือศาสนาคริสต์เนื่องมาจากการมิชชันนารีได้มาเผยแพร่และให้การสนับสนุนการศึกษา โดยมีการมอบทุนการศึกษาถึงระดับปริญญาโท อีกทั้งช่วยฟื้นฟูความเป็นอยู่และสุขภาพ จึงทำให้ชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่บางส่วนหันมานับถือศาสนาคริสต์กันมากขึ้น

1.9 ประเพณี และพิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในวิถีสังคมตั้งแต่เกิดจนตาย ชาวกะเหรี่ยงโปว์ได้ให้ความสำคัญ และยึดถือสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยจะกล่าวถึงพอสังเขปดังนี้

1.9.1 การแต่งงาน

การแต่งงานของชาวกะเหรี่ยงโปว์เป็นแบบผัวเดียวเมียเดียว ไม่ค่อยมีการอย่าร้าง แม้เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตไปก็จะไม่ค่อยมีการแต่งงานใหม่ และไม่ชอบแต่งงานกับชนต่างชาติต่างภาษา กะเหรี่ยงไม่นิยมแต่งงานในหมู่ญาติเพราะเชื่อว่าจะนำความเจ็บป่วยและความตายมาสู่ญาติพี่น้อง เกี่ยวกับเรื่องนี้ ภาวินีย์ บุญธรรม (2544: 51) ได้กล่าวถึงพิธีไปล่ที่ หมายถึง การที่พ่อแม่ฝ่ายชายนำเงินจำนวน 2 สลึงไปให้ ไซคู้ (หัวไม้) เป็นผู้ทำพิธีกรรมสื่อสารทางจิตกับเจ้าที่ โดยจะต้องไปแจ้งกับต้นไม้ประจำหมู่บ้าน มีเครื่องไหว้ดังนี้ น้ำ 1 ขัน ดอกไม้ ด้ายผูกข้อมือ เงินจำนวน 2 สลึง ไซคู้ โยนเงิน 1 สลึงลงในน้ำ เพื่อแจ้งให้เจ้าน้ำรับรู้ และโยนบนบก 1 สลึง ให้ฟ้าดินรับรู้ หลังจากไปล่ที่แล้วก็ถือเสมือนหนุ่มสาวเป็นสามีภรรยากันได้ถูกต้องตามประเพณี

1.9.2 การเกิด

การทำคลอดของกะเหรี่ยงโปว์มักจะใช้หมอตำแย เมื่อคลอดและตัดสายสะดือของทารกแล้ว สามีจะห่อสายสะดือและรกในผ้าแล้วใส่ลงในกระบอกไม้ไผ่ นำไปแขวนไว้ที่กิ่งไม้ใกล้หมู่บ้าน หลังคลอดจะทำพิธีรับขวัญแม่และเด็ก โดยมีผู้เชี่ยวชาญมาประกอบพิธีสวดทำน้ำมนต์รดทั่วตัวมารดา เมื่อสายสะดือเด็กหลุดก็จะทำพิธีผูกข้อมือเด็ก ภาวินีย์ บุญธรรม (2544: 52) กล่าวถึงพิธีรับขวัญ ผูกข้อมือ ซึ่งทำโดยพ่อแม่ของเด็ก มีอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ น้ำ 1 ขัน ข้าวต้มห่อ 3 ก้อน อันหมายถึง ไม่ให้พ่อ แม่ ลูก พรากจากกัน มีความสามัคคีกัน มีกล้วย หมายถึงการขยายเพิ่มขึ้น เจริญรุ่งเรือง และมีอ้อย หมายถึงความเจริญรุ่งเรือง

1.9.3 การเจ็บป่วย

กระเหรี่ยงโปว์มีความเชื่อเรื่องของวีหล่า อันหมายถึง จิตวิญญาณที่ก่อให้เกิด อาการต่าง ๆ หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ขวัญ” ในภาษาไทย ความเจ็บไข้ไม่สบายเกิดจาก วีหล่าถูกชักนำโดยผีร้าย วิธีแก้คือจะต้องมีการเชิญวีหล่ากลับ โดยจัดพิธีเลี้ยงผีและการผูกข้อมือ

1.9.4 การตาย

เมื่อมีการตายเกิดขึ้น ชาวกะเหรี่ยงจะไปร่วมงานและช่วยงานเพื่อแสดงน้ำใจในเวลากลางคืนมีการจับกลุ่มร้องเพลงรำพันถึงผู้ตาย จรัญ กาญจนประดิษฐ์ (2547: 190-192) ได้กล่าวถึงงานศพของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกองม่องทะว่า เป็นไปอย่างเรียบง่าย ปัจจุบันนี้พิธีกรรมทางพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาท และปรับใช้ตามความเหมาะสม คืนแรกของงานศพ เจ้าภาพจะนิมนต์พระ

มาสวดอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้เสียชีวิต ค่ำคืนนี้อาจมีการแสดงรำตง และบรรเลงดนตรีวง ปาตาล่า เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจแก่เจ้าภาพ และไม่ให้บรรยากาศของงานนั้นมีความเศร้าโศกเสียใจจนมากเกินไป

1.10 ภาษา

ภาษากะเหรี่ยงจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (Sino-Tibetn Language Family) สาขาภาษากะเหรี่ยง (karenic) ภาษากะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่อาจเรียกได้ว่าภาษากะเหรี่ยงโปว์ถิ่นภาคกลาง คือพูดกันอยู่ในจังหวัดตาก ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี และอุทัยธานี หมายความว่าภาษากะเหรี่ยงโปว์ที่พูดกันอยู่ในกลุ่มภาคกลางก็จะพูดกันได้เข้าใจมากกว่าเมื่อพูดกับกะเหรี่ยงโปว์ทางเขตภาคเหนือ (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสนริยา เมือง. 2540: 16) ชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ปัจจุบันนี้มีความสามรถในการพูดสื่อสารได้สองภาษา คือ ภาษากะเหรี่ยงโปว์ ใช้ในการสื่อสารระหว่างกะเหรี่ยงด้วยกัน และภาษาไทย ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ชาวบ้านที่พูดภาษาไทยได้นั้นมีอายุระหว่าง 10 – 40 ปี ส่วนชาวบ้านที่มีอายุระหว่าง 40-60 ปี บ้างก็สามารถเข้าใจภาษาไทยแต่พูดไม่ได้ หรือไม่ก็ไม่สามารถเข้าใจได้เลย อย่างไรก็ตามยังมีชาวบ้านบางคนที่สามารถพูดได้หลายภาษาคือ มอญ พม่า กะเหรี่ยง และภาษาไทย เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีความใกล้ชิดกัน อีกทั้งชาวกะเหรี่ยงหลายคนศึกษาภาษามอญ และภาษาพม่า มาตั้งแต่เมื่อครั้งบวชเป็นพระ

ภาษาเขียนของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่นี้ใช้อักษรและไวยากรณ์ของชนชาติมอญ เป็นภาษาเขียนสำหรับสื่อสารระหว่างกะเหรี่ยงโปว์ด้วยกัน และใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับทางราชการ บุคคลภายนอก อย่างไรก็ตามแม้ภาษาเขียนของกะเหรี่ยงจะใช้อักษรและไวยากรณ์ของภาษามอญ แต่คำและสำเนียง รวมทั้งความหมายนั้นยังคงเป็นแบบฉบับของกะเหรี่ยง

ก	อ	ก	ฃ	ฅ
ก	ข	ค	ฆ	ง
๑	ฉ	๔	๗	๖
จ	ฉ	ช	ช	หย
๕	ฐ	๖	ข	ฅ
ฎ	ฐ	ด	ฒ	ณ
ต	๘	๓	๑	๙
ต	ถ	ท	ธ	น
บ	ง	๒	ภ	ม
ป	ผ	พ	ภ	ม
ย	ฤ	ล	๐	ฯ
ย	ร	ล	ว	ส
	ฮ	ฐ	๐	
	ห	พ	อ	
	๑	ฮ	ฃ	
	บ	หง	หฆ	

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างเปรียบเทียบ อักษรไทย กับกะเหรี่ยง

ปัจจุบันวัยรุ่นหรือเด็กนักเรียนในตำบลไล่โว่แม้จะพูดภาษากะเหรี่ยงได้ แต่มีจำนวนน้อยมากที่จะสามารถอ่านและเขียนภาษากะเหรี่ยงได้ เนื่องจากการเรียนการสอนในโรงเรียนของภาครัฐบาลไม่ได้บรรจุวิชาภาษากะเหรี่ยงให้อยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้

1.11 การแต่งกาย

การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในเขตตำบลไล่โว่ในปัจจุบัน ได้รับเอาวัฒนธรรมการแต่งกายจากภายนอกเข้ามาผสมผสานกันกับการแต่งกายแบบดั้งเดิมของตน หรือบางครั้งก็เป็นการแต่งกายแบบสมัยใหม่ สามารถแบ่งได้ดังนี้

1) การแต่งกายแบบดั้งเดิม

การแต่งกายแบบดั้งเดิมนั้น ปัจจุบันนิยมสวมใส่ในการทำกิจกรรมหรือพิธีกรรมสำคัญของชาวกะเหรี่ยง เช่น งานทำบุญข้าวใหม่ สงกรานต์ เข้าพรรษา งานแต่งงาน

การแต่งกายสำหรับผู้หญิงที่ยังไม่แต่งงาน นิยมนุ่งกระโปรงทรงกระสอบสีขาวยาวกรอมเท้า แขนสั้น คอแหลม ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ใส่เป็นสองท่อน คือตัวเสื้อคอแหลมแขนสั้น สีผืนเข้ม ทอลวดลายจากบ่าถึงใต้ศอก และผ้าซิ่นพื้นสีแดง สีชมพู และสีบานเย็น มีลวดลายขิดช่วงปลายซิ่น

การแต่งกายของผู้ชายทั่วไป นิยมใส่เสื้อคอแหลมทรงกระสอบแขนสั้น โสร่งเป็นพื้นสีเข้ม และยังนิยมมีถุงย่ามขนาดเล็กทอลวดลายสวยงาม

ภาพประกอบ 3 การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงทั้งหญิง และชาย

2) การแต่งกายแบบผสมผสาน

ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ยังนิยมนุ่งผ้าซิ่นและโสร่งแบบดั้งเดิม เพียงแต่เสื้อที่สวมใส่เป็นเสื้อยืดบ้าง เสื้อคอปกบ้าง และบางครั้งผู้ชายมีการใส่เสื้อเชิ้ตสีขาวทับด้วยเสื้อทรงกระสอบแบบดั้งเดิม

ภาพประกอบ 4 การแต่งกายแบบนุ่งโสร่งแบบดั้งเดิมสวมเสื้อคอปก

ภาพประกอบ 5 การแต่งกายเสื้อเชิ๊ตสีขาวทับด้วยเสื้อทรงกระสอบแบบดั้งเดิม

3) การแต่งกายแบบสมัยใหม่

การแต่งกายแบบสมัยใม่นี้พบเห็นมากในหมู่วัยรุ่นของชุมชน เช่น กางเกงยีนส์ เสื้อยืด นิยมแต่งกันในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น ไปทำไร่ ติดต่อราชการ เป็นต้น

ภาพประกอบ 6 เด็กในหมู่บ้านกองม่องทะแต่งกายเหมือนเด็กในเมือง

1.12 ลักษณะบ้านเรือน

ชาวกะเหรี่ยงโปว์จะเลือกตั้งหมู่บ้านอยู่ในบริเวณที่ลุ่มก้นกระทะหรือที่ราบระหว่างหุบเขา และอยู่ใกล้กับแม่น้ำ เพื่อสะดวกในการหาน้ำบริโภค การปลูกบ้านของชาวกะเหรี่ยงจำไม่ปลูกให้อยู่แนวเดียวกัน แม้ว่าจะสร้างบ้านให้หันหน้าเข้าหากัน แต่จะไม่ให้ประตูบ้านตรงกัน และจะไม่ปลูกบ้านขวางตะวัน (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสนริยา คำเมือง. 2540: 8) พื้นที่ตำบลไล่โว่มีที่ราบหุบเขาเป็นจำนวนมาก มีที่ราบหุบเขาที่สำคัญทั้งหมดเก้าสิบเก้าหุบเขา ชาวกะเหรี่ยงนับถือเป็น “ซ่งปะโต๊ยะ” หมายถึง พื้นที่อันเป็นศูนย์รวมทางจิตวิญญาณของสรรพสิ่ง (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542: 34)

บ้านชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่เป็นเรือนเครื่องผูก ส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งคือไม้ไผ่ ส่วนมากใช้ไผ่บง มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 5 นิ้ว มีเนื้อหนาประมาณ 1 เซนติเมตร ใช้ทำพื้นปูและบุตามขวางของด้านสกัด อีกทั้งยังใช้ทำฝาบ้าน บุตามแนวตั้งบ้าง แนวนอนบ้าง ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน หลังคามุงด้วยใบจาก ใบไผ่ ใบอ้อ ใบตองตึง ฝาบ้านด้านทิศตะวันตกหรือทิศเหนือของบ้านมักเจาะเป็นหิ้งออกไปภายนอก มีขนาดกว้าง 1 ฟุต เรียกว่า “ซะโฉ่งโท” หรือหิ้งบูชาผี บนหิ้ง มีต้นลิ้นมังกร (โพ่วไจ่) ปักไว้ในภาชนะใส่น้ำ 2 ใบ มีไต้ถุนบ้านขนาดประมาณ 27 x 27 ฟุต ความสูงแนวผนัง

ประมาณ 18 ฟุต ความสูงถึงอกไก่ประมาณ 22 ฟุต บ้านแต่ละหลังมีเสาร์อย่างน้อย 16 ต้น บันไดขึ้นบ้านเป็นเลขคี่

ภาพประกอบ 7 บ้านที่สร้างด้วยไม้ไผ่

บ้านของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ในปัจจุบันได้มีการผสมผสานรูปแบบสมัยใหม่เข้าไปด้วย เนื่องเพราะชาวบ้านเริ่มมีการติดต่อกับผู้คนภายนอกมากขึ้น อีกทั้งยังมีถนนตัดผ่านสะดวกต่อการนำอิฐ หิน ปูน ทราย เข้ามาก่อสร้างบ้านเรือนกันมากขึ้น

ภาพประกอบ 8 บ้านที่มีรูปทรงสมัยใหม่

ภาพประกอบ 9 หลังคาบ้านปัจจุบันนิยมใช้สังกะสี

1.13 โครงสร้างทางสังคม และระบบเครือญาติ

โครงสร้างทางสังคม และระบบเครือญาติของกระเหรียงโปว์ มีดังนี้

1.13.1 โครงสร้างทางสังคม

โกวิท แก้วสุวรรณ (2542: 49) ได้กล่าวถึง ระบบโครงสร้างของกะเหรี่ยงโปว์ สรุปได้ดังนี้

ก. ครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุด ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลกิจการงานต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การหุงหาอาหาร การดูแลบ้านเรือน อีกทั้งผู้หญิงยังเป็นผู้นำของสายตระกูลในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ

ข. เหม่อยละ(ป่า) เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจของชุมชน การทำมาหากินในชุมชนขึ้นอยู่กับสภาพทางธรรมชาติ ดังนั้นชาวกะเหรี่ยงจึงต้องอาศัยองค์ความรู้ ความเข้าใจในระบบนิเวศเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินชีวิต และใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ค. ผู้ผะดู เป็นสถาบันทางความเชื่อในระดับสังคมที่อยู่รวมกันเป็นชุมชน ชาวบ้านเกาะสะเดิ่งให้ความเคารพผู้ผะดูในต้นไม้ที่เป็นจิตวิญญาณที่เป็นเจ้าของหมู่บ้าน

ง. วัด(เภีย) เป็นสถาบันทางความเชื่อ เป็นศูนย์กลางความเชื่อทางสังคมตามแบบของพุทธศาสนาที่ผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิม

1.13.2 ระบบเครือญาติ

ระบบเครือญาติของกะเหรี่ยงโปว์นับถือเครือญาติทางสายมารดาเป็นหลัก และผู้หญิงเป็นผู้สืบสายตระกูล เมื่อแต่งงานผู้ชายต้องเข้าไปอยู่ในครอบครัวฝ่ายผู้หญิง และต้องไหว้ผีบรรพบุรุษของฝ่ายหญิง

1.14 การประกอบอาชีพ

ชาวกะเหรี่ยงโปว์ยังชีพด้วยการปลูกข้าวไร่ การปลูกข้าวเพื่อการบริโภค จัดเป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพ นอกจากปลูกข้าวไร่และข้าวโพดแล้วก็มีการทำสวนผักและผลไม้ด้วย ต้นไม้ที่เห็นทั่วไปไม่ว่าจะเป็นกะเหรี่ยงโปว์ หรือกะเหรี่ยงสะกอ ก็มีขนุน มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ฯลฯ ผักที่ปลุกก็อย่าง เช่น พริก ผักกูด ผักหวาน หน่อไม้ หรือเห็ดเผาะ เหลือจากกินก็นำไปขายเป็นเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสนริยา คำเมือง. 2540: 19) การทำไร่ของชาวกะเหรี่ยงเป็นแบบไร่หมุนเวียน คือการใช้ประโยชน์จากพื้นดินในระยะเวลาที่สั้น แล้วทิ้งผืนป่าให้ฟื้นตัวประมาณแปดถึงสิบปีหรืออาจมากกว่านั้น เมื่อป่ากลับมาสมบูรณ์อีกครั้งจึงทำการเพาะปลูกต่อไป

ชาวกะเหรี่ยงใช้พื้นที่ในการทำไร่ประมาณ 4 ไร่ ต่อครอบครัวหนึ่ง และปลูกผัก ผลไม้สำหรับบริโภคในครัวเรือน หากเหลือจากนั้นก็นำไปขาย หรือแบ่งให้เพื่อนบ้านกิน ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงไม่ได้

คำนึงถึงเรื่องของเงินมากนัก ปัจจุบันมีนายทุนเข้ามาจ้างให้ชาวบ้านปลูกพืชผัก เพื่อส่งขายเป็นจำนวนมาก ๆ เช่น พริกกะเหรี่ยงซึ่งมีราคาดี แต่การเพาะปลูกเป็นจำนวนมาก ๆไม่สามารถได้พริกกะเหรี่ยงที่มีคุณภาพดี (อภิชาติ เสตะพันธ์: 2554. สัมภาษณ์)

การเข้าป่าล่าสัตว์และหาของป่าก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงมีความชำนาญ แต่ในปัจจุบันการเข้าป่าล่าสัตว์และหาของป่าทำได้น้อยลงมาก สาเหตุหนึ่งก็เนื่องจากการลดน้อยลงของทรัพยากรในป่า และอีกสาเหตุหนึ่งก็เนื่องจากหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงโปว์นั้นมักจะตั้งอยู่ในบริเวณป่าไม้ในปัจจุบันถูกกำหนดเป็นป่าสงวนบ้าง เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์ป่าบ้าง การเข้าป่าล่าสัตว์ และเก็บของป่าจึงไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป(สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสนริยา เมือง. 2540: 20) บรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยงห้ามมิให้เลี้ยงสัตว์ไว้ในครัวเรือนเพื่อบริโภค หรือล่าสัตว์เป็นอาชีพ หรือที่เรียกว่า “คี้ข่งขะข่ง” เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้ครอบครัวไม่เป็นสุข แต่ก็มีอยู่บ้างที่เลี้ยงสัตว์เอาไว้กินแต่ก็ไม่นับว่าเป็นอาชีพ (อภิชาติ เสตะพันธ์: 2554. สัมภาษณ์)

จรัญ กาญจนประดิษฐ์ (2547: 59) ได้กล่าวถึงอาชีพของชาวบ้านในหมู่บ้านกองม่องทะว่า อาชีพในการทำมาหากินจากเดิมที่ทำไร่ ปลูกข้าว และหาของป่า เพื่อยังชีพนั้นยังคงทำกันอยู่ ผู้ที่มีครอบครัวส่วนมากมักอยู่ในพื้นที่เพื่อทำไร่ ปลูกข้าว แต่มีหนุ่มสาวบางคนที่ออกไปทำงานในเมือง หรือบางครอบครัวก็ย้ายออกไปทำงานในเมืองกันหมด แต่ยังเป็นส่วนน้อย ด้านการค้าขายในชุมชนปัจจุบันมีร้านค้าขายของชำในหมู่บ้านประมาณ 4 ร้าน มีสหกรณ์ในหมู่บ้าน 1 แห่ง การค้าขายเริ่มขยายมากขึ้น เพราะการติดต่อเดินทางจากภายนอกเข้าหมู่บ้านกองม่องทะนั้น สะดวกมากกว่า 5 หมู่บ้านที่อยู่ในตำบลไล่โว่ ฉะนั้นภาพรวมของหมู่บ้านกองม่องทะนั้น จึงเป็นหมู่บ้านหน้าด่านที่รับเอาวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาในวิถีชีวิตกะเหรี่ยง

ภาพประกอบ 10 ไร่นาของชาวกะเหรี่ยง

1.15 การศึกษา

การศึกษาในตำบลไล่โว่แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ

1) การศึกษาในระบบ (Formal education) โรงเรียนในตำบลไล่โว่มีอยู่ 4 โรงเรียนคือ

- โรงเรียนบ้านกองม่องทะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านกองม่องทะ เป็นโรงเรียนประจำตำบล สังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

- โรงเรียนสุนทรเวช ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 บ้านสเนพ่อง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ

- โรงเรียนบ้านหินตั้ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 บ้านจะแก ในอดีตเป็นโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ ปัจจุบันได้โอนให้อยู่ในสังกัดของสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

- โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทิไล่ป้าสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สานักงานตำรวจแห่งชาติ อยู่ในความรับผิดชอบของ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13

โรงเรียนบ้านกองม่องทะในปัจจุบันมีการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมต้น คือ ม.1 ถึง ม. 3 หากนักเรียนต้องการศึกษาต่อในชั้นมัธยมปลายก็จะต้องเดินทางเข้าไปในโรงเรียนในตัวอำเภอสังขละบุรี ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่ มีทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนในตำบลไล่โว่ที่เข้ามาเรียนในอำเภอสังขละบุรี และยังมีบ้านพักให้กับนักเรียนซึ่งอยู่ในบริเวณที่ตั้งขององค์กรบริหารส่วนตำบลไล่โว่อีกด้วย

2) การศึกษานอกระบบ (Non-formal education)

ก. การศึกษานอกโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ มีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 5 แห่ง ดังนี้

1.ศูนย์การเรียนชุมชนแม่ฟ้าหลวง บ้านสะเนพ่อง

2.ศูนย์การเรียนชุมชนแม่ฟ้าหลวง บ้านกองม่องทะ

3.ศูนย์การเรียนชุมชนแม่ฟ้าหลวง บ้านเกาะสะเดิ่ง

4.ศูนย์การเรียนชุมชนแม่ฟ้าหลวง บ้านสะละวะ

5.ศูนย์การเรียนชุมชนแม่ฟ้าหลวง บ้านไล่โว่

นอกจากนี้ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 7 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเนพ่อง 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกองม่องทะ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเกาะสะเดิ่ง 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไล่โว่ 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทิไล่ป้า 6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจะแกล่าง และ 7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจะแกบน

ข.การศึกษาจากวัด

วัดเป็นสถาบันการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมแห่งแรกของชุมชนมาตั้งแต่อดีต ในทางตรงวัดเป็นสถาบันการศึกษาทางพุทธศาสนา การไปอยู่ที่วัดหรือการบวชเป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา และจากการที่บทบาทของวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนทำให้วัดเป็นแหล่งรวมการเรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งทางโลก และทางธรรม ไม่ว่าเป็นศิลปะที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่เกิดจากความศรัทธา วัฒนธรรม ประเพณี ระเบียบสังคม หรือปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการสืบทอดความคิดความเข้าใจของชุมชน (โกวิท แก้วสุวรรณ. 2542:49) ชาวบ้านนิยมให้บุตรหลานบวชในช่วงเข้าพรรษาเพื่อศึกษาพระธรรม อีกทั้งยังถือเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษ

1.16 การสาธารณสุข

เมื่อมีอาการเจ็บไข้ไม่สบาย ไม่ว่าจะเป็นอาการเจ็บไข้ทางร่างกายภายนอกเช่น ประสบอุบัติเหตุอ่อนเพลีย ปวดเมื่อย หรือความเจ็บไข้ภายใน เช่นปวดท้อง ปวดหัว เป็นไข้ หรือโรคจากเชื้อราต่าง ๆ ชาวกะเหรี่ยงโปว์มีวิธีรักษาอาการเจ็บป่วยเหล่านี้ ทั้งการรักษาพื้นบ้าน ซึ่งได้แก่การใช้ยาสมุนไพร ใช้คาถาการประอบพิธีกรรม ผูกข้อมือตามความเชื่อ และการใช้ยาสมัยใหม่จากอนามัยและโรงพยาบาล การรักษาด้วยยาสมัยใหม่มักจะเป็นวิธีสุดท้ายที่ชาวกะเหรี่ยงโปว์จะเลือกใช้ (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และสนิรยา คำเมือง. 2540: 33)

ตำบลไล่โว่มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง และอนามัยชุมชน 1 แห่ง คือสถานีอนามัยประจำตำบลตั้งอยู่ที่บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 2 และสถานีอนามัยชุมชนตั้งอยู่ที่บ้านจะแก หมู่ที่ 6 มี อสม. หมู่บ้านละ 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน

1.17 สาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้าในตำบลไล่โว่ใช้ระบบโซล่าเซลล์ เป็นโครงการจัดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยชาวบ้านต้องนำแบตเตอรี่ไปชาร์จกับแผงโซล่าเซลล์ของหมู่บ้าน ปัจจุบันมีการขยายระบบผลิตไฟฟ้า ทุกหมู่บ้าน โดยจะได้ชุดผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ครัวเรือนละ 1 ชุด รวมทั้งสิ้น 426 ครัวเรือน

ระบบประปาในตำบลไล่โว่มีการใช้ประปาภูเขาทั้ง 6 หมู่บ้าน ประปาภูเขาเป็นการต่อท่อจากแหล่งน้ำในชุมชน โดยอาศัยแรงดันของน้ำให้ส่งไปตามท่อต่างๆ ในหมู่บ้าน มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านสะเนพ่อง แม่น้ำห้วยโรคี่ ห้วยที่พูปู่

หมู่ที่ 2 บ้านกองม่องทะ แม่น้ำรันตี ห้วยกุ้ง ห้วยกองม่องทะ ห้วยหน่อไม้คง

หมู่ที่ 3 บ้านเกาะสะเดิ่ง แม่น้ำโรคี่ ห้วยไล่วาโพ่ง ห้วยพู่พรา

หมู่ที่ 4 บ้านไล่โว่ ห้วยคี่นุ ห้วยสาละวะ ห้วยไล่โว่

หมู่ที่ 5 บ้านทิไล่ป้า ห้วยกะสะ ห้วยทิไล่ป้า ห้วยแนป้า

หมู่ที่ 6 บ้านจะแก ห้วยจะแก

การโทรคมนาคมของตำบลไล่โว่ มีโทรศัพท์จำนวน 9 หมายเลข รหัสทางไกล 034 ซึ่งเป็นระบบโทรศัพท์ใช้สัญญาณผ่านดาวเทียม ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ หมู่ที่ 1 หมายเลข 519340, 519341 หมู่ที่ 2 หมายเลข 519013 หมู่ที่ 3 หมายเลข 546001 หมู่ที่ 4 หมายเลข 546004 หมู่ที่ 5 หมายเลข 519624,519625 หมู่ที่ 6 หมายเลข 519342,519643

ตอนที่ 2 เมตาลี่ เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1. ประวัติความเป็นมาของเมตาลี่

เมตาลี่ เมตารี่ หรือ เมตาเล่ เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากเครื่องดนตรีตะวันตกที่เรียกว่า “เมนโดลิน” แต่ด้วยการออกเสียงของกะเหรี่ยงไม่ชัดจึงทำให้เพี้ยนมาเป็น “เมตาลี่” เมนโดลินเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดมี 8 สาย เป็นสายคู่

คือ มีสาย 1 สองสาย สาย 2 สองสาย สาย 3 สองสาย สาย 4 สองสาย ทุกคู่สายตั้งในระดับเสียงเดียวกัน มีรูปทรงคล้ายหยดน้ำ มีขนาดเล็ก

ภาพประกอบ 11 แมนโดลิน (ซ้าย) เมตาลี่แบบอะลูมิเนียม (กลาง) และเมตาลี่แบบโปร่ง (ขวา)

หากเปรียบเทียบระหว่างเมตาลี่กับแมนโดลินจะพบว่ามีความคล้ายคลึงอยู่มากพอสมควร นอกจากรูปร่างจะคล้ายกันแล้วจะเห็นว่าจำนวนของสายมีจำนวนต่างกัน เมตาลี่มี 6 สาย (คล้ายกีตาร์) กล่องเสียงของเมตาลี่มีสองแบบคือแบบโปร่ง และแบบกล่องเสียงอะลูมิเนียม

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีหลักฐานที่สามารถยืนยันได้อย่างแน่ชัดว่าเมตาลี่ได้เข้ามามีบทบาทกับชาวกะเหรี่ยงเมื่อใด มีแต่คำบอกเล่าว่าเมตาลี่มีมานานแล้ว และมาจากกะเหรี่ยงประเทศพม่า สันนิษฐานว่าน่าจะเข้ามาในประเทศพม่าในช่วงที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษในปี พ.ศ. 2429 และแมนโดลินก็ได้เข้ามาในกะเหรี่ยงในพม่า จากแมนโดลินได้กลายมาเป็นเมตาลี่ในปัจจุบัน นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล นักดนตรีของหมู่บ้านกอม่องทะเป็นกะเหรี่ยงที่ย้ายมาจากประเทศพม่า นายหล่งได้เรียนรู้และฝึกบทเพลงต่าง ๆ มาจากกะเหรี่ยงประเทศพม่า และได้ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่หมู่บ้านกอม่องทะเมื่อปี พ.ศ. 2517 ก็ได้เอาเมตาลี่เข้ามาด้วย จากนั้นเมตาลี่ก็เริ่มมีบทบาทในชุมชนทั้งในการเล่นเพื่อความบันเทิงจนไปถึงการบรรเลงในงานประเพณีสำคัญของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านกองม่องทะตั้งแต่นั้นมา

จากงานวิจัยของ จรัญ กาญจนประดิษฐ์ (2547: 240) กล่าวว่า เมตาลี่เครื่องดนตรีประเภทดีดของกะเหรี่ยงโปว์ มีรูปร่างคล้ายแมนโดลิน แต่มีหกสายเหมือนกีตาร์ แต่เมตาลี่จะมีขนาดเล็กกว่า เป็นเครื่องดนตรีสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในดนตรีของกะเหรี่ยงในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา

เมตาลีได้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและการเชื่อมต่อทางวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืนจนกลายเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่อย่างในปัจจุบัน

2. ลักษณะทางกายภาพของเมตาลี่

เมตาลีมีลักษณะรูปร่างคล้ายเมนโดลินของตะวันตก คือมีรูปทรงเป็นลักษณะหยดน้ำจัดอยู่ในเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย (String Instrument) บรรเลงด้วยวิธีการดีด เมตาลี่ที่พบในตำบล ไล่โว่มี 2 ลักษณะคือ 1) แบบโปร่ง คือมีกล่องเสียงที่เจาะไม้ส่วนลำตัวเพื่อสะท้อนเสียง และ 2) แบบอะลูมิเนียม คือมีการเจาะไม้ส่วนลำตัวแล้วใช้ฝาปิดที่มีอะลูมิเนียมอยู่ด้านใน

ภาพประกอบ 12 เมตาลี่ ด้านหน้า และด้านหลัง

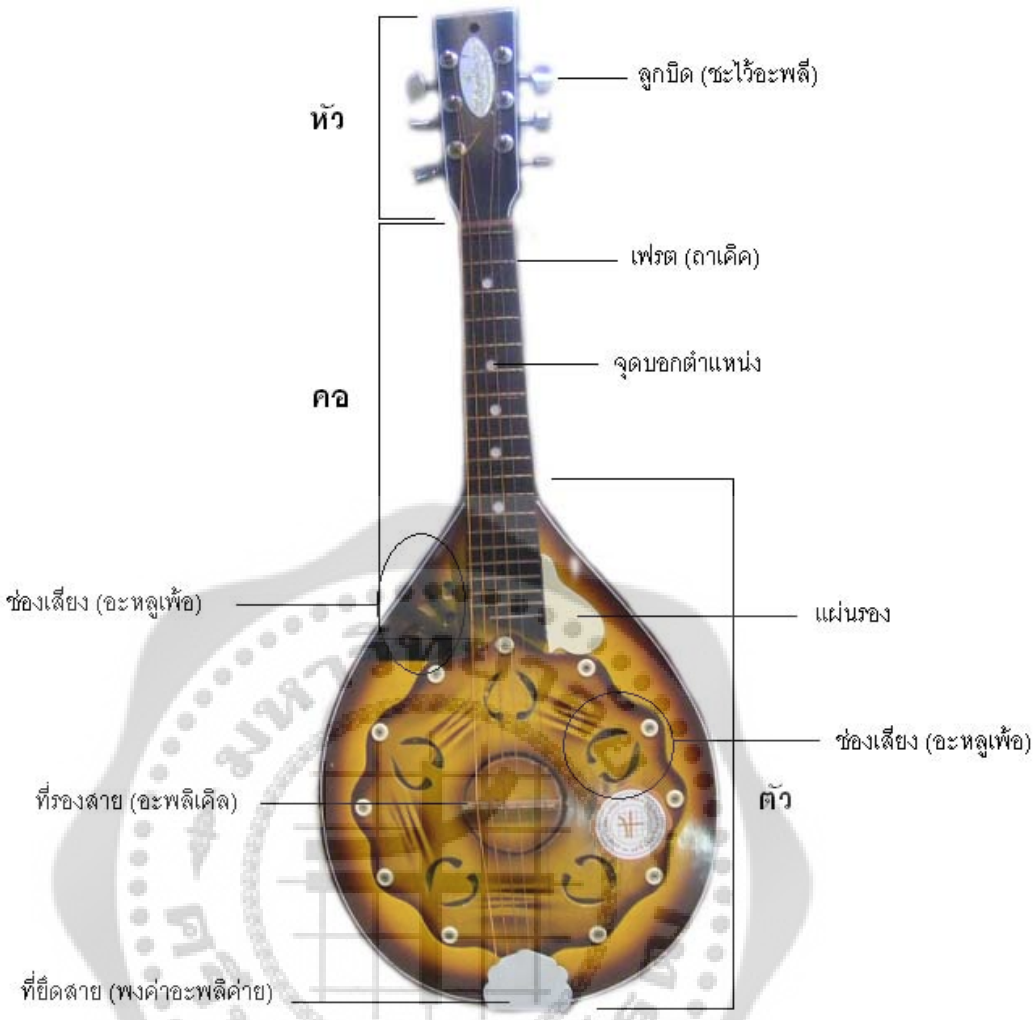

ภาพประกอบ 13 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเมตาลี่

เมตาลี่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ หัว คอ และตัว มีความยาวตังแต่หัวไปจนถึงท้ายของตัวประมาณ 71.3 เซนติเมตร (28 นิ้ว)

2.1 หัว (อะคูคุ้ย)

ส่วนหัวตั้งแต่ท้ายไปจนถึงหัวมีความยาว 19 เซนติเมตร

2.1.1 ลูกบิด (ชะไว้อะพลี) ทำหน้าที่ยึดสายส่วนคอ และหมุนลูกบิดเพื่อตึงสายหรือหย่อนสาย

2.2 คอ (อะคุบ่ง)

ส่วนคอตั้งแต่ช่วงของเฟร็ตแรกไปถึงเฟร็ตสุดท้ายมีความยาว 29 เซนติเมตร มีความกว้าง 4.1 เซนติเมตร และมีส่วนประกอบดังนี้

2.2.1 ฟิงเกอร์บอร์ด (อะช่องเด) คือด้านหน้าของคอเป็นพื้นราบสำหรับกดนิ้วเพื่อเล่นทำนอง

2.2.2 สาย (อะพลิ) มี 6 สายพาดผ่านช่วงคอของเมตาลี่ โดยยึดสายจากแกนลูกบิดตรงส่วนหัว และยึดสายตรงส่วนท้ายของเมตาลี่ โดยนับสายที่เล็กที่สุดจากด้านล่างเป็นสายหนึ่ง และไล่ขึ้นไปบนสุดเป็น สอง สาม สี่ ห้า และ หก ตามลำดับ มีชื่อเรียกในแต่ละสายดังนี้

สายหนึ่ง เรียกว่า อะพลิอะนีเล่อ
สายสอง เรียกว่า อะพลิไน๊นี่
สายสาม เรียกว่า อะพลิอะไน๊ซ่า
สายสี่ เรียกว่า อะพลิอะไน๊หลี
สายห้า เรียกว่า อะพลิอะไน๊เหย
สายหก เรียกว่า อะพลิอะไน๊คู่

2.2.3 เฟร็ต (ถาเคิค) เป็นโลหะที่ฝังบนฟิงเกอร์บอร์ด โดยมีจำนวน 20 แท่ง วางเป็นช่อง ๆ มีระยะห่างในแต่ละเฟร็ตดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ระยะห่างของเฟร็ต

เฟร็ตที่	ระยะห่าง	หน่วยวัด	เฟร็ตที่	ระยะห่าง	หน่วยวัด
1-2	2	เซนติเมตร	11-12	1.1	เซนติเมตร
2-3	2	เซนติเมตร	12-13	1.2	เซนติเมตร
3-4	1.9	เซนติเมตร	13-14	1.1	เซนติเมตร
4-5	1.8	เซนติเมตร	14-15	1	เซนติเมตร
5-6	1.7	เซนติเมตร	15-16	1	เซนติเมตร
6-7	1.6	เซนติเมตร	16-17	9	มิลลิเมตร
7-8	1.5	เซนติเมตร	17-18	9	มิลลิเมตร
8-9	1.4	เซนติเมตร	18-19	8	มิลลิเมตร
9-10	1.3	เซนติเมตร	19-20	7	มิลลิเมตร

2.2.4 จุดบอกตำแหน่ง จะพบในช่องที่ 2,5,7,9 และ 12 มีไว้เพื่อง่ายต่อการจดจำตำแหน่งในการเล่น

2.3 ตัว (อะหมื่อสา)

ตัว มีอยู่ 2 ลักษณะคือ 1) ไม้อัด(ก๊ะอู) คือใช้ไม้อัดประกบกันสองด้านหน้าหลัง 2) ไม้ขุด(ทวยอู) คือกล่องเสียงเป็นไม้ชิ้นเดียวและขุดกล่องเสียง เมตาลีแบบไม้ขุดนี้จะมีราคาแพงกว่าแบบไม้อัด

ภาพประกอบ 14 เมตาลีที่ลำตัวทำจากไม้อัด และ เมตาลีที่ลำตัวทำจากไม้ขุด

ความยาวของตัวมีอยู่ที่ประมาณ 37 เซนติเมตร กว้าง 27.7 เซนติเมตร มีความหนา 5 เซนติเมตร ประกอบไปด้วย

2.3.1 ที่รองสาย (อะพลิเคิล) ทำหน้าที่รองสายตรงช่วงกล่องเสียงของเมตาลี่ วัสดุทำด้วยเหล็กและไม้

2.3.2 ที่ยึดสาย (พงค่าอะพลิค่าย) ทำหน้าที่ยึดสายตรงช่วงท้ายของตัวเมตาลี่ วัสดุทำด้วยอะลูมิเนียม

2.3.3 ช่องเสียง (อะหลูเพ้อ) ช่องเสียงของเมตาลี่แบบอะลูมิเนียมจะพบอยู่สองลักษณะ คืออยู่บนฝาบิดกล่องเสียงมีรูปร่างคลายใบโพธิ์ และอีกตำแหน่งหนึ่งอยู่ด้านบนลำตัวใกล้กับคอเมตาลี่

2.3.4 แผ่นรอง เป็นพลาสติกแข็งติดอยู่บนตัวช่วงใกล้กับคอเมตาลี่

2.3.5 กล้องเสียงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ กล่องเสียงด้านในมีอะลูมิเนียม (ถ้วยต้อ) มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 19.3 x 19.4 เซนติเมตร และกล่องเสียงโปร่ง

ภาพประกอบ 15 กล่องเสียง

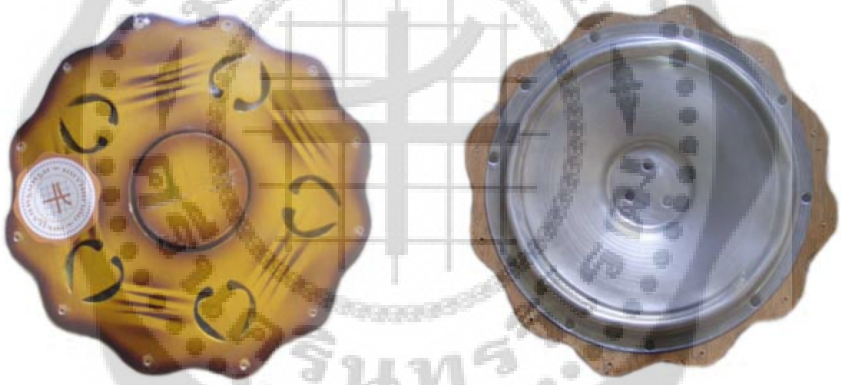

ภาพประกอบ 16 ฝาบิดกล่องเสียงด้านหน้า และด้านใน

ภาพประกอบ 17 กล่องเสียงแบบโปร่ง

3. วิธีการบรรเลง

วิธีการบรรเลงเมตาลี มีดังนี้

3.1 ลักษณะการวางมือซ้าย

มือซ้ายอยู่ในลักษณะกำคอเมตาลี่ การกดนิ้ว ใช้นิ้วมือซ้าย 4 นิ้ว นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย ในการเล่นทำนองเพลง

ภาพประกอบ 18 การวางมือซ้าย

นอกจากการกดนิ้วมือซ้ายด้วยนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย แล้ว ในบางครั้งมีการใช้นิ้วโป้งเพื่อกดสาย 6 ด้วย

ภาพประกอบ 19 การกดสาย 6 ด้วยนิ้วโป้ง

3.2 ลักษณะการวางมือขวา

แขนขวาวางบนด้านข้างลำตัวเมตาลี่ ยกหัวเมตาลี่ขึ้นประมาณ 45 องศา วิธีการดีด การดีดใช้นิ้วโป้งและนิ้วชี้ในการดีดสายเป็นหลัก โดยนิ้วโป้งทำหน้าที่เล่นเสียงต่ำ (แนวเบส) ส่วนนิ้วชี้เล่นแนวทำนอง ซึ่งการในดีดในลักษณะนี้ ดร.วีระ พันธุ์เสือ ได้ให้ข้อสังเกตว่าน่าจะพัฒนามาจากการดีดนาเด่ยซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายดั่งเดิมของชาวกะเหรี่ยงโดยจะใช้นิ้วชี้และนิ้วโป้งในการดีดเช่นเดียวกัน

ภาพประกอบ 20 การวางแขนขวา

ภาพประกอบ 21 การดีดมือขวา

3.3 เทคนิค และวิธีการบรรเลง

การบรรเลงเมตาลี่ใช้เล่นประกอบการขับร้องเพลงของชาวกะเหรี่ยงโดยมีแนวทำนองสองกลุ่ม คือ แนวทำนองเสียงต่ำและแนวทำนองหลัก

การดีดแนวทำนองหลัก การเล่นใช้นิ้วชี้เป็นหลักโดยเล่นอยู่บนสาย 1 สาย 2 และสาย 3 แต่ในบางบทเพลงอาจมีการเล่นแนวทำนองบนสาย 4 วิธีการดีดคือ เมื่อดีดสายเสร็จแล้วนิ้วจะมาหยุดอยู่บนสายด้านบน เช่น เมื่อใช้นิ้วชี้ดีดสาย 1 เมื่อดีดเสร็จแล้วนิ้วชี้จะมาหยุดบนสาย 2 การเล่นในลักษณะนี้จะทำให้ได้เสียงที่ชัดเจนมากกว่าการดีดผ่านสายแบบธรรมดา (ตัวอย่างที่ 1)

การดีดแนวเสียงต่ำ การเล่นใช้นิ้วโป้งเป็นหลักโดยเล่นอยู่บนสาย 4 สาย 5 และ สาย 6 วิธีการดีดคือ เมื่อดีดแล้วนิ้วจะมาหยุดอยู่บนสายด้านล่าง เช่น ใช้นิ้วโป้งดีดสาย 6 เมื่อดีดเสร็จแล้วนิ้วโป้งจะมาหยุดอยู่บนสาย 5 การเล่นในลักษณะนี้จะทำให้ได้เสียงที่ชัดเจนมากกว่าการดีดผ่านสายแบบธรรมดา (ตัวอย่างที่ 1)

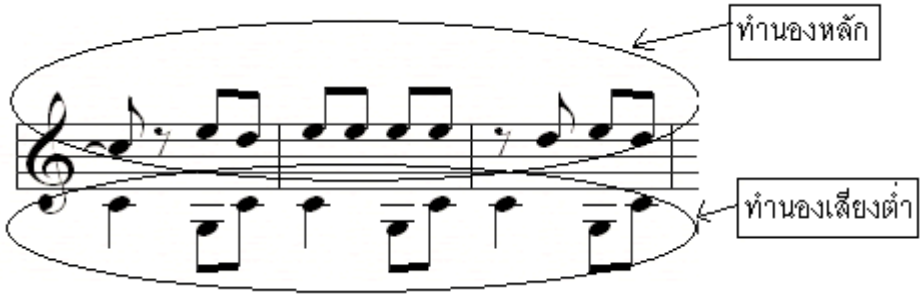

ตัวอย่างที่ 1

การดีดแบบรัวเสียง คือ การดีดเพื่อให้ได้โน้ตต่อเนื่องกันหลายตัว โดยใช้นิ้วชี้ดีดขึ้น และลงสลับกัน ในการเล่นลักษณะดังกล่าวผู้เล่นต้องมีการฝึกฝนมาอย่างดีจึงจะเล่นได้อย่างชัดเจน และไพเราะ (ตัวอย่าง 2)
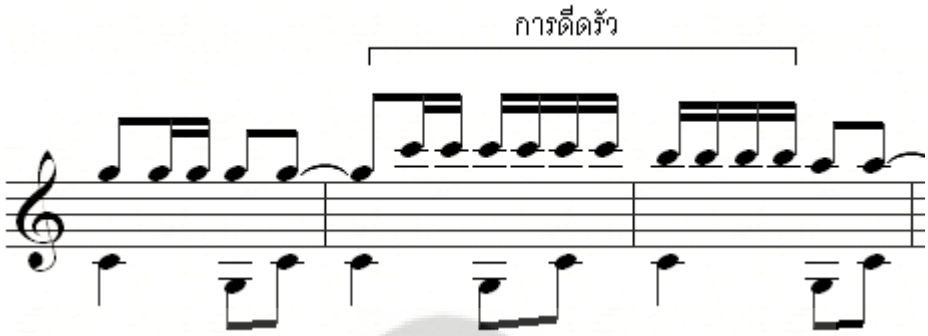
ตัวอย่างที่ 2

การเล่นตบสาย เป็นการดีดเพียงครั้งเดียวแต่ได้โน้ตสองตัว เช่น มือดีดโน้ตเสียง ซอล (กดด้วยนิ้วชี้มือซ้าย) เสร็จแล้วให้ใช้นิ้วนางมือซ้ายตบลงไปบนโน้ตเสียง ลา บนสายเดียวกันอย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องดีด วิธีการนี้ต้องอาศัยแรงในการตบนิ้วเพื่อให้ได้เสียงที่ชัดเจน (ตัวอย่างที่ 3)
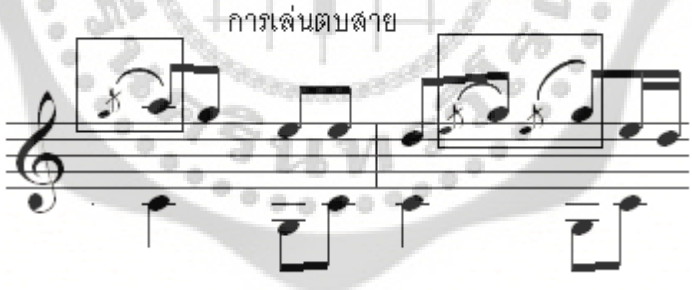
ตัวอย่างที่ 3

การหยุดเสียงด้วยมือซ้าย การหยุดสายด้วยมือซ้ายมี 2 ลักษณะคือ 1.คลายแรงกดจากสายที่กดอยู่ 2.เป็นการหยุดเสียงอย่างรวดเร็วและใช้เล่นเป็นจังหวะ วิธีการเล่นคือ ดีดสายเปล่า สาย 1 และสาย 2 ให้ใช้มือซ้ายตบไปบนสายอย่างรวดเร็วโดยให้เกิดเป็นเสียงบอด (ตัวอย่างที่ 4)

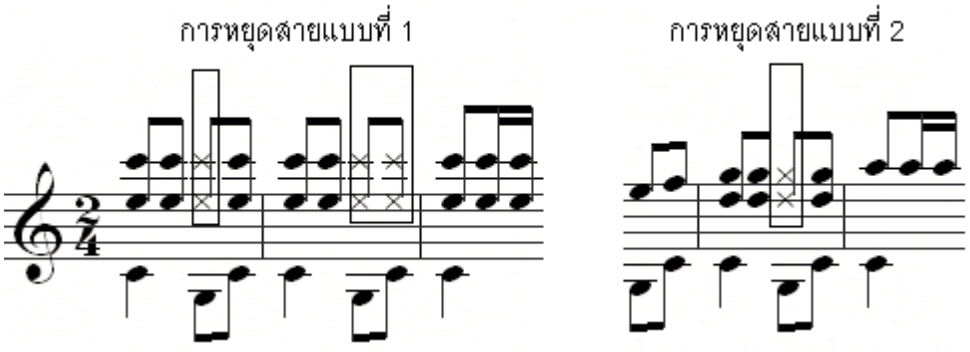

ตัวอย่างที่ 4

การดีดแบบตวยโล เป็นการเล่นทำนองแบบขั้นคู่ประสาน 2 เสียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประสานเสียงคู่ 8 (1 ช่วงเสียง) และไม่มีการเล่นทำนองเสียงต่ำที่เป็นรูปแบบปกติ โดยใช้นิ้วโป้ง และนิ้วชี้ในการการเล่น วิธีการนี้นิยมเล่นกันในชาวกระเหรี่ยงประเทศพม่า (ตัวอย่างที่ 5)
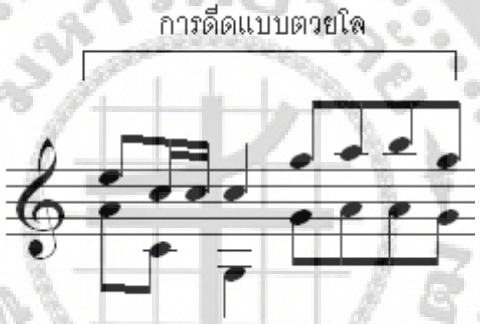
ตัวอย่างที่ 5

การเล่นคอร์ด คือ การเล่นตั้งแต่ 3 โน้ตพร้อมกัน แตกต่างกับการเล่นแบบตวยโล เพราะมีการดำเนินทำนองเบส ทำให้เกิดการประสานเสียง 3 เสียงพร้อมกัน (ตัวอย่างที่ 6)
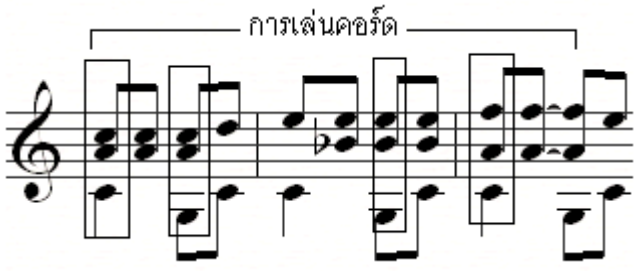
ตัวอย่างที่ 6

การเล่นจูคลี่ฉลูก้วย ก่อนการบรรเลงและขับร้องจะมีการเล่นที่เรียกว่า “จูคลี่ฉลูก้วย” โดยเป็นการบรรเลงเพื่ออุ่นเครื่อง และยังเป็นการตรวจสอบระดับเสียงว่าถูกต้องหรือไม่ การเล่นลักษณะนี้นักเล่นแต่ละคนจะเล่นไม่เหมือนกัน มีเทคนิค และลูกเล่นต่างกันไปขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละบุคคล แสดงให้เห็นถึงความสามารถ และทักษะฝีมือที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง (ตัวอย่างที่ 7)
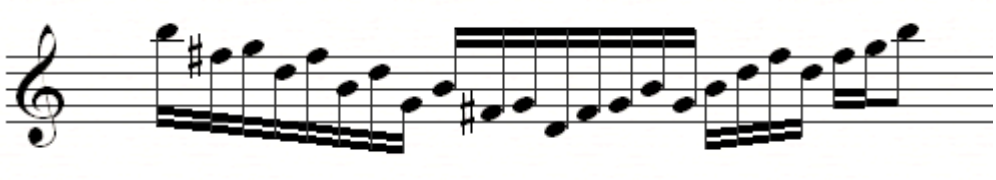
ตัวอย่างที่ 7

3.4 ลักษณะท่าทางในการบรรเลง

3.4.1 ท่ายืนบรรเลง

ท่ายืนบรรเลงพบในการแสดงเมตาลี่ในงานประเพณีต่าง ๆ โดยจะใช้เชือกมัดหัวและท้ายของเมตาลี่แล้วคล้องคอ หรือบางครั้งใช้เพียงมือทั้งสองข้างพยุงเมตาลี่ไว้ขณะยืนบรรเลง

ภาพประกอบ 22 ท่านั่งยืนบรรเลง

3.4.2 ท่านั่งพื้นบรรเลง

ท่านั่งพื้นในการบรรเลงพบอยู่ 2 ลักษณะด้วยกันคือ นั่งพับเพียบและนั่งขัดสมาธิ การนั่งบรรเลงขึ้นอยู่กับสถานที่ และความสะดวกของผู้บรรเลง

ภาพประกอบ 23 ท่านั่งพับเพียบ

ภาพประกอบ 24 ท่านั่งขัดสมาธิ

3.4.3 ท่านั่งเก้าอี้บรรเลง

ภาพประกอบ 25 การนั่งบรรเลงบนเก้าอี้ (ด้านหน้า และด้านข้าง)

นอกจากนี้ยังมีท่าทางและลีลาอื่น ๆ อีก เช่น ท่าวางเมตาลี่ไว้บนไหล่ด้านหลัง หรือ ท่าไขว้ เมตาลีไว้ด้านหลัง สองท่านี้ใช้เล่นขณะเดินเท้าระหว่างทางก็มีการบรรเลงและขับร้องเพื่อเป็นการคลายเครียดและยังช่วยให้ลืมความเมื่อยล้าจากการเดินทาง

ภาพประกอบ 26 ขับร้องและบรรเลงเมตาลี่ขณะเดินทาง

4. ระบบเสียง

4.1 การตั้งสาย

การตั้งเสียงของผู้เล่นเมตาลี่ไม่มีระดับเสียงต้นที่ตายตัว กล่าวคือ ไม่เป็นที่แน่นอนว่าสายที่ 1 จะเทียบเป็นระดับเสียงใด การเทียบเสียงอาศัยระดับเสียงร้องของผู้เล่นเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสังเกตระดับเสียงในการตั้งสายแต่ละครั้งของผู้บรรเลงเพื่อให้ได้การเทียบเสียงที่ใกล้เคียง และยึดเป็นระดับเสียงของผู้บรรเลง

ตาราง 2 ตัวอย่างการตั้งสายของนายหล่ง (กองม่องทะ)

	วันที่30 ส.ค.54(เช้า)	วันที่30 ส.ค.54(บ่าย)	วันที่ 30 ส.ค.54 (เย็น)
สาย	ระดับเสียง	ระดับเสียง	ระดับเสียง
1	B +40	C-50	C-50
2	F# +40	F#-25	F#+25
3	B	B+10	B+20
4	F# +15	F#-30	F#
5	E +25	E+15	E+20
6	B -5	B-10	B-20

จากการเทียบเสียงดังกล่าวจะเห็นว่าสาย 1 กับสาย 3 และสาย 2 กับสาย 4 จะเป็นโน้ตเสียงเดียวกันแต่ต่างระดับเสียง (Octave) เมตาลี่ที่ใช้เล่นนั้นสายอาจะหมดสภาพจึงทำให้ตอนเทียบเสียงจากเครื่องตั้งสาย (Tuner) จึงออกมาคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง การตั้งสายของเมตาลี่คิดเป็นขั้นคู่ได้ดังนี้

สาย 1 ไปสาย 2 เป็นขั้นคู่ 5

สาย 2 ไปสาย 3 เป็นขั้นคู่ 4

สาย 3 ไปสาย 4 เป็นขั้นคู่ 5

สาย 4 ไปสาย 5 เป็นขั้นคู่ 7

สาย 5 ไปสาย 6 เป็นขั้นคู่ 5

ผู้วิจัยลองเปรียบเทียบการตั้งสายของเมตาลี่กับกีตาร์ปรากฏว่ามีความใกล้เคียงกันดังนี้

	กีตาร์	เมตาลี่
สาย 1	E	E
สาย 2	B	B
สาย 3	G	E
สาย 4	D	B
สาย 5	A	A
สาย 6	E	E

จะสังเกตเห็นว่าการตั้งสายแบบมาตรฐานของกีตาร์กับเมตาลีต่างกันเพียงสองสาย คือ สาย 3 และ 4 การ ต่อไปเป็นตัวอย่างการตั้งสายของนักเล่นเมตาลี่ในตำบลไล่โว่

ระบบเสียงนายสมปอง ก้องไพรวัลย์ (ทิไร่ป้า)

สาย 1	B
สาย 2	F# +10
สาย 3	B + 10
สาย 4	F# + 10
สาย 5	E + 30
สาย 6	B + 5

ระบบเสียงนายเออนึ่ง (สาละวะ)

สาย 1	B
สาย 2	F# - 50
สาย 3	B
สาย 4	F - 5
สาย 5	E - 20
สาย 6	B – 50

4.2 ระบบเสียงบนคอเมตาลี่

ระบบเสียงของเมตาลี่มีคล้ายกับระบบเสียงของดนตรีตะวันตก เนื่องมาจากเป็นเครื่องดนตรีที่พัฒนามาจากแมนโดลิน โดยใน 1 ช่วงเสียง แบ่งออกเป็น 12 เสียงเท่า ๆ กัน

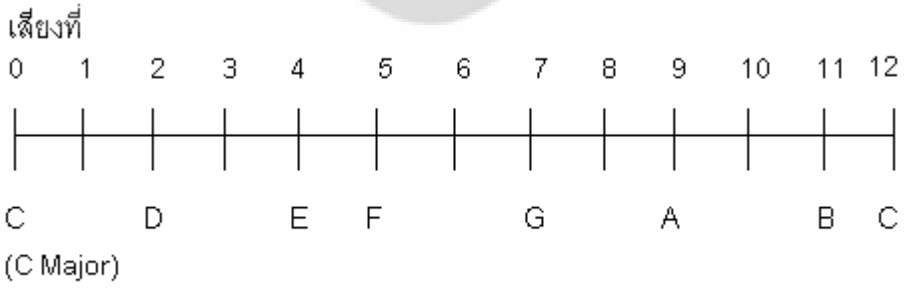

หากตั้งสาย 1 เป็น B แล้วเทียบเสียงต่อไปตามลักษณะการตั้งเสียงของเมตาลี่ข้างต้นก็จะได้ระบบเสียงบนคอเมตาลี่ดังนี้

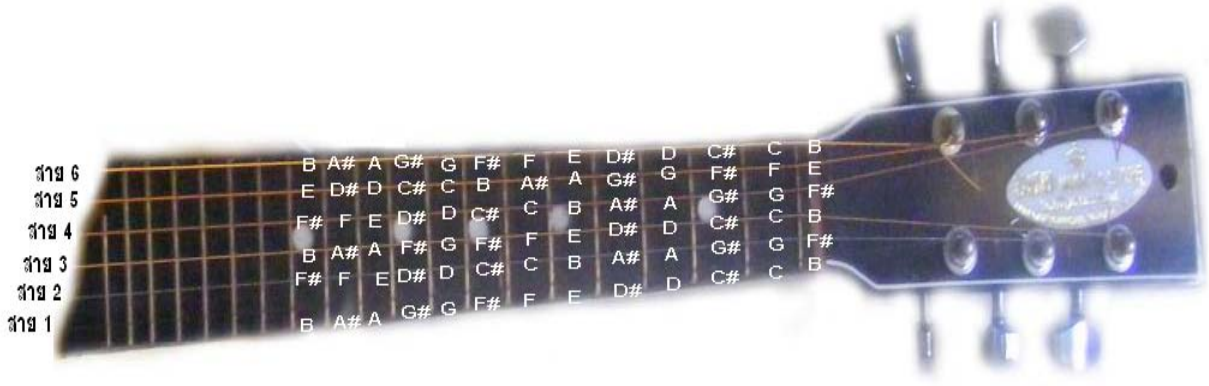

ภาพประกอบ 27 ระบบเสียงบนคอเมตาลี่

สาย 1

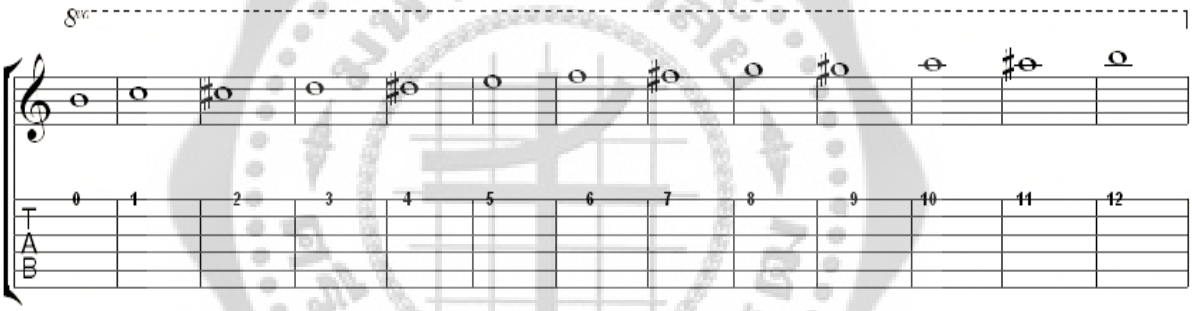

สาย 2

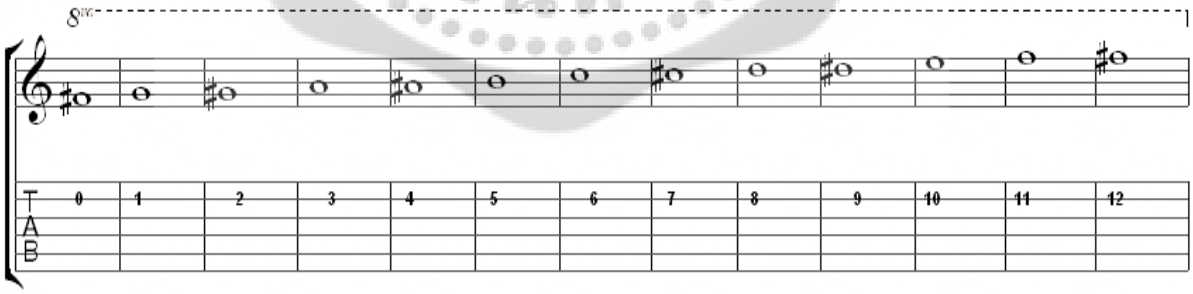

สาย 3

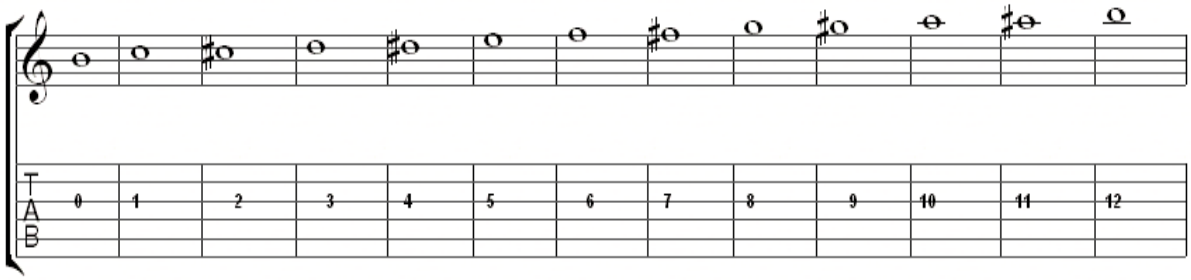

สาย 4

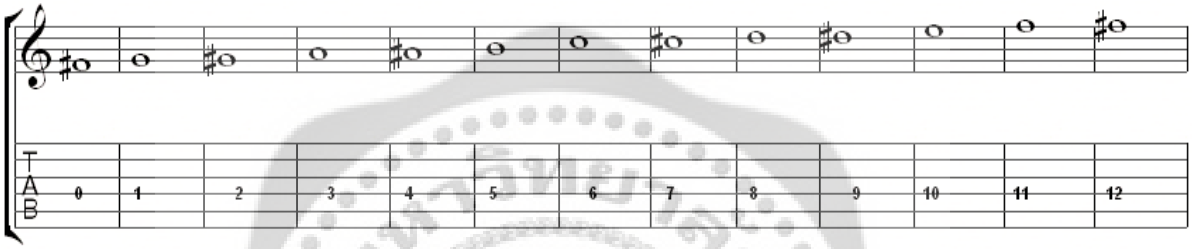

สาย 5

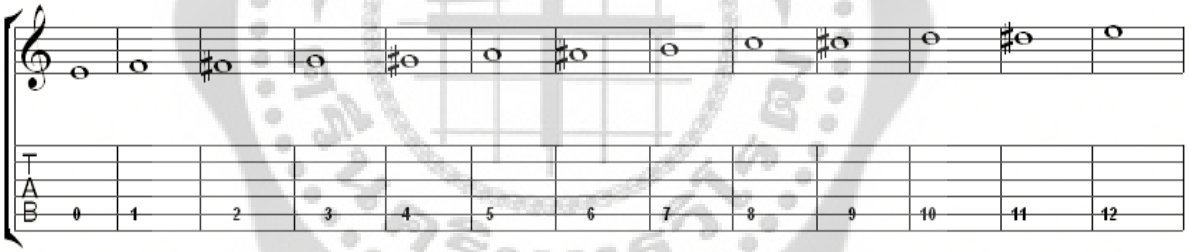

สาย 6

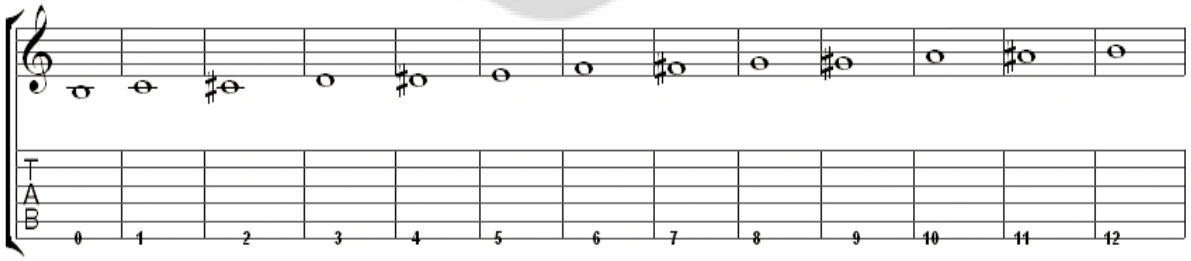

5. โอกาสในการบรรเลง และบทเพลงที่ใช้บรรเลง

การบรรเลงเมตาลี่ในตำบลไล่โว่พบได้ตามโอกาสดังนี้

5.1 ใช้ประกอบในงานพิธีกรรม หรือประเพณีของชาวกะเหรี่ยง เช่น งานผูกข้อมือ งานฟาดข้าว งานกินข้าวใหม่ บทเพลงที่ใช้ในงานประเพณีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเฉพาะสำหรับงานนั้น ๆ เช่น งานผูกข้อมือก็จะใช้เพลง ผูกข้อมือ (ลาค่อถ่งโผ) ซึ่งแต่ละหมู่บ้านก็จะมีบทเพลง “ลาค่อถ่งโผ่” แต่ทำนองเพลงหรือคำร้องอาจจะแตกต่างกันตามแต่ผู้ประพันธ์ หรือศิลปินประจำหมู่บ้าน

5.2 ใช้ในงานประเพณีของไทย เช่น งานลอยกระทง บทเพลงที่ใช้นิยมใช้บทเพลงที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธ์ (เมี่ยวไจ๋) หรือบทเพลงที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

5.3 ใช้ในงานพิธีทางศาสนาพุทธ ได้แก่ งานแต่งงาน บทเพลงที่ใช้เกี่ยวกับความรัก และการอวยพรคู่บ่าวสาว งานศพ บทเพลงที่ใช้ เช่น เพลงชูโบว เป็นต้น

5.4 ใช้ในการเกี้ยวสาว ซึ่งพบได้น้อยมากในปัจจุบัน บทเพลงที่ใช้ก็เป็นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก (เซอเอ) ซึ่งมีอยู่หลายบทเพลงด้วยกัน ทั้งที่เป็นเพลงดั้งเดิมที่ร้องสืบต่อกันมาแต่ไม่ทราบนามผู้แต่ง หรือเป็นบทเพลงที่ถูกแต่งขึ้นมาใหม่

5.5 ใช้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูง บทเพลงที่นิยมใช้เป็นบทเพลงที่เกี่ยวกับความรัก และบทเพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง

5.6 ใช้ขับกล่อมตนเอง เช่น เมื่อต้องไปนอนเฝ้าไร่ ชาวกะเหรี่ยงที่เล่นเมตาลี่ได้ก็จะนำไปด้วยเพื่อขับกล่อมตนเองให้คลายเหงา บทเพลงที่ใช้เป็นเพลงที่เกี่ยวกับความรัก เกี่ยวกับธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง

6. ประเภทของบทเพลง

ประเภทของบทเพลงที่ขับร้องและบรรเลงด้วยเมตาลี่สามารถแยกตามเนื้อหาของบทเพลงได้ดังนี้

6.1 เพลงเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมกะเหรี่ยง เช่น เพลงผูกข้อมือ (ลาค่อถ่งโผ) เพลงกินข้าวใหม่ (ออล่อบือต้อง)

6.2 เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ (พี่พู่โอเว่เดเม่ยลา) เนื้อหาของบทเพลงจะกล่าวถึงธรรมชาติ ป่าเขา เช่น เพลงโผล่ซื่อบ่งเตอว่อไมละ เพลงขร่อคู้

6.3 เพลงนิทาน (จูไต่ต๊าตี้) เป็นบทเพลงที่นำเอาเนื้อเรื่องของนิทาน หรือตำนาน มาขับร้องเป็นบทเพลง เช่น เพลงนุ๊กาลี่

6.4 เพลงเกี่ยวกับความรัก (เชอเอ) เป็นบทเพลงที่นิยมมากที่สุด และพบได้มากที่สุด ทั้งที่มีผู้ประพันธ์ขึ้นมาใหม่ และเป็นเพลงร้องดั้งเดิมซึ่งไม่ทราบนามผู้แต่ง ทั้งยังมีบทเพลงที่นำเอาเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งมาแปลเนื้อร้องเป็นกะเหรี่ยง

6.5 เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธ์ (เมี่ยวไจ๋) เนื้อหาของบทเพลงจะกล่าวถึงตำนานความเป็นมาของกะเหรี่ยง

6.6 เพลงเกี่ยวกับวิถีชีวิต บทเพลงสะท้อนมุมมองของสังคมทั้งในอดีต และปัจจุบัน

6.7 เพลงอวยพร เป็นเพลงที่ใช้อวยพรสำหรับผู้มางานบุญประเพณีให้เดินทางปลอดภัย มีความสุข หรือ แทนคำขอบคุณสำหรับของรางวัลที่ผู้ชมมอบให้ผู้แสดง โดยการร้องเป็นการร้องแบบด้นสด

7. บทบาททางสังคม

เมตาลี่แม้จะไม่ใช่เครื่องดนตรีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงโป่วตำบลไล่โว่ เพิ่งมีมาเมื่อประมาณ 30 กว่าปีมานี้แต่ปัจจุบันก็ได้เข้ามามีบทบาทในสังคม และวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง นอกจากจะบรรเลงเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังเล่นกันในงานพิธีสำคัญ ๆ อีกด้วย เมตาลี่แม้จะเป็นเครื่องดนตรีที่มีต้นแบบมาจากเครื่องดนตรีตะวันตกคือเมนโดลิน แต่ชาวกะเหรี่ยงก็นำมาใช้เพื่อตอบสนองและรองรับจินตนาการของตนเองด้วยการบรรเลงที่เป็นเอกลักษณ์และบทเพลงที่กล่าวถึงวิถีชีวิต ธรรมชาติ และบางบทเพลงยังแฝงแง่คิดและสะท้อนมุมมองของผู้ประพันธ์เอง กล่าวได้ว่าเมตาลี่มีบทบาทเป็นเครื่องมือสื่อสารและแสดงอัตตาของผู้บรรเลงขับร้อง

ภาพประกอบ 28 การแสดงเมตาลี่ในงานลอยกระทง

การเล่นเมตาลี่นิยมร้องและบรรเลงคนเดียว การบรรเลงเป็นกลุ่มนั้นพบได้ในการแสดงในงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานผูกข้อมือ งานฟาดข้าว งานทำบุญข้าวใหม่ ในการแสดงนั้นอาจมีผู้เล่นเมตาลี่ 1หรือ 2 คน และมีกลุ่มนักร้องตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ภาพประกอบ 29 การแสดงเมตาลี่ในงานทำบุญข้าวใหม่

ภาพประกอบ 30 การแสดงเมตาลี่ในงานฟาดข้าว

ในอดีตมีการการนำเมตาลี่มาเล่นประกอบกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น เช่น ขลุ่ย โดยขลุ่ยที่ใช้เป็นขลุ่ยไม้ไผ่ซึ่งในปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีการนำมาเล่นร่วมกับเมตาลี่แล้ว เนื่องมาจากขาดผู้สืบทอดการเล่นขลุ่ย ในบางโอกาสพบว่ามีการบรรเลงเมตาลี่ร่วมกับนาเด่ย แต่เป็นเพียงการเล่นสังสรรค์กันเองในหมู่เพื่อนฝูงเท่านั้นมิได้เป็นรูปแบบที่นำมาแสดงในงานพิธีใด ๆ

นอกจากนี้ยังมีการนำเมตาลี่บรรเลงในการแสดง เช่นประกอบการแสดงรำตงโดยบรรเลงร่วมกับกลอง และฉิ่งฉาบ ซึ่งในปัจจุบันไม่พบแล้วในตำบลไล่โว่ แต่อาจพบได้ในการแสดงรำตงของตำบลอื่น และประกอบการแสดงละคร โดยจะบรรเลงร่วมกับ คีย์บอร์ด และขลุ่ย ประกอบการขับร้อง ส่วนในการดำเนินเรื่องราวของละครนั้นจะใช้วงชะพูชะอู ในปัจจุบันมีคณะละครเหลืออยู่เพียงที่เดียวคือคณะของหมู่บ้านสะเนพ่อง ซึ่งในปัจจุบันก็มิได้มีการนำเอาเมตาลี่มาบรรเลงประกอบการแสดงละคร แต่อย่างใด

การเล่นเมตาลี่หรือการเป็นนักดนตรีนักร้องในตำบลไล่โว่นี้ยังไม่นับเป็นอาชีพ คือไม่มีการว่าจ้างและการตกลงราคาในการไปแสดงแต่ละครั้งเรียกว่าเป็นการไปช่วยงาน โดยอาจจะมีค่าน้ำมันในการเดินทาง (ในกรณีที่ไปเอง) หรืออาจจะมีค่าตอบแทนอื่น ๆ แต่ไม่เป็นที่แน่นอนว่าราคาการแสดงชุดละเท่าไหร่แล้วแต่ผู้จัดงานจะมอบให้เป็นรางวัล

ในปัจจุบันเมตาลี่เริ่มลดบทบาทลงในกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากมีเครื่องดนตรีตะวันตกอย่างอื่นเข้ามาเรียกความสนใจ เช่นกีตาร์ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น แต่เมตาลี่ก็ยังถือเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ และได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่

8. กระบวนการสืบทอด

กระบวนการสืบทอดการเล่นเมตาลี่เป็นแบบมุขปาฐะ คือแบบบอกเล่าต่อ ๆ กันมา หรือเป็นการสอนแบบมือต่อมือ นั่นก็คือผู้เป็นครูสาธิตให้แก่ผู้เรียนดูและให้ปฏิบัติตามโดยไม่ได้มีการจดบันทึกเป็นลายลักอักษรแน่ชัด แม้จะมีการจดบันทึกคำร้องเป็นภาษากะเหรี่ยงอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีการบันทึกทำนองดนตรีแต่อย่างใดอาศัยเพียงการจดจำ และฝึกฝนเป็นประจำจึงจะทำให้ร้องและบรรเลงได้ ในอดีตผู้ที่เล่นเมตาลี่ได้รับการถ่ายทอดจากครูชาวกะเหรี่ยงประเทศพม่าได้มีการขับร้องและบรรเลงสืบต่อกันมา ปัจจุบันมีครูเพลงที่ประพันธ์เพลงขึ้นมาใหม่แต่ก็มีน้อยมากที่จะมีผู้สืบทอด สาเหตุที่ขาดผู้สืบทอดมีหลายประการดังนี้

(1) ความยากในการร้อง และบรรเลงเมตาลี่ เนื่องมาจากการฝึกเมตาลี่นั้นเป็นการเรียนแบบมุขปาฐะซึ่งต้องอาศัยการจดจำจากครูผู้สอน ผู้ที่จะฝึกเล่นต้องมีความจำที่ดีและมีความอดทน ทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันไม่ค่อยนิยมเพราะใช้เวลานานในการฝึกฝน

(2) สภาวะทางเศรษฐกิจ เมื่อสภาวะทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผู้คนต้องใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งด้านอาหารและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ซึ่งการเล่นเมตาลี่หรือเล่นดนตรีในตำบลไล่โว่นี้ยังไม่เป็นอาชีพแต่อย่างใด ดังนั้นครูเพลงส่วนใหญ่แล้วมีอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำให้บางครั้งไม่มีเวลาในการถ่ายทอดเนื่องจากต้องทำงานมากขึ้น

(3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้นในชุมชน มีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกมากขึ้นจึงทำให้ได้รับเอาวัฒนธรรมภายนอกเพิ่มขึ้น วัยรุ่นในชุมชนหันไปให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่โดยหลงลืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน

ผู้ที่เล่นเมตาลี่ทีพบในตำบลไล่โว่นั้นเป็นผู้ชายทั้งหมด ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้หญิงเป็นนักเล่นเมตาลี่ ผู้หญิงจะนิยมร้องหรือรำมากกว่าเล่นดนตรี ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนเมตาลี่ภาคฤดูร้อนในโรงเรียนกองม่องทะ แต่ก็ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม คือยังไม่มีเด็กนักเรียนที่สามารถร้องและบรรเลงได้อย่างถูกต้อง อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น จำนวนเครื่องดนตรีที่ไม่เพียงพอต่อนักเรียน ขาดแคลนบุคลากร ผู้เรียนขาดความสนใจและขาดการฝึกฝนอย่างจริงจัง

9. การวิเคราะห์บทเพลงจากเมตาลี่

ในการวิเคราะห์บทเพลง ผู้วิจัยได้นำบทเพลงร้องและบรรเลงมาจากนักเล่นเมตาลี่จำนวน 6 ท่าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ตำบลไล่โว่ คือ

นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล	หมู่บ้านกองม่องทะ
นายโจ่ได้ดี พนาพิทักษ์สกุล	หมู่บ้านเกะสะเดิ่ง
นายสมปอง ก้องไพรวัลย์	หมู่บ้านทิไร่ป้า
นายสะอาด สังขละวิมล	หมู่บ้านสะเน่พ่อง
นายเออนึ่ง	หมู่บ้านไล่โว่ สาลาวะ
นายคองเจิ่ง	หมู่บ้านกองม่องทะ

บทเพลงที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ คัดเลือกจากความแตกต่างของกลุ่มเสียงและวิธีการบรรเลงของนักเล่นเมตาลี่ท่านละ 1 เพลง รวมทั้งสิ้น 6 เพลง และทำการเปรียบเทียบเสียงโดยใช้บันไดเสียง C (โด) บันทึกโน้ตตามระบบดนตรีสากล และวิเคราะห์ทำนองของการเล่นเมตาลี่เป็นหลัก

9.1 นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล หมู่บ้านกองม่งทะ

เพลง ไย๊ยาพ้อ

ประพันธ์ ไม่ทราบนามผู้แต่ง ขับร้องและเมตาลี่ นายหล่ง

ดนตรี

ท่อนร้อง 1 ไหย๊ ยา พ้อ ลี อ้อ คู โป ยา ไช ยะ

ชะ เอ อย่า ท้อ คู วา เหมย เยอ ทา

มะ มา ลา ทุย ลา พือ มื้อ ไป เน่อ ก็ พอ เอ เก ได่ พอ

เน ไล ลา ได บา คิ หยอ ออ พู ลา เว จ่อ จ้อ

ดนตรี

ท่อนร้อง 2 หลู คุย ทะ ซอ มอ หมั่น ที โละ

โผล่ว ซอล คี ลา ซอล ทะ ลี้ ปะ โต โต๊ะ

ชะ เอ ลอ เอ ยา ท้อ คู มะ หลี่ คาน เด้อ ผู้ไล่ซอ

ดนตรี

ท่อนร้อง 3 นา ทุ กา โล ตี้ ยา ออ ตอ บาน นอ ไขว่ โอ ชะ เอ ยอ ท้อ

ละ ต๊ะ วอ โถ ไว อู ไว วอ ต๊ะ ทะ กะ ลอ

ทู๊ ไล ผู้ ไกว เลด ไซ โจว ออ กะ ลอ ยะ อัน ลู้ พัด ตอ ออ

กะ ไท้ เจา นั้น แต วอด ตู เว ตั๊บ พือ งือ เว เต๋อ ซา มอ ล่อ

ดนตรี

ความหมาย

ไย๊ยาพ้อ (นานแล้วพี่ไปเรียน)

พี่ไปเรียนห่างไกล พี่เรียนจบแล้วจะรีบกลับ ในช่วงฤดูร้อนปิดเทอม น้องอย่าให้ใครเอาดอกไม้ทัดหู เดี๋ยวพี่จะกลับมาทัดดอกไม้ที่หูให้ กลองมโหระทึกดังขึ้นแล้ว งานประเพณีชนเผ่าสนุกสนานพี่จะกลับมา แล้วจะไปคุยกับน้อง เสียงนกหัวขวานร้องก็ใกล้ที่พี่จะกลับแล้ว เมื่อได้ยินเสียงก็ให้รีบกลับมารับพี่ พี่แสนดีใจได้กลับมาเจอกัน จะได้ช่วยกันทำไร่ทำนา

ไย๊ยาพ้อ

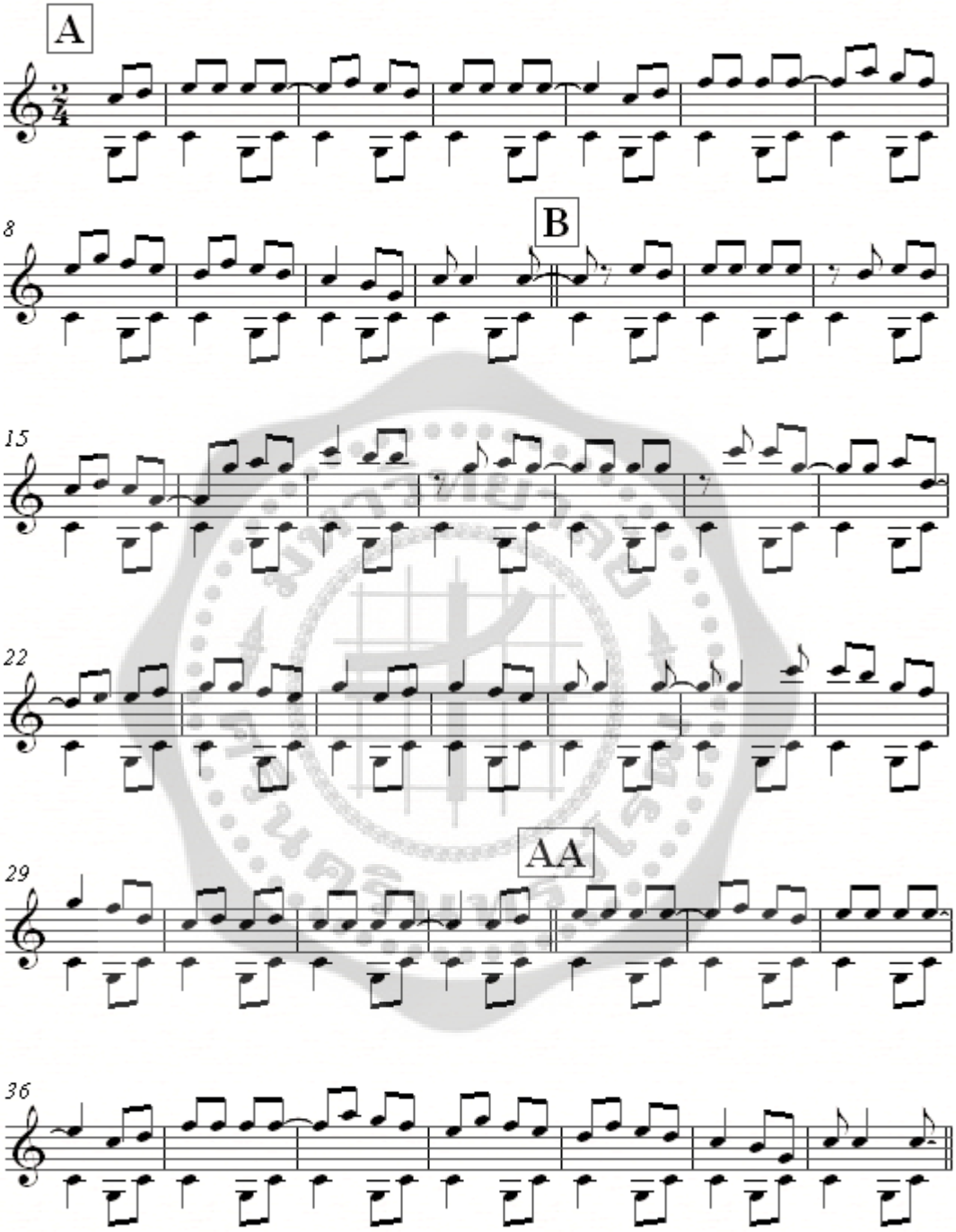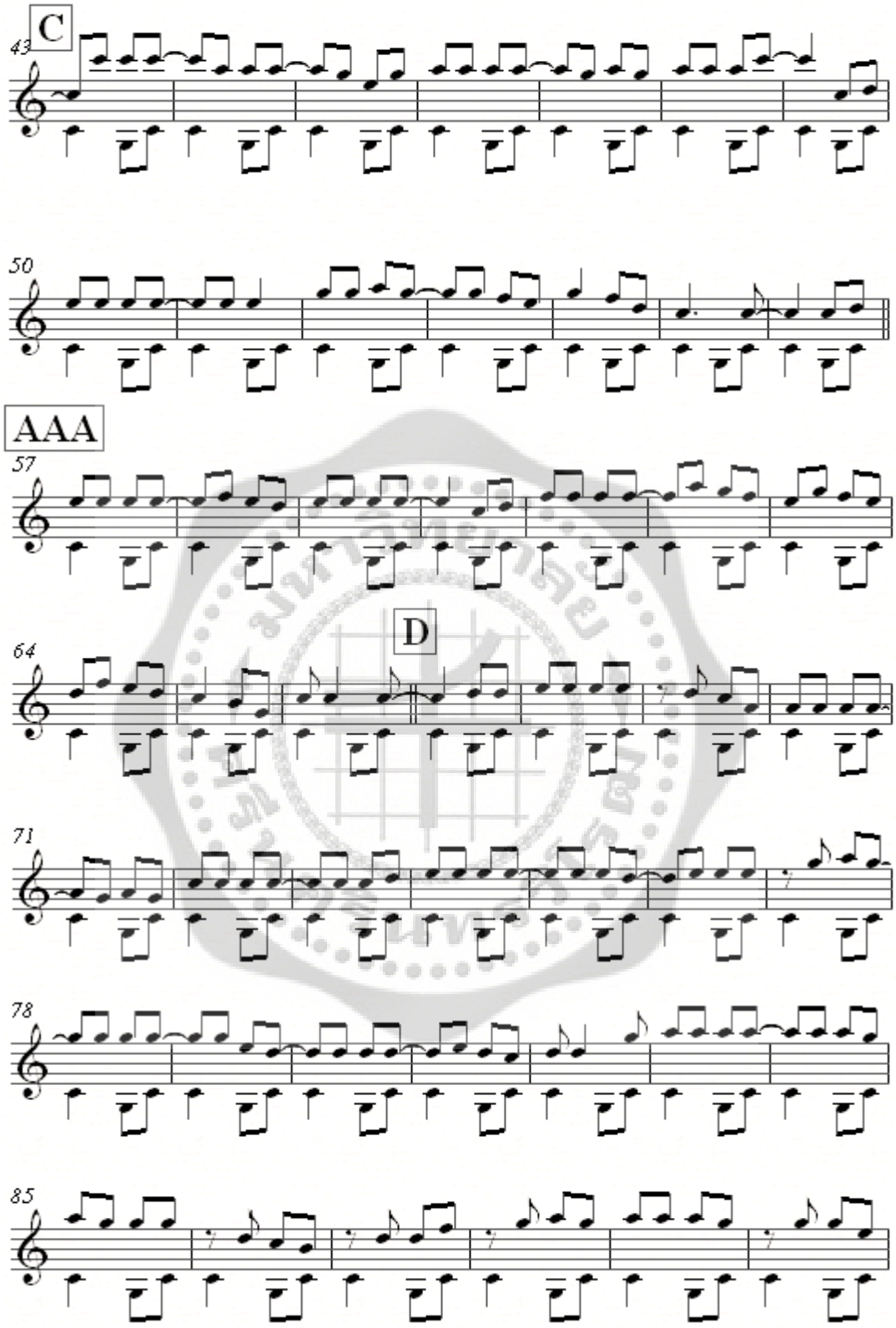

C
43
50
AAA
57
D
64
71
78
85

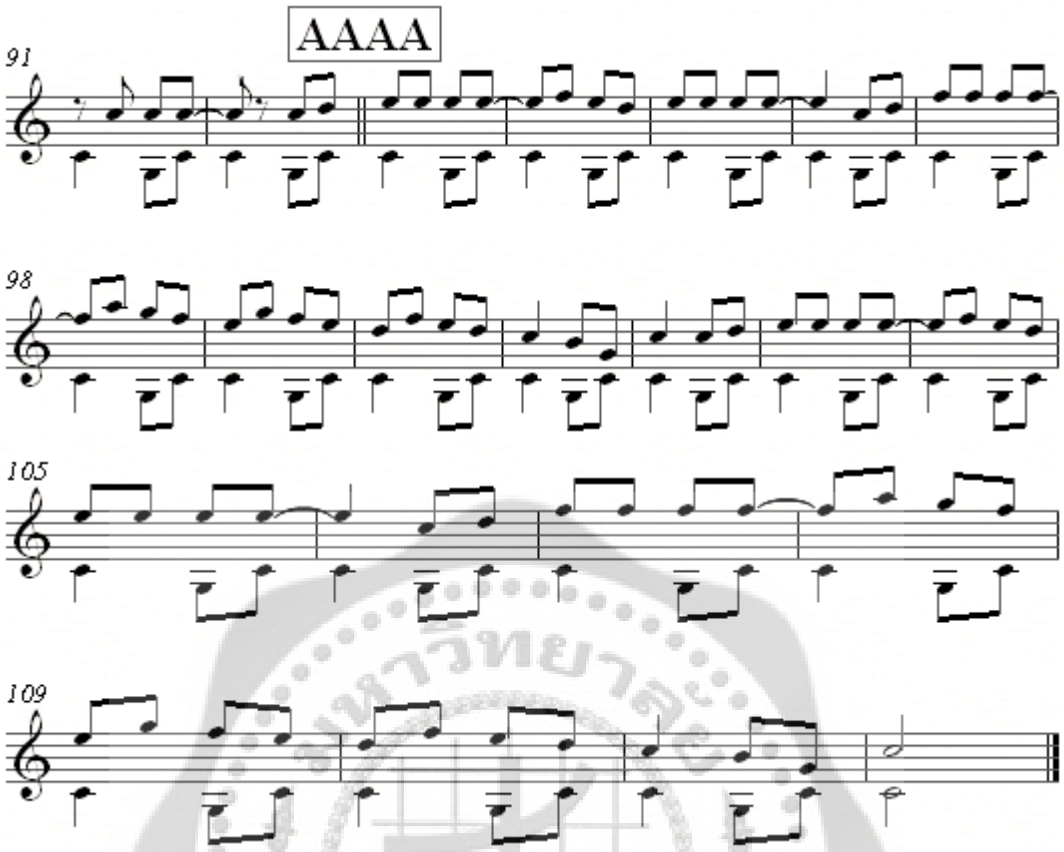

9.1.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลงไย๊ยาพ้อมี จำนวน 7 ท่อน โดยพิจารณาจากการบรรเลงจะมีการเล่นทำนองดนตรีนำก่อนแล้วจึงตามด้วยท่อนรอง และมีการเล่นสอดประสานไปกับทำนองร้องด้วย เมื่อร้องจบหนึ่งท่อนก็จะเริ่มเล่นทำนองดนตรีอีกครั้งจึงร้องท่อนต่อไป โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรีนำ (A) มีความยาว 11 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 1 (B) มีความยาว 21 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (AA) มีความยาว 10 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 2(C) มีความยาว 14 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (AAA) มีความยาว 10 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 3 (D) มีความยาว 26 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (AAAA) มีความยาว 20 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 112 ห้องเพลง

ในการแสดงแต่ละครั้งผู้บรรเลงอาจมีการบรรเลงซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความพอใจ ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	AA	C	AAA	D	AAAA

9.1.2 โครงสร้างของทำนอง (Melodic Structure)

ในการบรรเลงเมตาลี่นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำเสียงต่ำ (Bass) โดยแนวทำนองหลัก จะมีทั้งที่เป็นแนวทำนองดนตรีนำ และแนวทำนองร้อง (ตัวอย่างที่ 8)
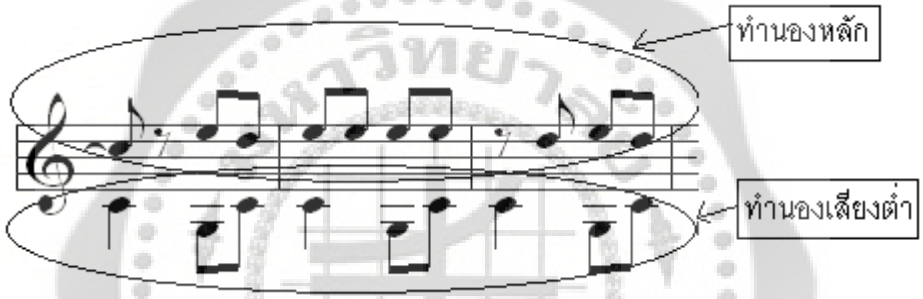
ตัวอย่างที่ 8

ในส่วนทำนองดนตรีนำนั้นจะมีการร้องฮัม (ร้องเสียงลาลันลา) ตามไปด้วย และใช้ทำนองเดิมทุกครั้ง (ตัวอย่างที่ 9)
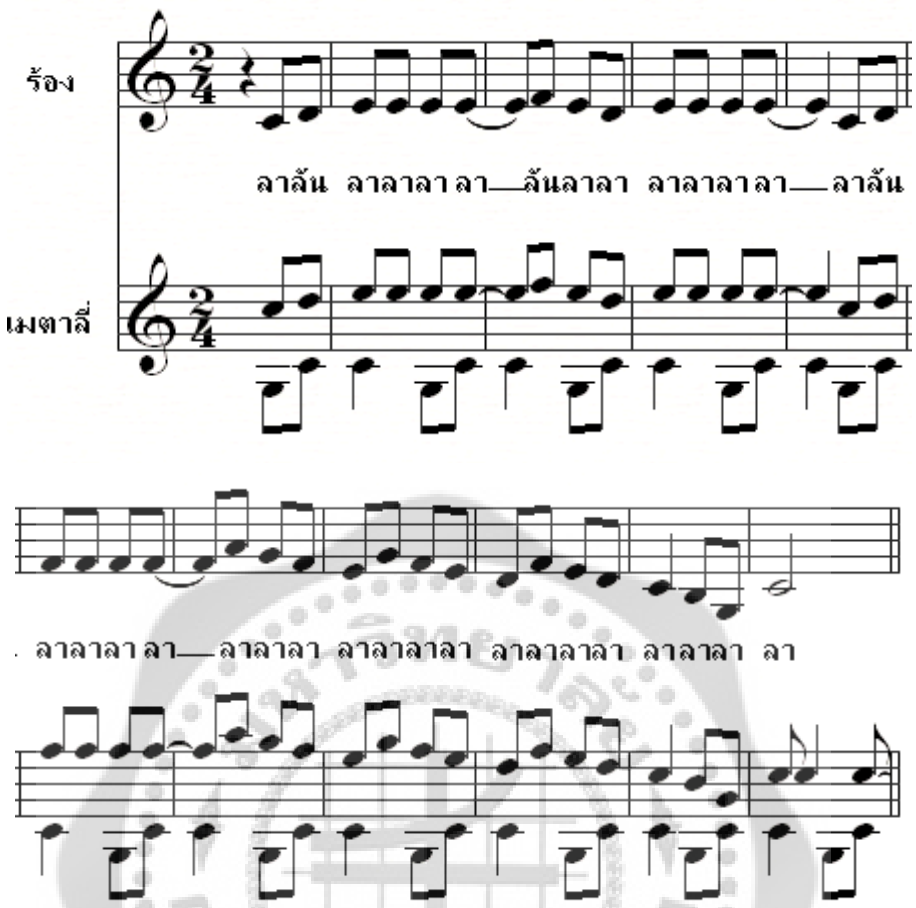
ตัวอย่างที่ 9

การเล่นเมตาลีเป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอดโดยไม่มีการหยุดที่ชัดเจน บางครั้งเมื่อทำนองร้องหยุดแต่ก็จะเล่นเมตาลี่เป็นทำนองสอดประสานขึ้นมา และเล่นคลอต่อไปเรื่อย ๆ โดยทำนองร้องและทำนองการเล่นเมตาลี่มีความคล้ายกัน อาจกล่าวได้ว่าทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 10)
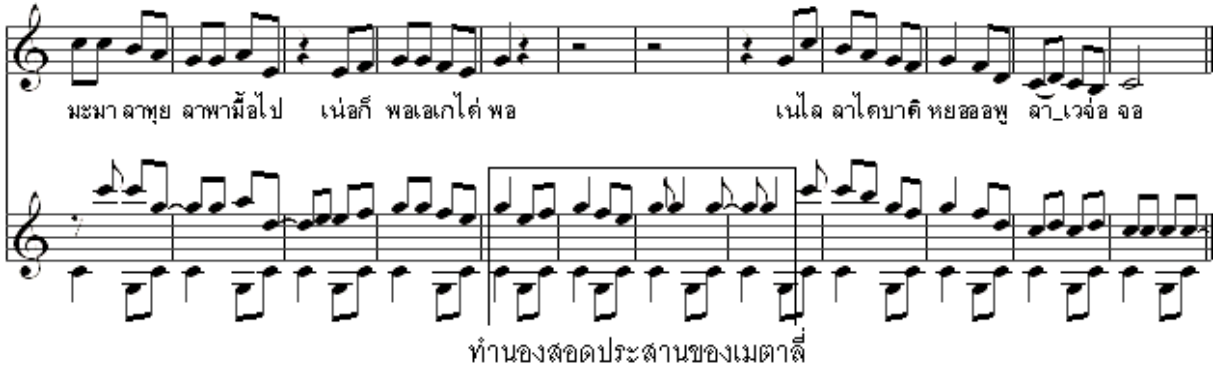
ตัวอย่างที่ 10

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว โด เนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 11)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว โด (ตัวอย่างที่ 11)

ช่วงเสียง (Range)

ระดับเสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียงซอล ระดับเสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียงโด บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 11 เสียง (ตัวอย่างที่ 11)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงไย้ยาพ้อ คือ โด ซอล บรรเลงซ้ำไปตลอดทั้งเพลง โดยจะเล่นอยู่บนสาย 6 และสาย 5 ของเมตาลี่ (ตัวอย่างที่ 11)
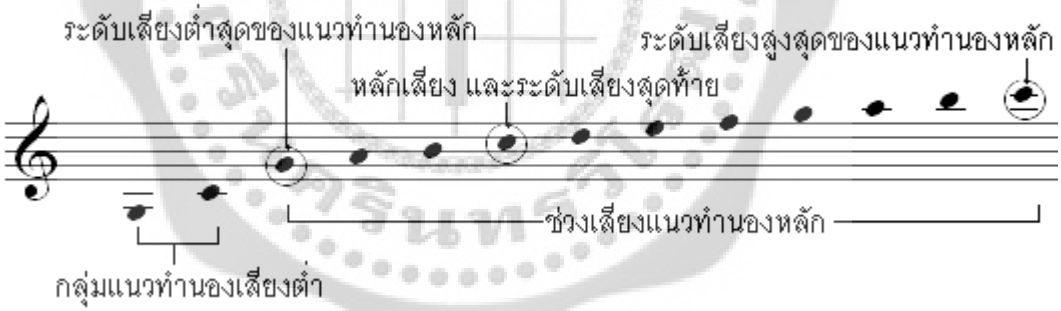
ตัวอย่างที่ 11

กลุ่มเสียง

กลุ่มเสียงมีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โดยมีเสียงหลักอยู่ที่เสียง โด ซึ่งกลุ่มเสียงนี้ตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 12)

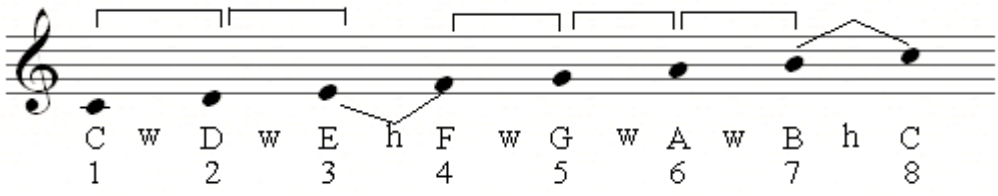

ตัวอย่างที่ 4.12

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง (Melodic Motion)

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (Conjunct Motion) การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง (Disjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 3 และ คู่ 4 และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (Repetition) การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเสียงต่ำเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 4 ตลอดทั้งเพลง (ตัวอย่างที่ 13)
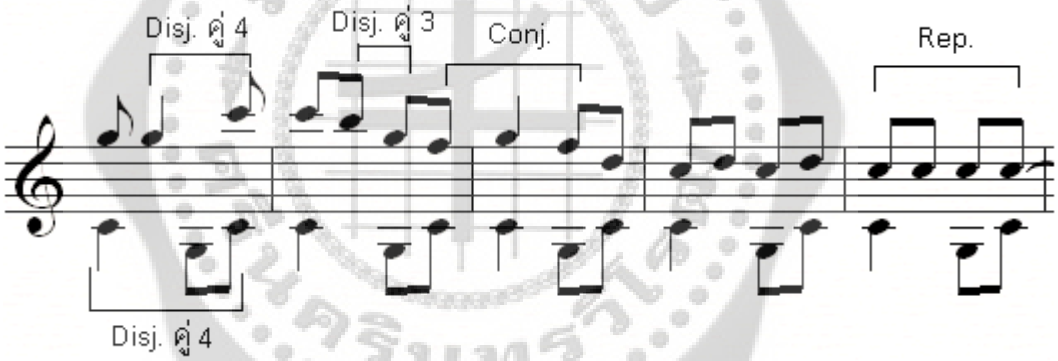
ตัวอย่างที่ 13

ตำแหน่งการเล่น เพลงไย้ยาพ้อบนคอเมตาลี่

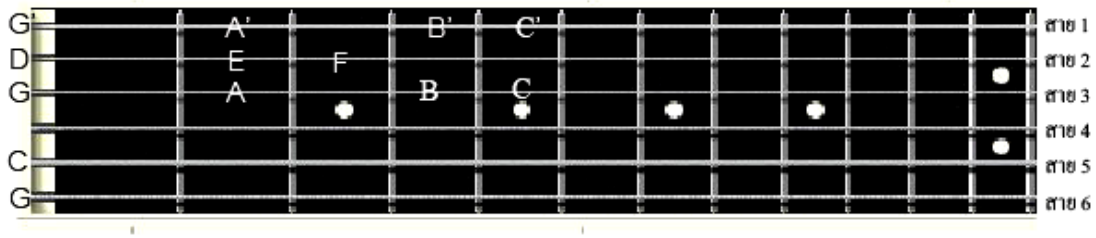

ภาพประกอบ 31 ตำแหน่งการเล่น เพลงไย้ยาพ้อบนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะเห็นได้ว่าในบทเพลงไย้ยาพ้อไม่มีการเล่นบนสาย 4 เลย มีการเล่นโน้ตบนสาย 6 และสาย 5 ซึ่งเป็นการเล่นแนวทำนองเสียงต่ำ การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1 ,2 ,3 เป็นหลัก โดยเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 5 ของคอเมตาลี่

9.1.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 4 แบบ (ตัวอย่างที่ 14)

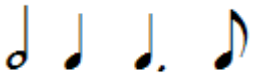

ตัวอย่างที่ 14

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะของจังหวะที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 16 แบบ (ตัวอย่างที่ 15)
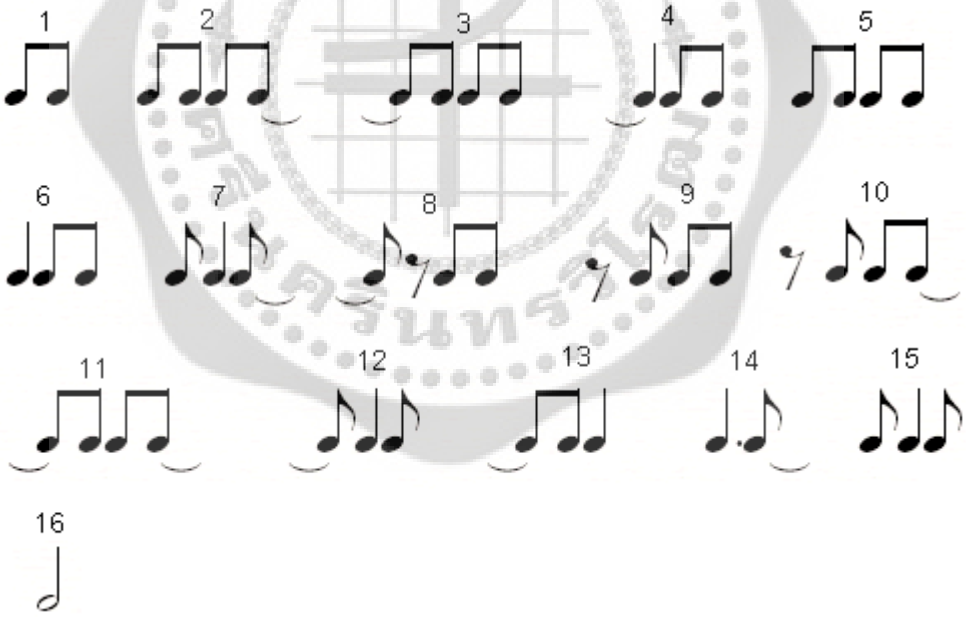
ตัวอย่างที่ 15

ลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	3	2	4	4	3	5	5	6
7	8	3	9	2	3	6	10	3	10
11	4	5	6	6	7	12	5	6	5
2	4	2	3	2	4	2	3	5	5
6	7	11	11	3	2	3	2	4	2
13	2	3	6	14	4	2	3	2	4
2	3	5	5	6	7	4	3	9	2
3	2	3	2	11	3	10	11	11	11
3	15	2	3	5	9	9	9	5	9
10	8	2	3	2	4	2	3	5	5
6	6	2	3	2	4	2	3	5	5
6	16								

112 ห้อง

สรุปการวิเคราะห์เพลงไย้ยาพ้อ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายหล่ง

บทเพลงไย้ยาพ้อ เป็นบทเพลงที่ขับร้องบรรเลงสืบต่อกันมาไม่ทราบที่มาแน่ชัด และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในตำบลไล่โว่ การร้องและการบรรเลงของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก มีจังหวะเร็ว สนุกสนานนิยมเล่นกันในหลายโอกาส เช่น พบปะเพื่อนฝูง หรือในงานพิธีต่าง ๆ

บทเพลงมีทั้งหมด 7 ท่อน ประกอบด้วย ท่อนดนตรีนำได้แก่ท่อน A , AA , AAA , AAAA ท่อน B เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน C เป็นท่อนร้อง 2 และท่อน D เป็นท่อนร้อง 3 โดยก่อนจะเข้าท่อนร้องทุกครั้งจะบรรเลงท่อนดนตรีนำก่อน บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว โด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 25 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1,12,13,14,15,16
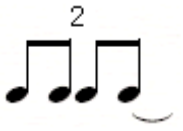
ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป
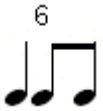
9.2 นายโจ้ได้ดี พนาพิทักษ์สกุล หมู่บ้านเกะสะเดิ่ง

เพลง พูโถพู้

ประพันธ์ ขับร้องและเมตาลี่ นายโจ้ได้ดี

ดนตรี

ท่อนร้อง 1 สะ เหย ย้อ ทู้ เนอ ลา นอ ลา เปอ เป้อ พ่อ เนย ชะ พู นอ
เข่ เหม่อ ลา ทู เข ไคว เอย ยู หยู มู ไขว่ อู้ อ่า
อี พี่ ลี สะ โน นอ มู พา เด ดิ เลอ ไซ กอ ปะ ยู มี ไท้ ผู้
มะ พลี่ ยู บี ลี หนอ เด กอ กอ สุ ดา ละ ขี่ หลี จะ ไก นา ขลี ทู บี มูย เนอ
ตะ ไบร ช่อ เบอ ชะ เอ ยอ ท้อ นะ หมู กู่ ละ ไซ่ บะ เลย ไต้ ชู เพ

ดนตรี

ท่อนร้อง 2 หยู เนอ ลี ผู้ ย่า วา ก้อ ต้อ กู ซ่า กอ ต้อ กุ ซ่า กอ ต้อ กู ซา
เล่ เอ่อ หลี พิ มิ ทิ ลอ กอ ตู้ พี่ ละ กา ละ ชะ ดุม คลอ ผู้ หยู
ชู ท่อ ผู้ ผู้ เลอ เหมย เล่อ คุย ลา เลอ ชะ อู ตู่ ต่ ป้า ลอง พา
ทำ ยา นุ ลอ กู นิ เย่ พา ลอ ต้อ ลือ ตี้ บา โอ พา

ดนตรี

ท่อนร้อง 3 * กะ หมู่ เนอ พอ เมอ เลา เน่อ ก่า มิ หลา หนี ดา เล ลิ ผู้ เย้า
เด เหมอ บาย ปี้ เกา เหลา เก้อ มะ ซู เก้อ เต่อ ยอ ท้อ ลี พิ เม่อ ดุ้ เพ้อ หลี่ นอ กู ต้อ
มู เก พา ชุ หมู่ บา เหล ด้ะ พลือ บา ยอ เย จุ๊ ย่า ตา
ลา คา ดุ๊ กี่ อิ จา มะ พอ สา เลน ดา ตะ มา
เงด ไท ต่ำ ปู้ ดา ลอง ดี หมี นะ พา ตะ มา เท พา

ดนตรี (ซ้ำ *)

ความหมาย

พูโถพู้ (ทอดทิ้งลูก)

ถึงเวลาหน้าแล้ง เดือนหงายไร้ลมพัด ตอนกลางคืนยินเสียงสัตว์ร้อง คล้ายกับว่าซึมเศร้าทั้งหมู่บ้าน หลานยายร้องเรียกหาแม่ ยายแก่เห็นหลานร้องไห้ก็ร้องตาม อย่าร้องไห้เลยหลาน อย่าซนเลยหลาน ยายจะผูกเปลให้นอน ถึงหน้าแล้งพ่อกับแม่จะกลับมา และซื้อขนมมาฝาก ยามเที่ยงคืน เดือนลับฟ้า ยามนอนไม่หลับยายห่มผ้าให้ ยายจะเอามือตีหลาน หลานก็เรียกหาพ่อแม่ ได้ยินเสียงหลานร้องยายก็จนใจ ได้แต่รำพึง ลูกเอยกลับมาเถอะ ใจจะแตกแล้ว

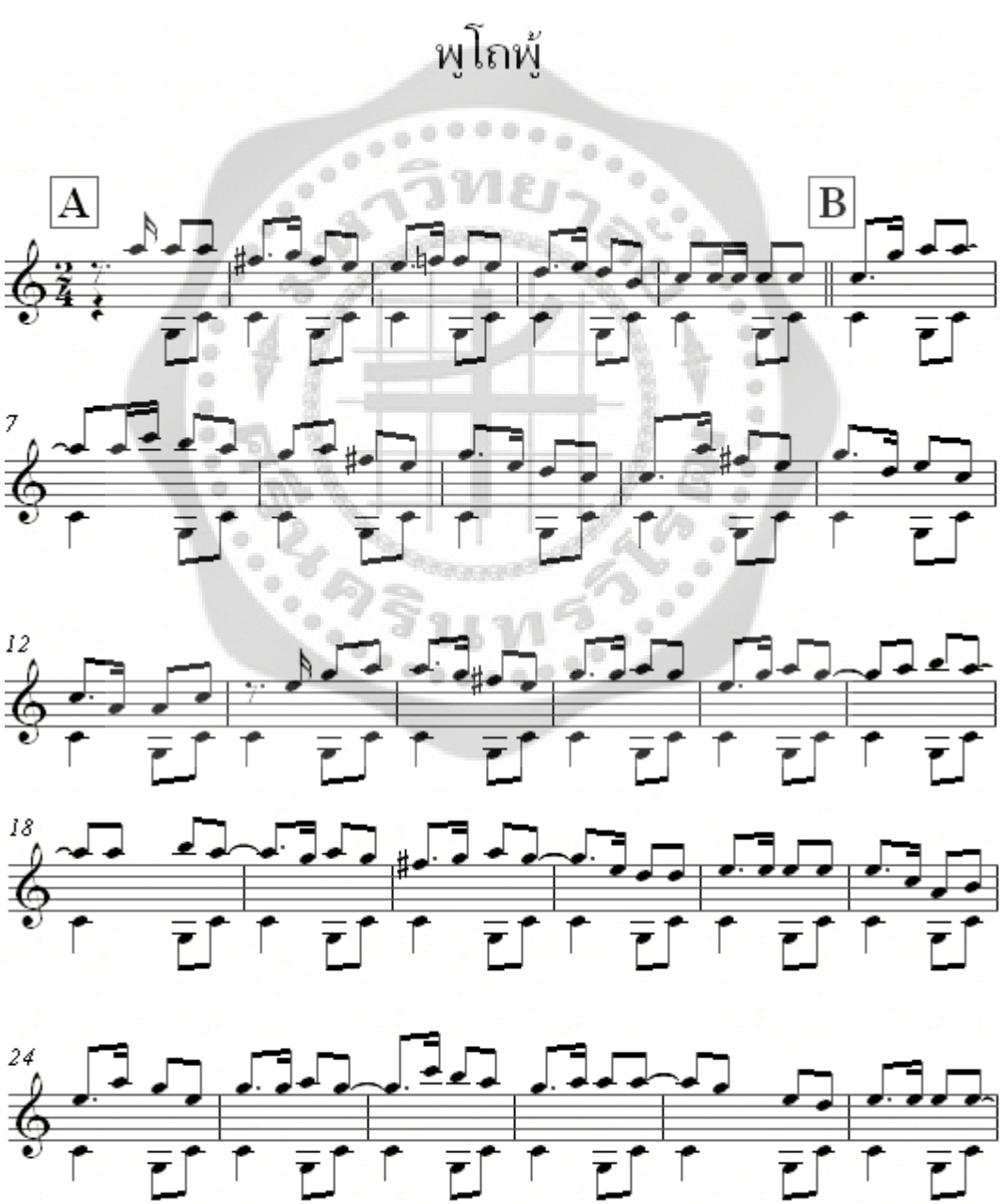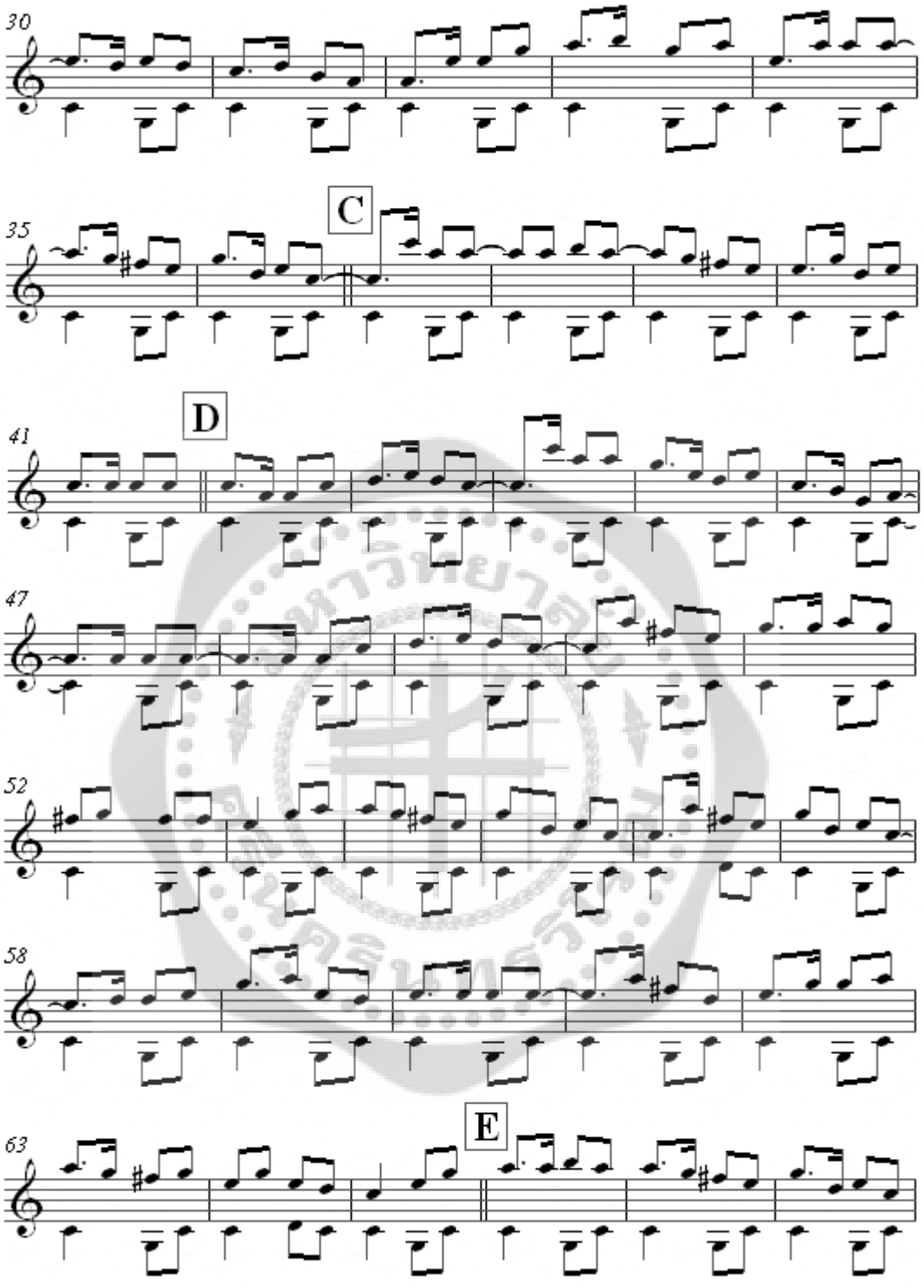

30
C
35
D
41
47
52
58
E
63
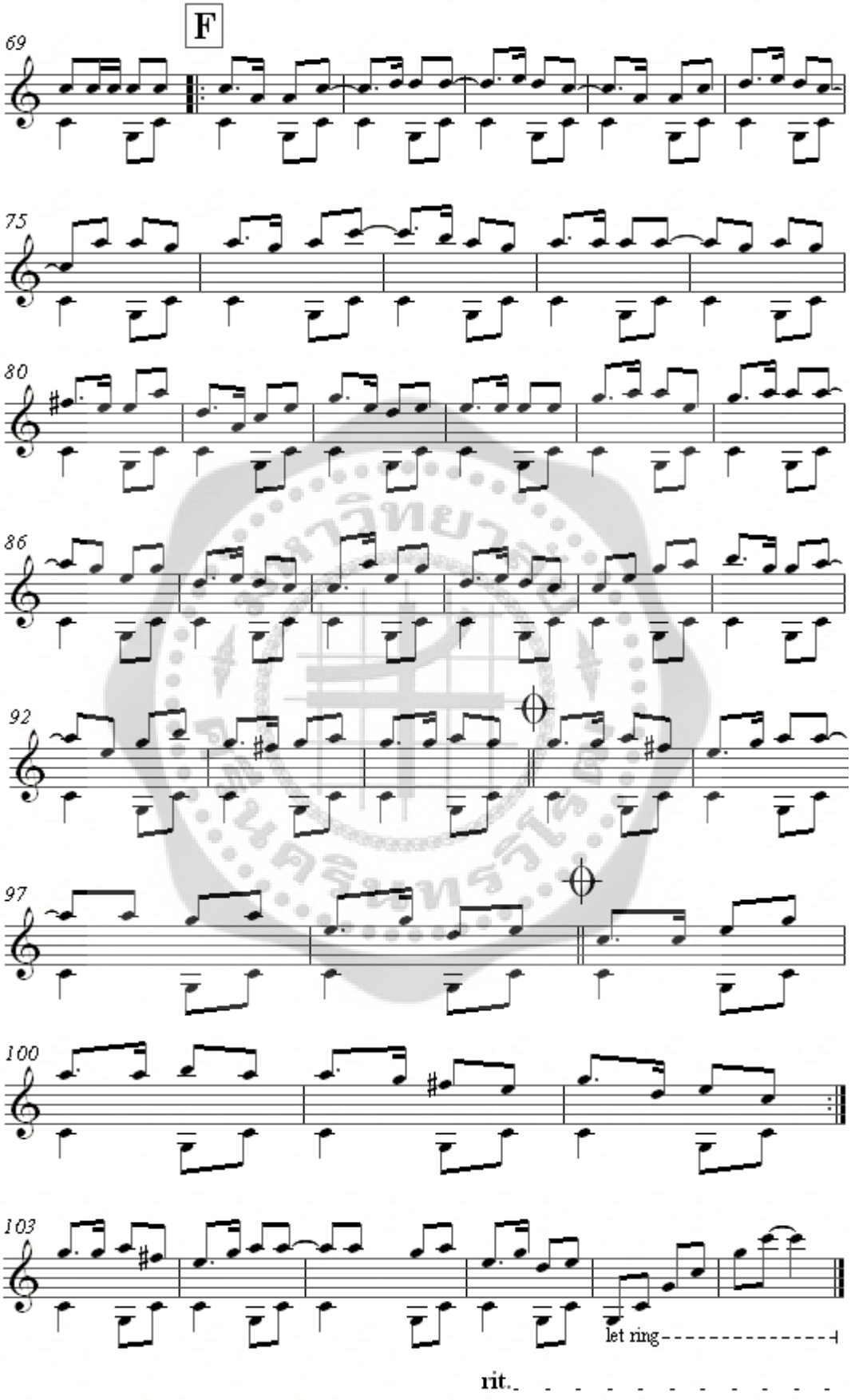
F
69
75
80
86
92
97
100
103
let ring
rit.

9.2.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลงพูโถพู้มี จำนวน 6 ท่อน โดยพิจารณาจากการบรรเลงจะมีการเล่นทำนองดนตรีนำก่อนแล้วจึงตามด้วยท่อนร้อง และมีการเล่นสอดประสานไปกับทำนองร้องด้วย เมื่อร้องจบหนึ่งท่อนก็จะเริ่มเล่นทำนองดนตรีอีกครั้งจึงร้องท่อนต่อไป โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรี (A) มีความยาว 5 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 1 (B) มีความยาว 31 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (C) มีความยาว 5 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 2 (D) มีความยาว 24 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (E) มีความยาว 4 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 3 (F) มีความยาว 38 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 108 ห้องเพลง

ในการแสดงแต่ละครั้งผู้บรรเลงอาจมีการบรรเลงซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความพอใจ ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	C	D	E	F

9.2.2 โครงสร้างของทำนอง

ในการบรรเลงเมตาลี่นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำเสียงต่ำ (Bass) โดยแนวทำนองหลัก จะมีทั้งที่เป็นแนวทำนองดนตรีนำ และแนวทำนองร้อง (ตัวอย่างที่ 16)

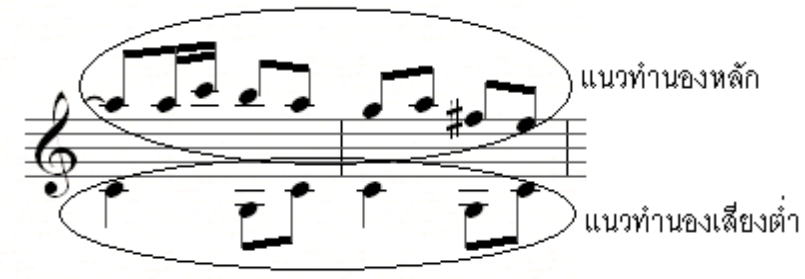

ตัวอย่างที่ 16

ทำนองดนตรีนั้นมี 3 ท่อน (ตัวอย่างที่ 17)

ดนตรี 1
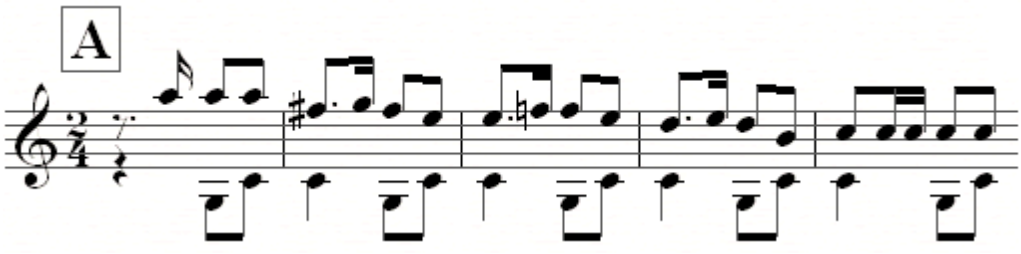
ดนตรี 2
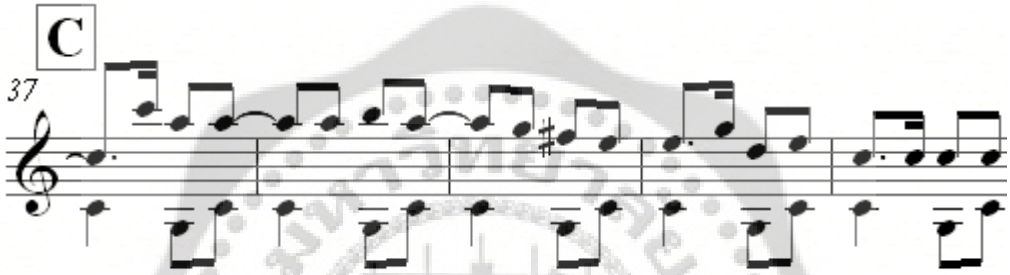
ดนตรี 3
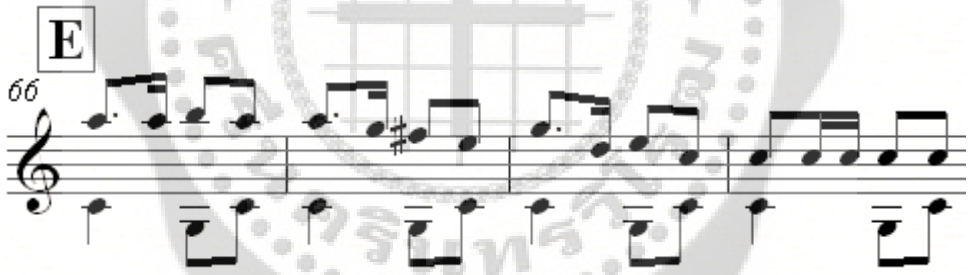
ตัวอย่างที่ 17

การเล่นเมตาลี่เป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอดโดยไม่มีการหยุดที่ชัดเจน บางครั้งเมื่อทำนองร้องหยุดแต่ก็จะเล่นเมตาลี่เป็นทำนองสอดประสานขึ้นมาและเล่นคลอต่อไปเรื่อย ๆ ทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 18)
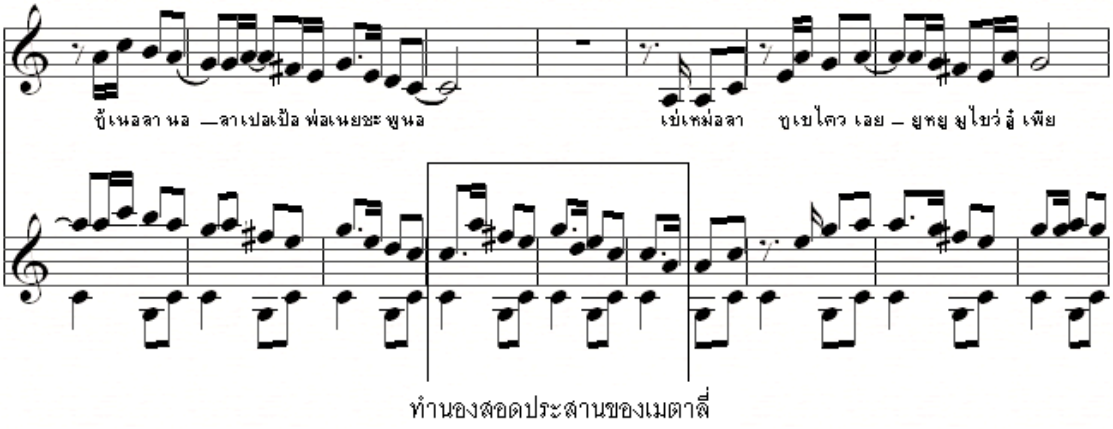
ตัวอย่างที่ 18

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว ลา เนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 19)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว โด (ตัวอย่างที่ 19)

ช่วงเสียง (Range)

ระดับเสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียง ซอล ระดับเสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียง โด บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 11 เสียง (ตัวอย่างที่ 19)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงพูโถพู้ คือ โด ซอล และมีโน้ตเสียง เร ในบางครั้ง โดยจะเล่นอยู่บนสาย 6 และสาย 5 ของเมตาลี่ (ตัวอย่างที่ 19)
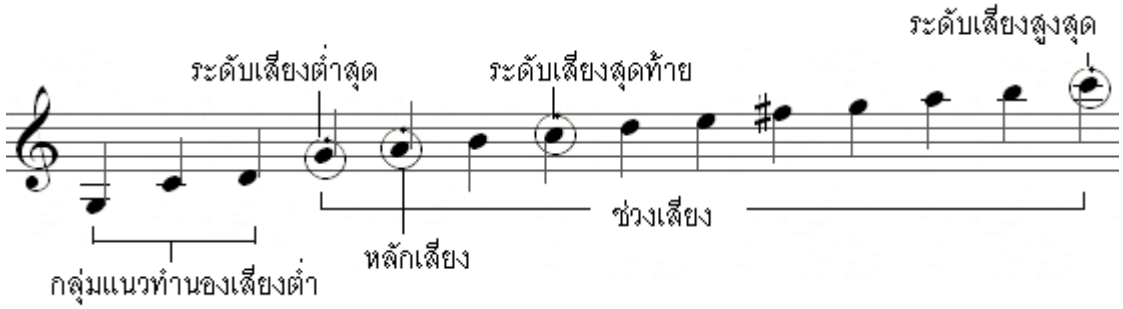
ตัวอย่างที่ 19

กลุ่มเสียง มีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา# (ชาร์ป) ซอล ลา ที โดยมีเสียงหลักอยู่ที่เสียง ลา มีโน้ต ฟา (♮) ปรากฏเพียง 2 ครั้ง ซึ่งไม่นับเป็นกลุ่มเสียงหลักของบทเพลง กลุ่มเสียงนี้ตรงกับดอเรียนโมด (Dorian Mode) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 20)
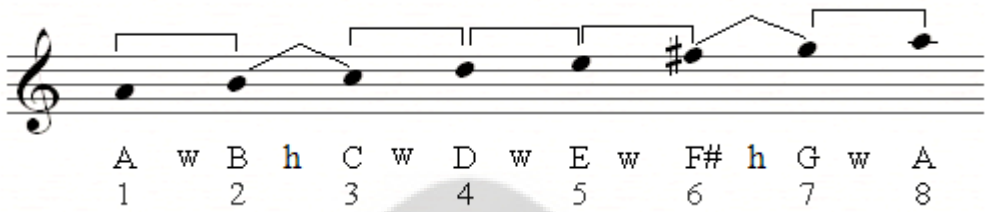
ตัวอย่างที่ 20

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (Conjunct Motion).การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง (Disjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 3 ,4 ,5 และคู่ 6 และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (Repetition) (ตัวอย่างที่ 21)

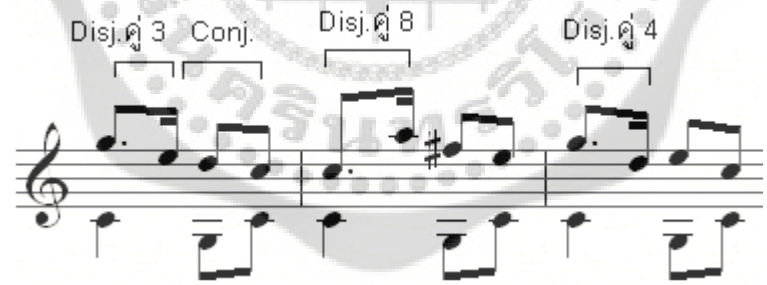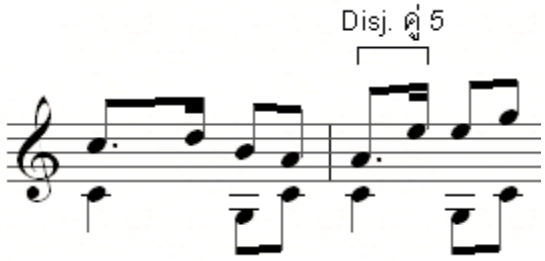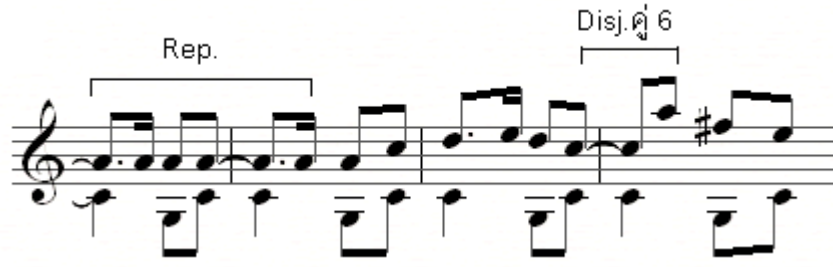

ตัวอย่างที่ 21

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเสียงต่ำเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 4และบางครั้งมีการเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (ตัวอย่างที่ 22)

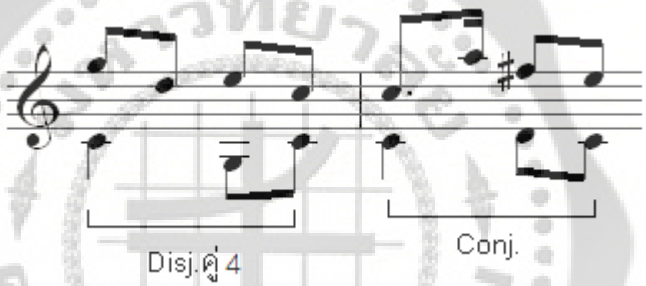

ตัวอย่างที่ 22

ตำแหน่งการเล่น เพลงพูโถพู้บนคอเมตาลี่

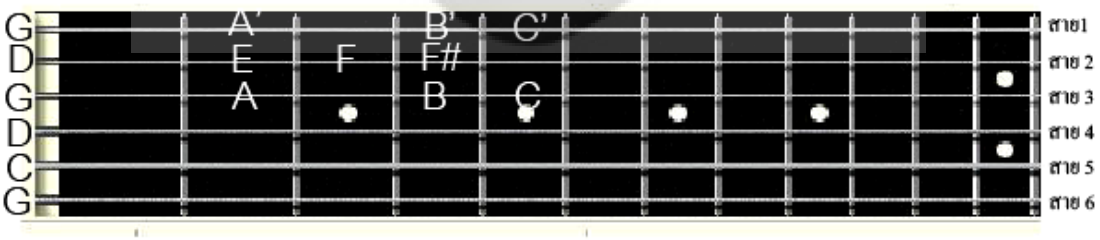

ภาพประกอบ 32 ตำแหน่งการเล่นเพลงพูโถพู้บนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะว่าในบทเพลง พูโถพู้ มีการเล่นโน้ตบนสาย 6 ,5 และ 4 ซึ่งเป็นการเล่นแนวทำนองเสียงต่ำ การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1 ,2 ,3 เป็นหลัก โดยเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 5 ของคอเมตาลี

9.2.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 4 แบบ (ตัวอย่างที่ 23)

ตัวอย่างที่ 23

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะของจังหวะที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 12 แบบ (ตัวอย่างที่ 24)
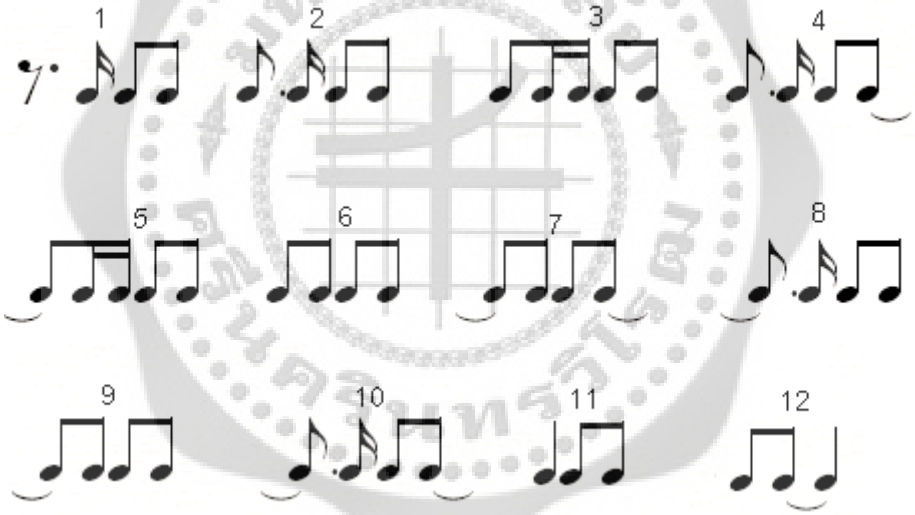
ตัวอย่างที่ 24

ลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	2	2	3	4	5	6	2	2
2	2	1	2	2	4	7	7	8	4
3	2	2	2	4	8	4	9	4	8
2	2	2	4	8	4	10	7	9	2
2	2	4	8	2	4	10	8	4	9
2	6	11	6	6	2	7	4	2	4
8	2	2	6	11	2	2	2	3	4
10	10	8	4	9	4	5	4	9	2
2	2	2	2	4	9	2	2	2	6
4	9	2	2	2	4	9	2	2	2
2	2	2	4	9	2	6	12		

118 ห้อง

สรุปการวิเคราะห์เพลง พูโถพู้ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายโจ๋ได้ดี

เนื้อหาของบทเพลงสะท้อนถึงสภาพสังคมในหมู่บ้านเกะสะเดิ่งในปัจจุบันที่คนหนุ่มสาวเมื่อแต่งงานมีลูกก็เข้าไปหางานทำในเมืองปล่อยลูกให้ปู่ ย่า ตา ยาย เลี้ยงดู ซึ่งกลายเป็นปัญหาในสังคม ใช้ในโอกาสเมื่อพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง หรือเล่นเพื่อขับกล่อมตนเอง บทเพลงมีจังหวะช้า

บทเพลงมีทั้งหมด 6 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, C, D, E, F ท่อนดนตรีมี 3 ท่อนคือ ท่อน A, C, E และท่อนร้อง 3 ท่อนคือ ท่อน B, D, F โดยก่อนจะเข้าท่อนร้องทุกครั้งจะบรรเลงท่อนดนตรีนำก่อน บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ลา ที โด เร มี ฟาชาร์ป(#) ซอล มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว ลา ซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบดอเรียนโหมดเนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียง คือ โด ซอล บางครั้งอาจมีการเล่นโน้ตเสียงเร โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 45 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1 และ 12
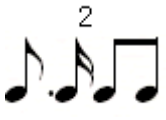
ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป
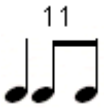
9.3 นายสมปอง ก้องไพรวัลย์ (โซ่) หมู่บ้านเกะสะเดิ่ง

เพลง อยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ” เธอรู้บ้างไหม

ประพันธ์ ขับร้อง และเมตาลี่ โซ่

ดนตรี

ท่อนร้อง 1 ปาสาเนอฉันชอบเธอ นะตีย่าเนา กูนา กูนา มี่มองยะกานะลา อยากจะโทรหา
อ๊อคือยาพือละกา เหม่อโลบาตา เหม่อนะเชอเออูเยา

ท่อนร้อง 2 ฉันอยากบอกเธอเย่อเอเนอเธอรู้บ้างไหม
สี่ห้องหัวใจของเธอบ่มีไผจอง อยากไปสู่ขอ
ขอเธอได้ไหมเนื้อทอง เหมอเพอเนาสอง สองใจเราคิดร่วมกัน

ท่อนร้อง 3 มื่อนี่เปลี่ยนไป ไตพร่อนะเชอเอเปลี่ยนผัน
เปลี่ยนคืนเปลี่ยนวัน เหยอตาแม้นาเปลี่ยนใจ
เหยอเอละกา หูเกียวนะตี้ยา เหม่อโลบาตา ชอบเธออยู่เต็มหัวใจ

ท่อนร้อง 4 เย่อเหม่อโลเนอ ฉันรักเธอนะสียา
กูนา กูนา เงดไท มีมอนะลา อยากจะโทรหา อ๋อคืออย่าพรือละกา
เหม่อโลบาตา ชอบเธอนะตียา

ท่อนร้อง 5 มื่อนี่เปลี่ยนไป ทำให้นะสาเปลี่ยนผัน
เปลี่ยนคืนเปลี่ยนวัน เหยอตาแม้นะเปลี่ยนใจ
เหยอเอละกา มอบใจพ่ายแพ้แกว่งไกว
เหม่อโลบาตา ชอบเธออยู่เต็มหัวใจ

อยากบอกเธอ"เย่อเอเนอ"เธอรู้บ้างไหม
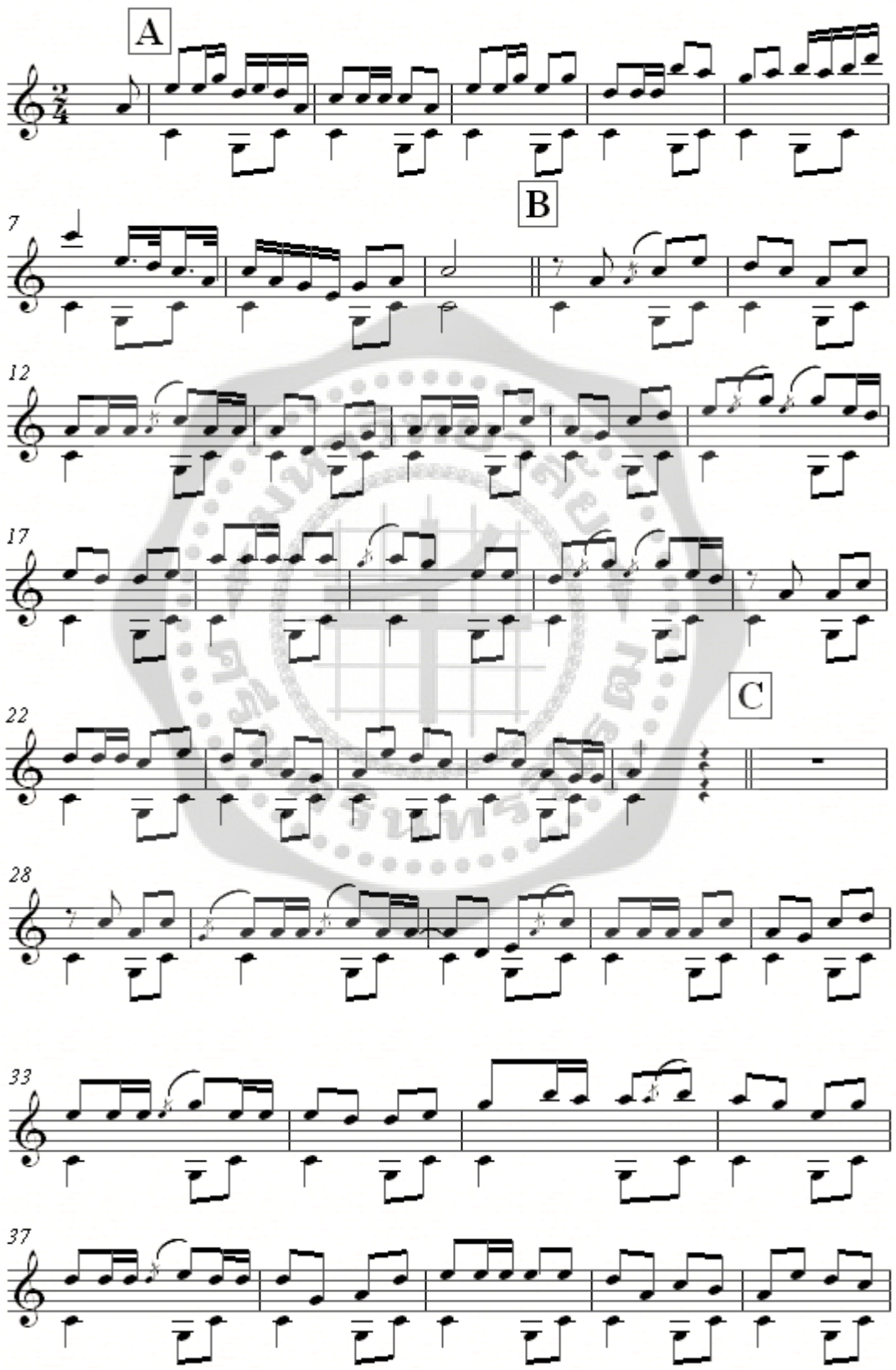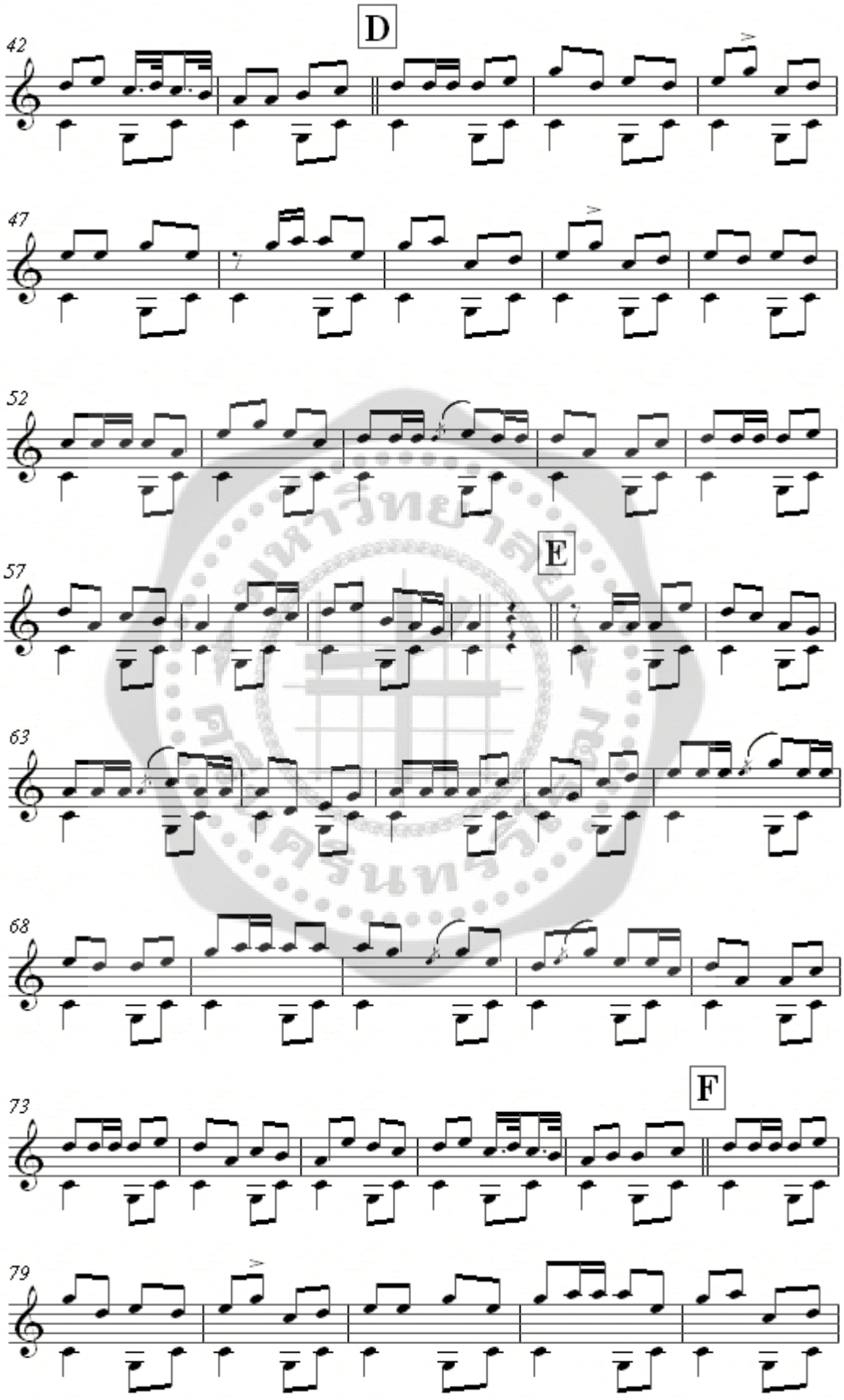
D
42
47
52
E
57
63
68
F
73
79
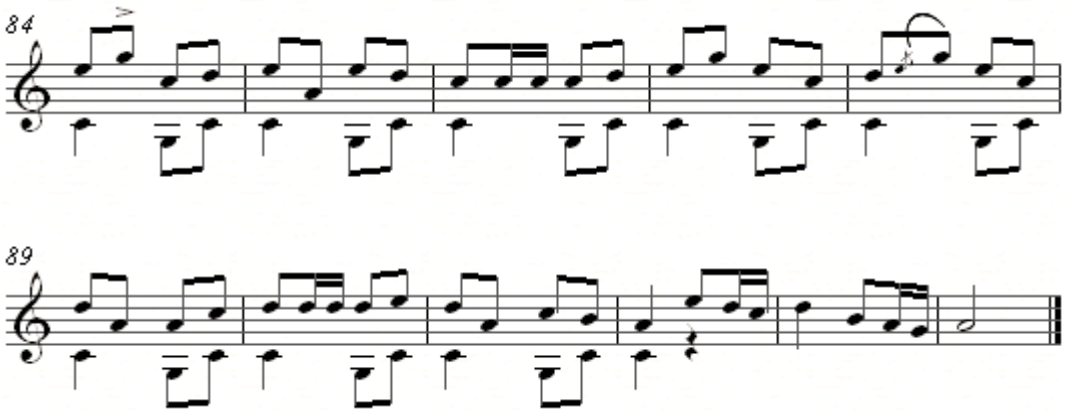
9.3.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลง อยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ” เธอรู้บ้างไหม มีจำนวน 6 ท่อน โดยพิจารณาจากการหยุดและการเล่นลากเสียงค้างยาว โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรี (A) มีความยาว 9 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 1 (B) มีความยาว 17 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 2(C) มีความยาว 17 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 3 (D) มีความยาว 17 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 4 (E) มีความยาว 17 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 5 (F) มีความยาว 17 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 94 ห้องเพลง

ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	C	D	E	F

9.3.2 โครงสร้างของทำนอง

ในการบรรเลงเมตาลี่นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำเสียงต่ำ (Bass) โดยแนวทำนองหลัก จะมีทั้งที่เป็นแนวทำนองดนตรีนำ และแนวทำนองร้อง ทำนองของดนตรีนำมี 1 ท่อน (ตัวอย่างที่ 25)
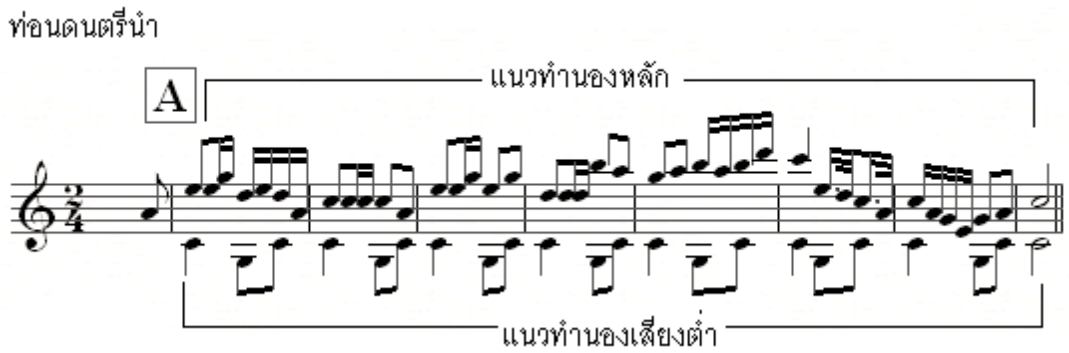
ตัวอย่างที่ 25

การเล่นเมตาลี่เป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอด เมื่อทำนองร้องหยุดเมตาลี่จะดำเนินทำนองสอดประสานขึ้นมาและเล่นคลอต่อไปเรื่อย ๆ ทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 26)
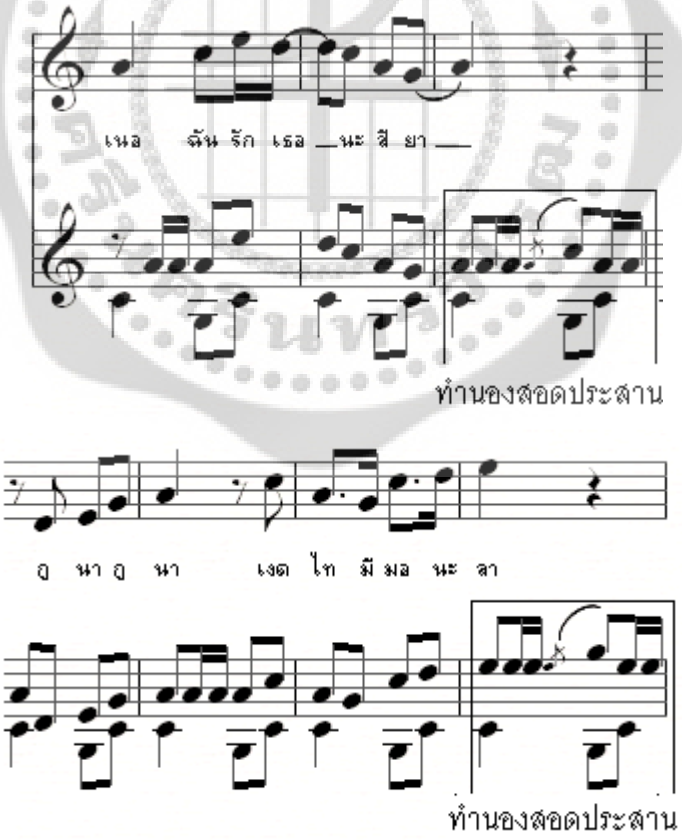
ตัวอย่างที่ 26

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว ลา เนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 27)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว ลา (ตัวอย่างที่ 27)

ช่วงเสียง (Range)

ระดับเสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียง มี ระดับเสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียง เร บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 14 เสียง (ตัวอย่างที่ 27)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงเย่อเอเนอคือ โด ซอล โดยจะเล่นอยู่บนสาย 6 และสาย 5 ของเมตาลี่ (ตัวอย่างที่ 27)
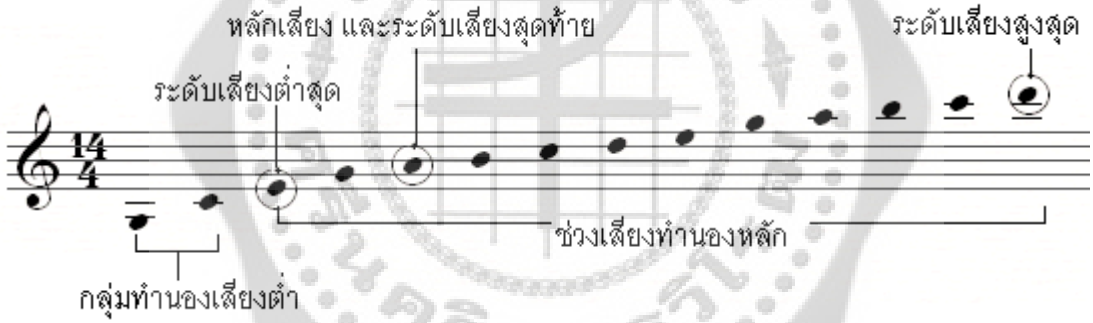
ตัวอย่างที่ 27

กลุ่มเสียง

มีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 6 เสียง คือ ลา ที โด เร มี ซอล โดยกลุ่มเสียงที่ใช้บรรเลงเป็นกลุ่มเสียงหลักมี 5 เสียง ได้แก่ ลา โด เร มี ซอล กลุ่มเสียงนี้ตรงกับบันไดเสียงไมเนอร์เพนทาโทนิก (Pentatonic Minor) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 28)
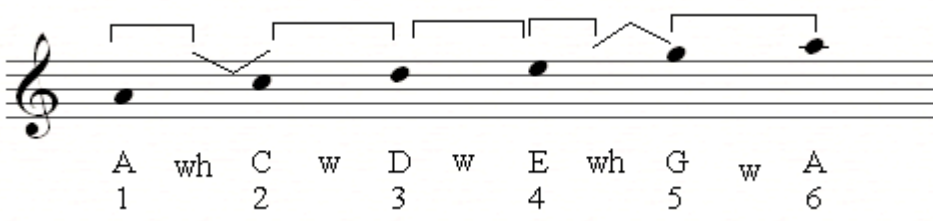
ตัวอย่างที่ 28

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง ซึ่งมีการเคลื่อนที่คู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 คู่ 6 และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (ตัวอย่างที่ 29)

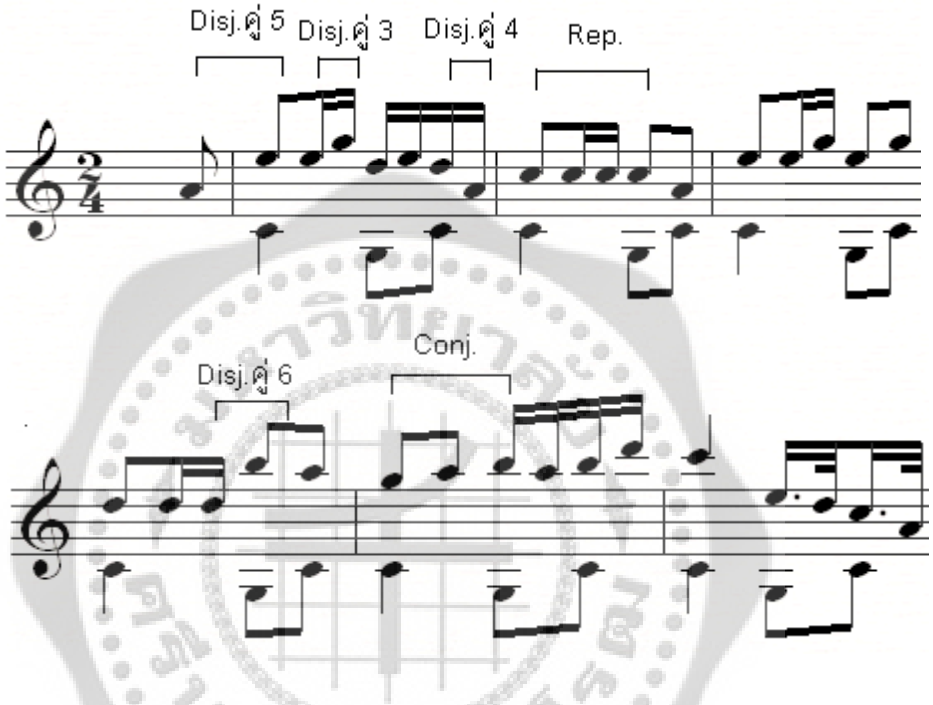

ตัวอย่างที่ 29

นอกจากนี้ยังพบว่าแนวทำนองมีการเล่นโน้ตประดับที่เป็นโน้ตสะบัด (ตัวอย่างที่ 30)

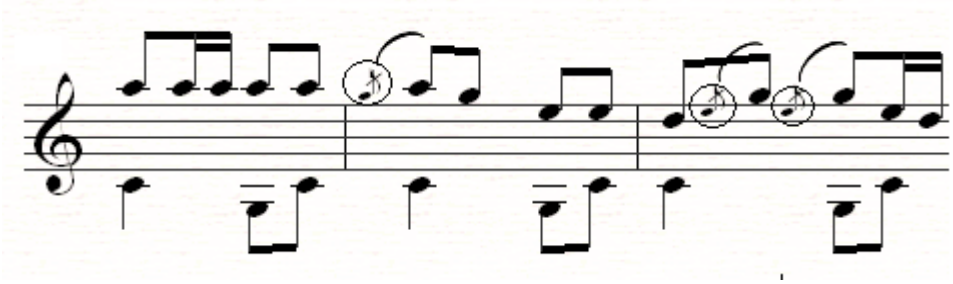

ตัวอย่างที่ 30

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเสียงต่ำเป็นการเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 4 ตลอดทั้งเพลง (ตัวอย่างที่ 31)
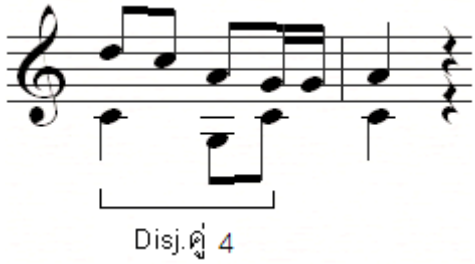
ตัวอย่างที่ 31

ตำแหน่งการเล่นเพลงอยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ” เธอรู้บ้างไหม บนคอเมตาลี่

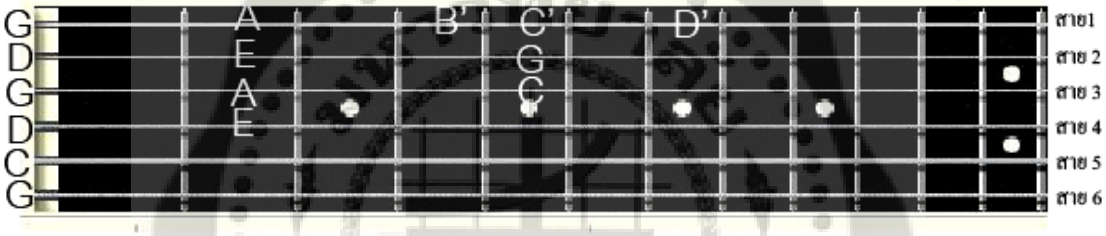

ภาพประกอบ 33 ตำแหน่งการเล่นเพลงอยากบอกเธอ “เย่อเอเนอ” เธอรู้บ้างไหม บนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะเห็นว่าในบทเพลงมีการเล่นโน้ตบนสาย 6 และสาย 5 ซึ่งเป็นการเล่นแนวทำนองเสียงต่ำ การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1 ,2 ,3 ,4 เป็นหลัก โดยเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 7 ของคอเมตาลี่

9.2.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 7 แบบ (ตัวอย่างที่ 32)

ตัวอย่างที่ 32

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะของจังหวะที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 25 แบบ (ตัวอย่างที่ 33)
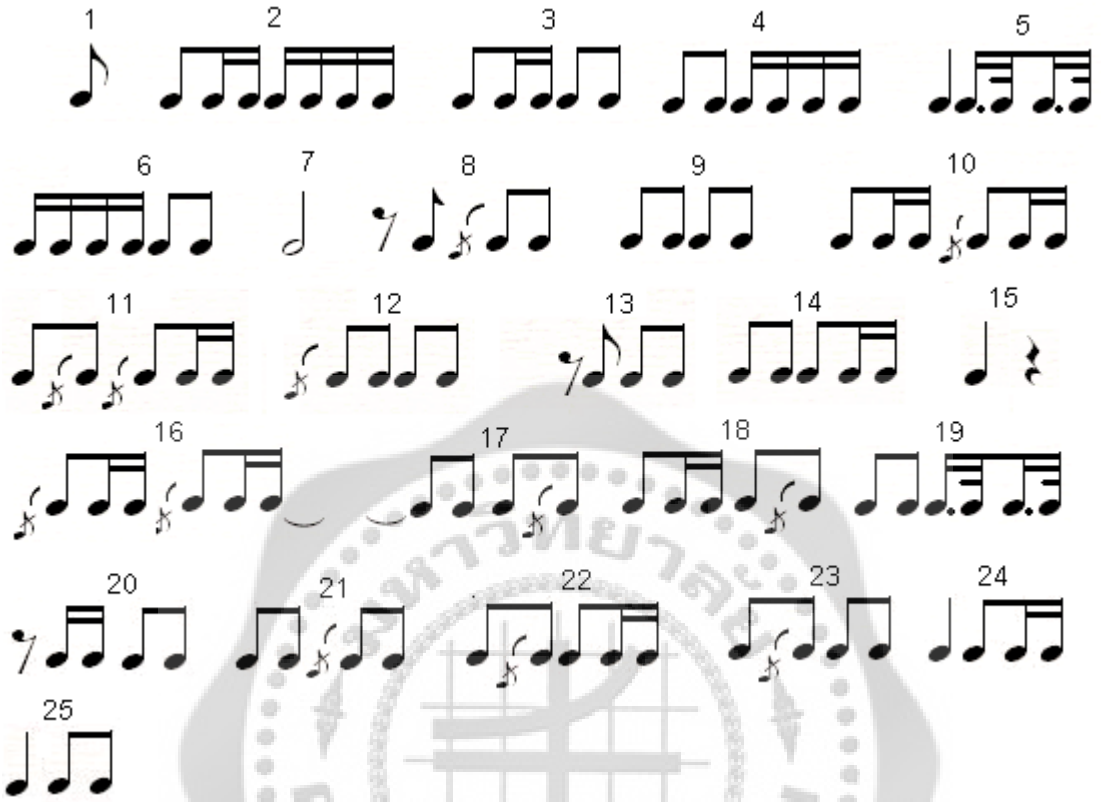
ตัวอย่างที่ 33

ซึ่งลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	3	3	3	4	5	6	7	8
9	10	9	3	9	11	9	3	12	11
13	3	9	9	14	15	-	13	16	17
3	9	10	9	18	9	10	9	3	9
9	19	9	3	9	9	9	20	9	9
9	3	9	10	9	3	9	3	14	15
20	9	10	9	3	9	10	9	3	21
22	9	3	9	9	19	9	3	9	9
9	3	9	9	9	3	9	23	9	3
9	24	24	7						

94 ห้อง

สรุปการวิเคราะห์เพลงอยากบอกเธอ “เย่อเออเนอ” เธอรู้บ้างไหม ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายสมปอง (โซ่)

เนื้อหาของบทเพลงเกี่ยวกับความรัก คำร้องมีทั้งภาษาไทยและกะเหรี่ยง ซึ่งจัดว่าเป็นเพลงกะเหรี่ยงสมัยใหม่ นอกจากจะมี 2 ภาษาแล้วทำนองก็มีความคล้ายคลึงกับทำนองเพลงลูกทุ่ง มีจังหวะปานกลาง

บทเพลงมีทั้งหมด 6 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, C, D, E, F ท่อนดนตรีนำมี 1 ท่อนคือท่อน A และท่อนร้อง 5 ท่อนคือ ท่อน B, C, D, E, F โดย ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของท่อนร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ลา โด เร มี ซอล มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว ลา ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 39 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1, 2, 5, 6, 8, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21,22
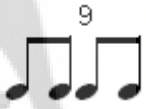
แนวทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป
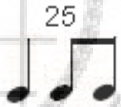
9.4 นายสะอาด สังขละวิมล หมู่บ้านสะเน่พ่อง

เพลง โผล่วเดเม่ยล่า

ประพันธ์ ไม่ทราบนามผู้แต่ง ขับร้อง คณะนักร้องหมู่บ้านสะเนพ่อง เมตาลี่ นายสะอาด

ดนตรี

ท่อนร้อง 1 * คู้ ลู ดู้ ไล เมอ ลา กล้า โอ้ ไย หยา พลิ ผู้ ลอง ดา

เพอ พ้อ ป๊ะ ซา เปีย ซ่า กู เตอ ว่อ ไล เมอ ลา กล้า

เซ กะ ทิ ไร่ ป้า ไล่ โว่ สา ลา วะ เกาะ สะ เดิ่ง ทิ กอง ม่อง ทะ

สะ เน พ่อง ประ ปา ซา ลอง ดา

ดนตรี , ซ้ำ *, ดนตรี

ท่อนร้อง 2 ** เพอ กะ สา พู ปะ ดู ว่อง เตอ ตี้ คู ต๊อ เม ตะ ไล้ คลอ

ซา ก้า กา หลู ละ ไน ลา กล้า เพลอ เน ซอ ปะ ตู้ ยอ ย่อ ยะ ทั่น หยา ซิ ก้า ลิน ลอง

พู มิ นา เว่ ซือ ต้อ ตะ ก๊า เพลอ ซอง คู้

เลอ ตู้ ลู่ ซา เพลอ ต๊ะ ยอง ย่า เด ไจ ปะ ไน พอ

ดนตรี, ซ้ำ *, ดนตรี, ซ้ำ** (ท่อนสุดท้ายค่อยๆช้าลง)

ความหมาย

โผล่วเดเม่ยล่า (คนกับป่า)

ภูเขาใหญ่ในป่าเขาเป็นที่อยู่ของปู่ย่าตายายมานานหลายปีแล้ว กะเหรี่ยงเราชาวพุทธทุกหมู่บ้านอยู่ในป่า จะแก ไล่โว่ สาลาวะ เกาะสะเดิ่ง กองม่องทะ สะเนพ่อง คือที่อยู่ของเราชาวกะเหรี่ยงทั้ง 6 หมู่บ้าน พระศรีสุวรรณ พยานหลักฐานที่ทิ้งไว้ให้คือพระแก้ว อธิฐานกราบไหว้ปีละครั้ง ขอให้พ้นความทุกข์ยากลำบาก
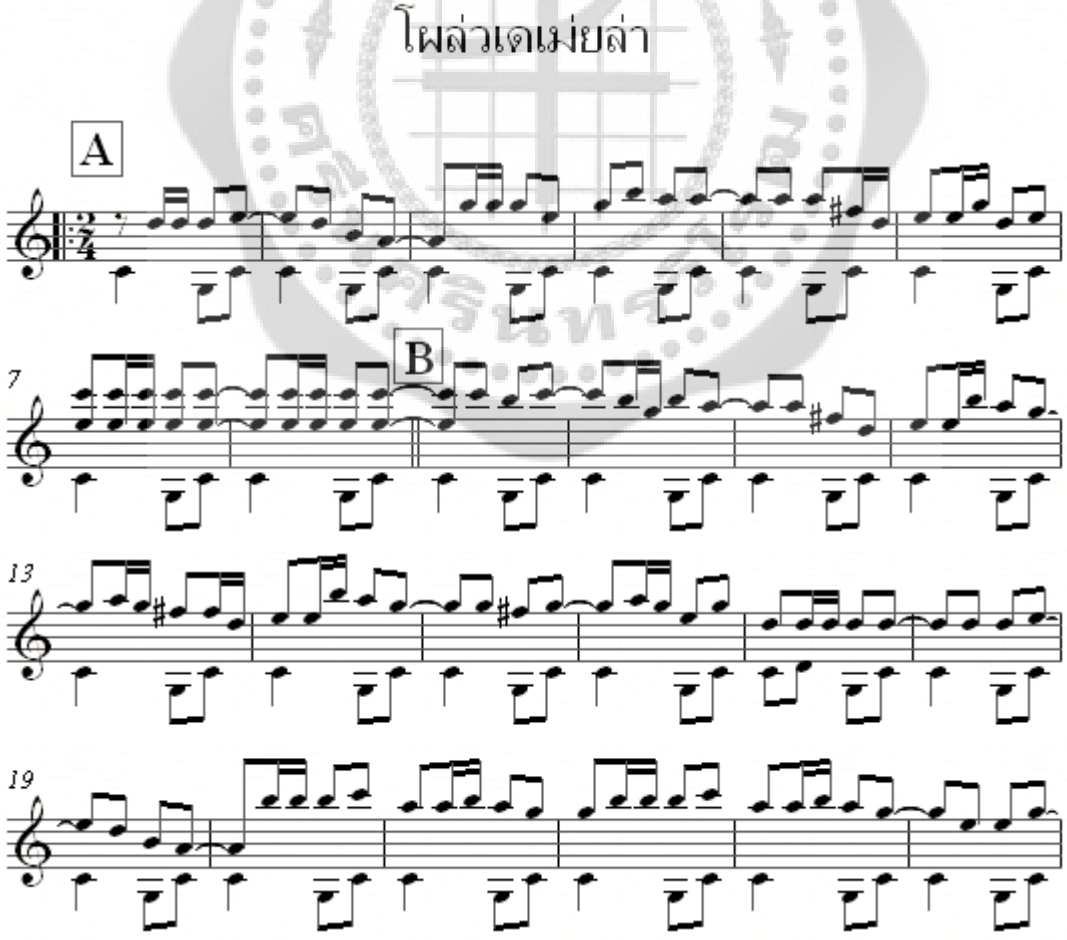
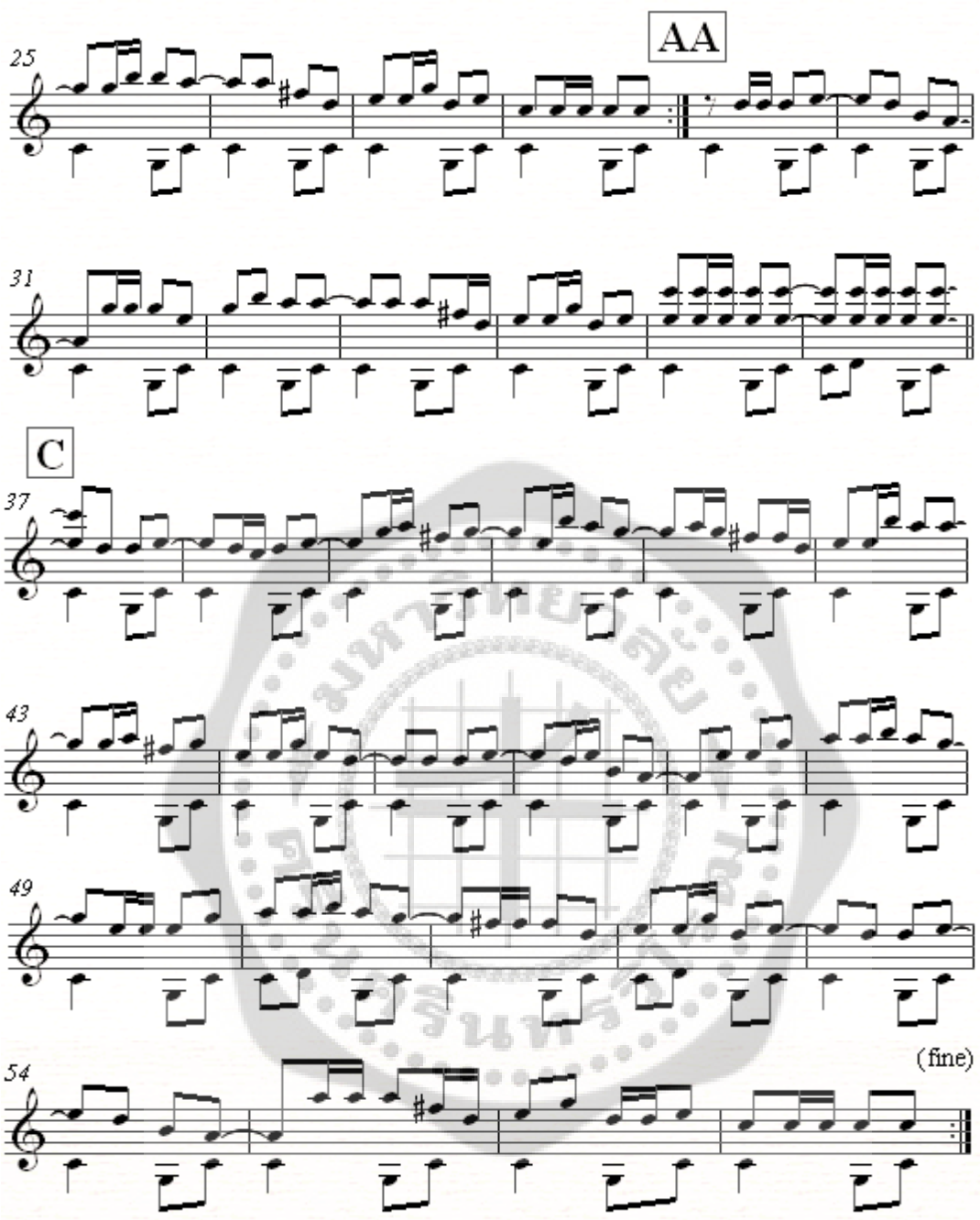

9.4.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลงโผล่วเดเม่ยล่ามี จำนวน 4 ท่อน โดยมีการเล่นทำนองดนตรีนำก่อนแล้วจึงตามด้วยท่อนร้อง และมีการเล่นสอดประสานไปกับทำนองร้องด้วย เมื่อร้องจบหนึ่งท่อนก็จะเริ่มเล่นทำนองดนตรีอีกครั้งจึงร้องท่อนต่อไป โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรี (A) มีความยาว 8 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 1 (B) มีความยาว 20 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (AA) มีความยาว 8 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 2(C) มีความยาว 21 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 57 ห้องเพลง

ในการแสดงแต่ละครั้งผู้บรรเลงอาจมีการบรรเลงซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความพอใจ ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	AA	C

9.4.2 โครงสร้างของทำนอง

ในการบรรเลงเมตาลี่นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำเสียงต่ำ (Bass) โดยแนวทำนองหลัก จะมีทั้งที่เป็นแนวทำนองดนตรีนำ และแนวทำนองร้อง (ตัวอย่างที่ 34)
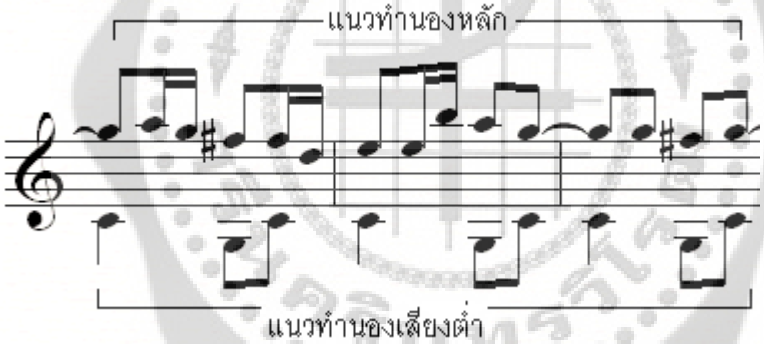
ตัวอย่างที่ 34

แนวทำนองดนตรีนำใช้ทำนองเดิมทุกครั้งก่อนเข้าท่อนร้อง (ตัวอย่างที่ 35)
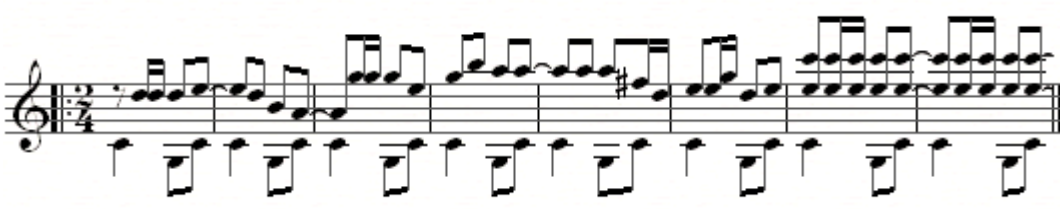
ตัวอย่างที่ 35

การเล่นเมตาลี่เป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอดโดยไม่มีการหยุดที่ชัดเจน บางครั้งเมื่อทำนองร้องหยุดแต่ก็จะเล่นเมตาลี่เป็นทำนองสอดประสานขึ้นมาและเล่นคลอต่อไปเรื่อย ๆ โดยทำนองร้องและทำนองการเล่นเมตาลี่มีความคล้ายกัน กล่าวได้ว่าทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 36)
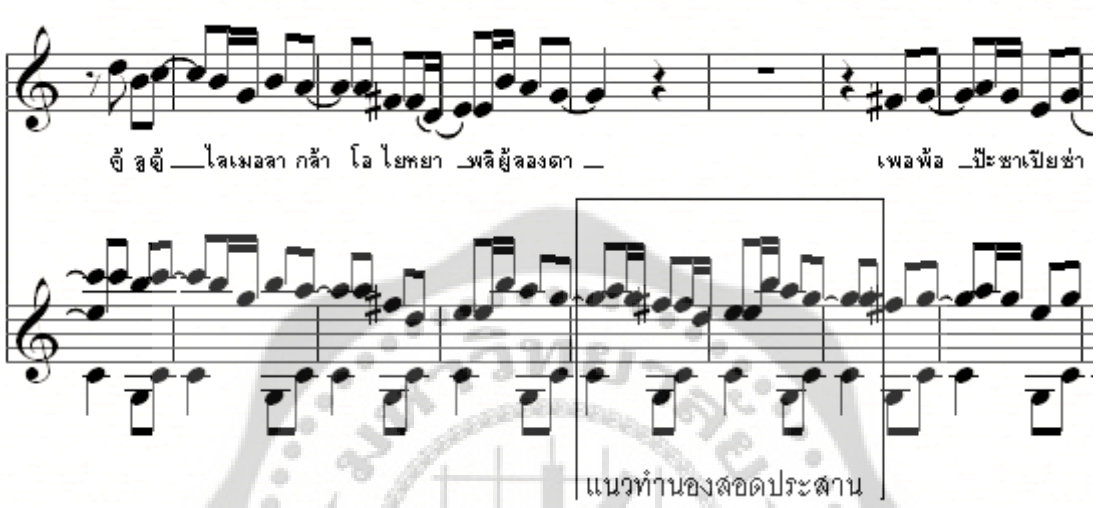
ตัวอย่างที่ 36

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว โด ซึ่งเป็นโน้ตของแนวทำนองเสียงต่ำเนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก ในขณะที่แนวทำนองหลักไม่ได้ทำหน้าที่ในการเล่นโน้ตในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 37)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว โด (ตัวอย่างที่ 37)

ช่วงเสียง (Range)

ระดับเสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียง ลา ระดับเสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียง โด บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 10 เสียง (ตัวอย่างที่ 37)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงคือ โด ซอล บรรเลงซ้ำไปตลอดทั้งเพลง และบางครั้งมีการเล่นโน้ตเสียง เร โดยจะเล่นอยู่บนสาย 6 และสาย 5 ของเมตาลี่ (ตัวอย่างที่ 37)
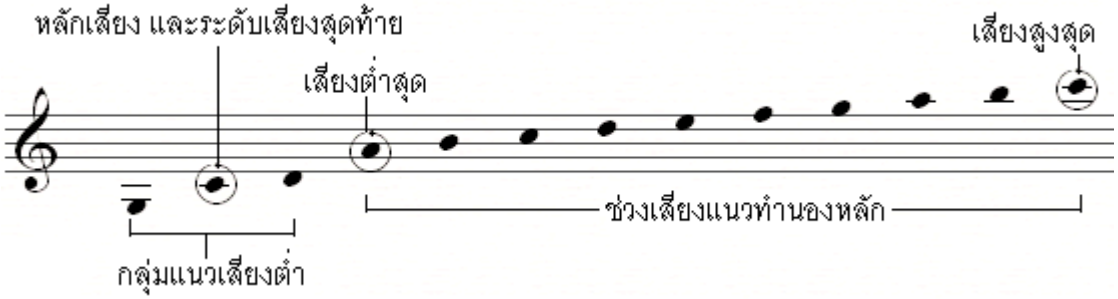
ตัวอย่างที่ 37

กลุ่มเสียง

มีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา# (ชาร์ป) ซอล ลา ที โดยมีเสียงหลักอยู่ที่เสียง โด ซึ่งกลุ่มเสียงนี้ตรงกับลิเดียนโหมด (Lydain Mode) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 38)

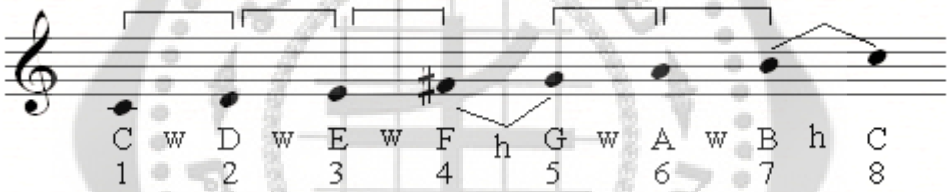

ตัวอย่างที่ 38

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง (Melodic Motion)

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (Conjunct Motion).การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง (Disjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 3 คู่ 5 และคู่ 7 และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (Repetition) (ตัวอย่างที่ 39)

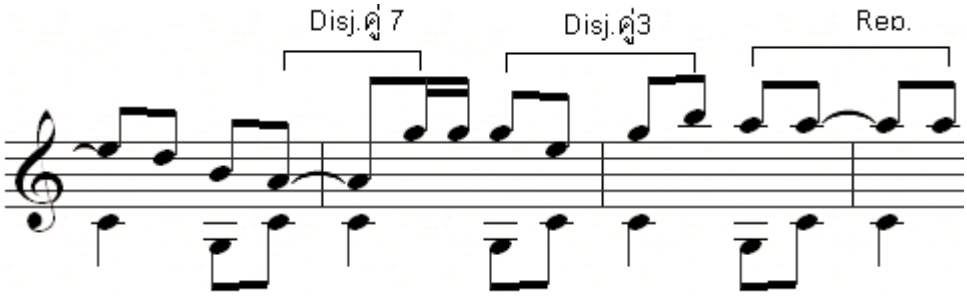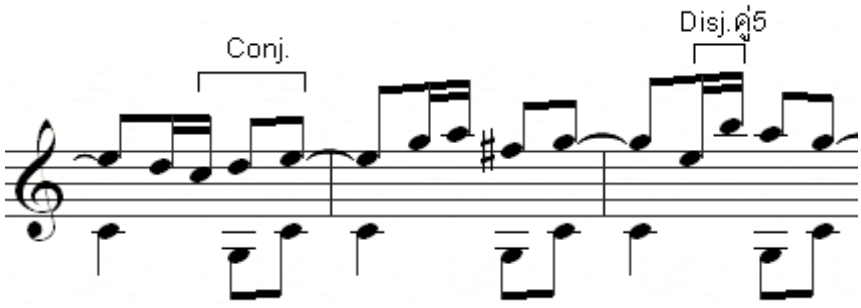

ตัวอย่างที่ 39

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเสียงต่ำเป็นการเคลื่อนที่แบบขั้นคู่ 4 และมีการเคลื่อนที่แบบคู่ 5 ในบางครั้ง (ตัวอย่างที่ 40)

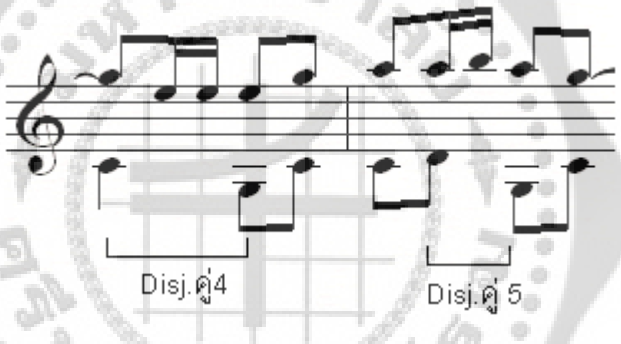

ตัวอย่างที่ 40

นอกจากนี้ยังมีการเล่นคอร์ด ซึ่งเป็นการเล่น 3 โน้ตพร้อมกันโดยพิจารณาจากแนวทำนองหลัก และทำนองเสียงต่ำ พบในท่อนดนตรีนำซึ่งเป็นการเล่นก่อนเข้าสู่ท่อนร้อง (ตัวอย่างที่ 41)

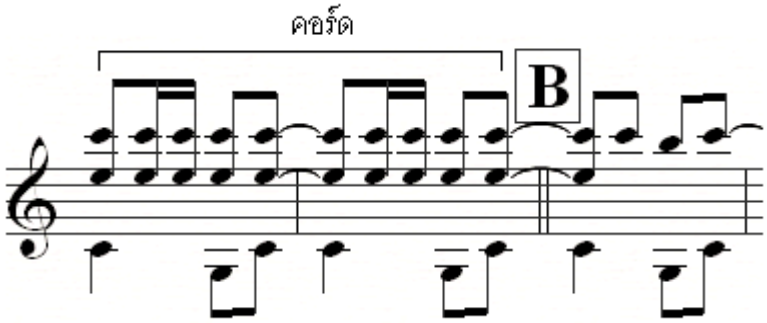

ตัวอย่างที่ 41

ตำแหน่งการเล่น เพลงโผล่วเดเม่ยล่าบนคอเมตาลี่

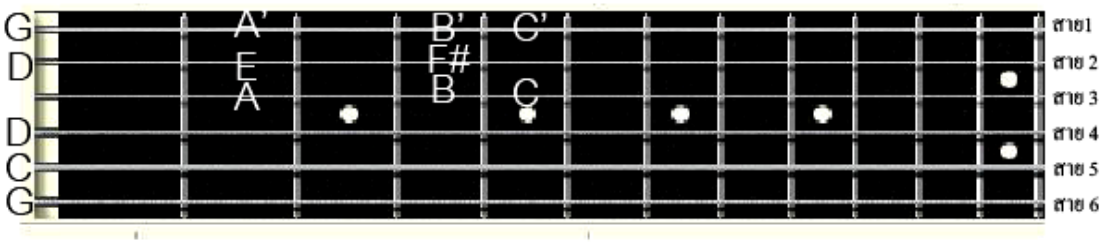

ภาพประกอบ 34 ตำแหน่งการเล่นเพลงโผล่วเดเม่ยล่าบนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะเห็นได้ว่าในบทเพลงโผล่วเดเม่ยล่า ไม่มีการเล่นสายเปล่าสาย 3 เลย มีการเล่นโน้ตบนสาย 6 สาย 5 และสาย 4 ซึ่งเป็นการเล่นแนวทำนองเสียงต่ำ การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1 ,2 ,3 เป็นหลัก โดยเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 5 ของคอเมตาลี่

9.4.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 3 แบบ (ตัวอย่างที่ 42)

ตัวอย่างที่ 42

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะของจังหวะที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 14 แบบ (ตัวอย่างที่ 43)

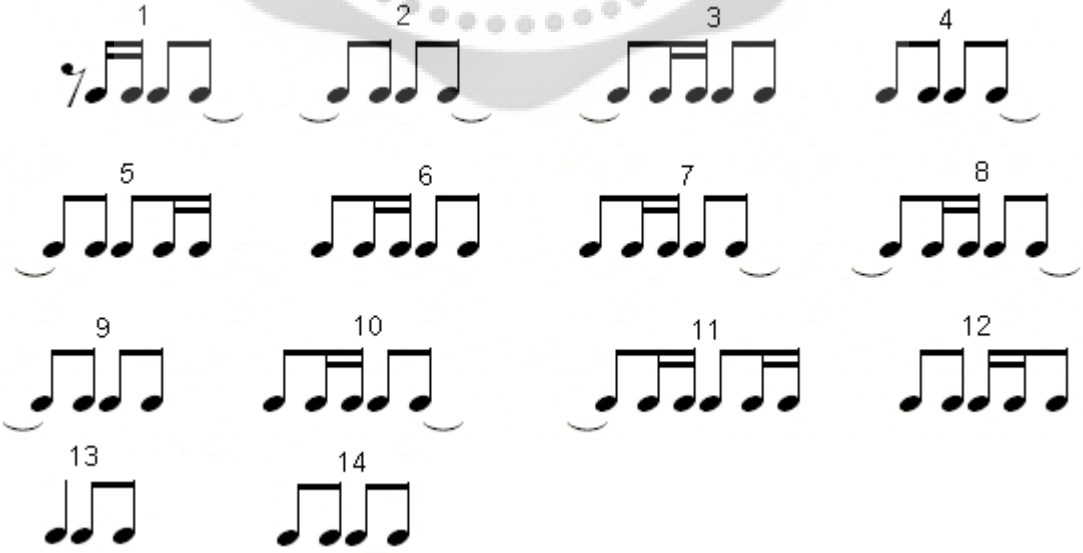

ตัวอย่างที่ 43

ซึ่งลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	3	4	5	6	7	8	2	8
9	10	11	10	2	3	10	2	2	3
6	6	10	2	8	9	6	6	1	2
3	4	5	6	7	8	2	8	8	8
11	6	3	10	2	8	9	10	3	10
3	7	2	2	11	12	6			

57 ห้อง

สรุปการวิเคราะห์เพลง โผล่วเดเม่ยลา ขับร้อง คณะขับร้องหมู่บ้านสะเนพ่องและบรรเลงเมตาลี่ โดยนายสะอาด (โจ่ไป่)

เนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงความผูกพันของชาวกะเหรี่ยงกับธรรมชาติ ในตำบลไล่โว่มี 6 หมู่บ้านด้วยกันได้แก่ หมู่บ้านจะแก หมู่บ้านทิไร่ป้า หมู่บ้านไล่โว่ สาลาวะ หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่บ้านกองม่องทะ และหมู่บ้านสะเนพ่อง เหมาะกับการแสดงในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ เช่น งานฟาดข้าว เป็นต้น มีจังหวะปานกลาง

บทเพลงมีทั้งหมด 4 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, AA, C ท่อน มีท่อน A และ AA เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B และท่อน C เป็นท่อนร้อง บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ โด เร มี ฟาชาร์ป(#) ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัวโดซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบลิเดียนโหมด เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล บางครั้งมีการเล่นโน้ตเสียงเร โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดในแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 11 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ
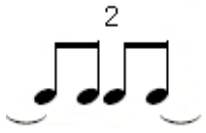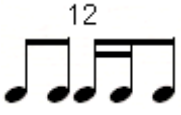
ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ 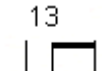 โดยจะเล่นซ้ำไปตลอดทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป และบางครั้งมีการเล่นลักษณะจังหวะแบบ
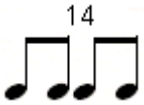
9.5 นายเออนึ่ง หมู่บ้านไล่โว่ สาลาวะ

เพลง ไล ไล

ประพันธ์ ไม่ทราบนามผู้แต่ง ขับร้อง และเมตาลี่ นายเออนึ่ง

ดนตรี

(ร้องสร้อย) ไล ไล พรือ เจ่อ กอ ไล ไล ไล พรือ กู อ่า กอ ไล

ไล ไล มา โอ ลา ไซ

(ท่อนร้องที่ 1) ตะ ตี้ ยา สึ นอ ติ โอ ติ๊ ไจ โม น้อ โอ เหวย เด ไล โอ ซือ กอ

โอ คือ มา ลู หนี ไท้ กู ห่า ดิ ลอ เจ้า ต้า ลิ กี้ ดิ เซ ติ มอ มะ หมี ไก เป่อ เล่า ตี้ ไล่

เซอ เป่า เปอ เอ ตี้ ไล่ ปู หยา กอ เรา ตุ๊ หนี ไคล่ ปือ ซ่อม ปุ๊ โหล ไล

(ร้องสร้อย) ไล ไล พรือ เจ่อ กอ ไล ไล ไล พรือ กู อ่า กอ ไล

ไล ไล มา โอ ลา ไซ

(ดนตรี)

(ท่อนร้องที่ 2) พู ดี พรี ดุ๊ด เท่า เล ไซ่ โอ ล่า ซู่ กู่ ล่า ดี ไซ ไคว ซู บา ดิ่ เหม่อ เบอ ไล

ไล ลอ ชิม เมอ ลอง บาย เพรอ ไคว กวย ดิ ยาย เพรอ พรู่ เดอ กู้ ละ บา กะ ตาย

จอง โบ ซะ เอ คาย เหม่ ตัว เปอ ลอง ยาย เม ตุ มา คลำ เพอ คลาย ปุ กา เต ปา เหมาะ นุ ไล

(ร้องสร้อย) ไล ไล พรือ เจ่อ กอ ไล ไล ไล พรือ กู อ่า กอ ไล

ไล ไล มา โอ ลา ไซ ไล ไล มา โอ ลา ไซ

ความหมาย

ไล ไล (หนังสือ)

(สร้อย)หนังสือ ๆ เป็นของชาติพันธ์โผล่ว หนังสือ ๆ จงศึกษา

จงแสวงหาความรู้ทุกคน อย่าขี้เกียจ จงอุตสาหะ ถ้าอ่านหนังสือไม่ออกก็คล้ายคนตาบอด ถ้าเราอ่านออกเขียนได้เราจะไปได้ไกล และมองไปไกลไม่มีที่สิ้นสุด ทุกคนจงเรียนหนังสือ

เยาวชนเกิดมาทีหลัง จงตั้งใจกับการเรียนหนังสือ อย่างทิ้งหนังสือของเราชากะเหรี่ยง คนอื่นจะดูถูกได้ ชาวกะเหรี่ยงจงมีสติ ถ้าความมืดเข้ามาบดบังชาติพันธ์เราจะจมหาย ถ้าจะอยู่รอดได้ ถ้าจะตามเขาทันเราต้องเรียนหนังสือ

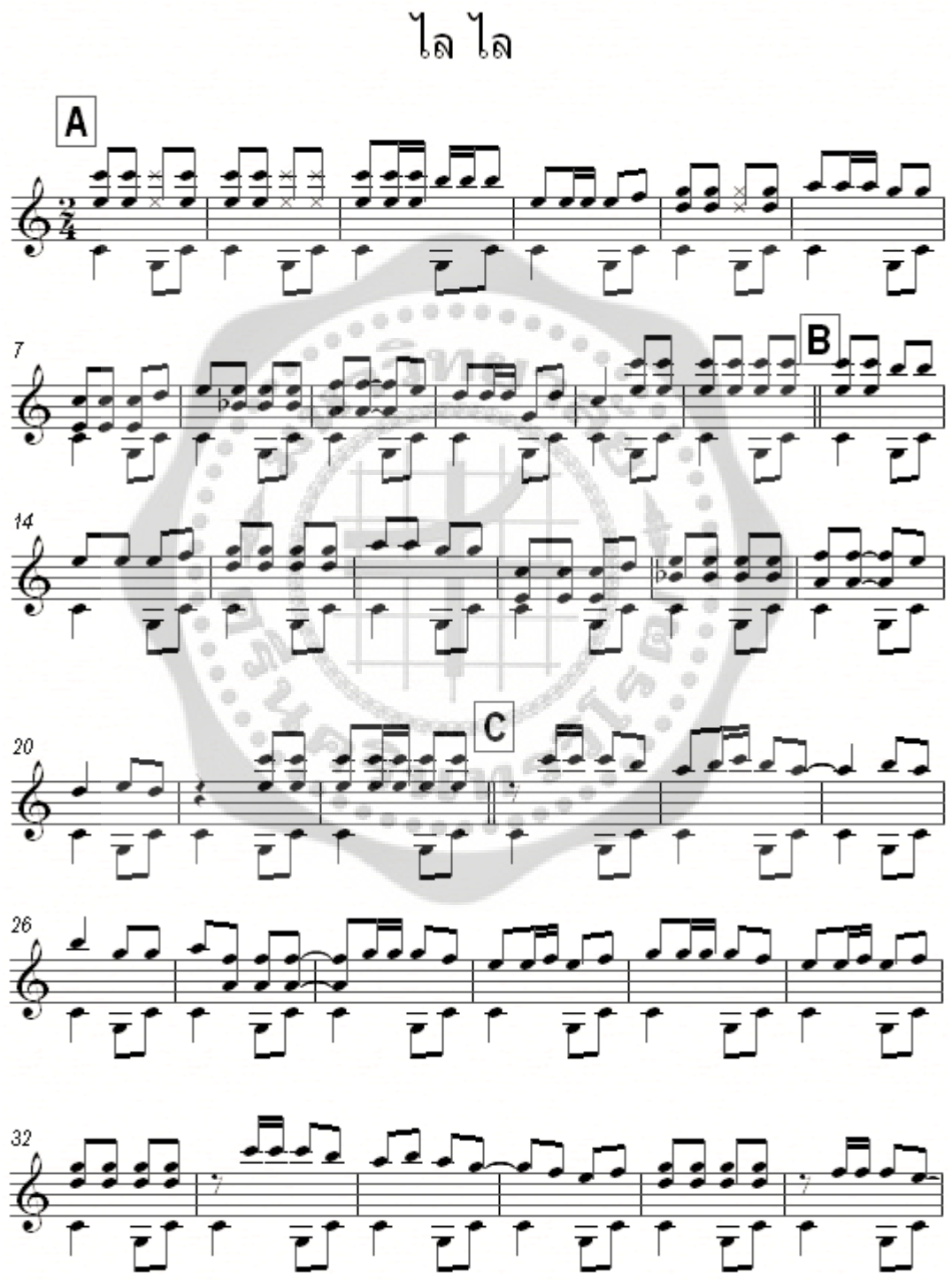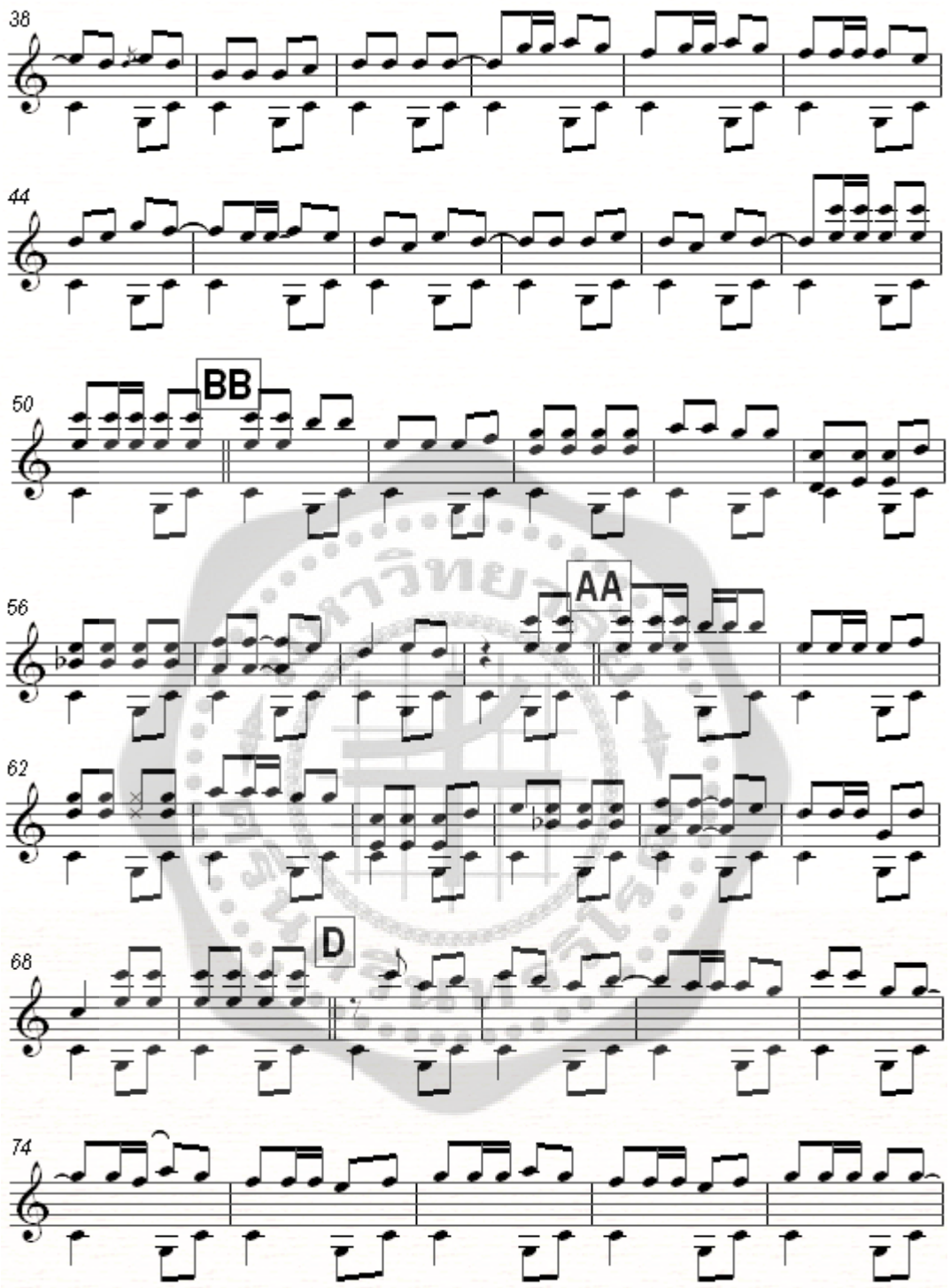

38
44
50
BB
56
AA
62
68
D
74
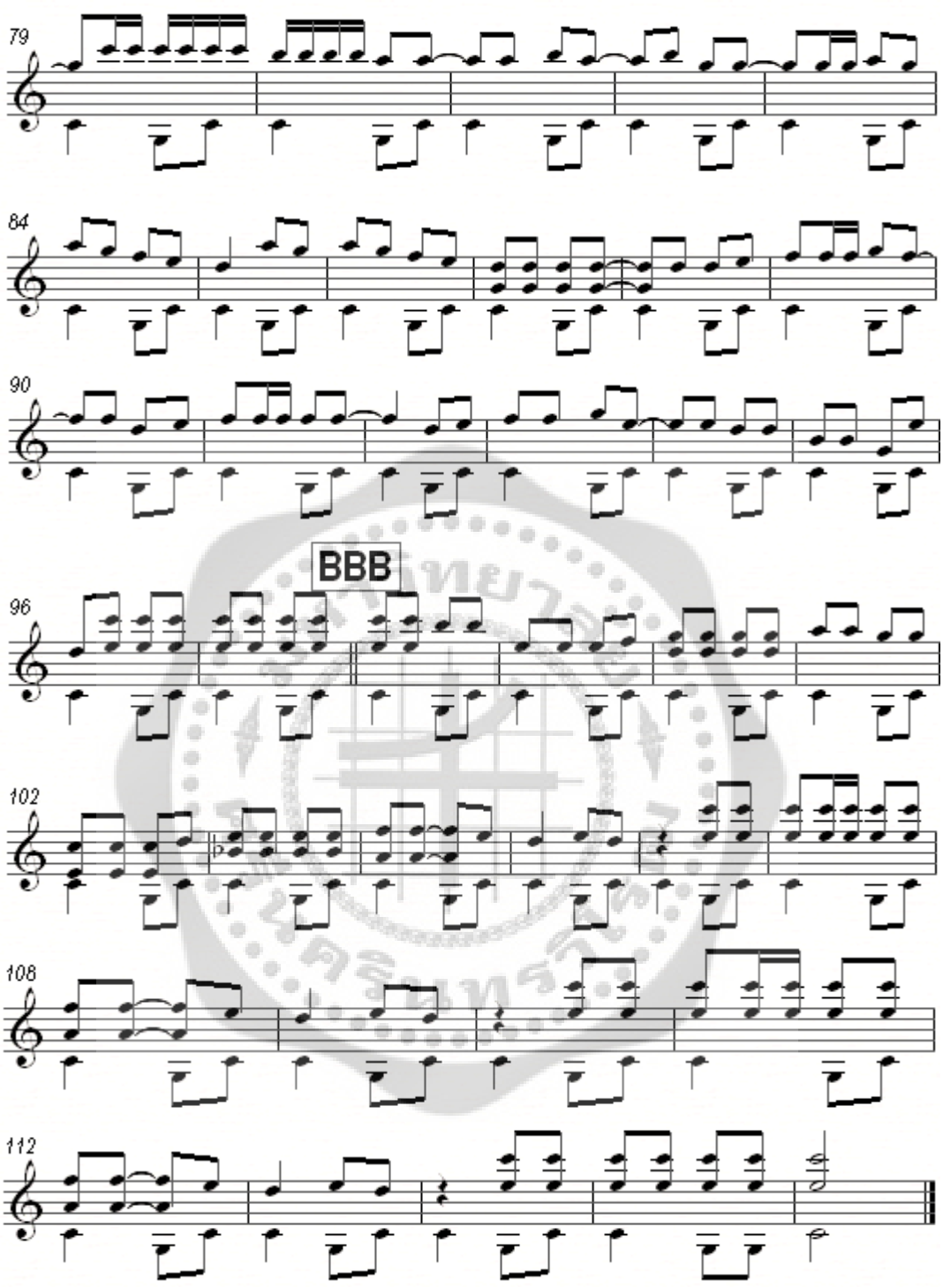
79
84
90
BBB
96
102
108
112

9.5.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลง ไล ไลมี จำนวน 7 ท่อน ท่อน A และท่อน AAเป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B ,BB และท่อน BBB เป็นท่อนร้องสร้อยโดยใช้ทำนองเดียวกับท่อนดนตรีนำ ท่อน C เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 การเล่นเมตาลี่เป็นการเล่นสอดประสานไปกับทำนองร้องด้วย เมื่อร้องจบหนึ่งท่อนก็จะร้องท่อนสร้อย และเล่นทำนองดนตรีแล้วจึงร้องท่อนต่อไป โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรีนำ (A) มีความยาว 12 ห้องเพลง

ท่อนร้องสร้อย (B) มีความยาว 10 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 1 (C) มีความยาว 28 ห้องเพลง

ท่อนร้องสร้อย (BB) มีความยาว 9 ห้องเพลง

ท่อนดนตรีนำ (AA) มีความยาว 10 ห้องเพลง

ท่อนร้องที่ 2(D) มีความยาว 28 ห้องเพลง

ท่อนร้องสร้อย (BBB) มีความยาว 19 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 116 ห้องเพลง

ในการแสดงแต่ละครั้งผู้บรรเลงอาจมีการบรรเลงซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความพอใจ ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	C	BB	AA	D	BBB

9.5.2 โครงสร้างของทำนอง

ในการบรรเลงเมตาลี่นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำเสียงต่ำ (Bass) โดยแนวทำนองหลัก จะมีทั้งที่เป็นแนวทำนองดนตรีนำ และแนวทำนองร้อง (ตัวอย่างที่ 44)
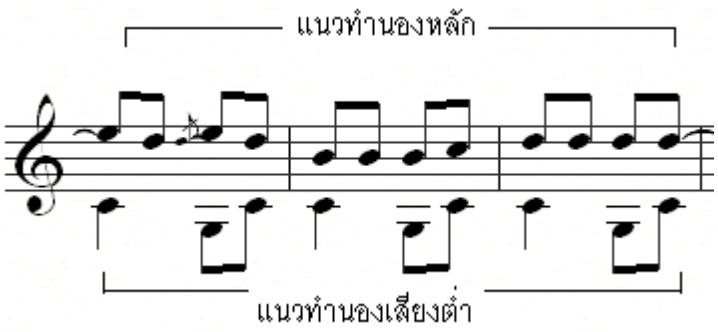
ตัวอย่างที่ 44

แนวทำนองดนตรีนำใช้ทำนองเดิมทุกครั้งก่อนเข้าท่อนร้อง (ตัวอย่างที่ 45)
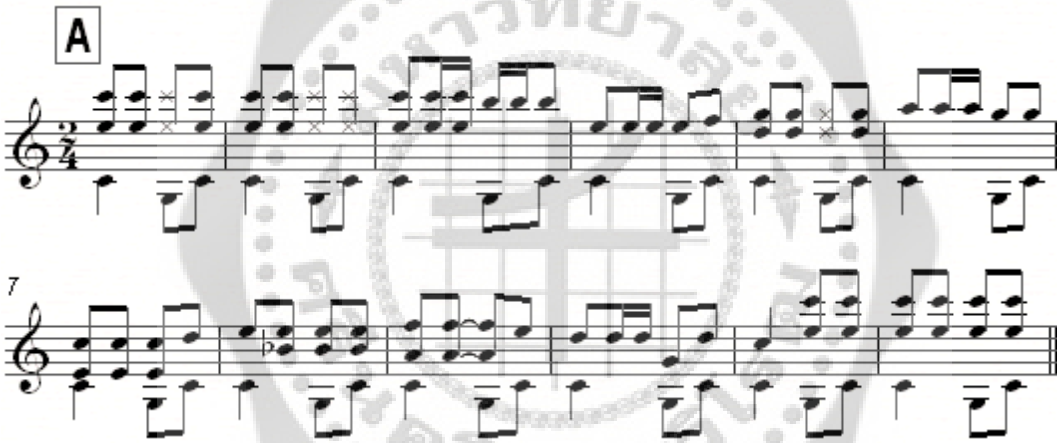
ตัวอย่างที่ 45

การเล่นเมตาลีเป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอดโดยไม่มีการหยุดที่ชัดเจน บางครั้งเมื่อทำนองร้องหยุดแต่ก็จะเล่นเมตาลี่เป็นทำนองสอดประสานขึ้นมาและเล่นคลอต่อไป เรื่อย ๆ โดยทำนองร้องและทำนองการเล่นเมตาลี่มีความคล้ายกัน กล่าวได้ว่าทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 46)
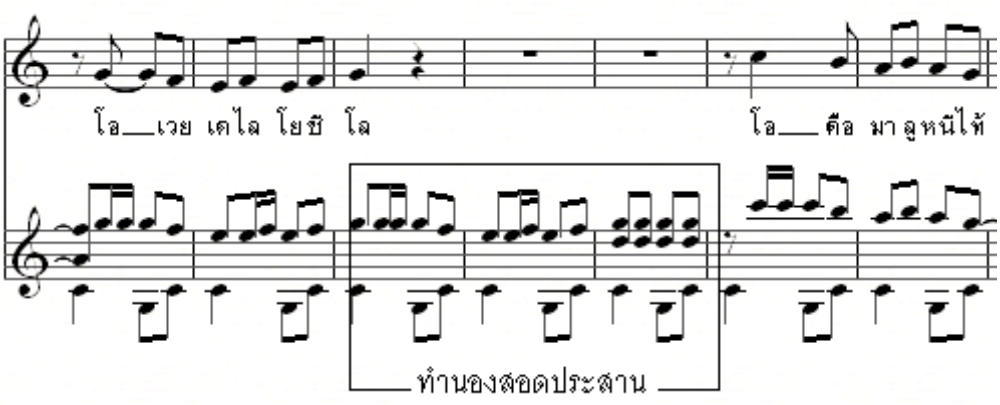
ตัวอย่างที่ 46

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว โด เนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 47)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว โด (ตัวอย่างที่ 47)

ช่วงเสียง (Range)

เสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียง มี เสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียง โด บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 13 เสียง (ตัวอย่างที่ 47)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงคือ โด ซอล บรรเลงซ้ำไปตลอดทั้งเพลง โดยจะเล่นอยู่บนสาย 6 และสาย 5 ของเมตาลี่ (ตัวอย่างที่ 47)
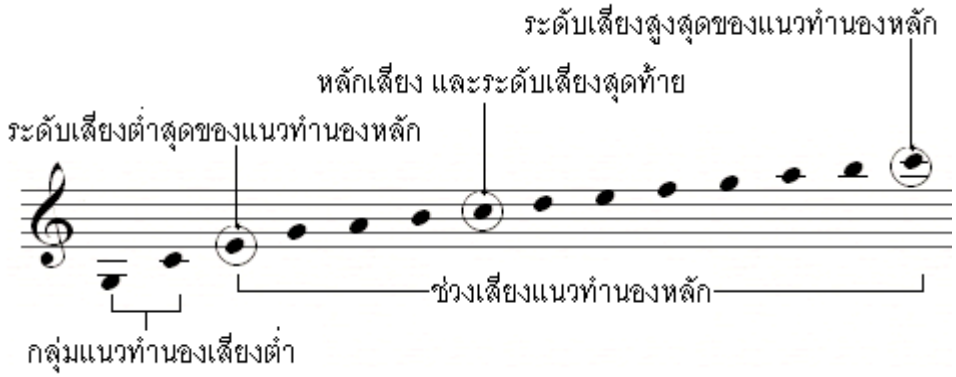
ตัวอย่างที่ 47

กลุ่มเสียง

มีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 8 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที และทีแฟลช (B♭) มีกลุ่มเสียงหลักเพียง 7 ตัว คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที ซึ่งกลุ่มเสียงนี้ตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 48)

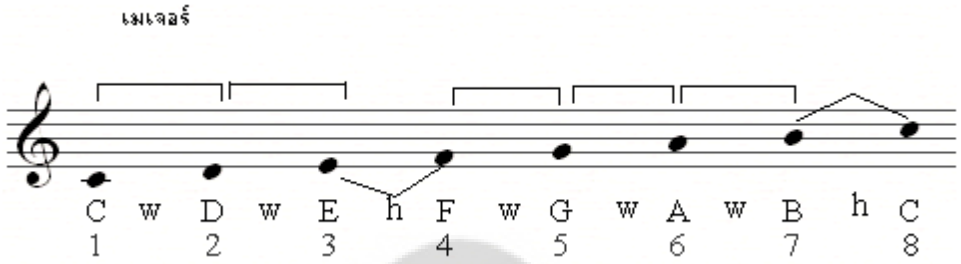

ตัวอย่างที่ 48

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง (Melodic Motion) การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (Conjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ที่พบมากที่สุดในบทเพลง การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง (Disjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 3 คู่ 4 และคู่ 5 และการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (Repetition) การเคลื่อนที่ของแนวทำนองเสียงต่ำเป็นการเคลื่อนที่แบบขั้นคู่ 4 ตลอดทั้งเพลง (ตัวอย่างที่ 49)

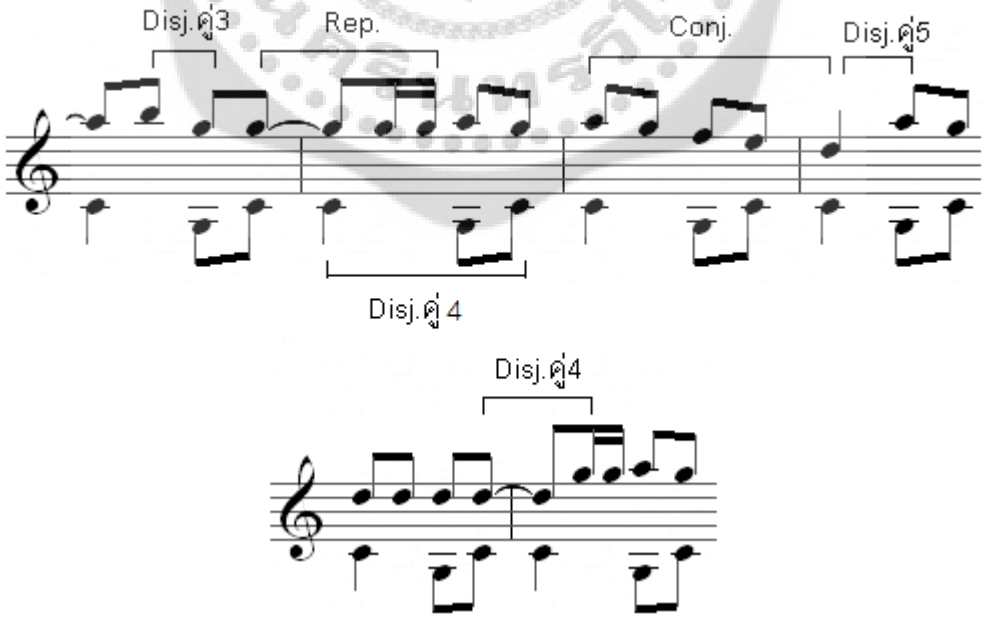

ตัวอย่างที่ 49

นอกจากนี้ยังมีการเล่นคอร์ด ซึ่งเป็นการเล่น 3 โน้ตพร้อมกันโดยพิจารณาจากแนวทำนองหลัก และทำนองเสียงต่ำ พบ 5 ลักษณะ (ตัวอย่างที่ 50)
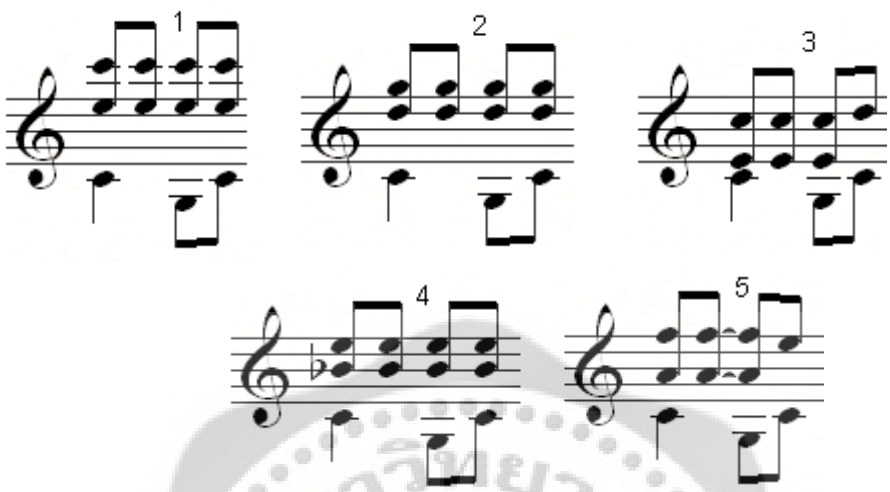
ตัวอย่างที่ 50

ตำแหน่งการเล่น เพลง ไล ไล บนคอเมตาลี่

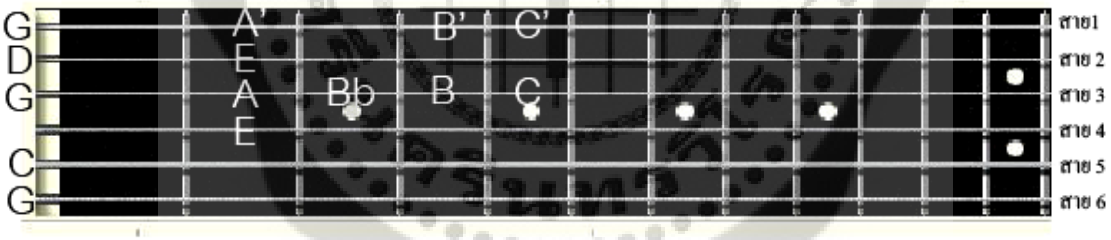

ภาพประกอบ 35 ตำแหน่งการเล่นเพลง ไล ไล บนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะเห็นได้ว่าในบทเพลง ไล ไล ไม่มีการเล่นสายเปล่าสาย 4 เลย มีการเล่นโน้ตบนสาย 6 และสาย 5 ซึ่งเป็นการเล่นแนวทำนองเสียงต่ำ การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1 ,2 ,3 เป็นหลัก โดยเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 5 ของคอเมตาลี่

9.5.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 5 แบบ (ตัวอย่างที่ 51)

ตัวอย่างที่ 51

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะของจังหวะที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 20 แบบ (ตัวอย่างที่ 52)
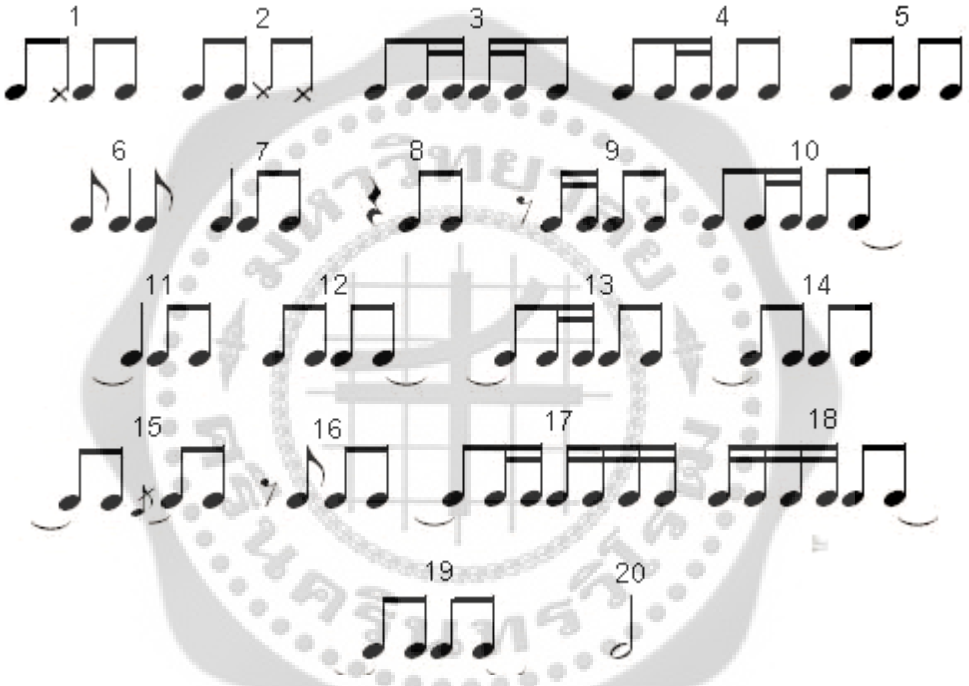
ตัวอย่างที่ 52

ซึ่งลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	3	4	1	4	**5**	**5**	6	4
7	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	**5**	6	7
8	4	9	1	11	7	12	13	4	4
4	**5**	9	12	14	**5**	9	15	**5**	12
13	4	4	12	13	14	14	12	13	4

5	5	5	5	5	5	6	7	8	3
4	1	2	5	5	6	4	7	5	16
12	13	12	13	4	4	4	10	17	18
19	19	13	5	7	5	12	14	10	14
10	11	12	15	5	5	5	5	5	5
5	5	5	6	7	8	4	6	7	8
4	6	7	8	8	20				

116 ห้อง

สรุปการวิเคราะห์เพลง ไล ไล ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายเออนึ่ง

บทเพลงไล ไล เป็นเพลงที่ขับร้องและบรรเลงสืบต่อกันมาไม่ทราบนามผู้แต่ง โดยบทเพลงใช้ในการเรียนการสอนหนังสือของชาวกะเหรี่ยง และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในตำบลไล่โว่ การร้องและการบรรเลงของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็กตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อให้เกิดปัญญา บทเพลงมีจังหวะเร็ว สนุกสนานนิยมเล่นกันในหลายโอกาส เช่น พบปะสังสรรค์กับหมู่เพื่อนฝูง หรือในงานพิธีต่าง ๆ

บทเพลงมีทั้งหมด 7 ท่อน ประกอบด้วย ท่อน A และท่อน AA เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B ,BB และท่อน BBB เป็นท่อนร้องสร้อยโดยใช้ทำนองเดียวกับท่อน A ท่อน C เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัวโด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์ เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก ลักษณะเด่นที่พบในการบรรเลงคือมีการเล่นคอร์ดในท่อน A และ B

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดคือ แบบ พบทั้งหมด 32 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ 16 ,17 ,18 ,19 ,20
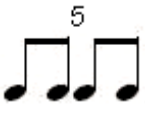
ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำรูปแบบตลอดทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป

9.6 นายคองเจิ่ง (กองม่องทะ)

ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ

ประพันธ์ ชะล่าคองเจิ่ง เมตาลี่ ชะล่าคองเจิ่ง ขับร้อง ชะล่าคองเจิ่ง

(ดนตรี)

ยู นิ โจ คู นี่ ดี ล่า อะ นี ต้อ หล่า ไป อา มา ลอง ชา ปา ลอง พา

เว โจ คือ ท่อ บ๊า มะ เน อา วี ละ อา

ยู แคม ไคว ชู โท สา คุ้ย หล่า

เชอ เอ สะ ไม จ่า น้อ นา โค นี กู๋ หน่า

(ดนตรี)

ลา คุ ลี เตอ วอง ไช ยา ทอ หวี่ วี ละ กา มิ ที่ นี่ โมม ไบ๊ ยัว ยอ ส่า เนอ เปีย

ชุม ยา โน ห่วย จ้า ล่า คี ลา เหวย ตี้ กอ ตา ละ ตู ลอ คู ดิ ดา

โอ ท้อ ลอ ไคล่ โอ หยิ วา เหว่ย หลี กะ โหล่ว มะ โก๋ มา กะ ตอ เสอ นิ เออ อื่อ กา

อะ จอง ไจ นะ หนอ สะ ไคล่ สะ ปี โอ ลิ หยา ลอง หมา ไคล่ เอา เน่อ อา เนอ อา....อา

ความหมาย

ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ (ฝากถึงแม่โพสพ)

มองไปเทือกเขาหลายวันหลายปีเหลือเกิน ต้องพรากจากกันพี่ห่วงกังวลที่เธอจะจากลาทอดทิ้งกันไป ความรักที่เคยมียังจำได้ทุกคืนวัน หลีกเหลี่ยงจากหมู่บ้าน เดินออกจากพี่ชาย น้ำตาสองข้างพี่ต้องไหล พี่สงสารเหลือเกิน ด้วยเหตุที่ชีวิตพี่ไม่สง่า อยู่ที่หมู่บ้านให้รักษาตัว พี่จะรีบสร้างตัว เป็นห่วง คำพูดเริ่มต้นมีจุดมุ่งหมายเพื่ออนาคต เลือนหาย ทอดทิ้ง ได้ยินหรือเปล่า

ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ
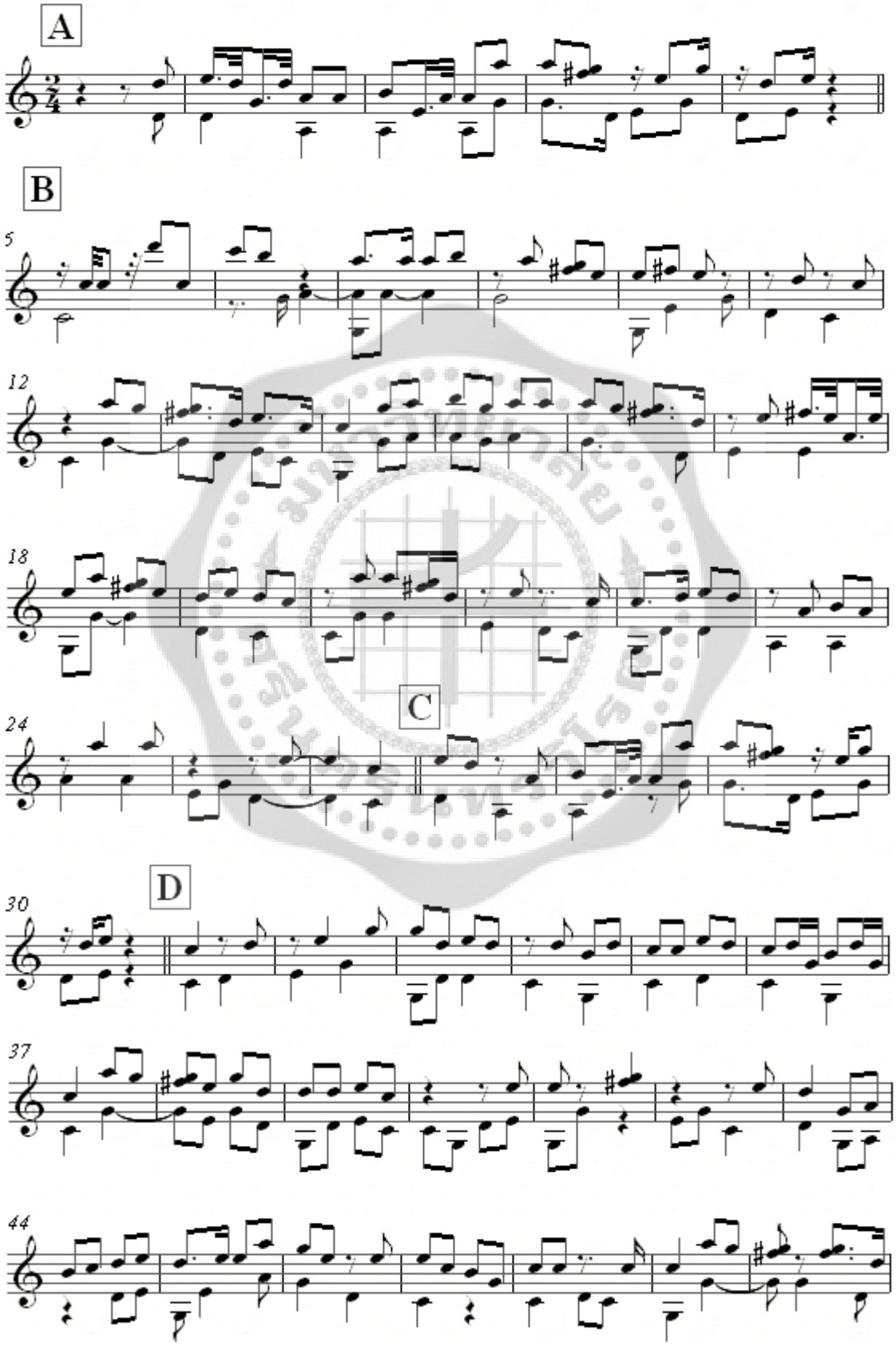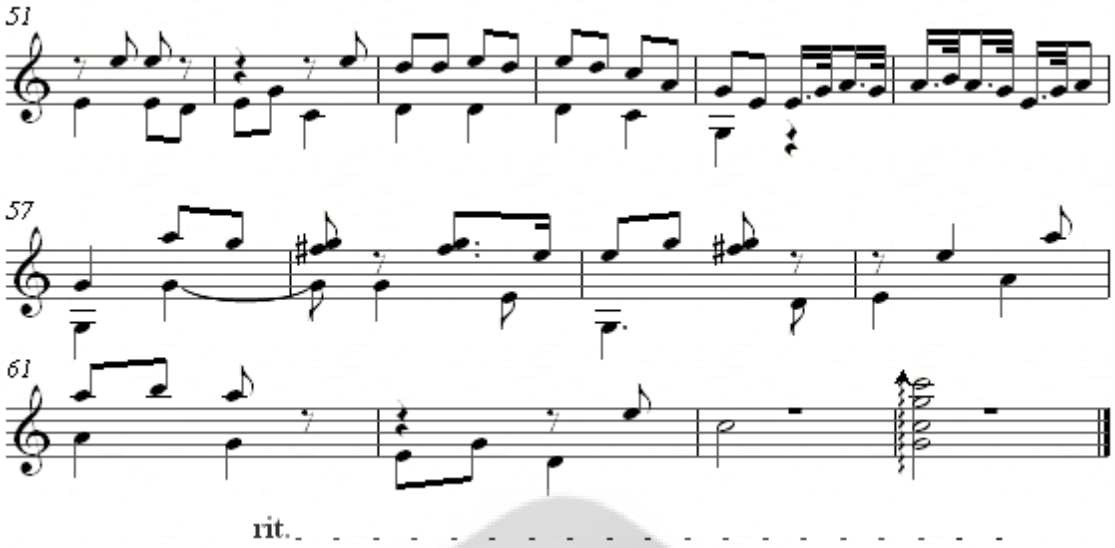
9.6.1 โครงสร้างของบทเพลง

ท่อนเพลง (Section)

บทเพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ มี 4 ท่อน ประกอบด้วย ท่อน A, B, C, D โดยมีท่อนดนตรี 2 ท่อน คือ ท่อน A และท่อน C ท่อนร้องมี 2 ท่อน คือ B เป็นท่อนร้อง 1 และท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 การเล่นเมตาลี่เป็นการเล่นสอดประสานไปกับทำนองร้องด้วย โดยแต่ละท่อนเพลงมีความยาวของห้องเพลงดังนี้

ท่อนดนตรี (A) มีความยาว 5 ห้องเพลง

ท่อนร้อง 1 (B) มีความยาว 21 ห้องเพลง

ท่อนดนตรี (C) มีความยาว 4 ห้องเพลง

ท่อนร้อง 2 (D) มีความยาว 34 ห้องเพลง

บทเพลงมีความยาว 64 ห้องเพลง

ในการแสดงแต่ละครั้งผู้บรรเลงอาจมีการบรรเลงซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความพอใจ ท่อนเพลงมีรูปแบบดังนี้

A	B	C	D

9.6.2 โครงสร้างของทำนอง

ในการบรรเลงเมตาลี่เพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ นั้นพบว่ามี 2 แนวทำนองด้วยกัน คือ แนวทำนองหลัก (Melody) และแนวทำนองเสียงต่ำ (Bass) โดยจะเล่นเป็นขั้นคู่ประสาน ตามที่

นักเล่นเมตาลี่เรียกกันว่าการเล่นแบบ “ตวยโล” (ตัวอย่างที่ 53)
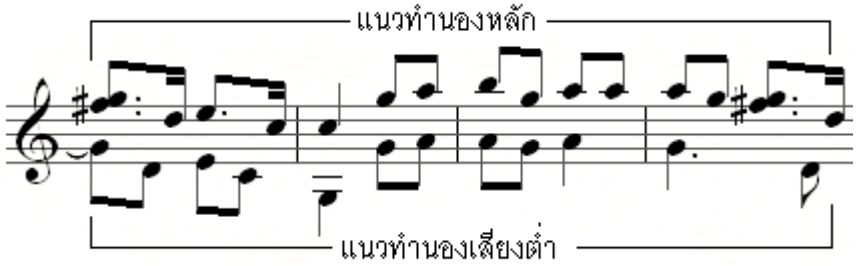
ตัวอย่างที่ 53

แนวทำนองดนตรีนำมี 2 ท่อน (ตัวอย่างที่ 54)
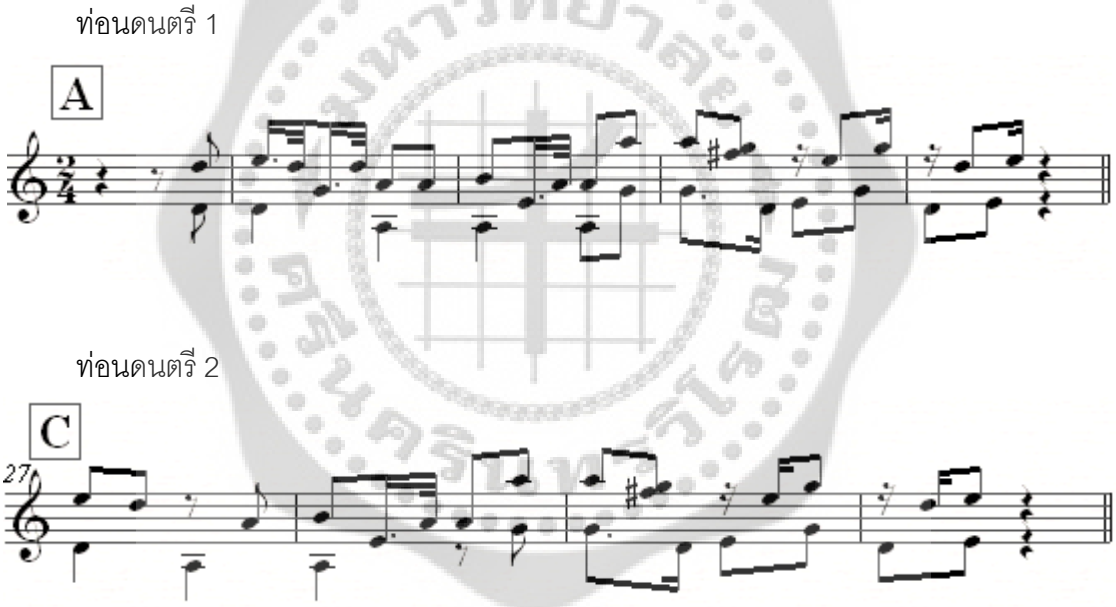
ตัวอย่างที่ 54

การเล่นเมตาลีเป็นการเล่นคลอทำนองร้องไปตลอด และเมื่อทำนองร้องหมดวรรค เมตาลี่จะเล่นเป็นทำนองสอดประสานขึ้นมาและเล่นคลอต่อไปเรื่อย ๆ โดยทำนองร้องและทำนองการเล่นเมตาลี่มีลักษณะคล้ายกัน กล่าวได้ว่าทำนองการเล่นเมตาลี่และทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 55)
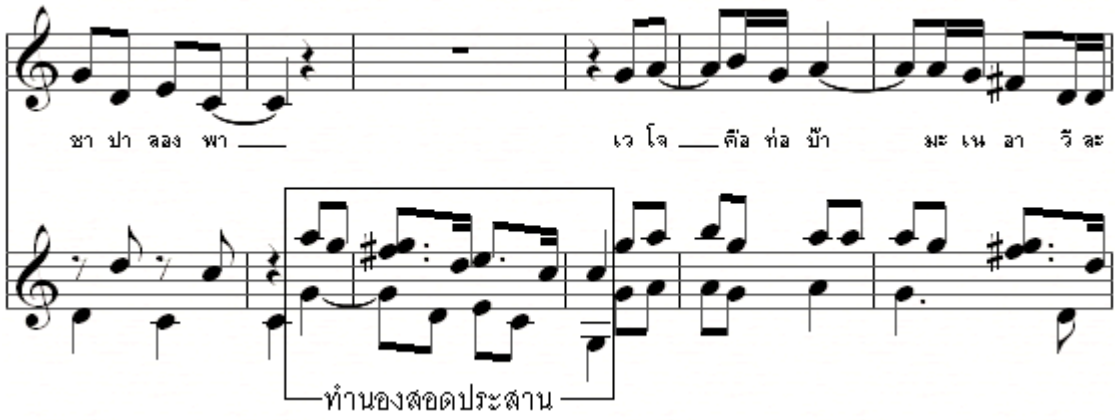
ตัวอย่างที่ 55

หลักเสียง (Home Tone)

หลักเสียงของเพลง คือ โน้ตตัว โด เนื่องจากเป็นเสียงที่พบมาก และอยู่ในจังหวะหนัก (ตัวอย่างที่ 56)

ระดับเสียงสุดท้าย (Final Tone)

ระดับเสียงสุดท้ายของเพลง ซึ่งเป็นโน้ตจบคือ โน้ตตัว โด (ตัวอย่างที่ 56)

ช่วงเสียง (Range)

เสียงต่ำสุดของทำนองหลักคือเสียง มี เสียงสูงสุดของทำนองหลักคือเสียง เร บทเพลงมีระยะห่างของช่วงเสียง 14 เสียง (ตัวอย่างที่ 56)

กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงทำนองเสียงต่ำของเพลงคือ ซอล ลา โด เร มี ซอล ลา มีการเล่นเป็นขั้นคู่ประสานกับกับทองหลัก (ตัวอย่างที่ 56)
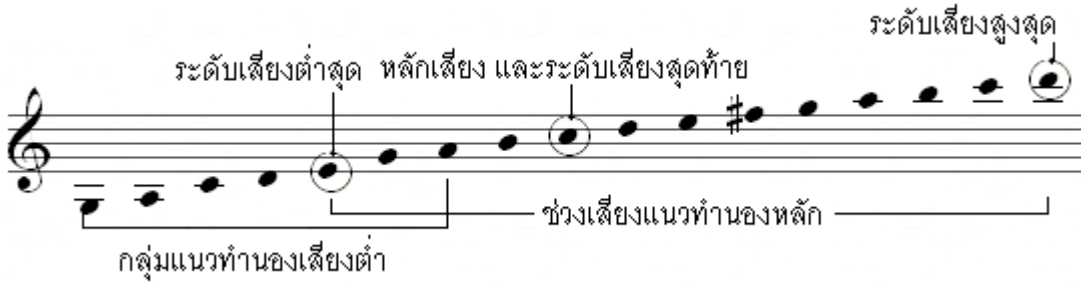
ตัวอย่างที่ 56

กลุ่มเสียง

มีระดับเสียงที่ใช้ทั้งหมด จำนวน 7 เสียง คือ โด เร มี ฟาชาร์ป(#) ซอล ลา ที ซึ่งกลุ่มเสียงนี้ตรงกับบันไดแบบลิเดียนโหมด (Lydian Mode) ของดนตรีตะวันตกคือมีระยะห่างของเสียงแบบเดียวกัน (ตัวอย่างที่ 57)

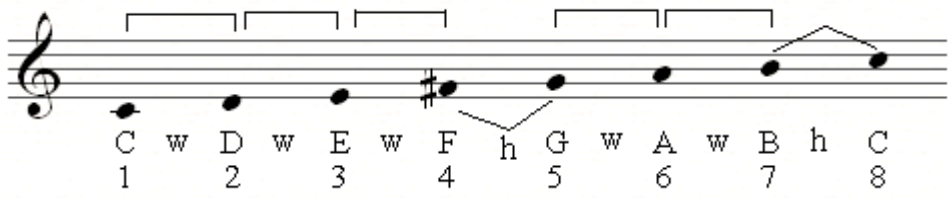

ตัวอย่างที่ 57

การเคลื่อนที่ของแนวทำนอง (Melodic Motion)

การเคลื่อนที่ของแนวทำนองหลักมี 3 แบบ คือ การเคลื่อนที่แบบต่อเนื่อง (Conjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ที่พบมากที่สุดในบทเพลง การเคลื่อนที่แบบไม่ต่อเนื่อง (Disjunct Motion) ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่คู่ 3 คู่ 4 คู่ 5 และคู่ 8 และมีการเคลื่อนที่แบบซ้ำลักษณะเสียงเดิม (Repetition) ไม่มากนัก (ตัวอย่างที่ 58)
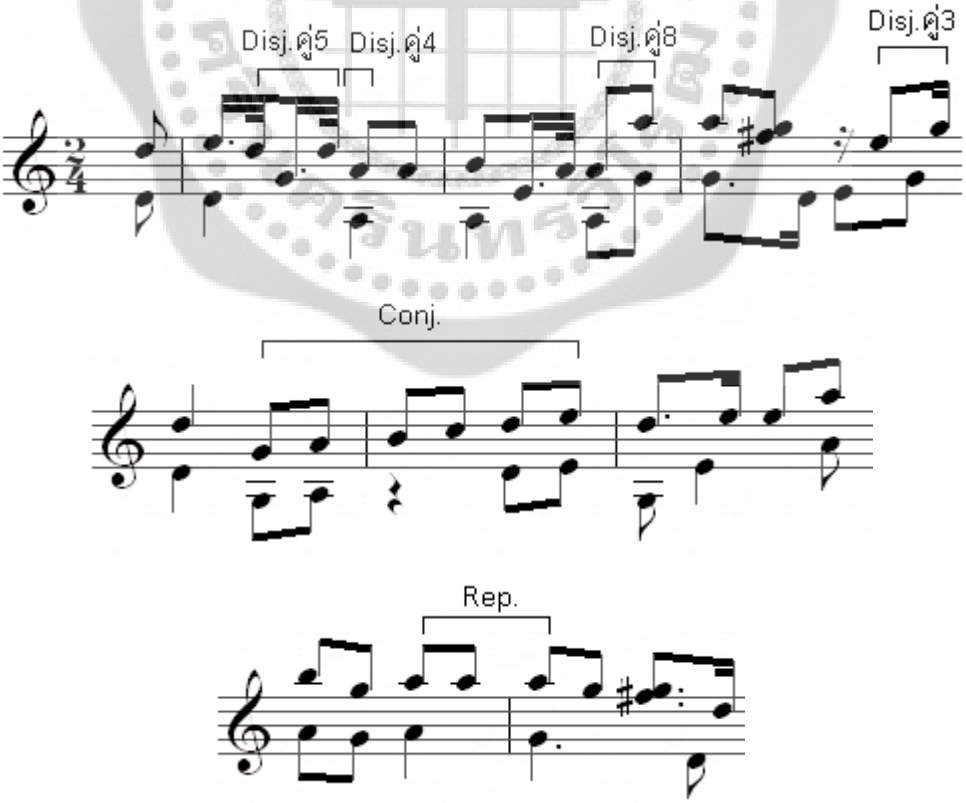
ตัวอย่างที่ 58

ขั้นคู่ประสานที่พบมี 7 ลักษณะ คือ คู่ 2 8 9 10 11 12 และ 13 โดยขั้นคู่ประสานที่พบมากที่สุดคือ คู่ 8 (ตัวอย่างที่ 59)
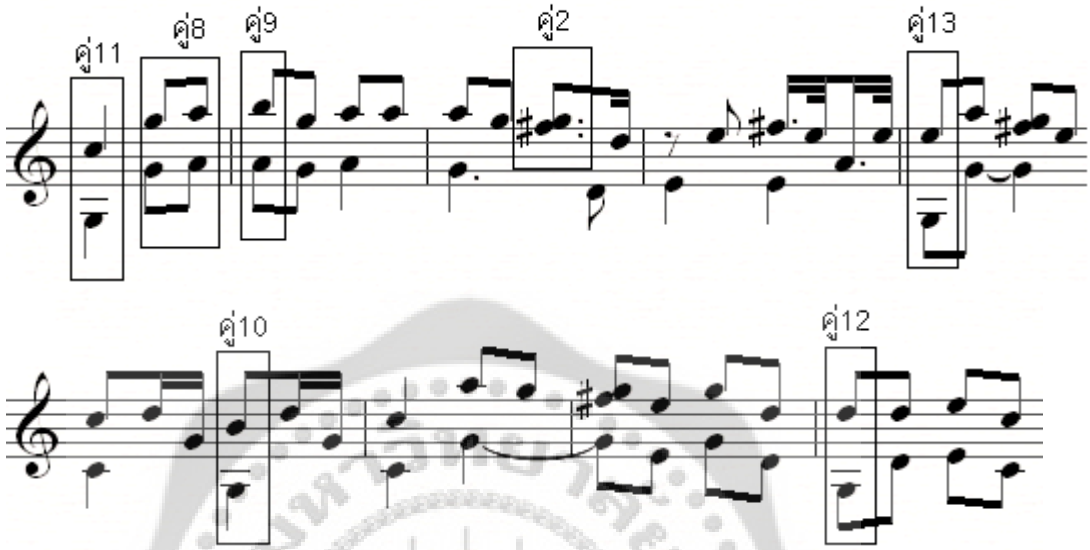
ตัวอย่างที่ 59

ตำแหน่งการเล่นเพลงม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ บนคอเมตาลี่

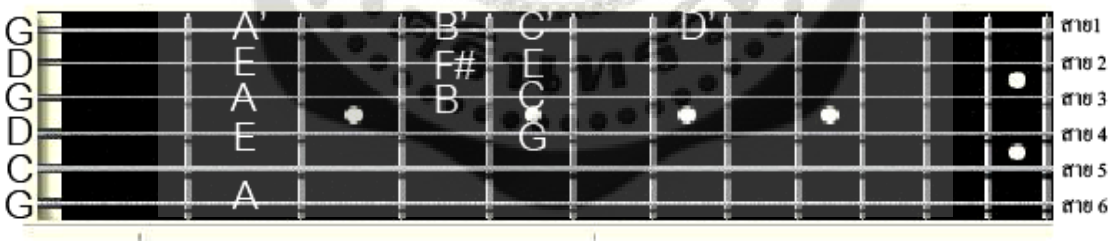

ภาพประกอบ 36 ตำแหน่งการเล่นเพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ บนคอเมตาลี่

จากตำแหน่งการเล่นที่แสดงนี้ จะเห็นได้ว่าในบทเพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ มีการเล่นโน้ตเสียง A บนสาย 6 โดยใช้นิ้วโป้งมือซ้ายกดสาย การเล่นแนวทำนองหลักจะเล่นอยู่บน สาย 1, 2 , 3 และ 4 และเล่นอยู่ไม่เกินช่องที่ 7 ของคอเมตาลี่

9.6.3 โครงสร้างของจังหวะ

ลักษณะของตัวโน้ต (Rhythmic Notation)

ลักษณะของตัวโน้ตที่พบมี 7 แบบ (ตัวอย่างที่ 60)

ตัวอย่างที่ 60

ลักษณะของจังหวะ (Rhythmic Pattern)

ลักษณะจังหวะของแนวทำนองหลักที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 31 แบบ (ตัวอย่างที่ 61)
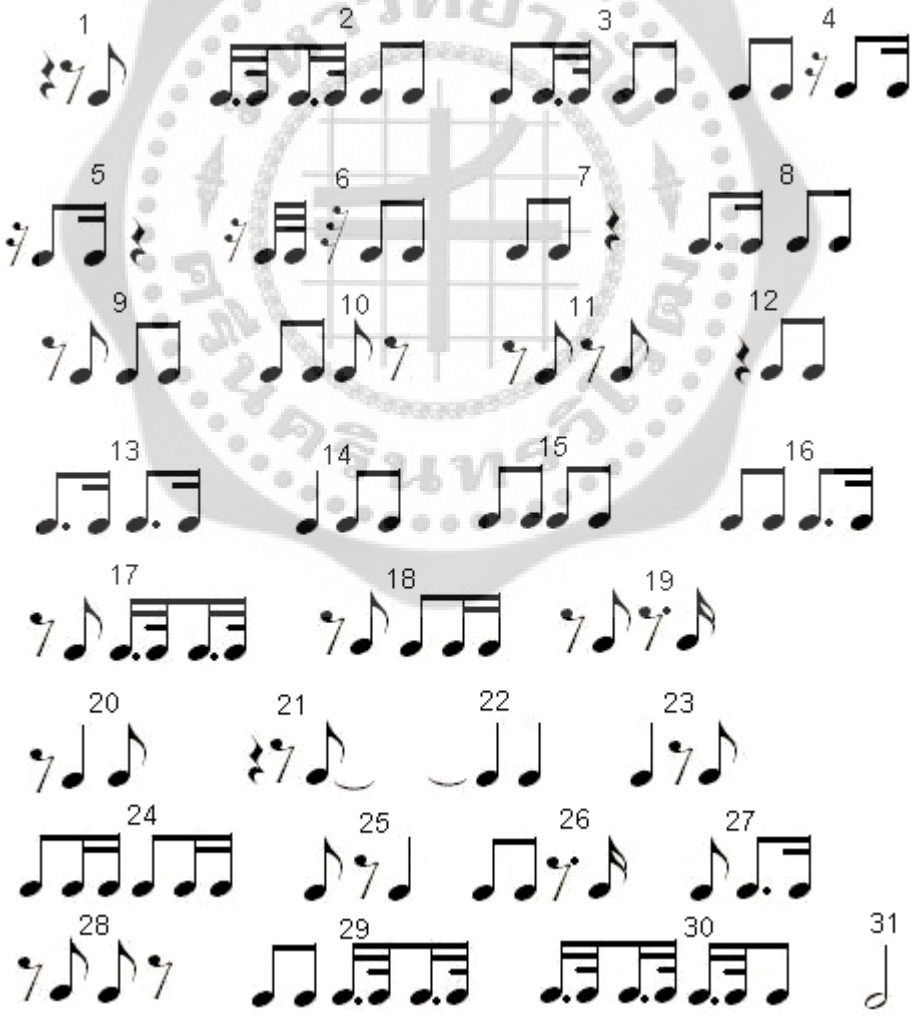
ตัวอย่างที่ 61

ซึ่งลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในแนวทำนองหลักของบทเพลงตามห้องเพลงดังนี้

ห้องเพลง 1 ⟶ 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	**15**	16	17	**15**	**15**	18
5	8	9	20	21	22	10	3	4	5
23	20	17	9	**15**	24	14	**15**	**15**	1
25	26	14	**15**	8	10	**15**	26	14	27
28	26	**15**	**15**	29	30	14	27	10	20
10	1	31	31						

ห้อง 64

ลักษณะจังหวะของแนวทำนองเสียงต่ำที่ปรากฏใน 1 ห้องเพลง มีทั้งหมด 21 แบบ (ตัวอย่างที่ 62)

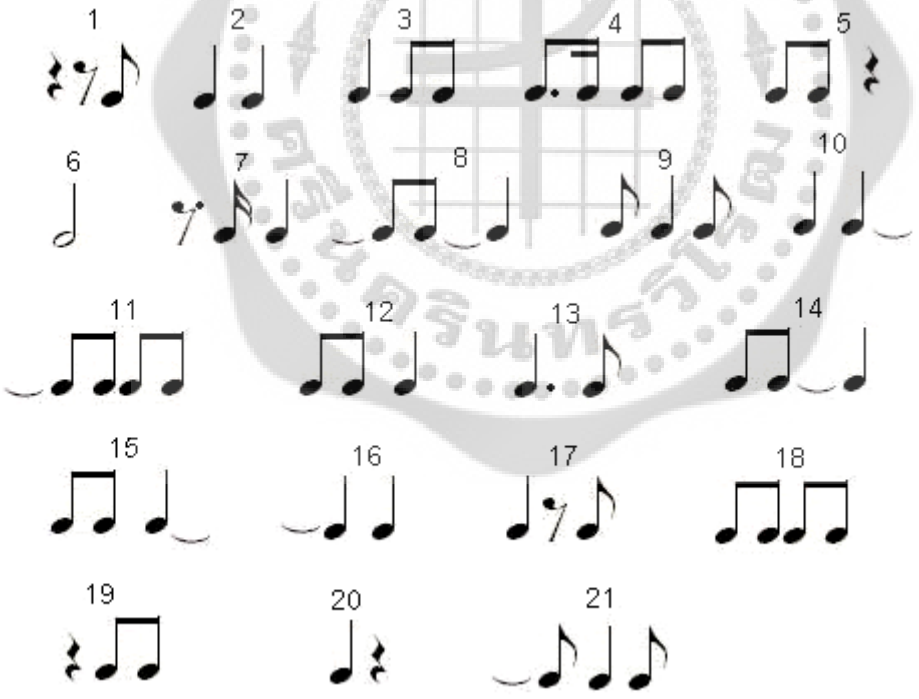

ตัวอย่างที่ 62

ลักษณะจังหวะดังกล่าวปรากฏในห้องเพลงดังนี้

1	2	3	4	5	6	7	8	6	9
2	10	11	3	12	13	2	14	2	12
3	12	2	2	15	16	2	17	4	5
2	2	12	2	2	2	10	11	18	18
5	12	3	19	9	2	20	3	10	21
3	12	2	2	20	-	10	21	13	2
2	12	6	6						

ห้อง 64

สรุปการวิเคราะห์เพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายคองเจิ่ง

บทเพลงม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวังของหนุ่มสาวชายหนุ่มผู้ยากไร้ และหญิงสาวผู้ร่ำรวย ชายหนุ่มต้องเดินทางออกจากหมู่บ้านเพื่อหางานทำสร้างเนื้อสร้างตัว บทเพลงมีจังหวะช้า

บทเพลงมีทั้งหมด 4 ท่อน ประกอบด้วย ท่อน A เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B เป็นท่อนร้อง 1ท่อน C เป็นท่อนดนตรี ท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลัก และแนวทำนองเสียงต่ำจะเล่นขั้นคู่ประสานโดยส่วนใหญ่เป็น คู่ 8 ลักษณะการเล่นแบบนี้เรียกว่าการเล่นแบบตวยโล ทำนองในการบรรเลงมีทำนองเดียวกับทำนองร้องและมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟาซาร์ป (#) ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว โด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบลิเดียนโหมด เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน

ลักษณะจังหวะของทำนองหลักที่พบมากที่สุดคือ แบบ 1 พบทั้งหมด 10 ห้อง
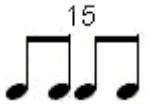
ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ 1 ,7 ,8 ,9 ,14 ,15 ,16 ,17 ,19 ,21

ลักษณะจังหวะของทำนองเสียงต่ำที่พบมากที่สุดคือแบบ พบทั้งหมด 17 ห้อง

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการศึกษาข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามในเขตพื้นที่ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจากการศึกษาข้อมูลได้นำมาวิเคราะห์และจัดเรียงเป็นหมวดหมู่เพื่อการลำดับขั้นตอนที่สมบูรณ์ตามกระบวนการวิจัยในรูปแบบมานุษยดุริยางควิทยาซึ่งเนื้อหาและรายละเอียดทั้งหมดได้จัดรูปแบบตามหมวดหมู่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือการศึกษาเมตาลี่เครื่องดนตรีในวัฒนธรรมกระเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยแบ่งเป็นหัวข้อย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบต่าง ๆ ของเมตาลี่
2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์บทเพลงที่บรรเลงโดยเมตาลี่
3. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของเมตาลี่ในวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปว์

2. ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงประวัติและความเป็นมาและองค์ประกอบสำคัญในการบรรเลงเมตาลี่
2. ได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลง
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีกระเหรี่ยงโปว์ให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่น่ายกย่องสามารถดำรงอยู่สืบไป

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งทางด้านเอกสารจากตำราวิชาการและการศึกษารวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการศึกษานี้ได้มีการวางแผนงานและมีการกำหนดหัวข้อที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพื่อทำการวิจัย และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่างๆ และสรุปผลการดำเนินการวิจัย

4.สรุปผลการวิจัย

4.1 บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพทั่วไปของตำบลไล่โว่เป็นพื้นที่ป่าและภูเขามีพื้นที่ประมาณ 1,723.98 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันพื้นที่ทั้งหมดของตำบลไล่โว่อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เมื่อปี พ.ศ.2517 และได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ทางมรดกทางธรรมชาติของโลก เมื่อปี พ.ศ.2534 มีทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านกองม่องทะ บ้านสะเนพ่อง บ้านเกาะสะเดิ่ง บ้านทิไร่ป้า บ้านจะแก และบ้านไล่โว่ สาละ จำนวนประชากรและความหนาแน่นประชากร จากข้อมูลของสำนักทะเบียนราษฎร์ของอำเภอสังขละบุรี พบว่า ตำบลไล่โว่ มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 2,481 คน จำแนกเป็นชาย 1,325 คน หญิง 1,156 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 0.70 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 456 ครัวเรือน ประชาชนในตำบลไล่โว่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมีส่วนน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ และยังมีความเชื่อเกี่ยวกับฤาษี ธรรมชาติ และวีหล่า ภาษาที่ใช้มี 2 ภาษาคือ ภาษากะเหรี่ยงโปว์ และภาษาไทย ภาษาเขียนใช้อักษรและไวยากรณ์ของชนชาติมอญ แต่คำและสำเนียง รวมทั้งความหมายนั้นยังคงเป็นแบบฉบับของกะเหรี่ยง การแต่งกายในปัจจุบันได้รับเอาวัฒนธรรมการแต่งกายจากภายนอกเข้ามาผสมผสานกันกับการแต่งกายแบบดั้งเดิมของตน หรือบางครั้งก็เป็นการแต่งกายแบบสมัยใหม่ บ้านเรือนของชาวกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ในปัจจุบันได้มีการผสมผสานรูปแบบสมัยใหม่เข้าไปด้วย เนื่องเพราะชาวบ้านเริ่มมีการติดต่อกับผู้คนภายนอกมากขึ้น อีกทั้งยังมีถนนตัดผ่านสะดวกต่อการนำอิฐ หิน ปูน ทราย เข้ามาก่อสร้างบ้านเรือนกันมากขึ้น ระบบเครือญาติของกะเหรี่ยงโปว์นับถือเครือญาติทางสายมารดาเป็นหลัก และผู้หญิงเป็นผู้สืบสายตระกูล ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำนา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 7 แห่ง การศึกษาในระบบมีโรงเรียนในตำบลไล่โว่มีอยู่ 4 โรงเรียน และการศึกษานอกโรงเรียนมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน 5 แห่ง มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง และอนามัยชุมชน 1 แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบลตั้งอยู่ที่ บ้านกองม่องทะ หมู่ที่ 2 สถานีอนามัยชุมชนตั้งอยู่ที่บ้านจะแก หมู่ที่ 6 ไฟฟ้าในตำบลไล่โว่ใช้ระบบโซล่าเซลล์เป็นโครงการจัดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ ระบบประปา ในตำบลไล่โว่มีประปาภูเขาทั้ง 6 หมู่บ้าน ประปาภูเขาเป็นการต่อท่อจากแหล่งน้ำในชุมชน โดยอาศัยแรงดันของน้ำให้ส่งไปตามท่อต่างๆ ในหมู่บ้าน ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงโปว์ตั่งแต่เกิดจนตายก็ยังคงมีให้เห็นในปัจจุบัน แม้จะมีบางอย่างที่หายไปเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการขาดผู้สืบทอด

4.2 เมตาลี่เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

4.2.1 ประวัติความเป็นมาของเมตาลี่

ประวัติและความเป็นมาของเมตาลี่ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัด แต่สันนิษฐานกันว่าน่าจะมีการพัฒนามาจากเครื่องดนตรีตะวันตกที่เรียกว่า “แมนโดลิน” โดยชาวกะเหรี่ยงประเทศพม่าเป็นผู้นำเข้ามาในตำบลไล่โว่ และมีการสืบทอดกันต่อๆมา เมตาลีได้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและการเชื่อมต่อทางวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืนจนกลายเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่อย่างในปัจจุบัน

4.2.2 ลักษณะทางกายภาพของเมตาลี่

เมตาลีมีลักษณะรูปร่างคล้ายเมนโดลินของตะวันตก คือมีรูปทรงเป็นลักษณะหยดน้ำ จัดอยู่ในเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย(String Instrument) บรรเลงด้วยวิธีการดีด เมตาลี่ที่พบในตำบลไล่โว่มี 2 ลักษณะคือ แบบโปร่ง และแบบอะลูมิเนียม เมตาลี่แบบโปร่งคือ มีกล่องเสียงที่เจาะไม้ส่วนลำตัวเพื่อสะท้อนเสียง แบบอะลูมิเนียม คือเจาะไม้ส่วนลำตัวแล้วใช้ฝาปิดที่มีอะลูมิเนียมอยู่ด้านใน

เมตาลี่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ หัว คอ และตัว มีความยาวตังแต่หัวไปจนถึงท้ายของตัวประมาณ 71.3 เซนติเมตร

(1) หัว ส่วนหัวตั้งแต่ท้ายไปจนถึงหัวยาว 19 เซนติเมตร ประกอบด้วยลูกบิด (ซะไว้อะพลี) ทำหน้าที่ยึดสายส่วนคอ และหมุนลูกบิดเพื่อตึงสาย หรือย่อนสาย

(2) คอ ส่วนคอตั้งแต่เฟร็ตแรกไปถึงเฟร็ตสุดท้ายมีความยาว 29 เซนติเมตรมีความกว้าง 4.1 เซนติเมตร ประกอบด้วย ฟิงเกอร์บอร์ด (อะช่องเด) คือด้านหน้าของคอเป็นพื้นราบสำหรับกดนิ้วเพื่อเล่นทำนอง สาย (อะพลิ) มี 6 สายพาดผ่านช่วงคอของเมตาลี่ โดยยึดสายจากแกนลูกบิดตรงส่วนหัว และยึดสายตรงส่วนท้ายของเมตาลี่ โดยนับสายที่เล็กที่สุดจากด้านล่างเป็นสายหนึ่ง และไล่ขึ้นไปบนสุดเป็น สอง สาม สี่ ห้า และ หก เฟรต (ถาเคิค) เป็นโลหะที่ฝังบนฟิงเกอร์บอร์ด โดยมีจำนวน 20 แท่ง วางเป็นช่อง ๆ มีระยะห่างในแต่ละเฟร็ตแตกต่างกัน จุดบอกตำแหน่ง จะพบในช่องที่ 2,5,7,9 และ 12 มีไว้เพื่อง่ายต่อการจดจำตำแหน่งในการเล่น

(3) ตัว มีอยู่ 2 ลักษณะคือ 1. ไม้อัด(ก๊ะอู) คือใช้ไม้อัดประกบกันสองด้านหน้าหลัง 2.ไม้ขุด(ทวยอู) คือกล่องเสียงเป็นไม้ชิ้นเดียวและขุดกล่องเสียง เมตาลีแบบไม้ขุดนี้จะมีราคาแพงกว่าแบบไม้อัดส่วนตัวมีความยาวอยู่ที่ประมาณ 37 เซนติเมตร กว้าง 27.7 เซนติเมตร มีความหนา 5 เซนติเมตร ประกอบไปด้วย ที่รองสาย (อะพลิเคิล) ทำหน้าที่รองสายตรงช่วงกล่องเสียงของเมตาลี่ วัสดุทำด้วยเหล็กและไม้ ที่ยึดสาย (พงค่าอะพลิค่าย) ทำหน้าที่ยึดสายตรงช่วงท้ายของตัวเมตาลี่ วัสดุ

ทำด้วยอะลูมิเนียม ช่องเสียง (อะหลูเพ้อ) ช่องเสียงของเมตาลี่แบบอะลูมิเนียมจะพบอยู่สองลักษณะ คืออยู่บนฝาบิดกล่องเสียงมีรูปร่างคลายใบโพธิ์ และอีกตำแหน่งหนึ่งอยู่ด้านบนลำตัวใกล้กับคอเมตาลี่ แผ่นรอง เป็นพลาสติกแข็งติดอยู่บนตัวช่วงใกล้กับคอเมตาลี่ กล่องเสียงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ กล่องเสียงด้านในมีอะลูมิเนียม (ถ้วยต้อ) มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 19.3 x 19.4 เซนติเมตร และกล่องเสียงโปร่ง

4.2.3 วิธีการบรรเลง

ใช้มือซ้ายในการกดสายโดยมืออยู่ในลักษณะกำคอเมตาลี่ใช้นิ้ว ชี้ กลาง นาง ก้อย ในการกดสาย แขนขวาวางบนด้านข้างลำตัวเมตาลี่ ยกหัวเมตาลี่ขึ้นประมาณ 45 องศา การดีดใช้นิ้วโป้งและนิ้วชี้ในการดีดสายเป็นหลัก โดยนิ้วโป้งทำหน้าที่เล่นเสียงต่ำ (แนวเบส) ส่วนนิ้วชี้เล่นแนวทำนอง การดีดแบบรัวเสียง คือ การดีดเพื่อให้ได้โน้ตต่อเนื่องกันหลายตัว โดยใช้นิ้วชี้ดีดขึ้น และลงสลับกัน การเล่นตบสาย เป็นการดีดเพียงครั้งเดียวแต่ได้โน้ตสองตัว การหยุดเสียงด้วยมือซ้ายมี 2 ลักษณะคือ 1.คลายแรงกดจากสายที่กดอยู่ 2.เป็นการหยุดเสียงอย่างรวดเร็วและใช้เล่นเป็นจังหวะ วิธีการเล่นคือ ดีดสายเปล่า สาย 1 และสาย 2 ให้ใช้มือซ้ายตบไปบนสายอย่างรวดเร็วโดยให้เกิดเป็นเสียงบอด การดีดแบบตวยโล เป็นการเล่นทำนองแบบขั้นคู่ประสาน 2 เสียง การเล่นคอร์ด คือ การเล่นตั้งแต่ 3 โน้ตพร้อมกัน ก่อนการบรรเลงและขับร้องจะมีการเล่นที่เรียกว่า “จูคลี่ฉลูก้วย” โดยเป็นการบรรเลงเพื่ออุ่นเครื่อง และยังเป็นการตรวจสอบระดับเสียงว่าถูกต้องหรือไม่

4.2.4 ลักษณะท่าทางในการบรรเลง

ลักษณะท่าทางในการบรรเลง ขึ้นอยู่กับสถานที่ สภาพแวดล้อมและการแสดงหากเป็นการขับร้องหมู่จะนิยมยืนบรรเลง ส่วนการขับร้องเดี่ยวบางครั้งนั่งบรรเลง ส่วนการนั่งพื้นบรรเลงพบได้ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นการบรรเลงในบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีการบรรเลงขณะเดินเท้าโดยวางเมตาลี่ไว้บนไหล่ด้านหลัง หรือ ท่าไขว้เมตาลีไว้บนไหล่ด้านหลัง

4.2.4 ระบบเสียง

การตั้งสายเมตาลี่ไม่มีระดับเสียงต้นเป็นที่แน่นอนอาศัยช่วงเสียงของการขับร้องของผู้บรรเลงเป็นหลักโดยนักเล่นเมตาลี่แต่ละคนจะมีความสามารถในการจดจำช่วงเสียงของเมตาลี่ที่เหมาะสมกับตนเอง เมื่อได้เสียงต้นของเมตาลี่ (สาย1) ก็จะเทียบเสียงต่อไปจนครบ 6 สาย คิดเป็นขั้นคู่ได้ดังนี้

สาย 1 ไปสาย 2 เป็นขั้นคู่ 5
สาย 2 ไปสาย 3 เป็นขั้นคู่ 4
สาย 3 ไปสาย 4 เป็นขั้นคู่ 5

สาย 4 ไปสาย 5 เป็นขั้นคู่ 7

สาย 5 ไปสาย 6 เป็นขั้นคู่ 5

หากตั้งสาย 1 เป็น B แล้วเทียบเสียงต่อไปตามลักษณะการตั้งเสียงของเมตาลี่ข้างต้นก็จะได้ระบบเสียงบนคอเมตาลี่ดังนี้

4.2.5 โอกาสในการบรรเลง และบทเพลงที่ใช้บรรเลง

(1) ใช้ประกอบในงานพิธีกรรม หรือประเพณีของชาวกะเหรี่ยง เช่น งานผูกข้อมือ งานฟาดข้าว งานกินขาวใหม่ บทเพลงที่ใช้ในงานประเพณีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเฉพาะสำหรับงานนั้นๆ เช่น งานผูกข้อมือก็จะใช้เพลง ผูกข้อมือ (ลาค่อถ่งโผ)

(2) ใช้ในงานประเพณีของไทย เช่น งานลอยกระทง บทเพลงที่ใช้นิยมใช้บทเพลงที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธ์ (เมี่ยวไจ๋) หรือบทเพลงที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

(3) ใช้ในงานพิธีทางศาสนาพุทธ

(4) ใช้ในการเกี้ยวสาว บทเพลงที่ใช้ก็เป็นบทเพลงเกี่ยวกับความรัก(เชอเอ)

(5) สังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูง บทเพลงที่นิยมใช้เป็นบทเพลงที่เกี่ยวกับความรัก และบทเพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง

(6) ขับกล่อมตนเอง เช่น เมื่อต้องไปนอนเฝ้าไร่ ชาวกะเหรี่ยงที่เล่นเมตาลี่ได้ก็จะนำไปด้วยเพื่อขับกล่อมตนเองให้คลายเหงา บทเพลงที่ใช้เป็นเพลงที่เกี่ยวกับความรักเป็นส่วนใหญ่

4.2.6 ประเภทของบทเพลง

ประเภทของบทเพลงที่ขับร้องและบรรเลงด้วยเมตาลี่สามารถแยกตามเนื้อหาของบทเพลงได้ดังนี้

(1). เพลงเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมกะเหรี่ยง เช่น เพลงผูกข้อมือ (ลาค่อถ่งโผ) เพลงกินข้าวใหม่ (ออล่อบือต้อง)

(2). เพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ (พี่พู่โอเว่เดเม่ยลา)เนื้อหาของบทเพลงจะกล่าวถึงธรรมชาติ ป่า เขา เช่น เพลงโผล่ซื่อบ่งเตอว่อไมละ

(3). เพลงนิทาน (จูไต่ต๊าตี้) เป็นบทเพลงที่นำเอาเนื้อเรื่องของนิทาน หรือตำนานมาขับร้องเป็นบทเพลง เช่น เพลงนุ๊กาลี่

(4). เพลงเกี่ยวกับความรัก (เชอเอ) มีทั้งที่สุขสมหวัง และผิดหวัง

(5) เพลงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธ์ (เมี่ยวไจ๋) เนื้อหาของบทเพลงจะกล่าวถึงตำนานความเป็นมาของกะเหรี่ยง

(6). เพลงเกี่ยวกับวิถีชีวิต บทเพลงสะท้อนมุมมองของสังคมทั้งในอดีต และปัจจุบัน

(7). เพลงอวยพร เป็นเพลงที่ใช้อวยพรสำหรับผู้มางานบุญประเพณีให้เดินทางปลอดภัย มีความสุข หรือ แทนคำขอบคุณสำหรับของรางวัลที่ผู้ชมมอบให้ผู้แสดง โดยเป็นการร้องแบบด้นสด

4.2.7 บทบาททางสังคม

การแสดงเมตาลี่พบได้ทั่วไปในตำบลไล่โว่โดยชาวกะเหรี่ยงให้ความสำคัญ และถือเป็นเครื่องดนตรีประจำชนเผ่าของตนเอง มีการแสดงเมตาลี่ในงานประเพณีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงและกิจกรรมต่างๆ บทเพลงเมตาลี่ยังสื่อถึงความนึกคิดของชาวกะเหรี่ยงบางครั้งสะท้อนมุมมองด้านสังคม ธรรมชาติ ความเชื่อ และความรัก

4.2.8 กระบวนการสืบทอด

เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ คือแบบปากต่อปาก มือต่อมือ ปัจจุบันมีครูเพลงที่ประพันธ์เพลงขึ้นมาใหม่แต่ก็มีน้อยมากที่จะมีผู้สืบทอด สาเหตุที่ขาดผู้สืบทอดมีหลายประการ เช่น ความยากในการร้อง และบรรเลงเมตาลี่ สภาวะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่ ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนเมตาลี่ภาคฤดูร้อนในโรงเรียนกองม่องทะ แต่ก็ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม คือยังไม่มีเด็กนักเรียนที่สามารถร้องและบรรเลงได้อย่างถูกต้อง อาจมีสาเหตุมาจากจำนวนเครื่องดนตรีที่ไม่เพียงพอต่อนักเรียน ขาดแคลนบุคลากร ผู้เรียนขาดความสนใจและขาดการฝึกฝนอย่างจริงจัง ในปัจจุบันเมตาลี่เริ่มลดบทบาทลงในกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากมีเครื่องดนตรีตะวันตกอย่างอื่นเข้ามาเรียกความสนใจ เช่นกีตาร์ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น แต่เมตาลี่ก็ยังถือเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ และได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่

5. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงจากเมตาลี่

การวิเคราะห์บทเพลงที่รวบรวมได้จากการบันทึกเป็นโน้ตเพลงจำนวน 6 เพลง สรุปได้ดังนี้

(1) เพลงไย๊ยาพ้อ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายหล่ง

บทเพลงไย๊ยาพ้อ เป็นบทเพลงที่ขับร้องบรรเลงสืบต่อกันมาไม่ทราบที่มาแน่ชัด และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในตำบลไล่โว่ การร้องและการบรรเลงของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก มีจังหวะเร็ว สนุกสนานนิยมเล่นกันในหลายโอกาส เช่น พบปะเพื่อนฝูง หรือในงานพิธีต่าง ๆ

บทเพลงมีทั้งหมด 7 ท่อน ประกอบด้วย ท่อนดนตรีนำได้แก่ท่อน A , AA , AAA , AAAA ท่อน B เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน C เป็นท่อนร้อง 2 และท่อน D เป็นท่อนร้อง 3 โดยก่อนจะเข้าท่อนร้องทุกครั้งจะบรรเลงท่อนดนตรีนำก่อน บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว โด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ
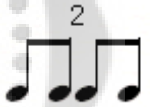
พบทั้งหมด 25 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1,12,13,14,15,16

ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ

โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป

(2) เพลง พูโถพู้ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายโจ๋ได้ดี

เนื้อหาของบทเพลงสะท้อนถึงสภาพสังคมในหมู่บ้านเกะสะเดิ่งในปัจจุบันที่คนหนุ่มสาวเมื่อแต่งงานมีลูกก็เข้าไปหางานทำในเมืองปล่อยลูกให้ปู่ ย่า ตา ยาย เลี้ยงดู ซึ่งกลายเป็นปัญหาในสังคม ใช้ในโอกาสเมื่อพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง หรือเล่นเพื่อขับกล่อมตนเอง บทเพลงมีจังหวะช้า

บทเพลงมีทั้งหมด 6 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, C, D, E, F ท่อนดนตรีมี 3 ท่อนคือ ท่อน A, C, E และท่อนร้อง 3 ท่อนคือ ท่อน B, D, F โดยก่อนจะเข้าท่อนร้องทุกครั้งจะบรรเลงท่อนดนตรีนำก่อน บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียง

หลักที่ใช้คือ ลา ที โด เร มี ฟาชาร์ป(#) ซอล มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว ลา ซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบดอเรียนโหมดเนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียง คือ โด ซอล บางครั้งอาจมีการเล่นโน้ตเสียงเร โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 45 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1 และ 12

ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป
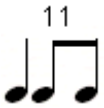
(3) เพลงอยากบอกเธอ “เย่อเออเนอ” เธอรู้บ้างไหม ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายสมปอง

เนื้อหาของบทเพลงเกี่ยวกับความรัก คำร้องมีทั้งภาษาไทยและกะเหรี่ยง ซึ่งจัดว่าเป็นเพลงกะเหรี่ยงสมัยใหม่ นอกจากจะมี 2 ภาษาแล้วทำนองก็มีความคล้ายคลึงกับทำนองเพลงลูกทุ่ง มีจังหวะปานกลาง

บทเพลงมีทั้งหมด 6 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, C, D, E, F ท่อนดนตรีนำมี 1 ท่อนคือท่อน A และท่อนร้อง 5 ท่อนคือ ท่อน B, C, D, E, F โดย ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของท่อนร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ ลา โด เร มี ซอล มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว ลา ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเพนทาโทนิคไมเนอร์เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดของแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 39 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวได้แก่ แบบ 1, 2, 5, 6, 8, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21,22
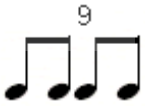
แนวทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปซ้ำมาทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป
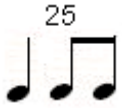
(4) เพลง โผล่วเดเม่ยลา ขับร้อง คณะขับร้องหมู่บ้านสะเนพ่องและบรรเลงเมตาลี่โดยนายสะอาด (โจ่ไป่)

เนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงความผูกพันของชาวกะเหรี่ยงกับธรรมชาติ ในตำบลไล่โว่มี 6 หมู่บ้านด้วยกันได้แก่ หมู่บ้านจะแก หมู่บ้านทิไร่ป้า หมู่บ้านไล่โว่ สาลาวะ หมู่บ้านเกาะสะเดิ่ง หมู่บ้านกองม่องทะ และหมู่บ้านสะเนพ่อง เหมาะกับการแสดงในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ เช่น งานฟาดข้าว เป็นต้น มีจังหวะปานกลาง

บทเพลงมีทั้งหมด 4 ท่อน ประกอบด้วยท่อน A, B, AA, C ท่อน มีท่อน A และ AA เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B และท่อน C เป็นท่อนร้อง บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงหลักที่ใช้คือ โด เร มี ฟาชาร์ป(#) ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัวโดซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบลิเดียนโหมด เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล บางครั้งมีการเล่นโน้ตเสียงเร โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดในแนวทำนองหลักคือ แบบ พบทั้งหมด 11 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำไปตลอดทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป และบางครั้งมีการเล่นลักษณะจังหวะแบบ
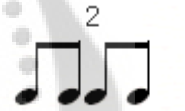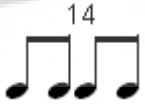
(5) เพลง ไล ไล ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายเออนึ่ง

บทเพลงไล ไล เป็นเพลงที่ขับร้องและบรรเลงสืบต่อกันมาไม่ทราบนามผู้แต่ง โดยบทเพลงใช้ในการเรียนการสอนหนังสือของชาวกะเหรี่ยง และเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในตำบลไล่โว่ การร้องและการบรรเลงของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็กตั้งใจเรียนหนังสือ เพื่อให้เกิดปัญญา บทเพลงมีจังหวะเร็ว สนุกสนานนิยมเล่นกันในหลายโอกาส เช่น พบปะสังสรรค์กับหมู่เพื่อนฝูง หรือในงานพิธีต่าง ๆ

บทเพลงมีทั้งหมด 7 ท่อน ประกอบด้วย ท่อน A และท่อน AA เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B ,BB และท่อน BBB เป็นท่อนร้องสร้อยโดยใช้ทำนองเดียวกับท่อน A ท่อน C เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลักจะเป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัวโด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงเมเจอร์ เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน ส่วนการเล่นทำนองเสียงต่ำมีทำนองเดียวมี 2 เสียงคือ โด ซอล โดยเล่นพร้อมกับการดำเนินแนวทำนองหลัก ลักษณะเด่นที่พบในการบรรเลงคือมีการเล่นคอร์ดในท่อน A และ B

ลักษณะของจังหวะที่พบมากที่สุดคือ แบบ 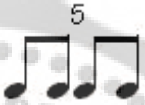 พบทั้งหมด 32 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ 16 ,17 ,18 ,19 ,20

ทำนองเสียงต่ำใช้ลักษณะของจังหวะแบบ โดยจะเล่นซ้ำรูปแบบตลอดทั้งเพลงในขณะที่ทำนองหลักดำเนินไป

(6) เพลง ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ ขับร้อง และบรรเลงเมตาลี่โดย นายคองเจิ่ง

บทเพลงม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ บทเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวังของหนุ่มสาว ชายหนุ่มผู้ยากไร้ และหญิงสาวผู้ร่ำรวย ชายหนุ่มต้องเดินทางออกจากหมู่บ้านเพื่อหางานทำสร้างเนื้อสร้างตัว บทเพลงมีจังหวะช้า

บทเพลงมีทั้งหมด 4 ท่อน ประกอบด้วย ท่อน A เป็นท่อนดนตรีนำ ท่อน B เป็นท่อนร้อง 1 ท่อน C เป็นท่อนดนตรี ท่อน D เป็นท่อนร้อง 2 บทเพลงอาจมีการซ้ำในแต่ละท่อนได้ตามความต้องการของผู้เล่น ในการบรรเลงแนวทำนองหลัก และแนวทำนองเสียงต่ำจะเล่นขั้นคู่ประสานโดยส่วนใหญ่เป็น คู่ 8 ลักษณะการเล่นแบบนี้เรียกว่าการเล่นแบบตวยโล ทำนองในการบรรเลงมีทำนองเดียวกับทำนองร้อง และมีการเล่นสอดประสานเมื่อจบวรรคของทำนองร้อง กลุ่มเสียงที่ใช้คือ โด เร มี ฟาชาร์ป (#) ซอล ลา ที มีหลักเสียงอยู่ที่โน้ตตัว โด ซึ่งตรงกับบันไดเสียงแบบลิเดียนโหมด เนื่องจากมีระยะห่างแบบเดียวกัน

ลักษณะจังหวะของทำนองหลักที่พบมากที่สุดคือ แบบ 1 พบทั้งหมด 10 ห้อง ลักษณะของจังหวะที่พบในบทเพลงเพียงครั้งเดียวคือ แบบ 1 ,7 ,8 ,9 ,14 ,15 ,16 ,17 ,19 ,21
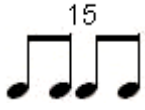
ลักษณะจังหวะของทำนองเสียงต่ำที่พบมากที่สุดคือแบบ พบทั้งหมด 17 ห้อง

6. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง เมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า“เมตาลี่” เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายใช้ดีด มีรูปร่างคล้ายแมนโดลิน แต่มี 6 สายคล้ายกีตาร์ เมตาลี่ที่พบในตำบลไล่โว่สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1.เมตาลี่แบบโปร่ง 2. เมตาลี่แบบกล่องเสียงอะลูมิเนียม ซึ่งมีการผลิตอยู่ที่ประเทพม่า และมีการนำเข้ามาขายในประเทศไทยโดยพ่อค้าชาวไทยเชื้อสายมอญ

การบรรเลงเมตาลี่จะใช้นิ้วชี้เล่นทำนองหลัก และนิ้วโป้งเล่นทำนองเสียงต่ำ ซึ่งมีการเล่นอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเล่นแบบตวยโล เป็นการเล่นทำนองแบบขั้นคู่ประสาน 2 เสียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประสานเสียงคู่ 8 และการเล่นแบบธรรมดา เป็นการเล่นทำนองเสียงต่ำซึ่งมีรูปแบบเดิมซ้ำๆ เล่นคลอไปกับทำนองหลักของเพลง ซึ่งการเล่นทำนองหลักของเมตาลี่เป็นทำนองเดียวกับทำนองร้อง และระบบเสียงของเมตาลี่คล้ายระบบเสียงของดนตรีตะวันตก เนื่องมาจากเป็นเครื่องดนตรีที่พัฒนามาจากแมนโดลิน โดยใน 1 ช่วงเสียง แบ่งออกเป็น 12 เสียงเท่า ๆ กัน

การแสดงเมตาลี่พบได้ทั่วไปในตำบลไล่โว่โดยชาวกะเหรี่ยงให้ความสำคัญ และถือเป็นเครื่องดนตรีประจำชนเผ่าของตนเอง มีการแสดงเมตาลี่ในงานประเพณีดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง และกิจกรรมต่างๆ บทเพลงเมตาลี่ยังสื่อถึงความนึกคิดของชาวกะเหรี่ยงบางครั้งสะท้อนมุมมองด้านสังคม ธรรมชาติ ความเชื่อ และความรัก การเล่นเมตาลี่นิยมร้องและบรรเลงคนเดียว การบรรเลงเป็นกลุ่มนั้นพบได้ในการแสดงในงานประเพณีต่าง ๆเช่น งานผูกข้อมือ งานฟาดข้าว งานทำบุญข้าวใหม่ ในการแสดงนั้นอาจมีผู้เล่นเมตาลี่ 1หรือ 2 คน และมีกลุ่มนักร้องตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

ในอดีตมีการการนำเมตาลี่มาเล่นประกอบกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น เช่น ขลุ่ย โดยขลุ่ยที่ใช้เป็นขลุ่ยไม้ไผ่ซึ่งในปัจจุบันไม่ปรากฏว่ามีการนำมาเล่นร่วมกับเมตาลี่แล้ว เนื่องมาจากขาดผู้สืบทอดการเล่นขลุ่ย ในบางโอกาสพบว่ามีการบรรเลงเมตาลี่ร่วมกับนาเด่ย แต่เป็นเพียงการเล่นสังสรรค์กันเองในหมู่เพื่อนฝูงเท่านั้นมิได้เป็นรูปแบบที่นำมาแสดงในงานพิธีใด ๆนอกจากนี้ยังมีการนำเมตาลี่บรรเลงในการแสดง เช่นประกอบการแสดงรำตงโดยบรรเลงร่วมกับกลอง และฉิ่งฉาบ ซึ่งในปัจจุบันไม่พบแล้วในตำบลไล่โว่ แต่อาจพบได้ในการแสดงรำตงของตำบลอื่น และประกอบการแสดงละคร โดยจะบรรเลงร่วมกับ คีย์บอร์ด และขลุ่ย ประกอบการขับร้อง ส่วนในการดำเนินเรื่องราวของละครนั้นจะใช้วงชะพูชะอูในปัจจุบันมีคณะละครเหลืออยู่เพียงที่เดียวคือคณะของหมู่บ้านสะเนพ่อง ซึ่งในปัจจุบันก็มิได้มีการนำเอาเมตาลี่มาบรรเลงประกอบการแสดงละครแต่อย่างใด

ในปัจจุบันเมตาลี่เริ่มลดบทบาทลงในกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากมีเครื่องดนตรีตะวันตกอย่างอื่นเข้ามาเรียกความสนใจ เช่นกีตาร์ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น แต่เมตาลี่ก็ยังถือเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ และได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาของชาวกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่

7. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาเมตาลี่ เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโปว์ใน ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดองค์ความรู้ใหม่และได้รับรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงโปว์ ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปในหลายประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ที่สนใจหรือผู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกันหรือลักษณะเช่นเดียวกันดังต่อไปนี้

7.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ ซึ่งการศึกษาในครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาในหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งในตำบลไล่โว่แบบเจาะลึกมากขึ้น

7.2 การวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเมตาลี่ ซึ่งยังมีเครื่องดนตรีชิ้นอื่นที่น่าศึกษาอีก เช่น นาเด่ย และขะหนะ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ยังขาดองค์ความรู้และข้อมูลเชิงลึก

7.3 วัฒนธรรมด้านดนตรีของชาวกะเหรี่ยงโปว์มีมากมายหลากหลายประเภท ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น เราสามารถนำวัฒนธรรมดนตรีประเภทต่าง ๆ หรือวงดนตรีประเภทต่าง ๆ มาทำการศึกษาข้อมูลตามวิธีการทางการศึกษาแบบมานุษยดุริยางควิทยา และแนวทางการศึกษาตามหลักการของนักปรัชญาด้านดนตรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลาลักษณ์ นวมสาลี. (2552). *การศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่าอาข่า บ้านแสนเจริญ ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2543). *รูปแบบการสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน: กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโป ภาคตะวันตกของประเทศไทย*. ปริญญานิพนธ์ ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

โกวิท แก้วสุวรรณ. (2542). *"ดุทูหล่า" ในพิธีเรียกวีหล่าของชาวกะเหรี่ยงโป: กรณีศึกษากะเหรี่ยงโป บ้านเกาะสะเดิ่ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

จรัญ กาญจนประดิษฐ์. (2547). *การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกอม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เฉลิมกิต เข่งแก้ว. (2548). *เครื่องดนตรีชาวเขาเผ่าลีซอ: กรณีศึกษา "ซือบี" บ้านเพชรดำ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยางดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง. (ม.ป.ป.). (ภาพนิ่ง). กาญจนบุรี: ศูนย์วัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลไล่โว่ เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (2544). *มานุษยดนตรีวิทยาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้*. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). *สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2528). *สังคีตนิยมความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ ศรีตะลหฤทัย. (2550). *สภาพและบทบาททางวัฒนธรรมชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง หมู่บ้านปะน้อยปู่ ตำบลแม่อุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2545). *ชาวเขาในไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชนจำกัด (มหาชน)

บุญลอย จันทร์ทอง. (2546). *ดนตรีชาวเขาเผ่าม้ง หมู่บ้านสบเป็ด อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ปิติชัย พงษ์วานิชอนันต์. (2543). *กาญจนบุรี.* กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ 1999.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2539). *ภูมิปัญญานิเวศวิทยาชนพื้นเมือง: ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร.* นนทบุรี: โลกดุลยภาพ.

พนาสินธุ์ ศรีวิเศษ. (2552). *การศึกษาปี่แต้ เครื่องเป่าวงมโหรีพื้นบ้านอีสานใต้จังหวัดสุรินทร์.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

พรทิพย์ พร้อมมูล. (2552). *การศึกษาวงดนตรีเครื่องสายมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พอล และอีแลน ลูวีส. (2538). *หกเผ่าชาวดอย.* แปลโดย ศิริวรรณ สุขพานิช. หัตกรรมชาวเขา

ภาวิณีย์ บุญธรรม. (2544). *การศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อพระพุทธศาสนาและฤาษีของชาวกะเหรี่ยงทุ่งใหญ่นเรศวร กรณีศึกษา หมู่บ้านสะเนพ่อง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.*ปริญญานิพนธ์ อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). *ดนตรีไทยวิเคราะห์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

รัตนันท์ ยงยันต์. (2548). *การศึกษาลำผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์.* ปริญญานิพนธ์.ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิชชุดา พรหมภักดี. (2549). *ศึกษาผลงานการประพันธ์เพลงและเทคนิคการบรรเลงโปงลางของครูเปลื้อง ฉายรัศมี.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิบูลย์ ตระกูลฮุ้น. (2542). *ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์อุก๋อง กรณีศึกษาจ.สุพรรบุรี และ จ.อุทัยธานี.* ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (ดนตรีวิทยา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ศรัณย์ นักรบ. (2541). *ดนตรีชาวเขาเผ่าเย้า กรณีศกษาหมู่บ้านผาเดื่อ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.*ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมัย สุทธิธรรม. (2541). *สารคดีชีวิตชนกลุ่มน้อยบนดอยสูงกะเหรี่ยง*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: 2020 เวิลด์ มีเดีย.

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง; และ สรินยา คำเมือง. (2540). *สารานุกรมชาติพันธ์กะเหรี่ยงโป*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมชาย ศรีสุข. (ม.ป.ป). *บทบาทหน้าที่ผู้บริหารกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม และวรรณกรรมท้องถิ่น อำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. (ห้องสมุดประชาชน อำเภอสังขละบุรี).

สุปัฏฐ์ แก้วกุลวณิชย์. (2550). *การศึกษาเครื่องดนตรีชาวเขาในจังหวัดเชียงราย*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยางดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุรพงษ์ กองจันทึก. (2530). *ประเพณีผูกข้อมือ การกินน้ำสุก และพุทธศาสนา: กะเหรี่ยงโปภาคกลาง*. ม.ป.พ.

สุริยา รัตนกุล. (2538). *เพลงกะเหรี่ยง*. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.

สุวัฒน์ ทรงเกียรติ. (2542). *องค์ประกอบดนตรีสากล*. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

หล่ง เกียตรก้องกุล และ อภิชาติ เสตะพันธ์. (2554, 30 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย วิเชษฐ์ สุดใด ที่บ้านนายอภิชาติ เสตะพันธ์ บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.

อภิชาติ เสตะพันธ์. (2554, 29 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย วิเชษฐ์ สุดใด ที่บ้านนายอภิชาติ เสตะพันธ์ บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.

อังคณา ใจเหิม. (2538). *การวิเคราะห์ดนตรีพื้นเมืองเหนือ*. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยางดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เอกรัฐ ศรีสว่าง. (2552). *ดนตรีรามะนาในพิธีลอยเรือ: กรณีศึกษาชาวเลอูรักลาโว้ยเกาะหลีเป๊ะ ตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล* . ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. มานุษยางดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา
กำหนดบริเวณที่ดินป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ในท้องที่ตำบลแม่ละมุ้ง ตำบลแม่จัน
อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และตำบลไล่โว่ ตำบลปรังเผล ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี
ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
พ.ศ. ๒๕๓๔

เนื้อที่ประมาณ ๒,๒๙๙,๕๐๐ ไร่
มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐,๐๐๐
เมตร๘,๐๐๐ ๐ ๘ ๑๖กิโลเมตร

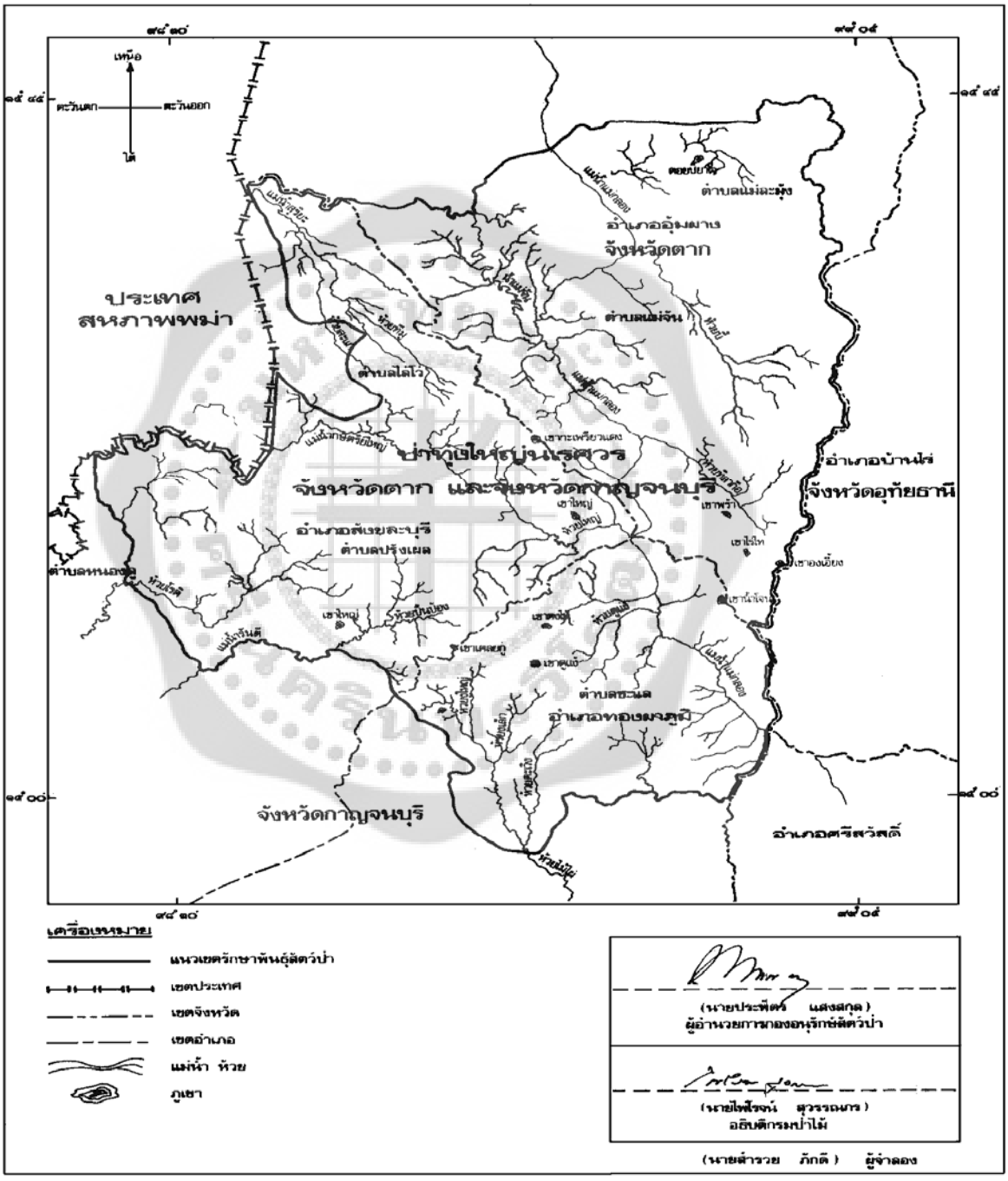

(นายประพิตร แสงสกุล)
ผู้อำนวยการกองอนุรักษ์สัตว์ป่า

(นายไพรัตน์ สุวรรณมาร)
อธิบดีกรมป่าไม้

(นายสำรวย ภักดี) ผู้จำลอง

แผนที่ จังหวัดกาญจนบุรี

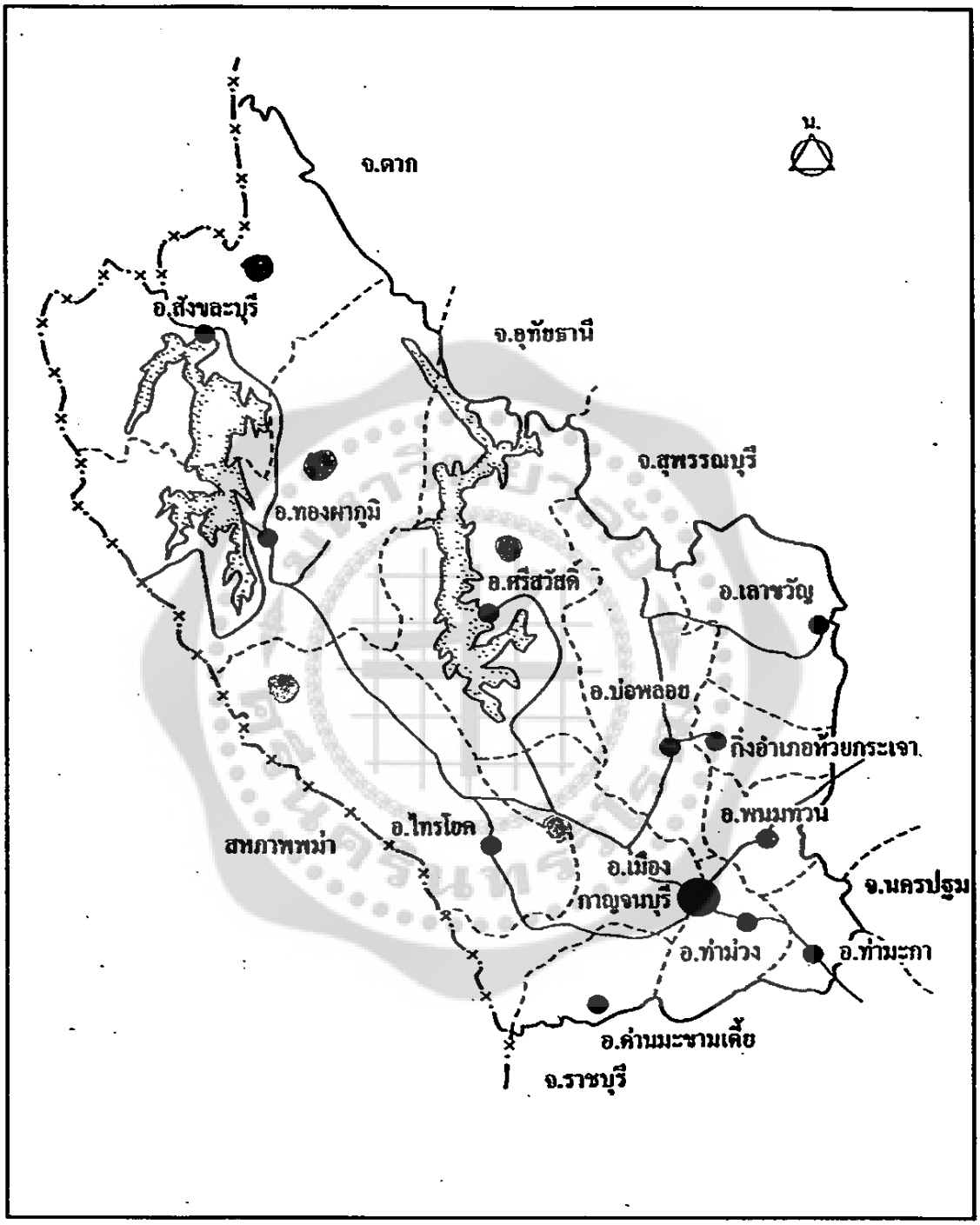

แผนที่ อำเภอสังขละบุรี

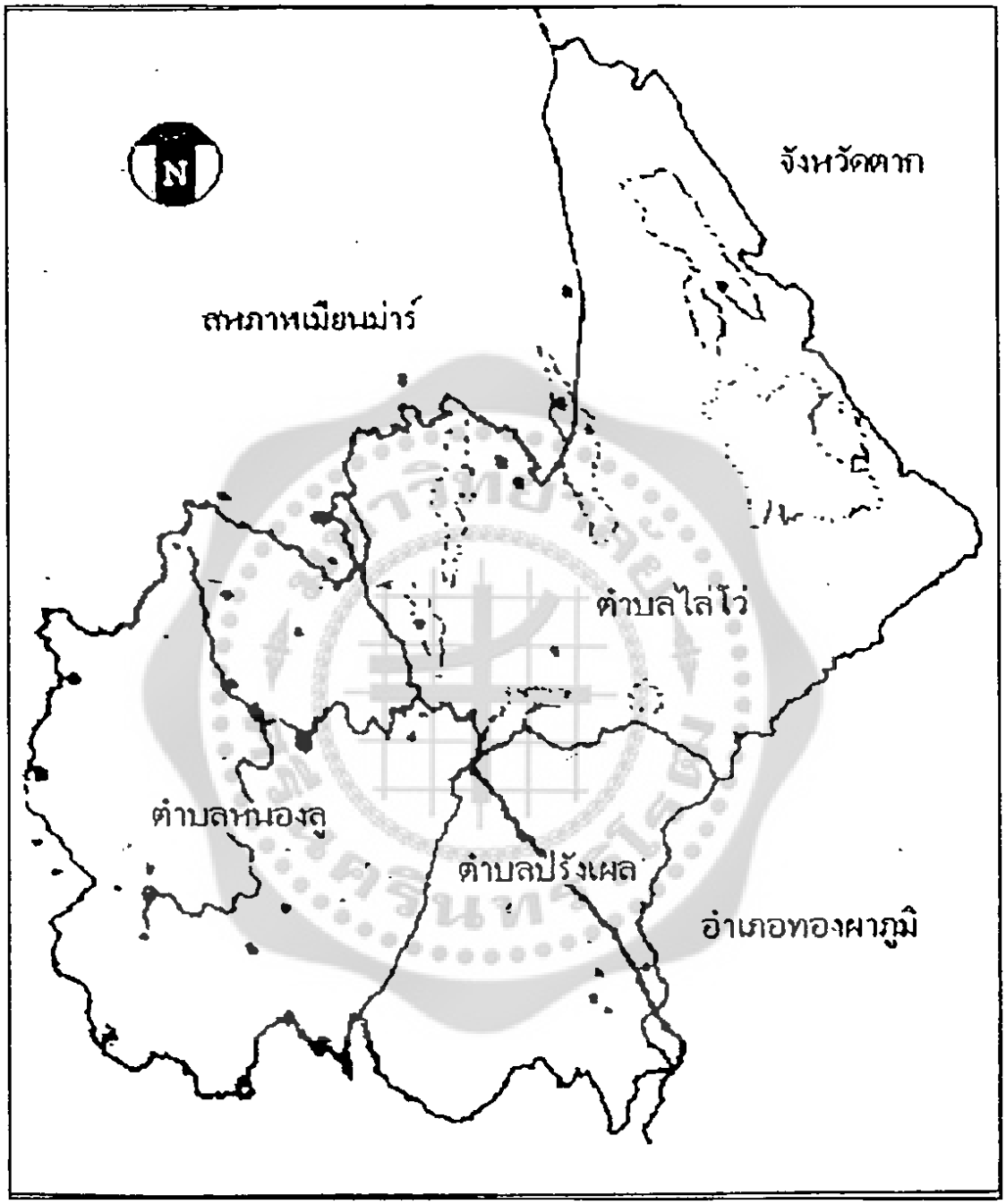

แผนที่ ตำบลไล่โว่

ภาคผนวก ข

ประวัติศิลปิน

รูปถ่ายหน้าตรง

รูปถ่ายด้านข้าง

รูปถ่ายขณะกำลังบรรเลง

ชื่อ / นามสกุล นายโจ่ได้ดี พนาพิทักษ์สกุล ชื่อเล่น โจ่ได้ดี

วันเกิด / เดือน / ปี 1 มีนาคม 2516 อายุ 39 ปี

ศาสนา พุทธ .

อาชีพ ทำไร่ ทำนา

สถานภาพ โสด

ครูผู้ถ่ายทอดวิชาให้ ชะล่าอ้วนและศึกษาจากเพื่อนในหมู่บ้านฝึกฝนด้วยตนเองเพิ่มเติม

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 2 หมู่ 3 บ้านเกาะสะเดิ่ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71240

ความสามารถด้านดนตรี นาเด่ย ปัตตาล่า กลอง

การศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียน ก.ศ.น.

รูปถ่ายหน้าตรง

รูปถ่ายด้านข้าง

รูปถ่ายขณะกำลังบรรเลง

ชื่อ / นามสกุล นายหล่ง เกียรติเกื้อกูล

วันเกิด / เดือน / ปี – มีนาคม 2497 อายุ 58 ปี

ศาสนา พุทธ

อาชีพ ทำไร่ ทำนา

สถานภาพ แต่งงานแล้ว

ครูผู้ถ่ายทอดวิชาให้ นายโก้ไล่เส่ย กะเหรี่ยงจากประเทศพม่า

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 29 หมู่ 2 บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71240

ความสามารถด้านดนตรี เมตาลี นาเด่ย ปัตตาล่า ป้อว หมู่วาย จีวาย

การศึกษา บวชเป็นพระเพื่อศึกษาธรรมมะ

รูปถ่ายหน้าตรง

รูปถ่ายด้านข้าง

รูปถ่ายขณะกำลังบรรเลง

ชื่อ / นามสกุล นายสมปอง ก้องไพรวัลย์ ชื่อเล่น โซ่

วันเกิด / เดือน / ปี 2 มิถุนายน 2522 อายุ 33 ปี

ศาสนา พุทธ

อาชีพ ลูกจ้างรายวันกรมป่าไม้ (สะเน่พ่อง)

สถานภาพ โสด

ครูผู้ถ่ายทอดวิชาให้ ได้รับการถ่ายทอดจากบิดาและศึกษาเพิ่มเติมจากนักดนตรีในพม่า

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 5 / พ ม.5 บ้านทิไร่ป้า ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71240

ความสามารถด้านดนตรี เมตาลี่ นาเด่ย กีตาร์ ขะหนะ

การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4

รูปถ่ายหน้าตรง

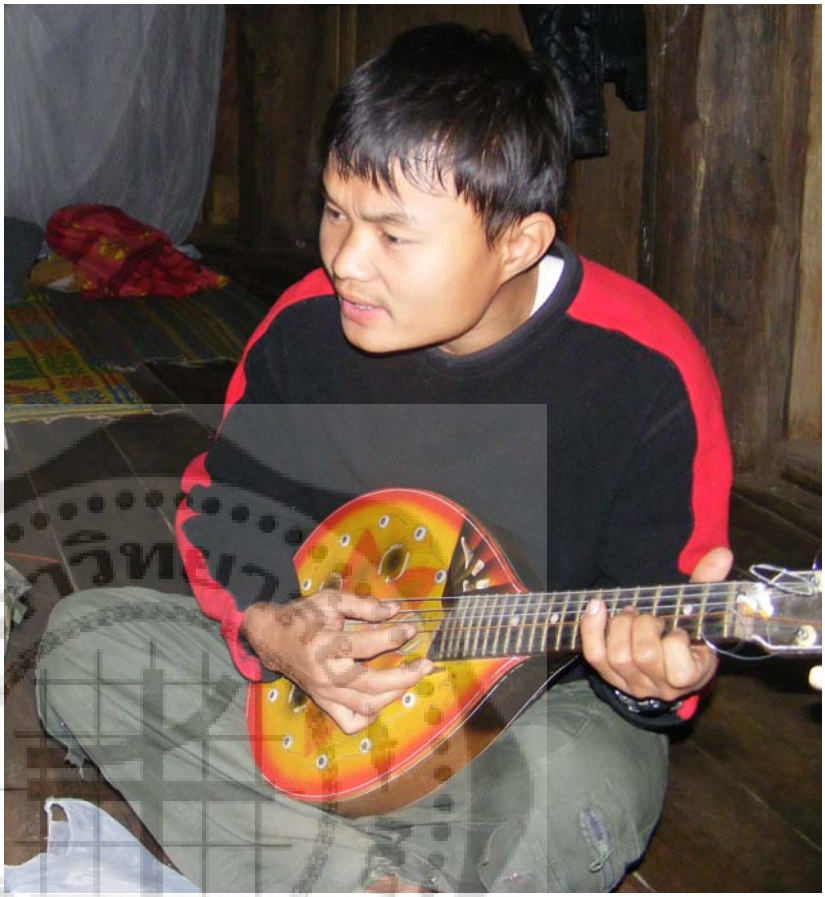

รูปถ่ายด้านข้าง

รูปถ่ายขณะกำลังบรรเลง

ชื่อ / นามสกุล นายเออนึ่ง ชื่อเล่น นึ่ง (เป็นผู้ถือบัตรเขียวขอบแดง)

วันเกิด / เดือน / ปี 17 พฤษภาคม 2530 อายุ 25 ปี

ศาสนา คริสต์

อาชีพ ทำไร่ ทำนา

สถานภาพ แต่งงานแล้ว

ครูผู้ถ่ายทอดวิชาให้ จากนักเล่นเมตาลี่ในหมู่บ้าน

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 16 ม.4 บ้านไล่โว่ สาลาวะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71240

ความสามารถด้านดนตรี เมตาลี่ กีตาร์

การศึกษา –

รูปถ่ายหน้าตรง

รูปถ่ายด้านข้าง

รูปถ่ายขณะกำลังบรรเลง

ชื่อ / นามสกุล นายคองเจิ่ง

วันเกิด / เดือน / ปี 9 มกราคม 2511 อายุ 44 ปี

ศาสนา พุทธ

อาชีพ ทำไร่ ทำนา

สถานภาพ แต่งงานแล้ว

ครูผู้ถ่ายทอดวิชาให้ กะเหรี่ยงจากประเทศพม่า

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 1/พ หมู่ 2 บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 71240

ความสามารถด้านดนตรี เมตาลี นาเด่ย ปัตตาล่า เป้า หมู่วาย จีวาย เป้า ฉาบ ฉิ่ง

การศึกษา บวชเป็นพระเพื่อศึกษาธรรมมะ

ชื่อ / นามสกุล นายสะอาด สังขละวิมล ชื่อเล่น โจ้ไป้

ที่อยู่ หมู่บ้านสะเนพ่อง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก ค

โน้ตเพลง

ไย๊ยาพ้อ

ประพันธ์ ไมทราบนามผู้แต่ง ขับร้อง/เมตาลี่ ชะล่าหล่ง (กองม่องทะ)
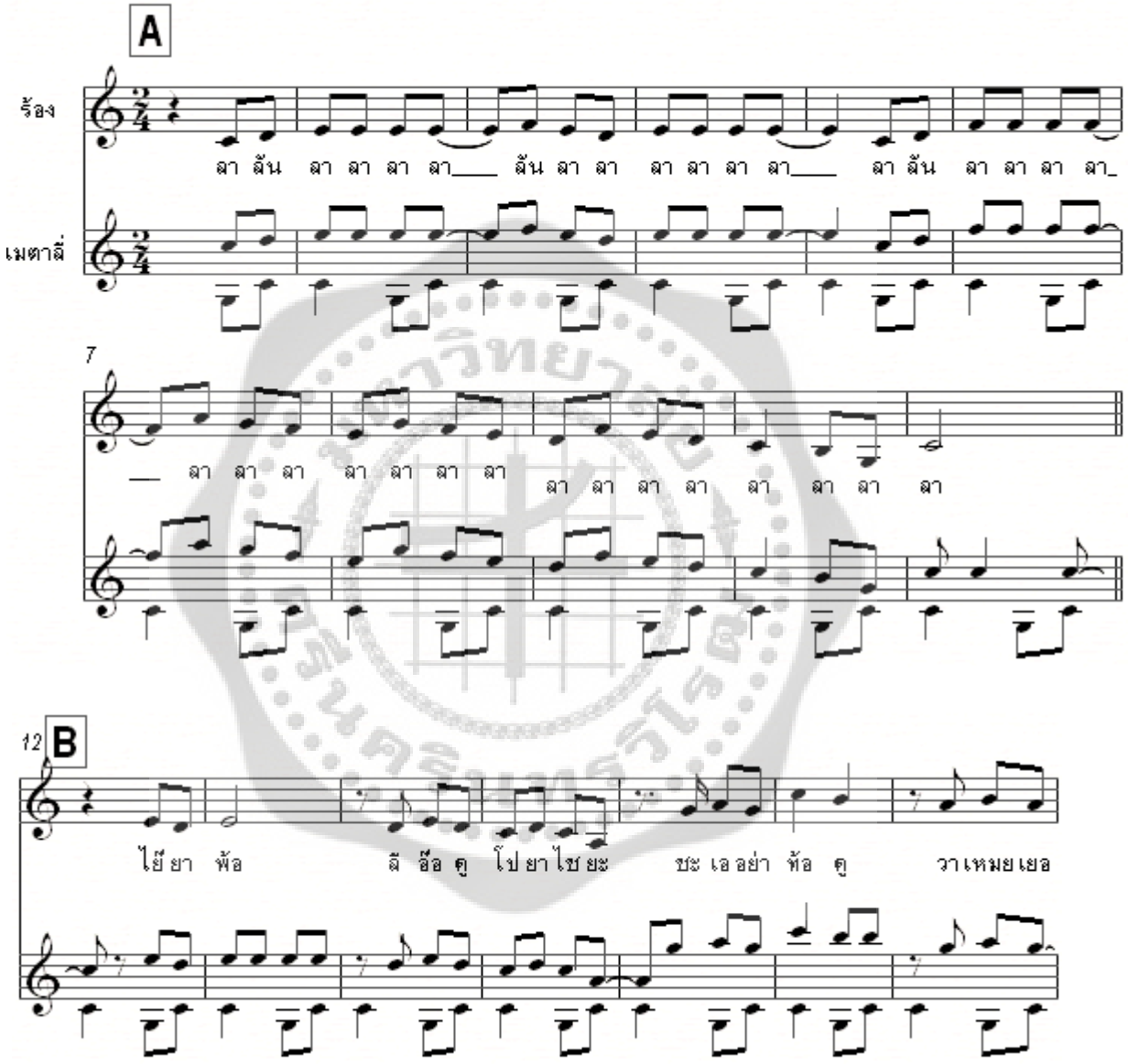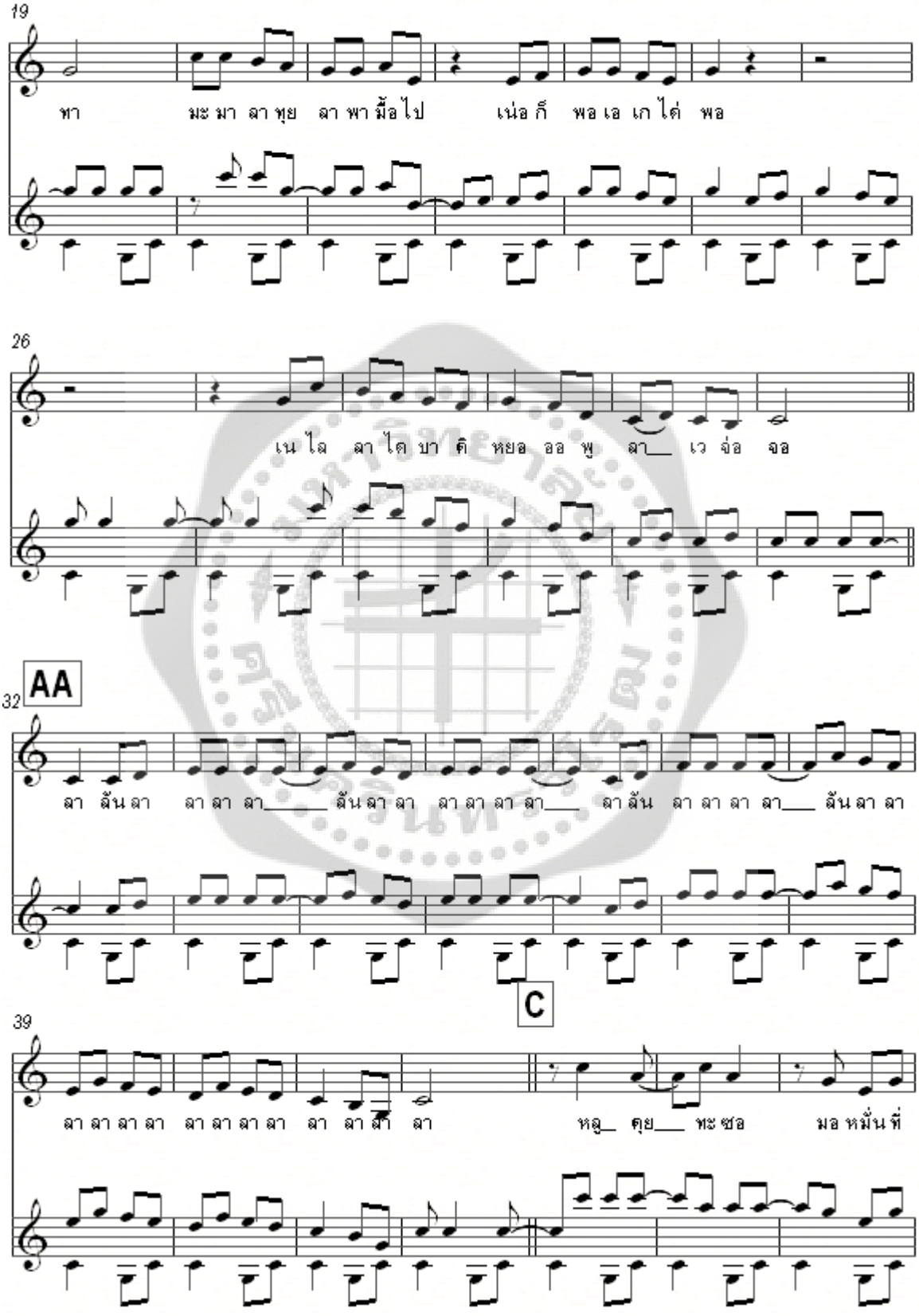
19
ทา มะ มา ลา ทุย ลา พา มื้อ ไป เน่อ ก็ พอ เอ เก ได่ พอ
26
เน ไล ลา ได บา ดิ หยอ ออ พู ลา เว จ่อ จอ
32
AA
ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา
C
39
ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา หลู คุย ทะ ซอ มอ หมั่น ที่
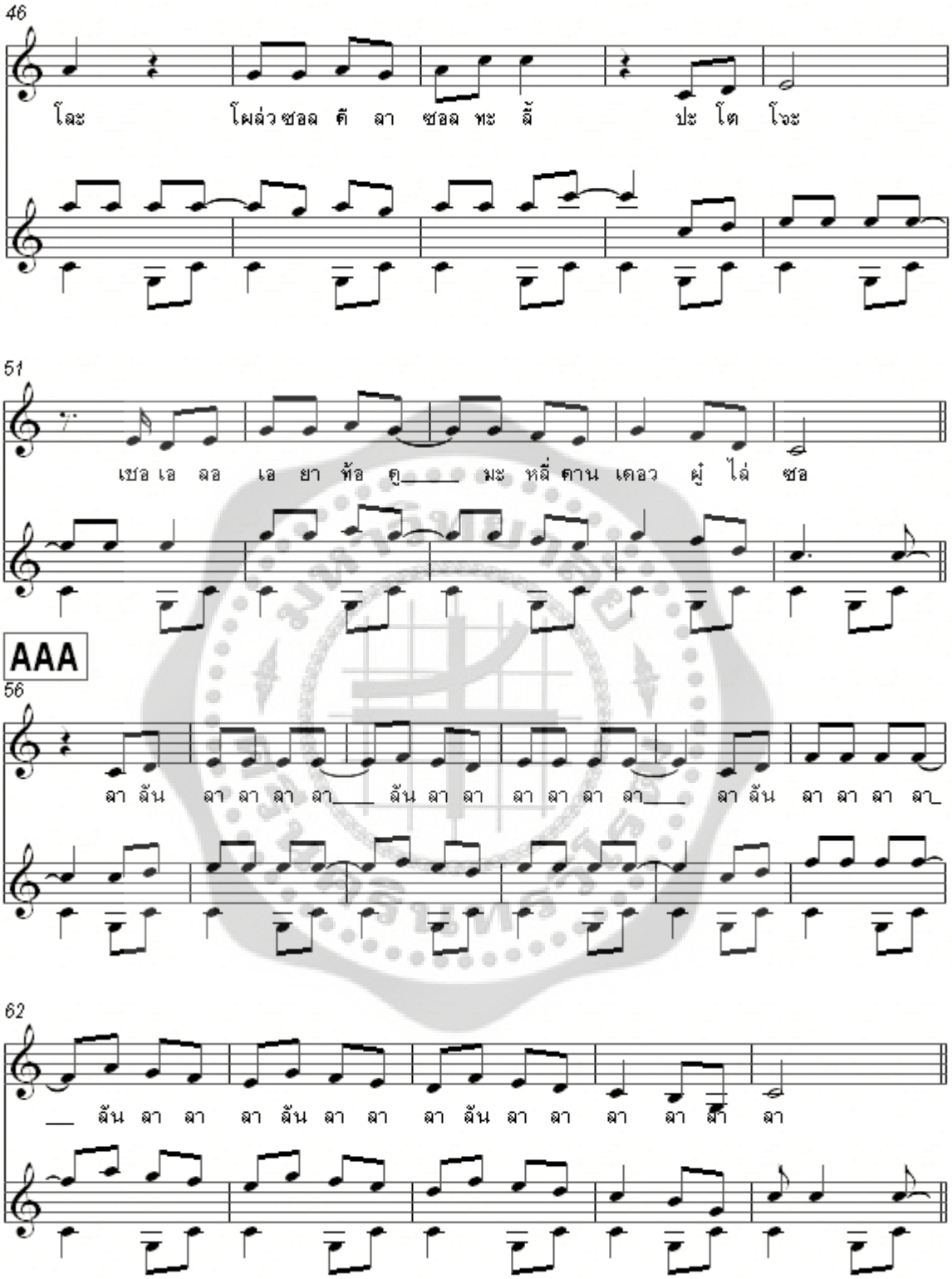
46
โอะ โผล่วซอล คี ลา ซอล ทะ ลี้ ปะ โต โอะ
51
เซอ เอ ลอ เอ ยา ท้อ ดู มะ หลี่ ตาน เดอว ผู่ ไล่ ซอ
AAA
56
ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา
62
ลัน ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลา
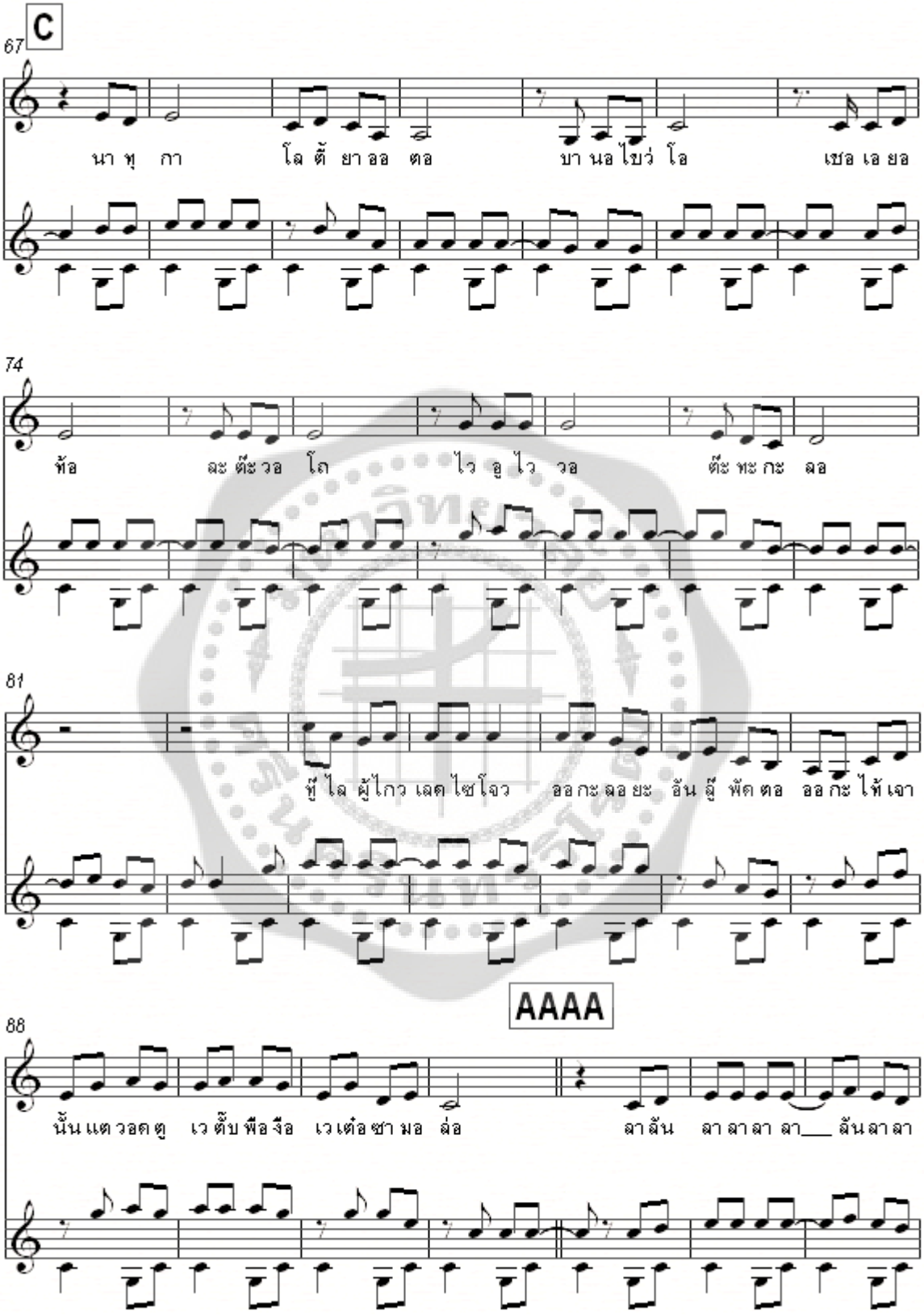
C
67
นา ทุ กา โล ตั้ ยา ออ ตอ บา นอ ไบว่ โอ เชอ เอ ยอ
74
ท้อ ละ ตีะ วอ โล ไว อู ไว วอ ตีะ ทะ กะ ลอ
81
ทู่ ไล ผู้ไกว เลด ไชโจว ออ กะ ลอ ยะ อัน ผู้ พัด ตอ ออ กะ ไท้ เจา
AAAA
88
นั้น แต วอด ตู เว ต็บ พือ จือ เว เต่อ ซา มอ ล่อ ลา ลัน ลา ลา ลา ลา___ ลัน ลา ลา
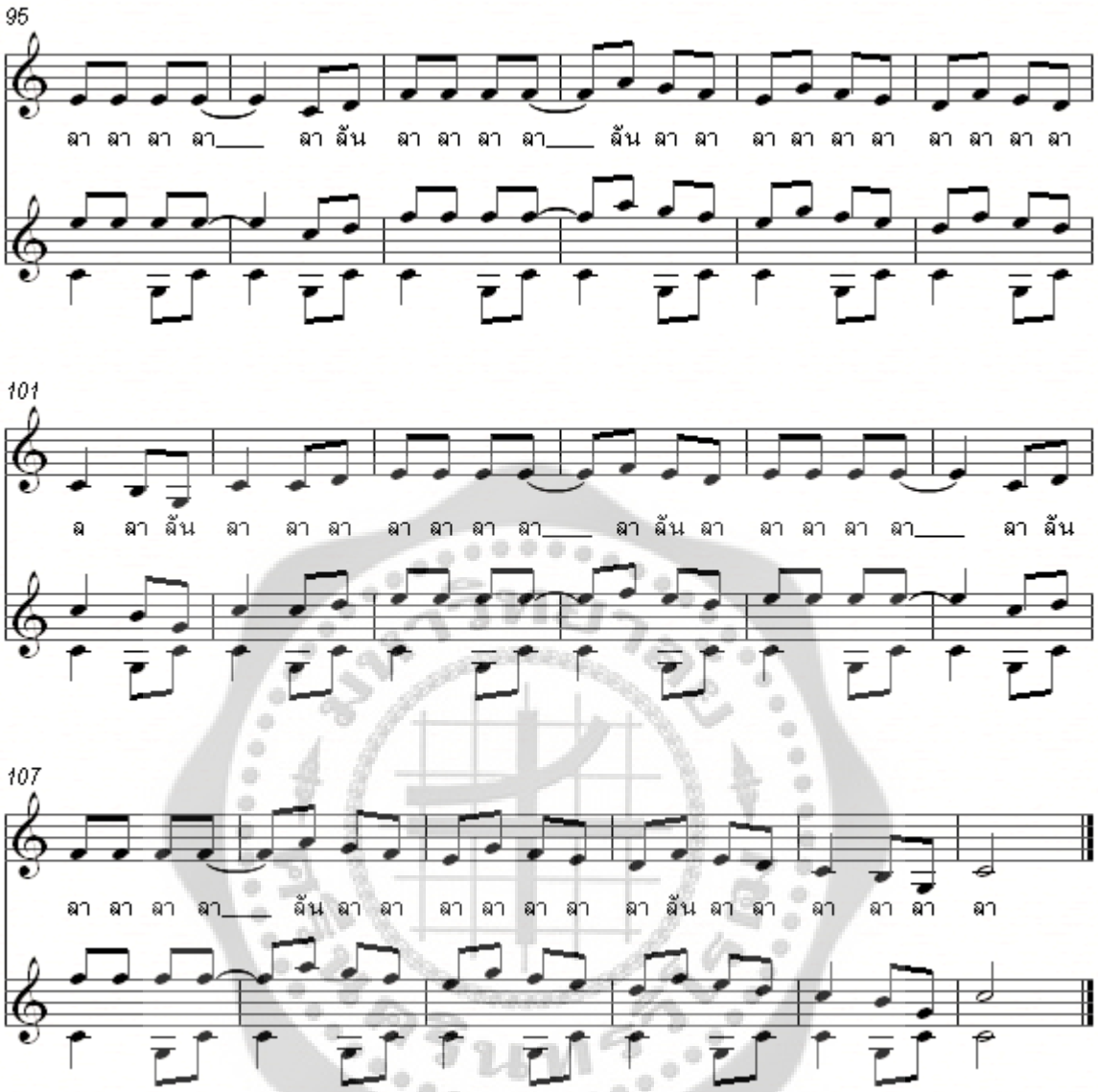
95
ลา ลา ลา ลา___ ลา ลัน ลา ลา ลา ลา___ ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา
101
ล ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลา___ ลา ลัน ลา ลา ลา ลา___ ลา ลัน
107
ลา ลา ลา ลา___ ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลา ลัน ลา ลา ลา ลา ลา ลา

พูโถพู้

ประพันธ์ /ขับร้อง/ เมตาลี โล่ได้ดี (เกาะสะเดิ่ง)
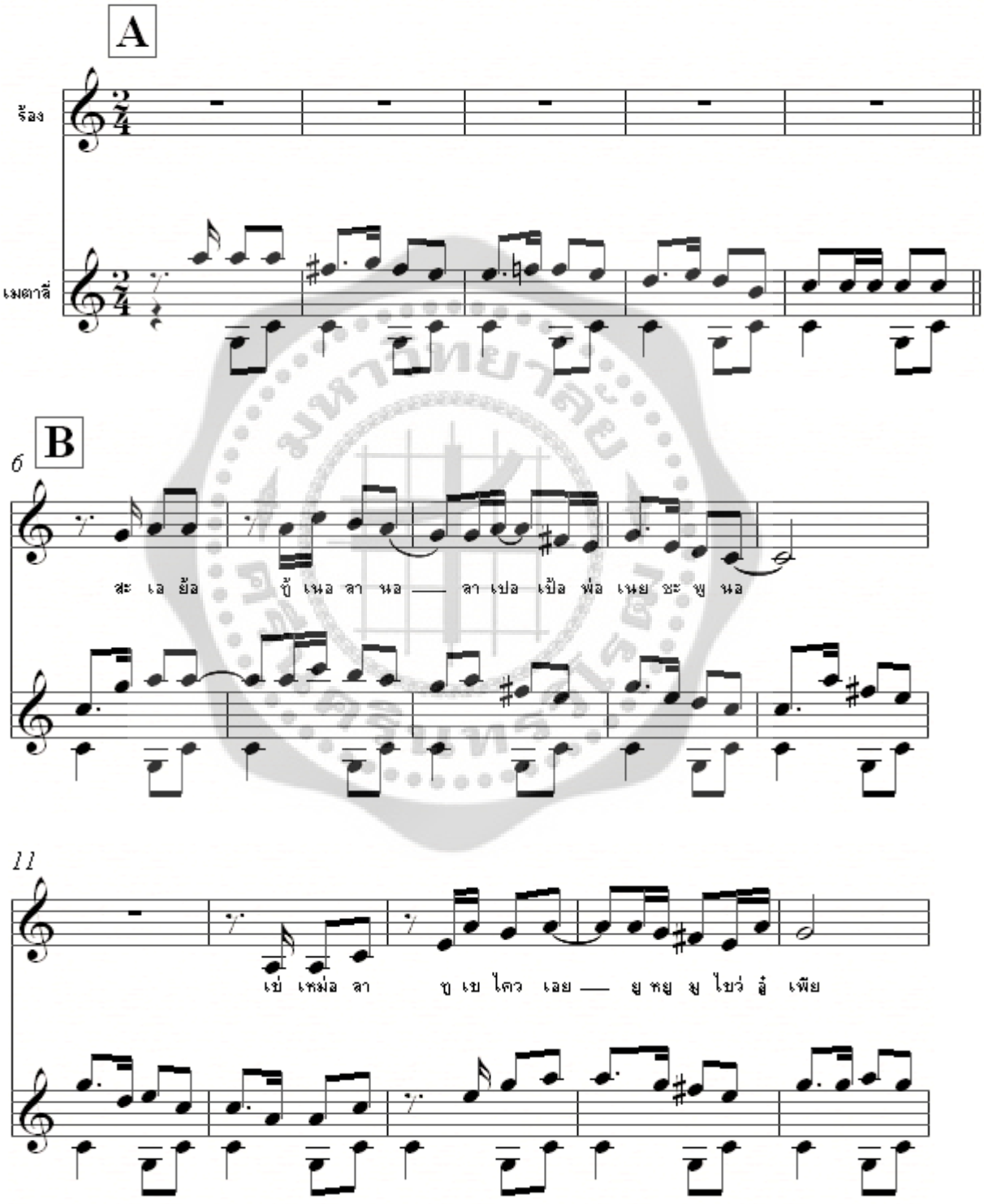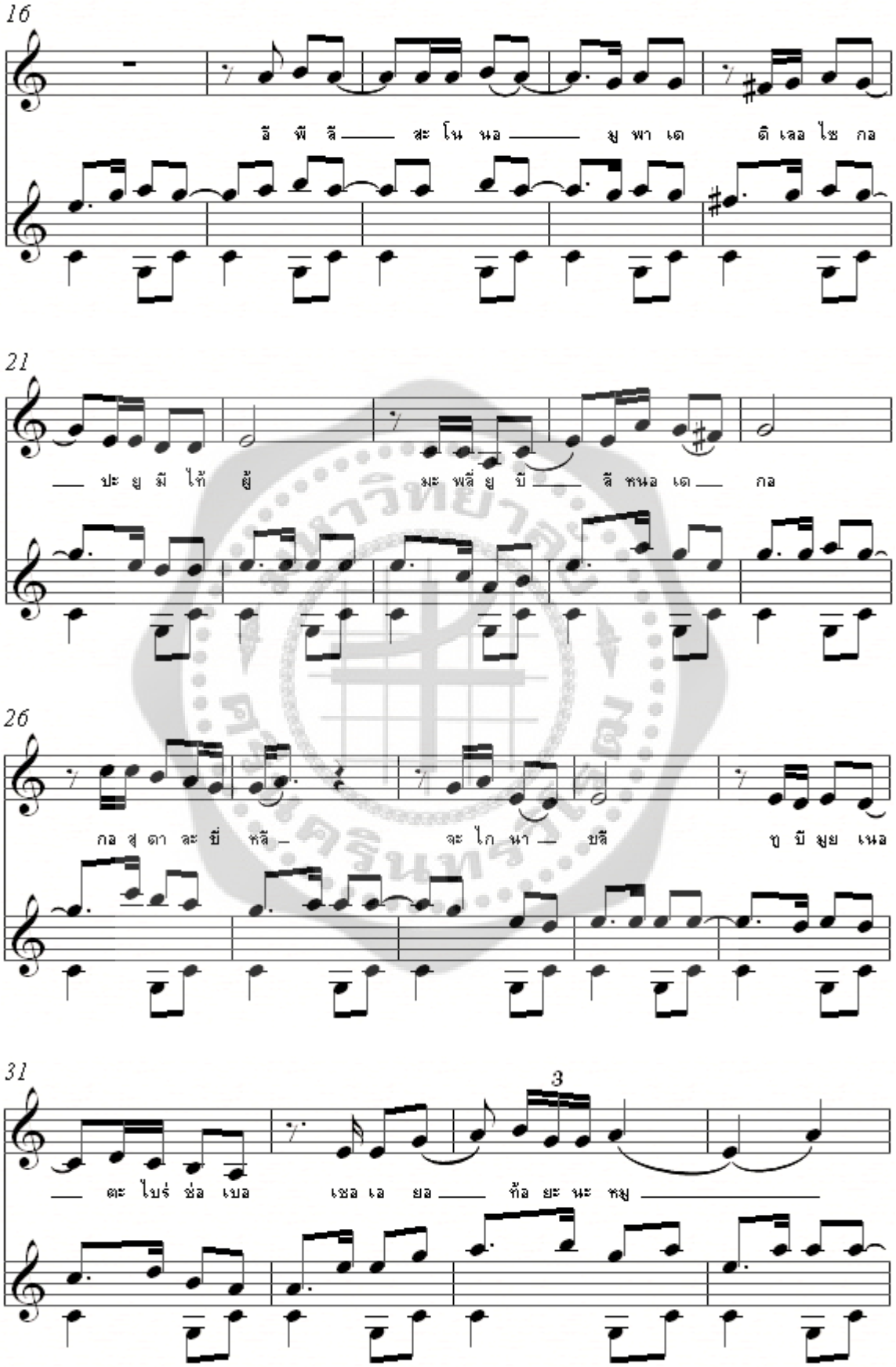
16
อี พี ลี สะ โน นอ ยู พา เด ดิ เลอ ไซ กอ
21
ปะ ยู มี ไท้ ผู้ มะ พลี่ ยู บี ลี พนอ เด กอ
26
กอ ซุ ดา ละ บี่ พลี จะ ไก นา บลี ขุ บี มุย เนอ
31
3
ตะ ไบร่ ช่อ เบอ เชอ เอ ยอ ท้อ ยะ นะ พมู
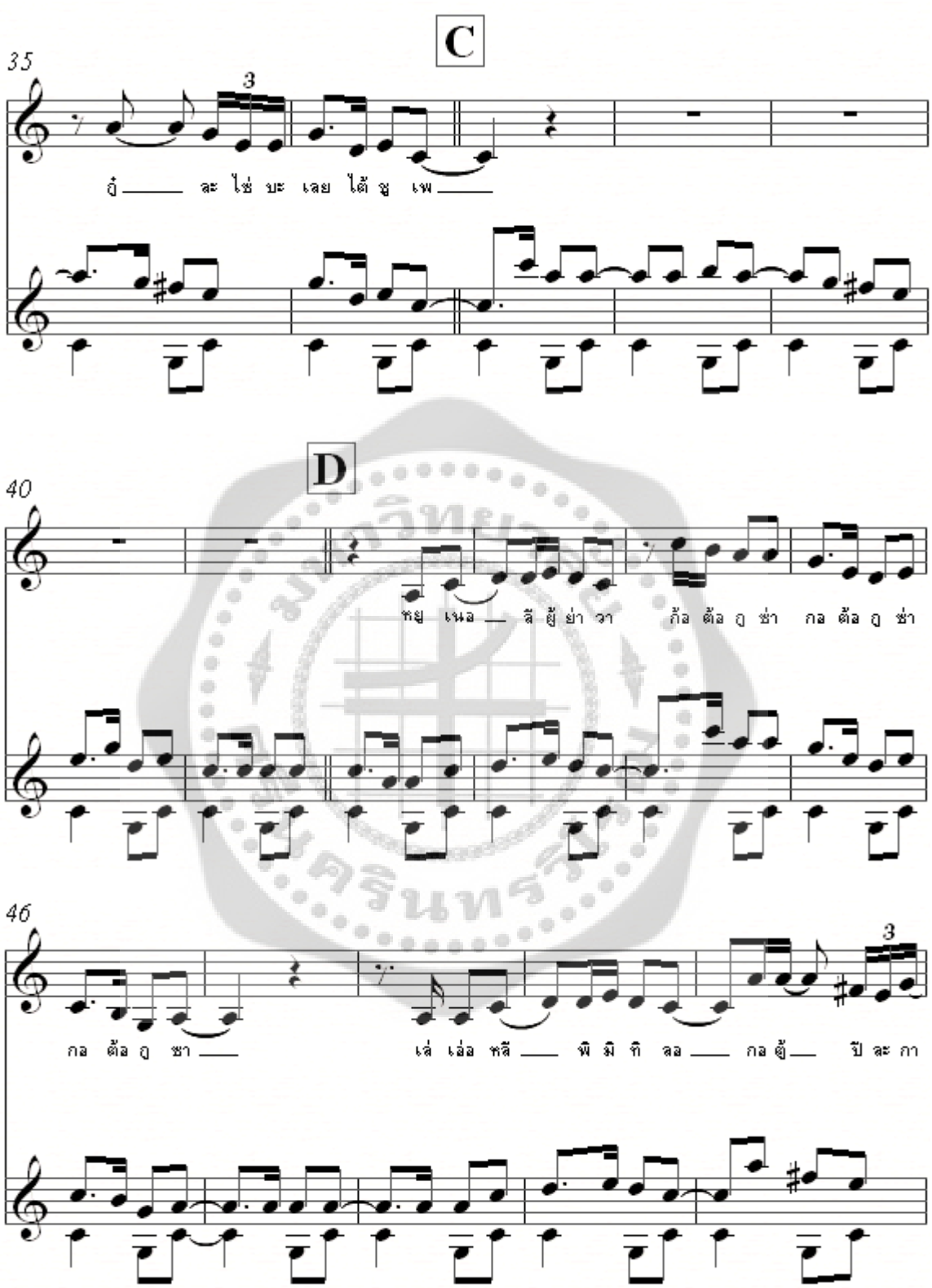
C
35
3
อุ๋ ละ ไช่ บะ เลย ได้ ชู เพ
D
40
ทยู เนอ ลี ผู้ ย่า วา ก้อ ต้อ อู ซ่า กอ ต้อ อู ซ่า
46
3
กอ ต้อ อู ซา เล่ เอ่อ หลี พิ มิ ทิ ลอ กอ ผู้ ปิ ละ กา
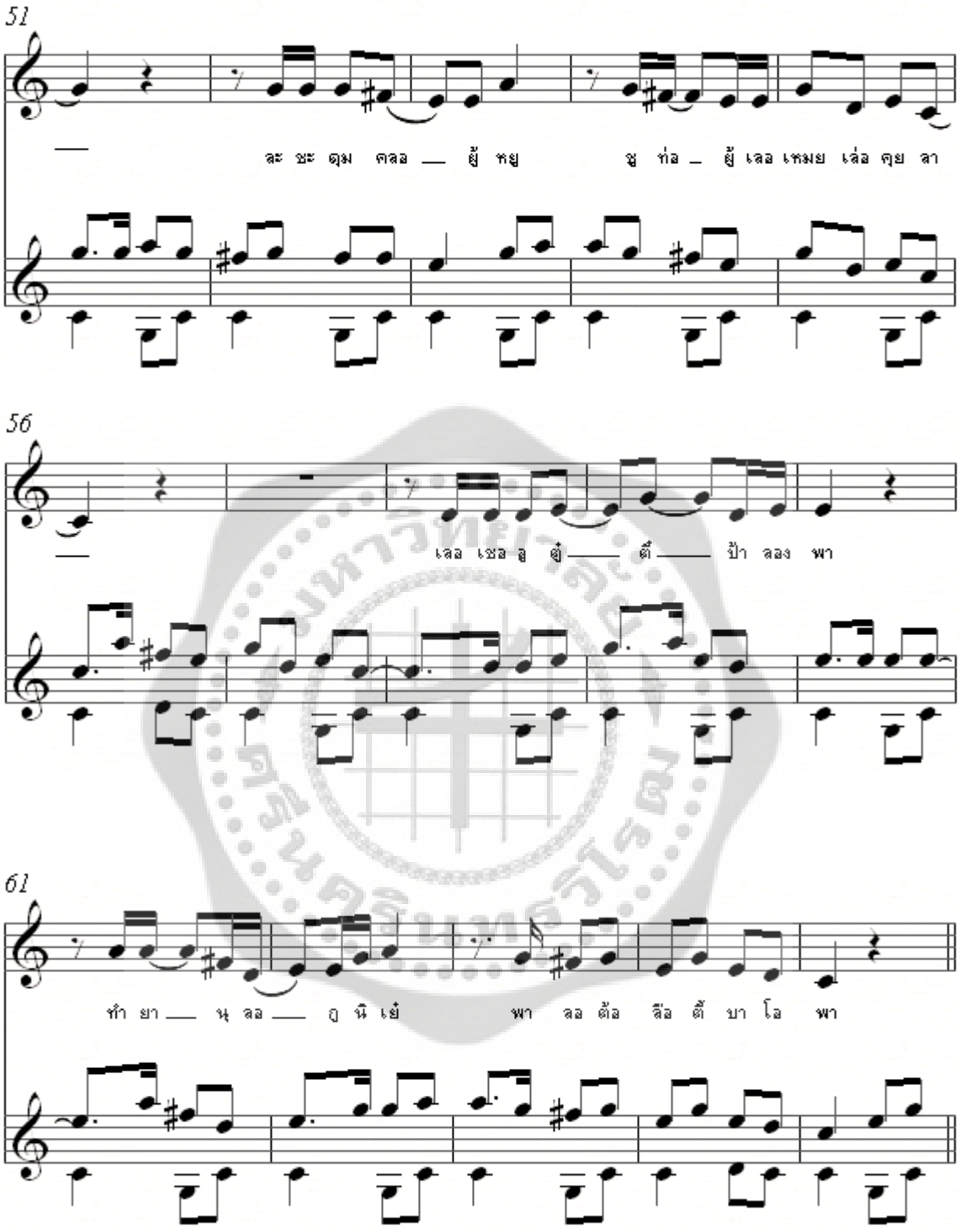
51
ละ ชะ ดุม คลอ ผู้ หยู ชู ท่อ ผู้ เลอ เหมย เล่อ คุย ลา
56
เลอ เชอ อู ตี๋ ป้า ลอง พา
61
ทำ ยา นุ ลอ กู นิ เย่ พา ลอ ต้อ ลือ ตี๋ บา โอ พา
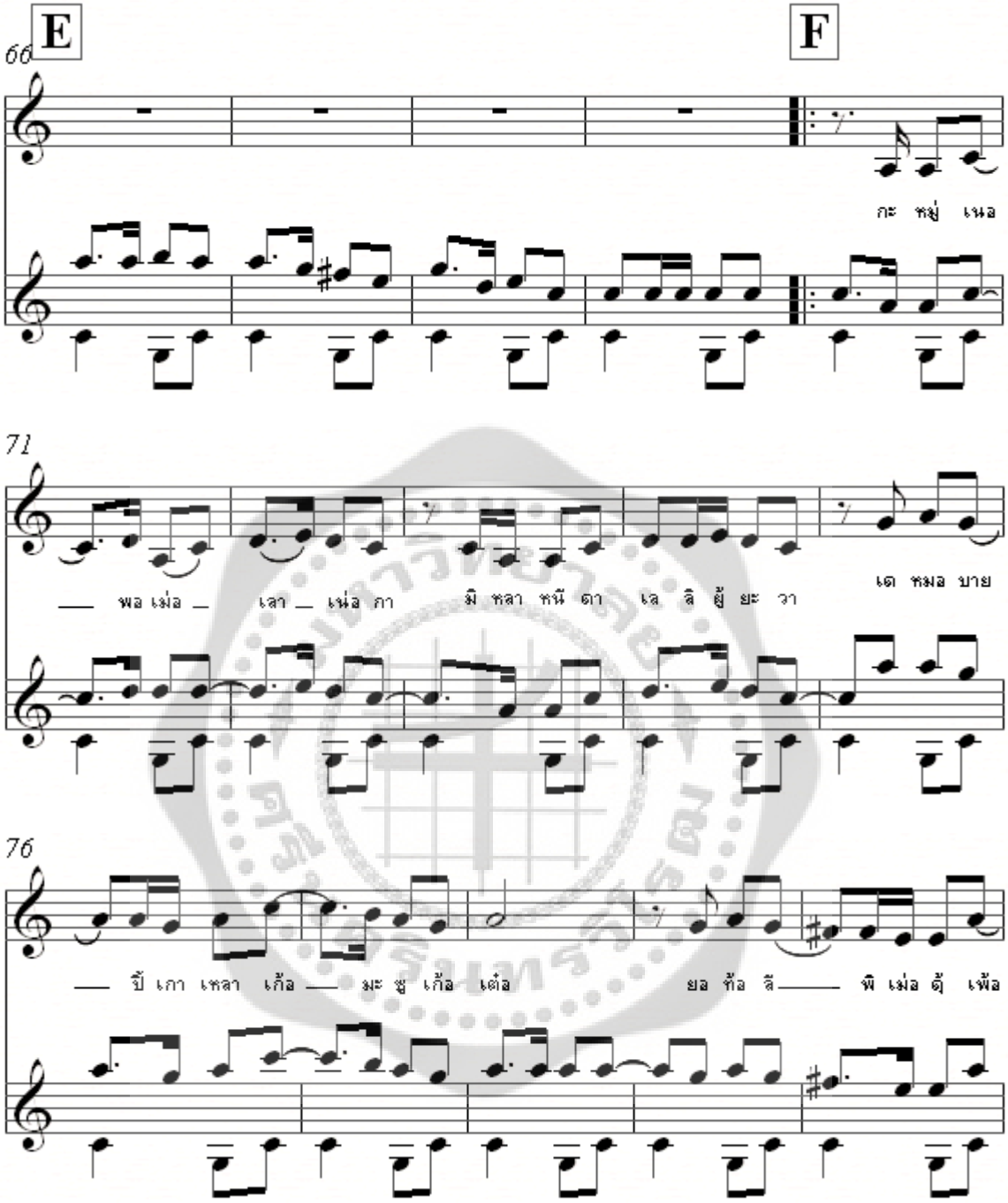
E
F
66
กะ หมู่ เนอ
71
— พอ เม่อ — เลา — เน่อ กา มิ หลา หนี ดา เล ลิ ผู้ ยะ วา
เด หมอ บาย
76
— ปี้ เกา เหลา เก้อ — มะ ชู เก้อ เต่อ
ยอ ท้อ ลี — พิ เม่อ ตุ้ เพ้อ
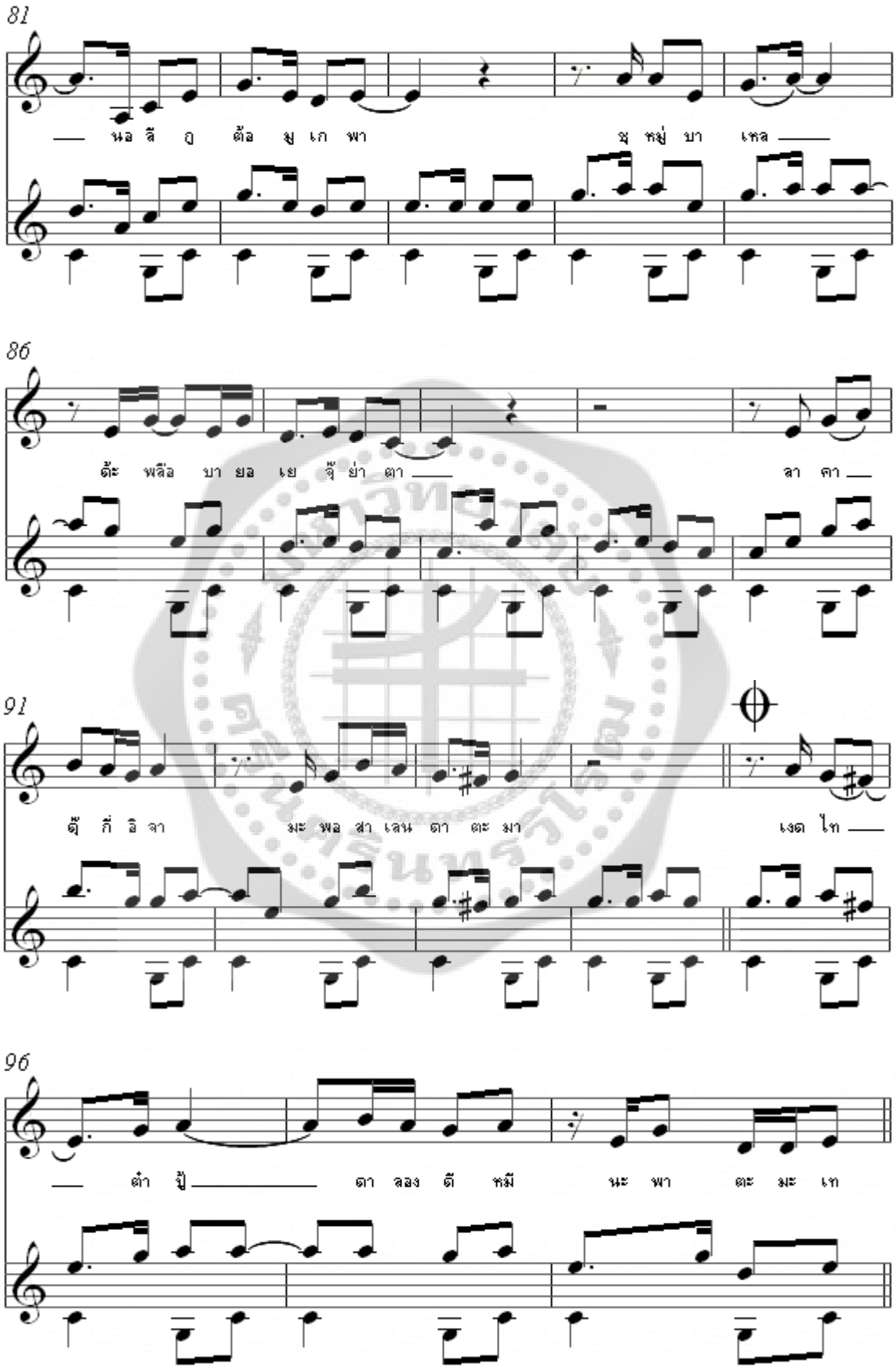
81
นอ ลี อู ต้อ ยู เก พา ซุ หมู่ บา เหล
86
ต้ะ พลือ บา ยอ เย จุ๊ ย่า ตา ลา คา
91
ดุ๊ กี่ อิ จา มะ พอ สา เลน ดา ตะ มา เงด ไท
96
ตำ ปู้ ดา ลอง ดี หมี นะ พา ตะ มะ เท
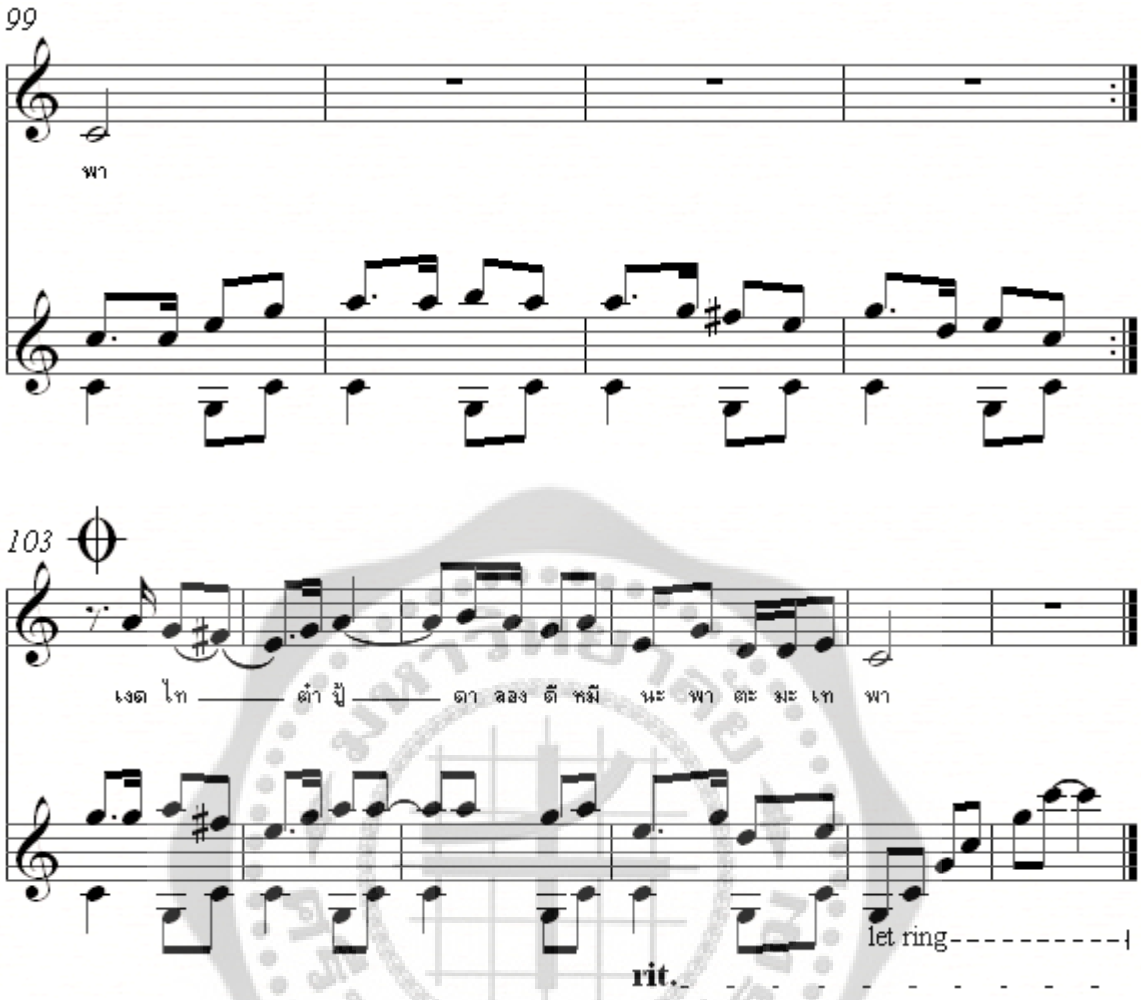
99
พา
103
เงด ไท ตำ ปู่ ดา ลอง ดี หมี นะ พา ตะ มะ เท พา
let ring
rit.

อยากบอกเธอ"เย่อเอเนอ"เธอรู้บ้างไหม

ประพันธ์/ขับร้อง/เมตาลี สมปอง (โซ่ ทิไร่ป้า)

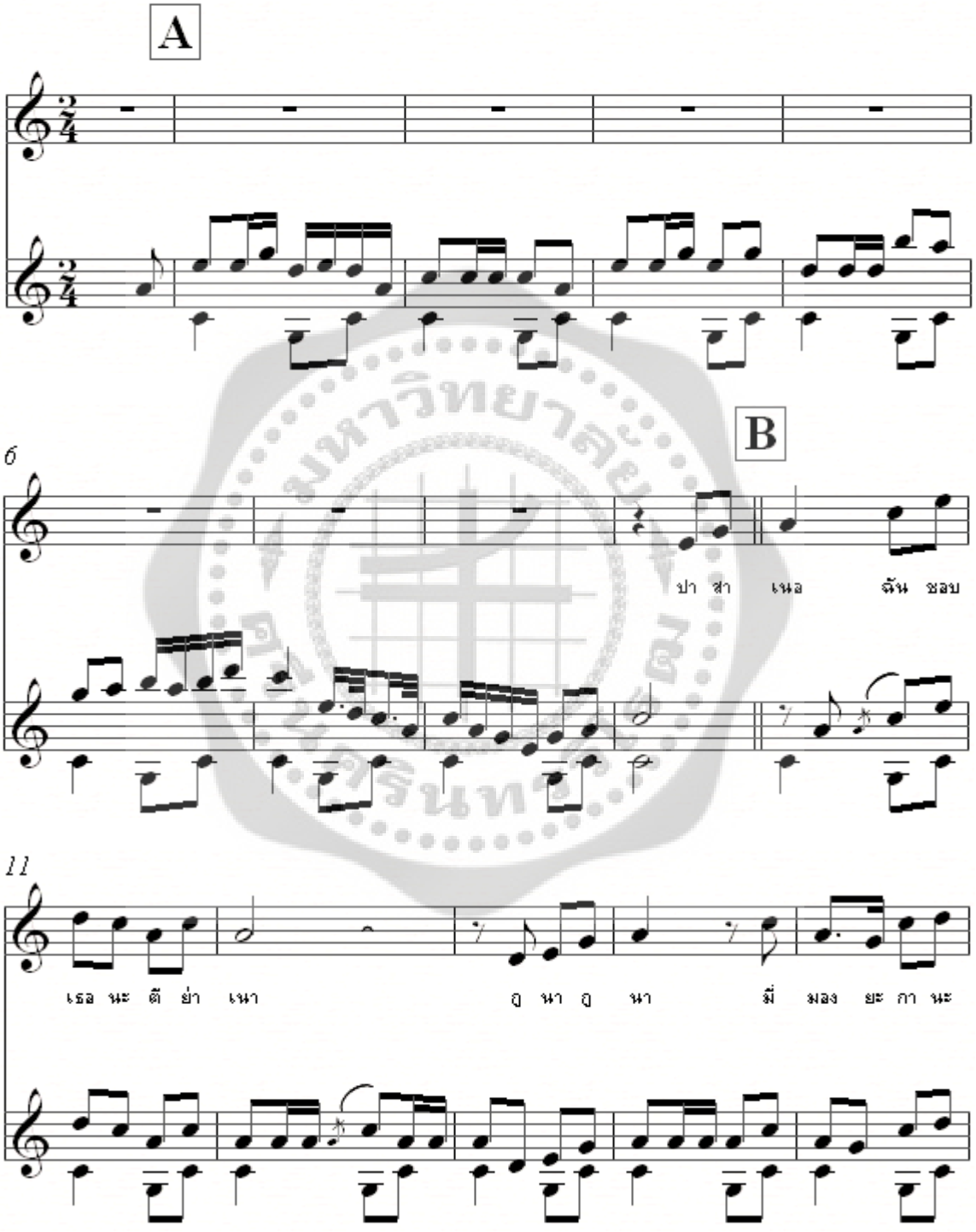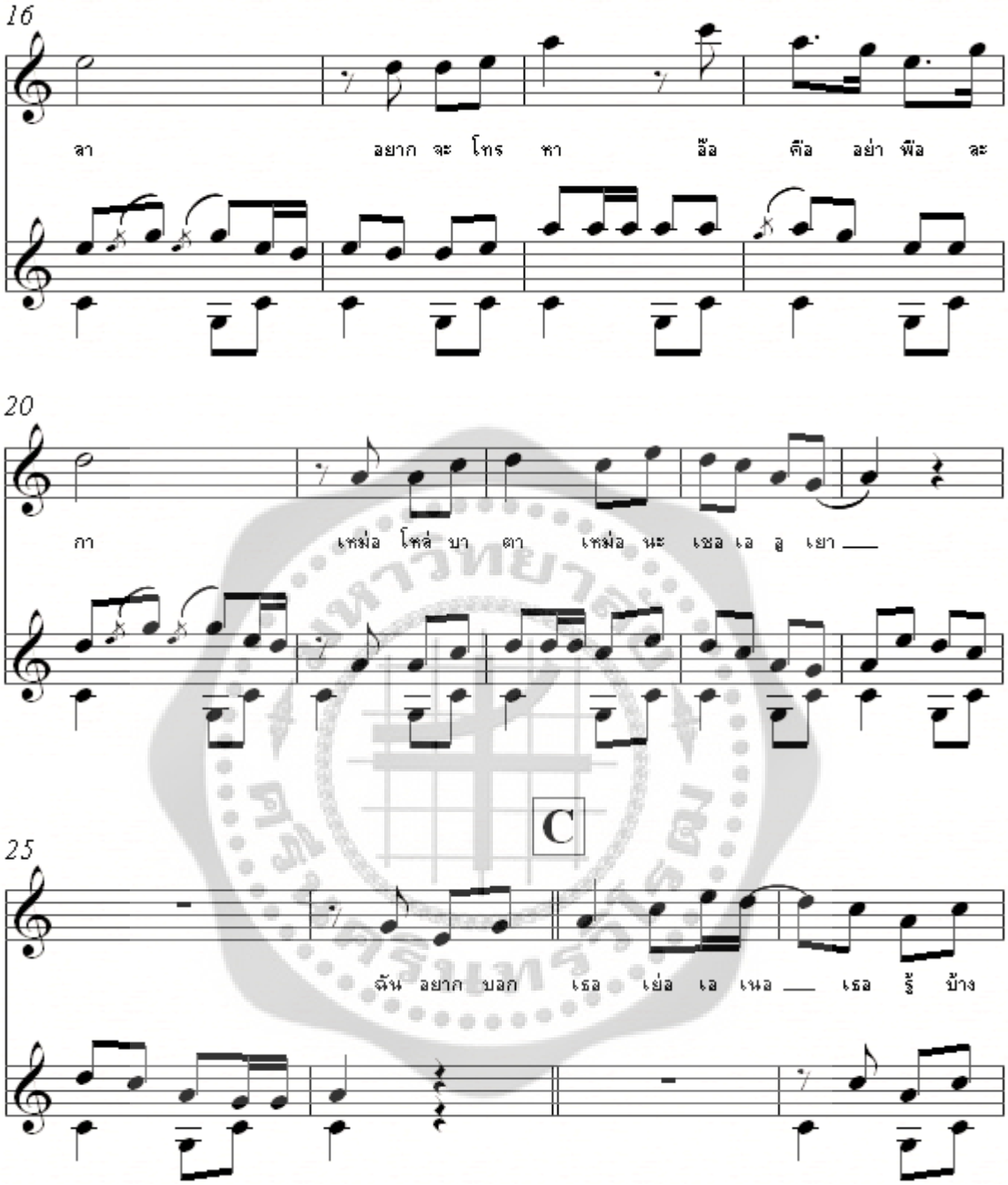

16
ลา อยาก จะ โทร หา อ้อ คือ อย่า พึ่ง ละ
20
กา เหม่อ โหล่ บา ตา เหม่อ นะ เซอ เอ ลู เยา
C
25
ฉัน อยาก บอก เธอ เย่อ เอ เนอ เธอ รู้ บ้าง
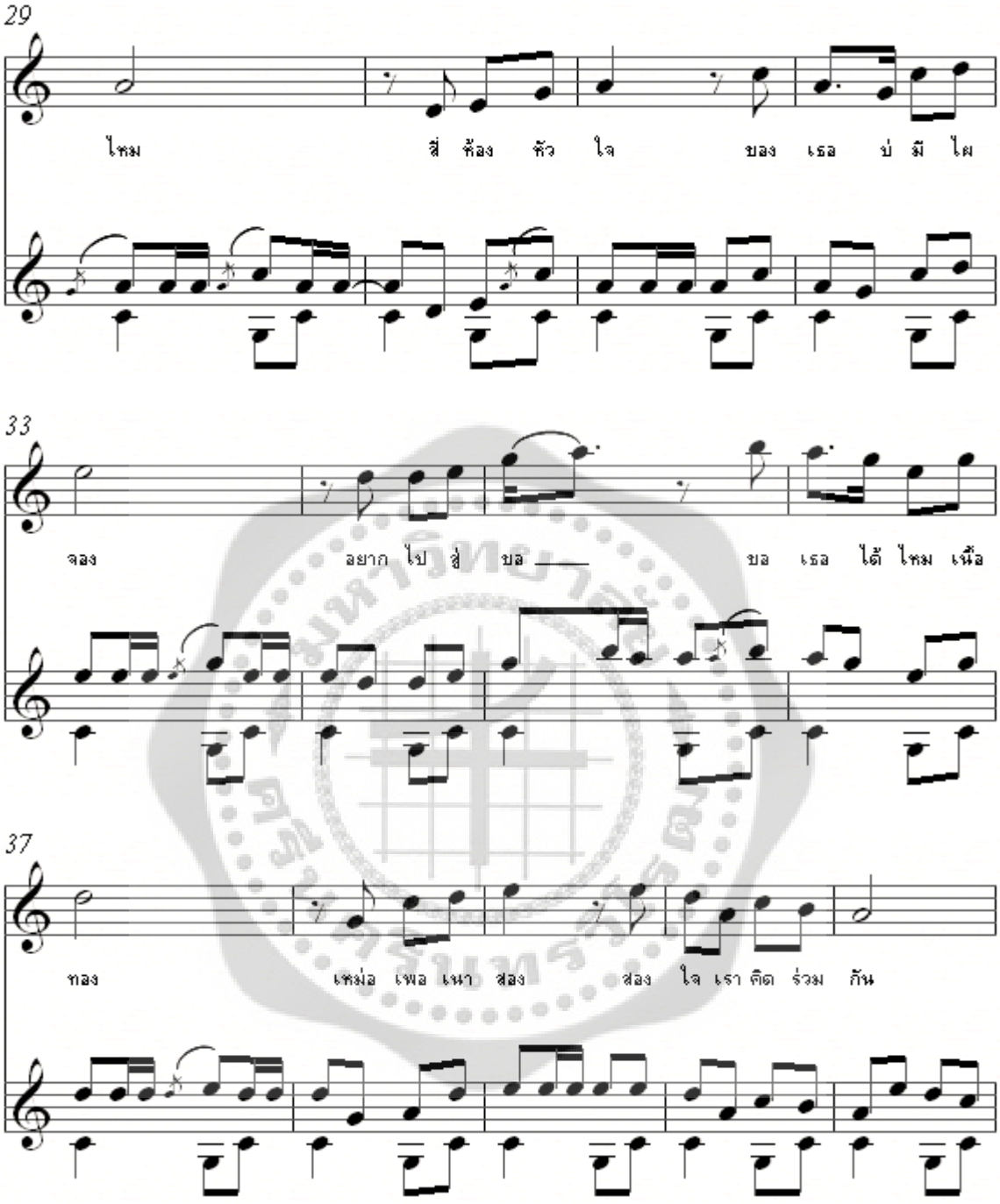
29
ไหม สี่ ห้อง หัว ใจ ของ เธอ บ่ มี ใผ
33
จอง อยาก ไป สู่ ขอ ขอ เธอ ได้ ไหม เนื้อ
37
ทอง เหม่อ เพอ เหา สอง สอง ใจ เรา คิด ร่วม กัน
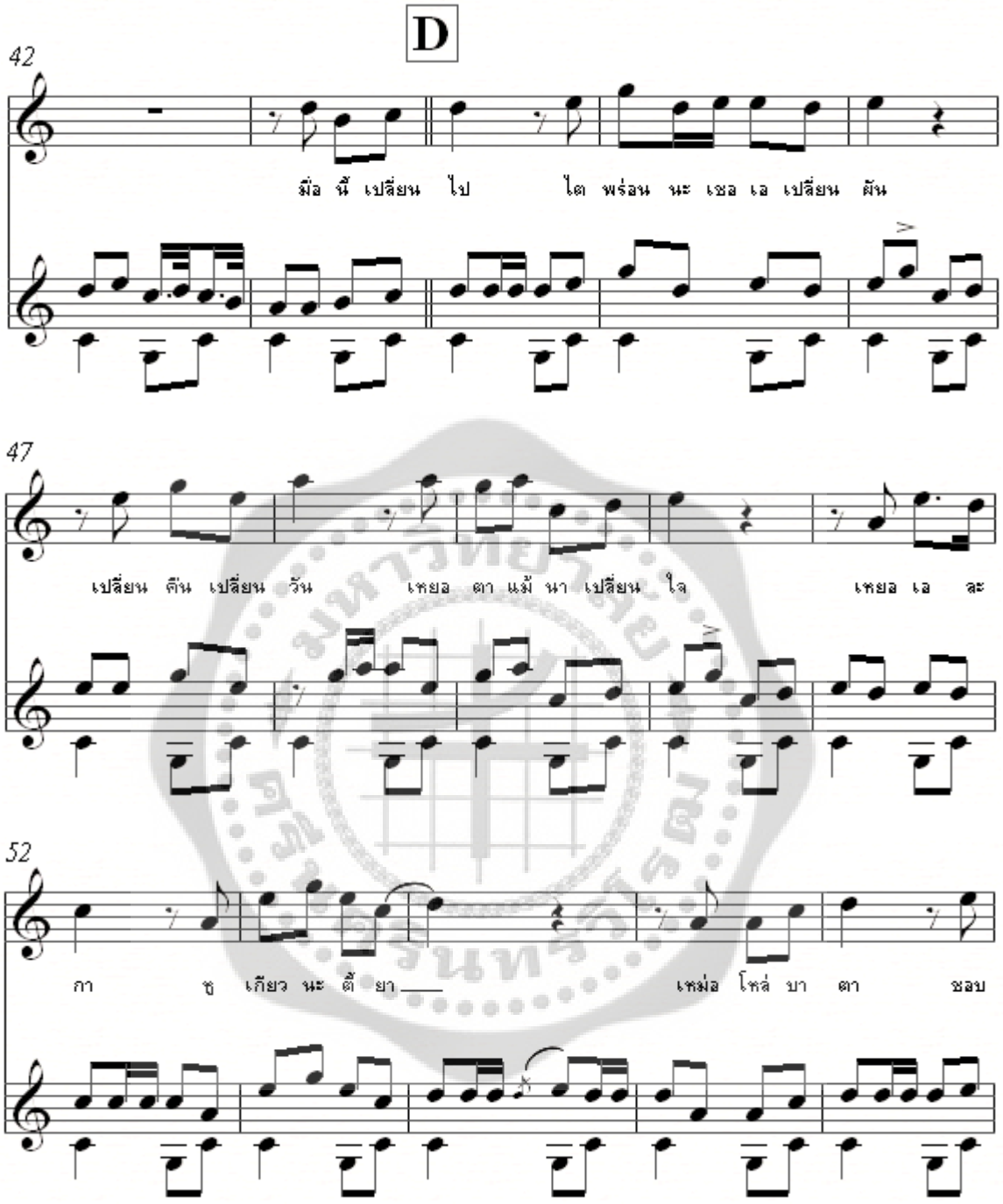
D
42
มือ นี้ เปลี่ยน ไป ไต พร่อน นะ เธอ เอ เปลี่ยน ผัน
47
เปลี่ยน คืน เปลี่ยน วัน เหยอ ตา แม้ นา เปลี่ยน ใจ เหยอ เอ ละ
52
กา ชู เกียว นะ ตี้ ยา เหม่อ โหล่ บา ตา ชอบ
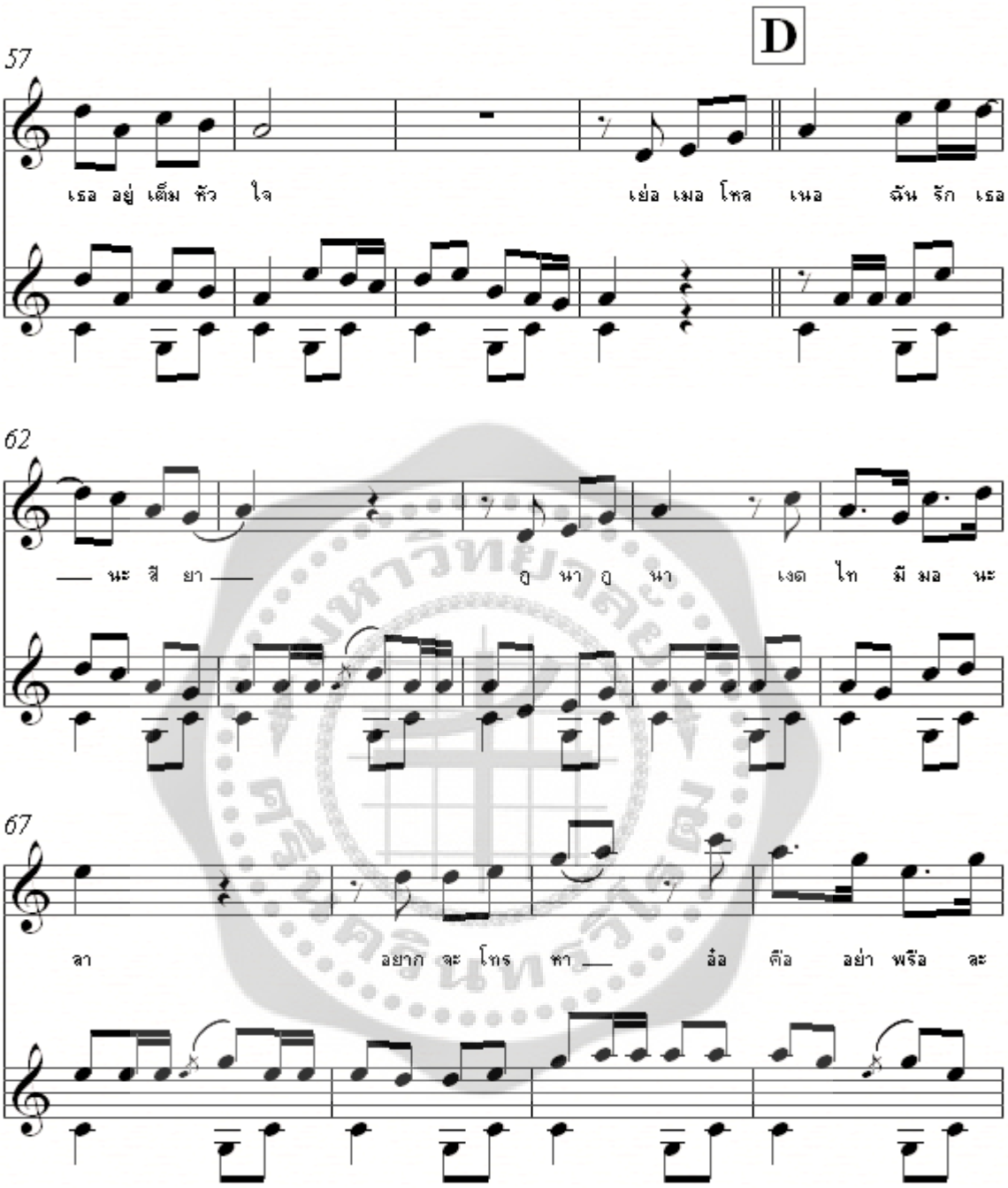
D
57
เธอ อยู่ เต็ม หัว ใจ
เย่อ เมอ โหล เนอ ฉัน รัก เธอ
62
— นะ สี ยา —
อู นา อู นา เงต ไท มี มอ นะ
67
ลา
อยาก จะ โทร หา — ล้อ คือ อย่า พร้อ ละ
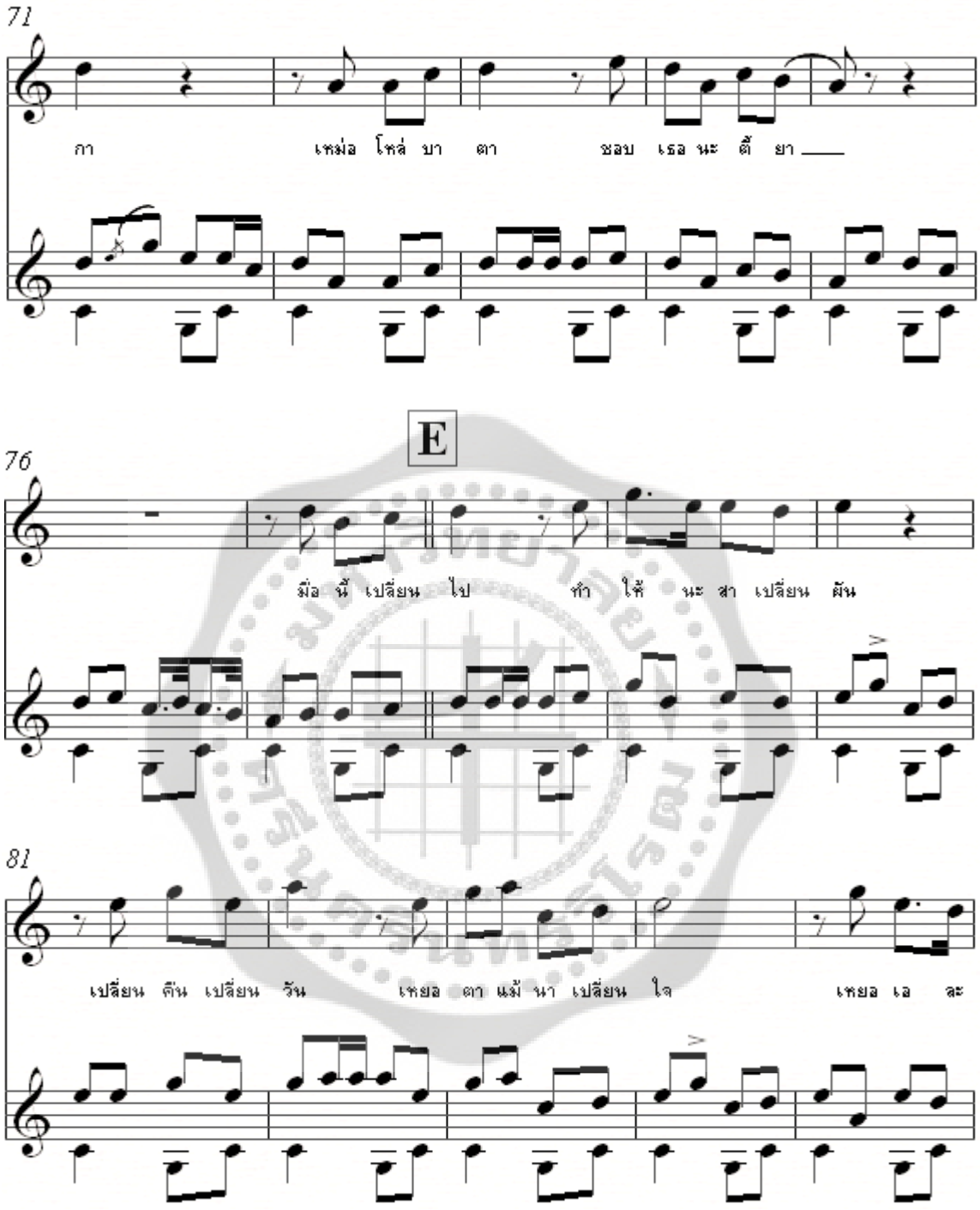
71
กา เหม่อ โหล่ บา ตา ชอบ เธอ นะ ตี้ ยา
E
76
มือ นี้ เปลี่ยน ไป ทำ ให้ นะ สา เปลี่ยน ผัน
81
เปลี่ยน คืน เปลี่ยน วัน เหงอ ตา แม้ นา เปลี่ยน ใจ เหงอ เอ ละ
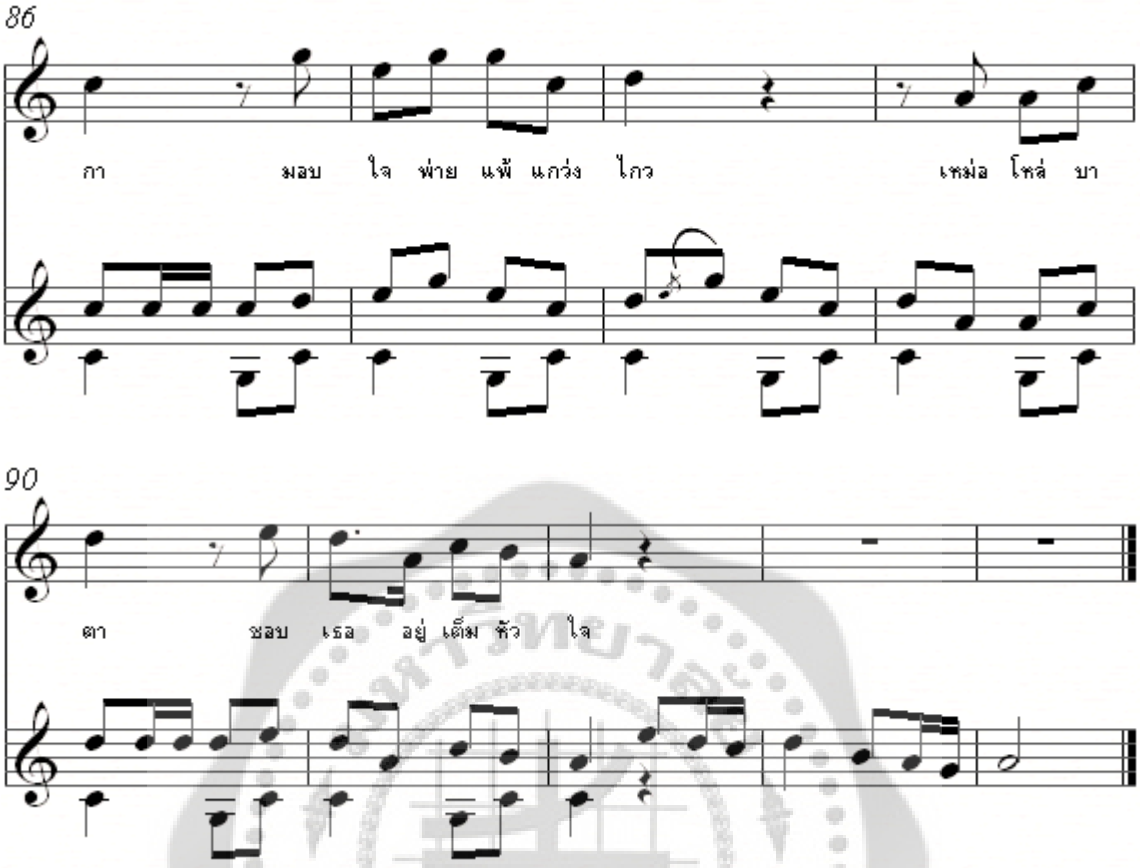
86
กา มอบ ใจ พ่าย แพ้ แกว่ง ไกว เหม่อ โหล่ บา
90
ตา ชอบ เธอ อยู่ เต็ม หัว ใจ

โผล่วเดเม่ยล่า

ประพันธ์ ไม่ทราบนามผู้แต่ง ร้อง คณะนักร้องหมู่บ้านสะเนพ่อง เมตาลี่ นายโจ่ไป้
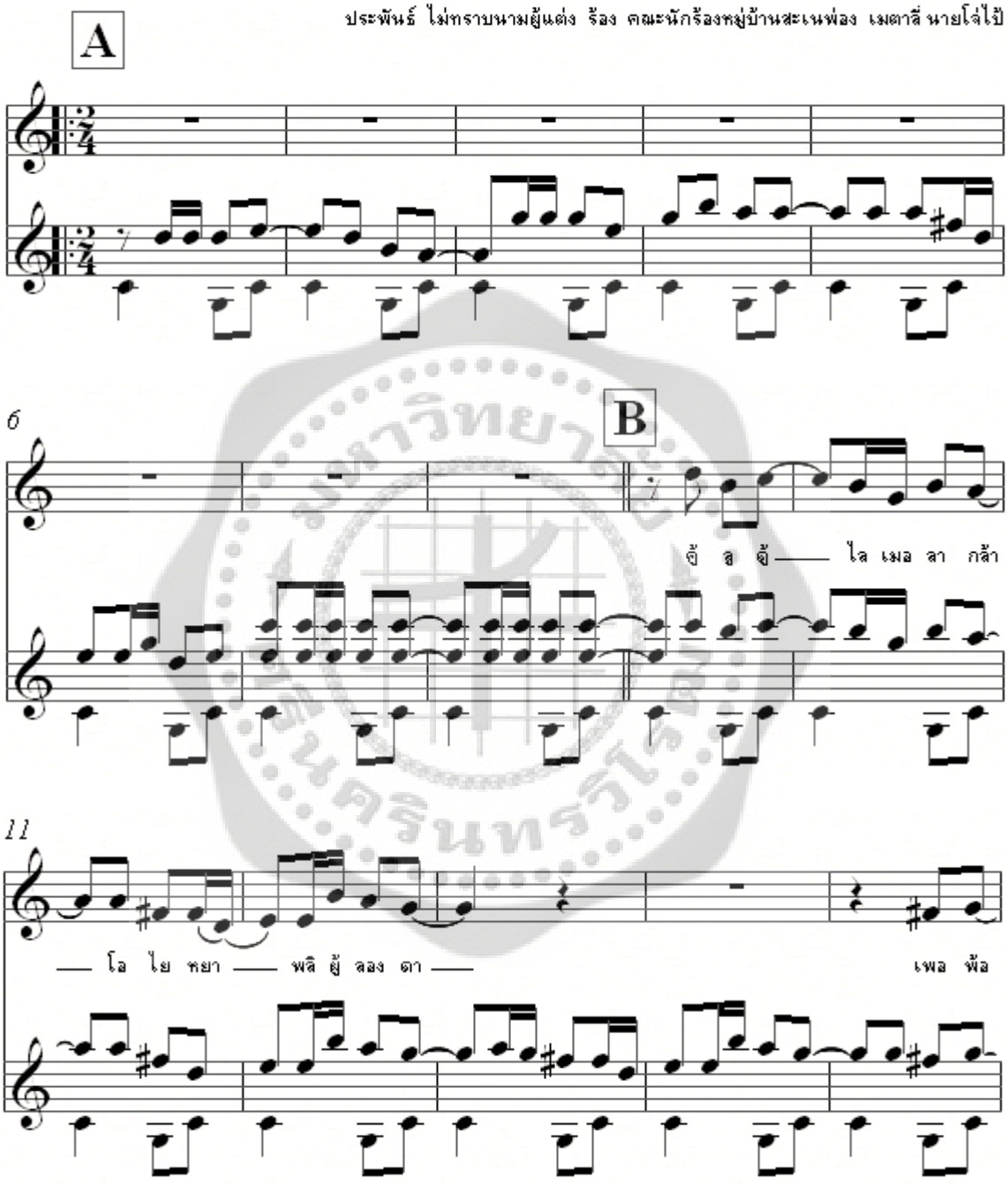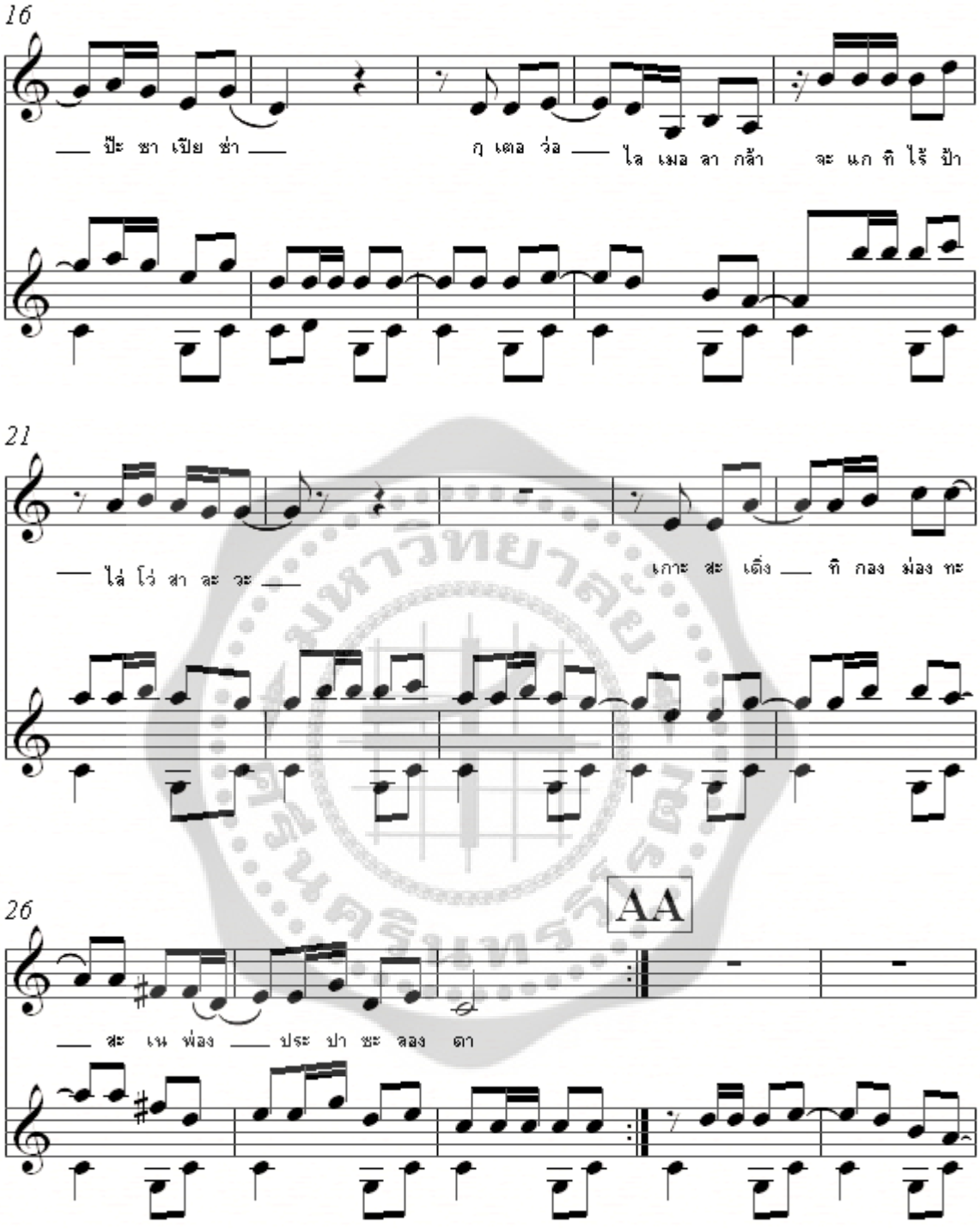
16
ปี๊ะ ชา เปีย ช่า
กุ เตอ ว่อ
ไล เมอ ลา กล้า
จะ แก ทิ ไร้ ป้า
21
ไล่ โว่ สา ละ วะ
เกาะ สะ เด็ง ทิ กอง ม่อง ทะ
26
AA
สะ เน พ่อง
ประ ปา ชะ ลอง ดา

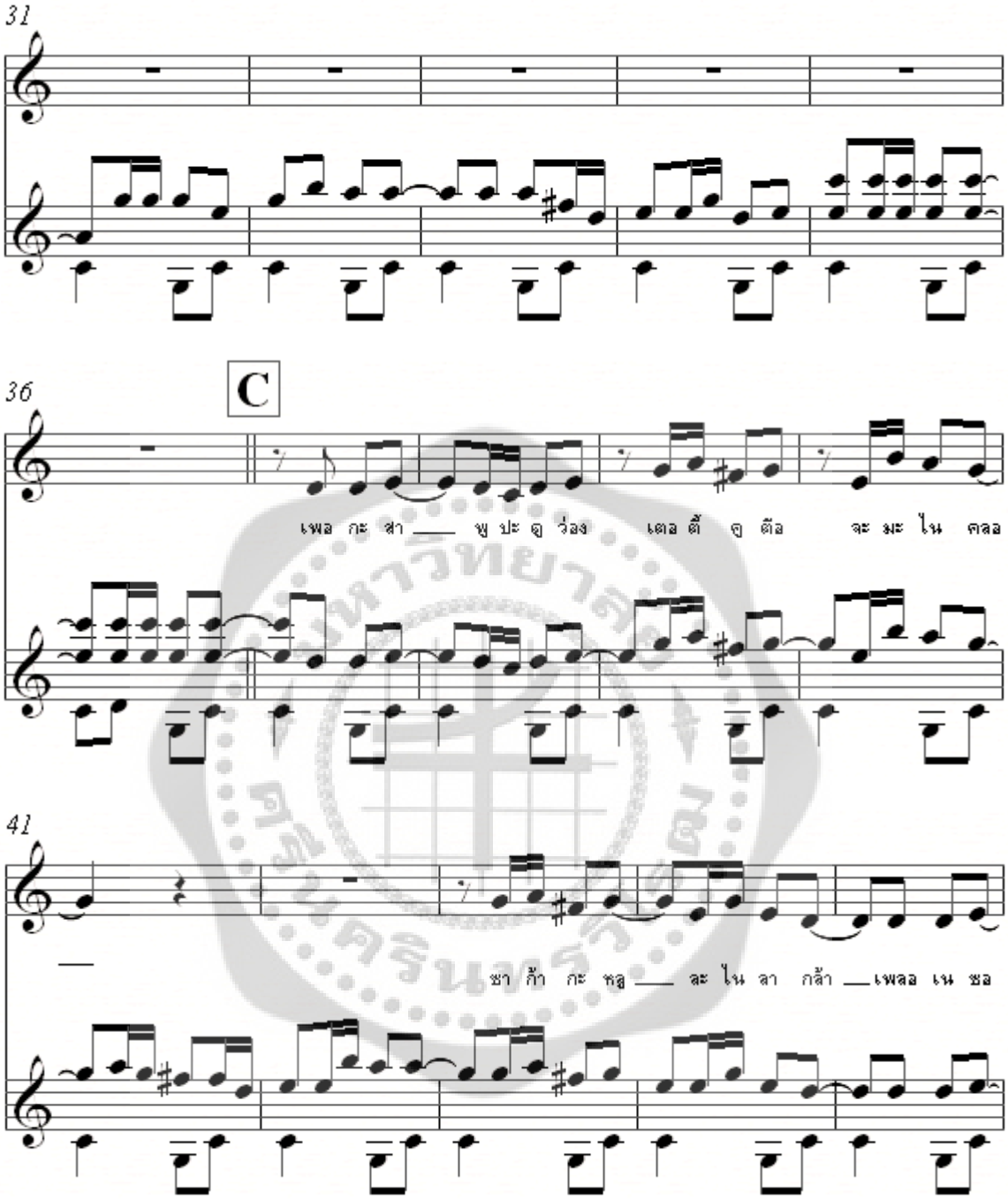
31
36
C
เพล กะ สา ___ พู ปะ ดู ว่อง เตล ตี้ ดู ตือ จะ มะ ไน คลอ
41
ชา ก้า กะ หลู ___ ละ ไน ลา กล้า ___ เพลอ เน ชอ
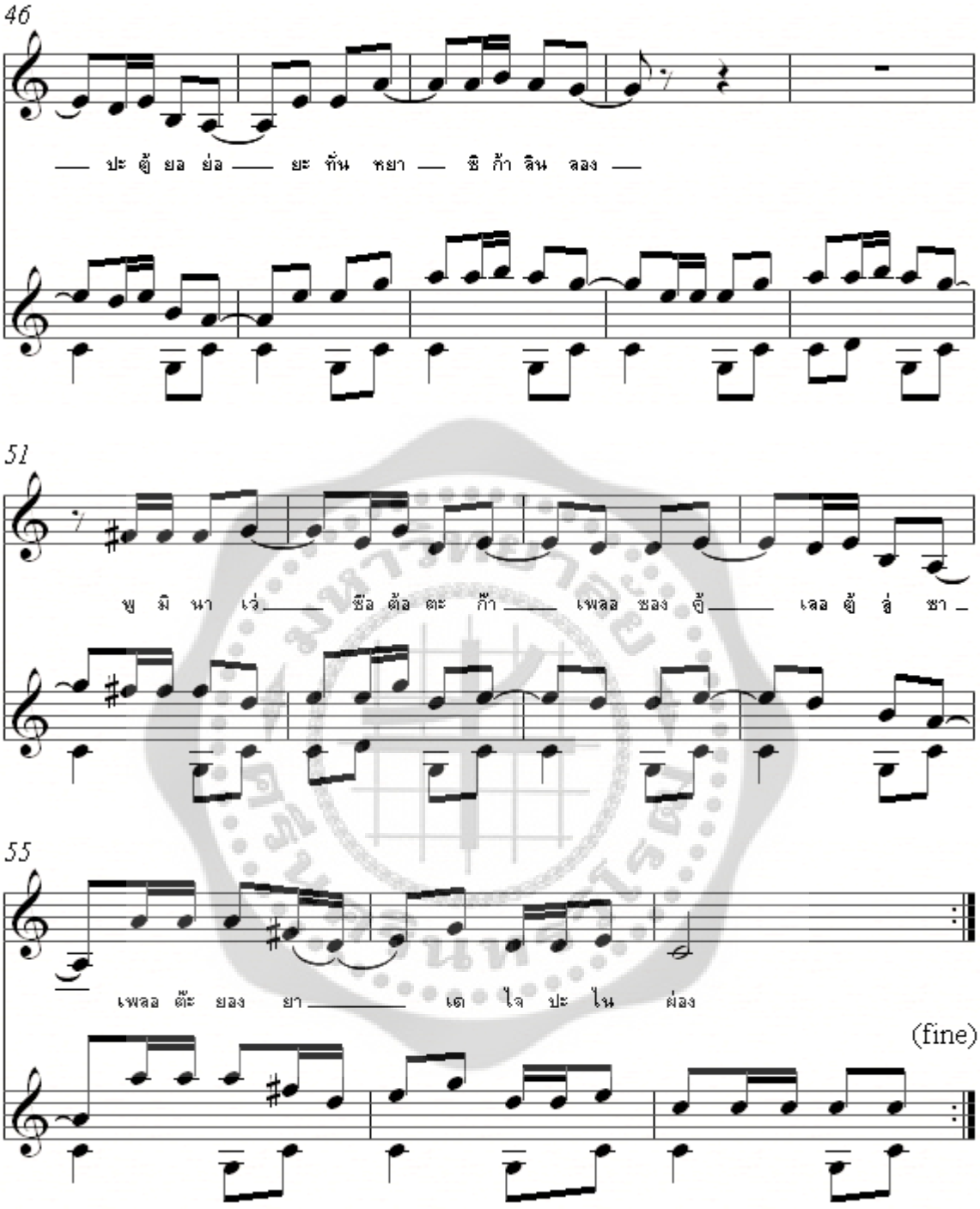
46
ปะ ผู้ ยอ ย่อ ยะ ทั่น หยา ชิ ก้า ลิน ลอง
51
พู มิ นา เว่ ชือ ต้อ ตะ ก้า เพลอ ชอง จู้ เลอ ผู้ สู่ ชา
55
เพลอ ตั๊ะ ยอง ยา เต ใจ ปะ ไน ผ่อง
(fine)

ไล ไล

ประพันธ์ ไม่ทราบนามผู้แต่ง ร้อง/เมตาลี นายเออนึ่ง (ไล่โว่ สาลาวะ)
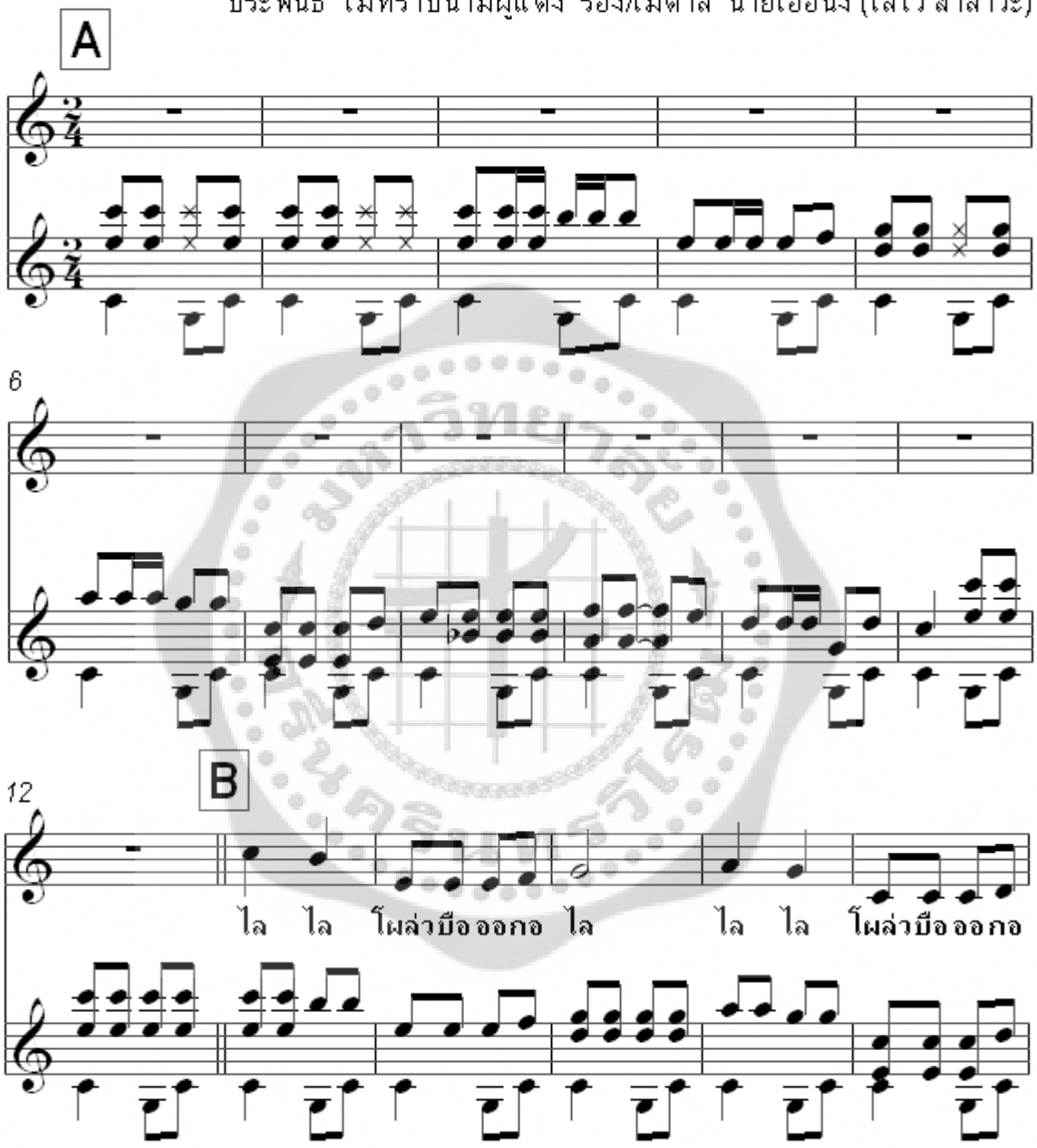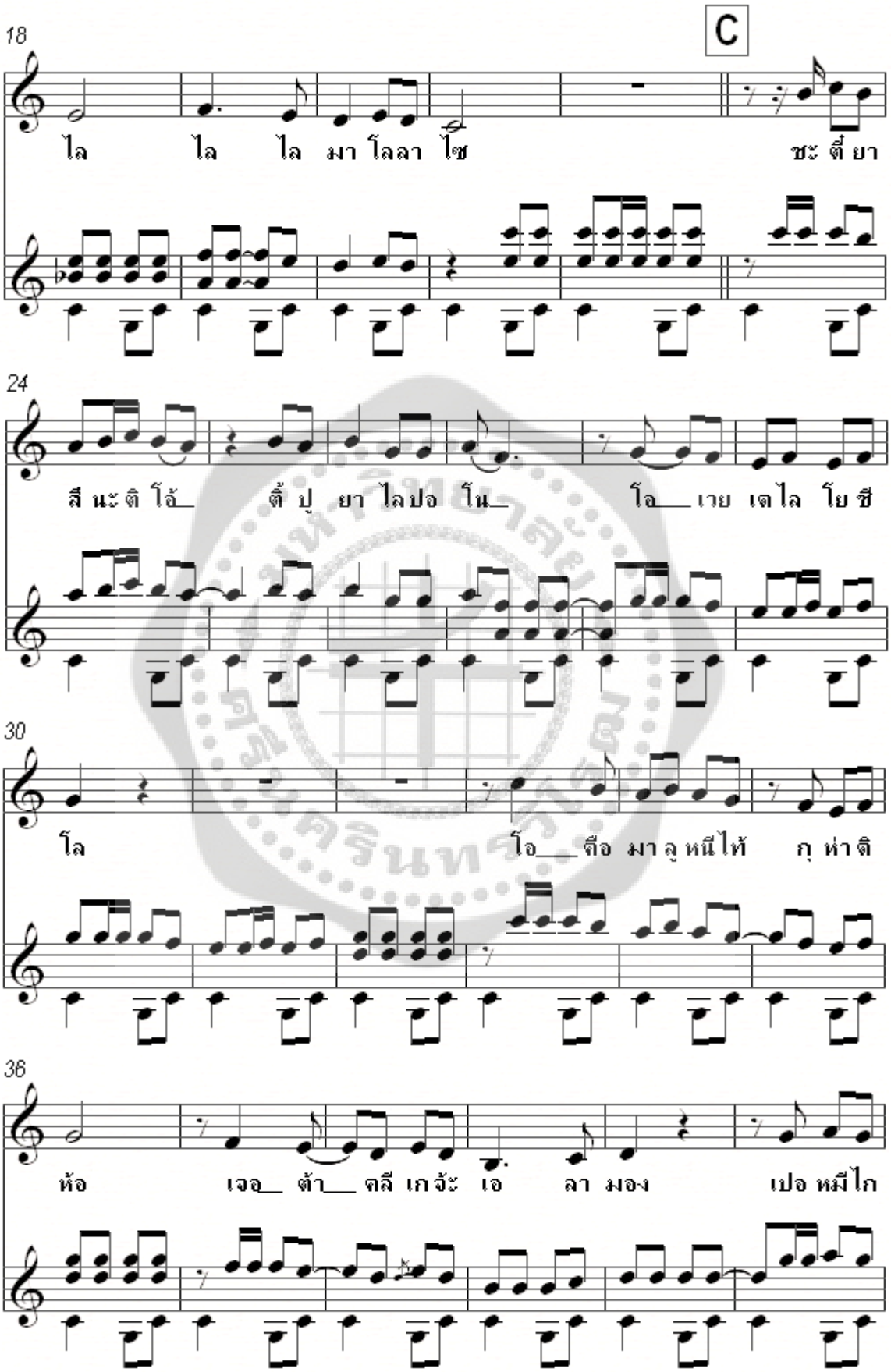
C
18
ไล ไล ไล มา โลลา ไซ ชะ ตี่ ยา
24
สี นะ ติ โอ้ ตี้ ปู ยา ไลปอ โน โอ เวย เตไล โย ชี
30
โล โอ ตือ มา ลู หนีไท้ กุ ห่า ติ
36
ห้อ เจอ ต้า คลี เกจ้ะ เอ ลา มอง เปอ หมีไก
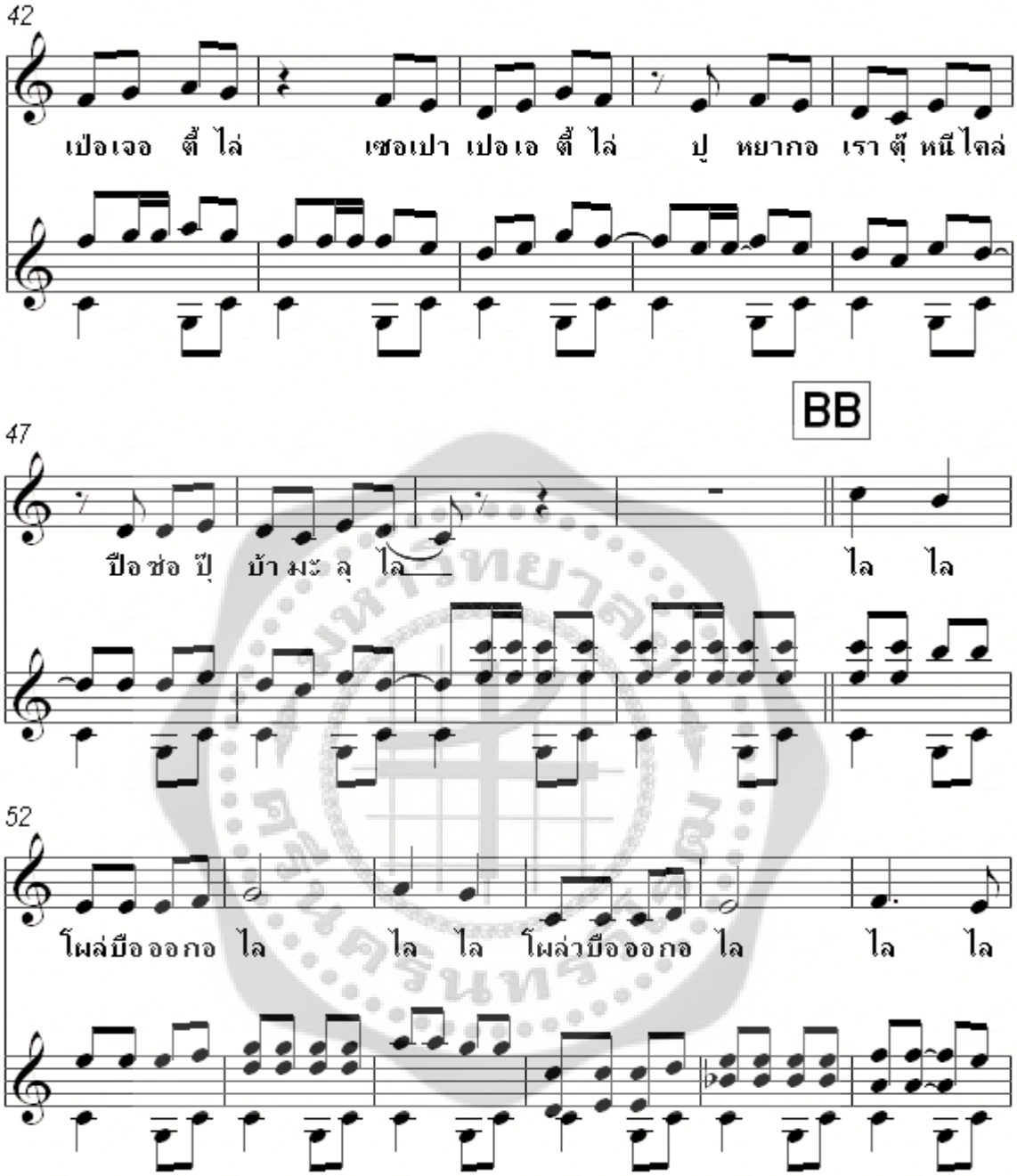
42
เปอเจอ ตี้ ไล่ เซอเปา เปอเอ ตี้ ไล่ ปู หยากอ เรา ตุ๊ หนีไคล่
47
BB
ปือซ่อ ปุ๊ บ้า มะ ลุ ไล ไล ไล
52
โผล่มือออกอ ไล ไล ไล โผล่วมือออกอ ไล ไล ไล
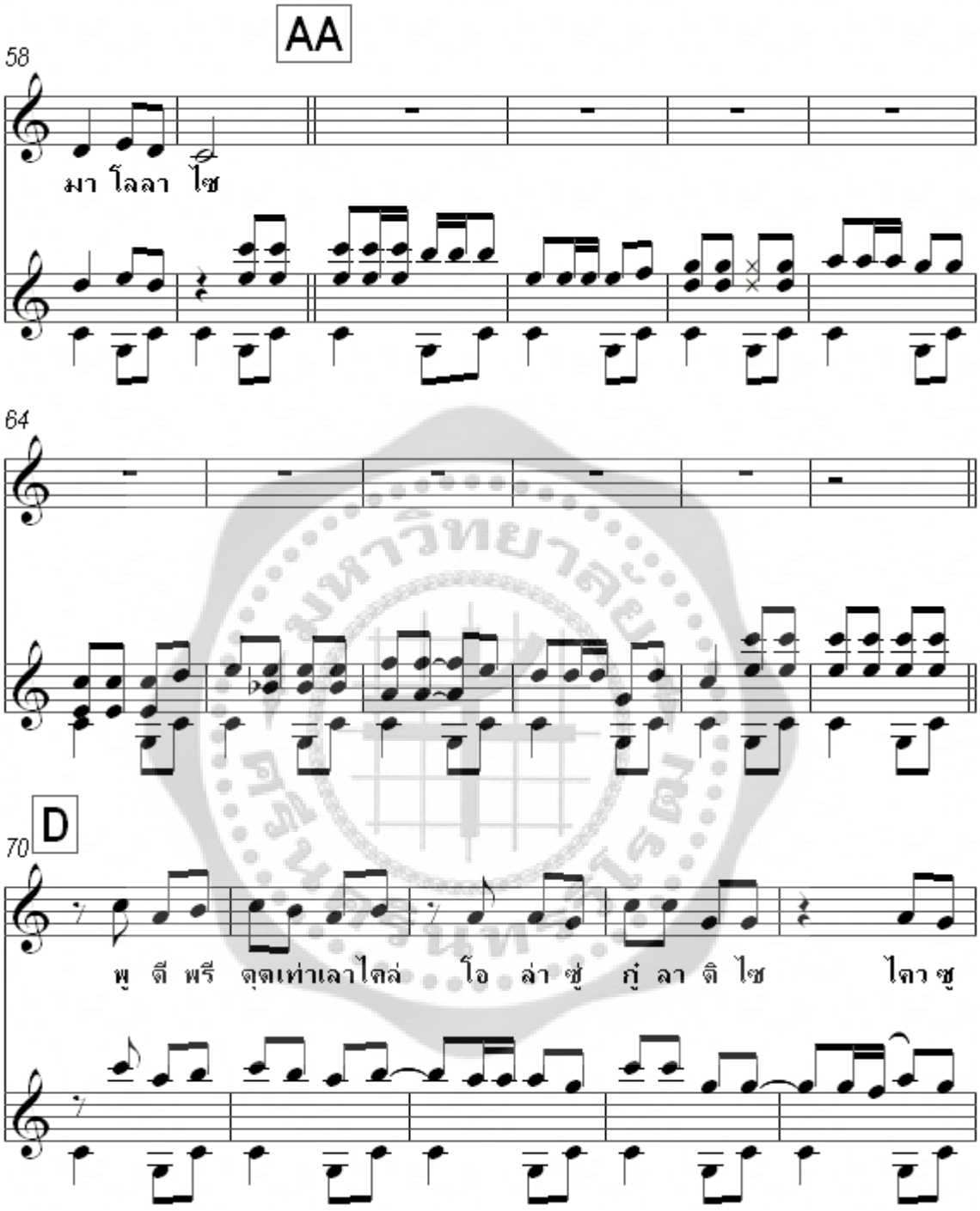
AA
58
มา โลลา ไซ
64
D
70
พู ตี พรี ดุดเท่าเลาไคล่ โอ ล่า ซู่ กู่ ลา ติ ไซ ไคว ซู
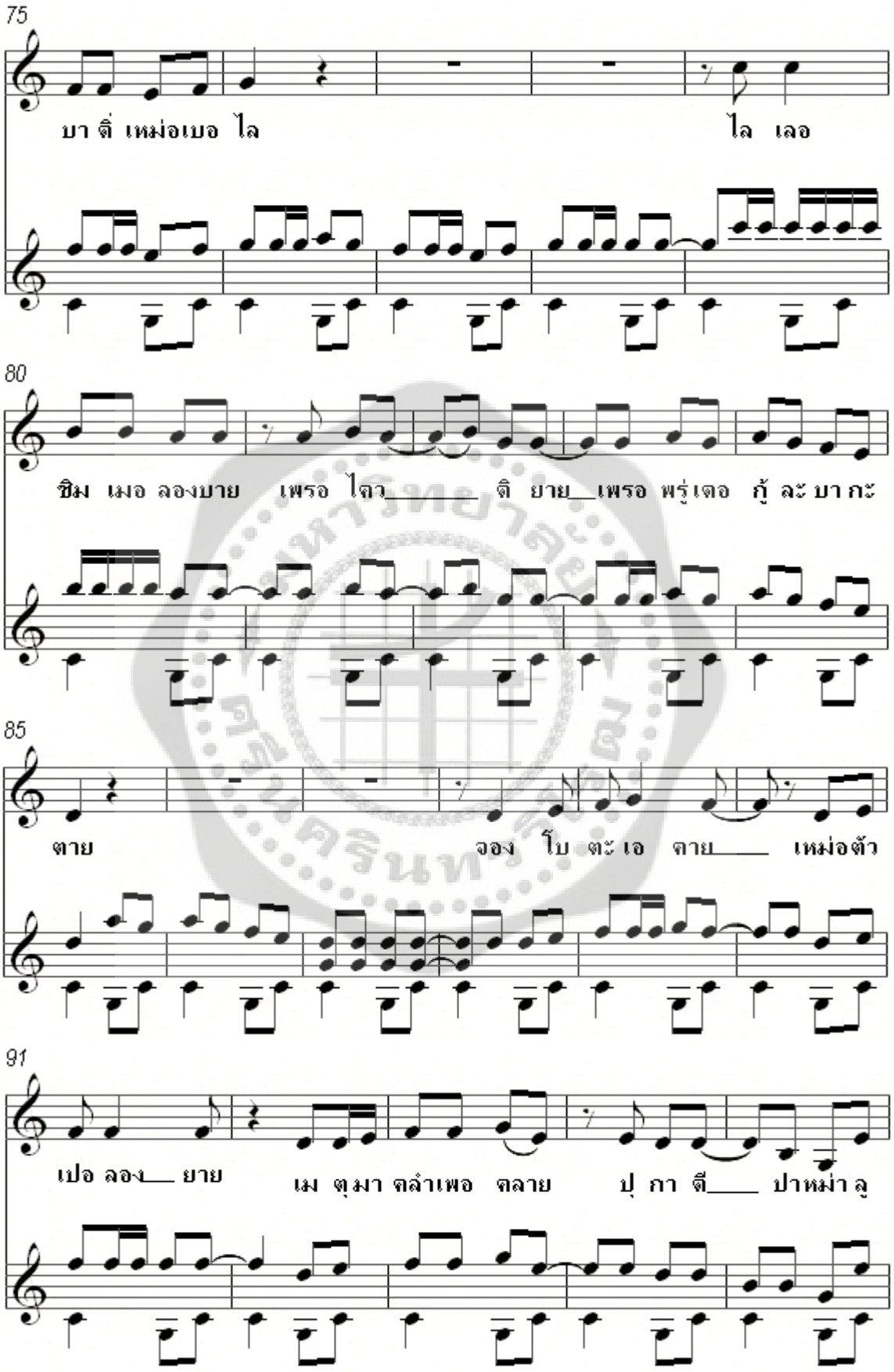
75
บา ติ่ เหม่อเบอ ไล
ไล เลอ
80
ซิม เมอ ลองบาย เพรอ ไลา ติ ยาย เพรอ พรู่เตอ กู้ ละ บา กะ
85
ตาย
จอง โบ ตะ เอ ตาย เหม่อต้ว
91
เปอ ลอง ยาย
เม ตุ มา คลำเพอ คลาย ปุ กา ตี ปาหม่า ลู
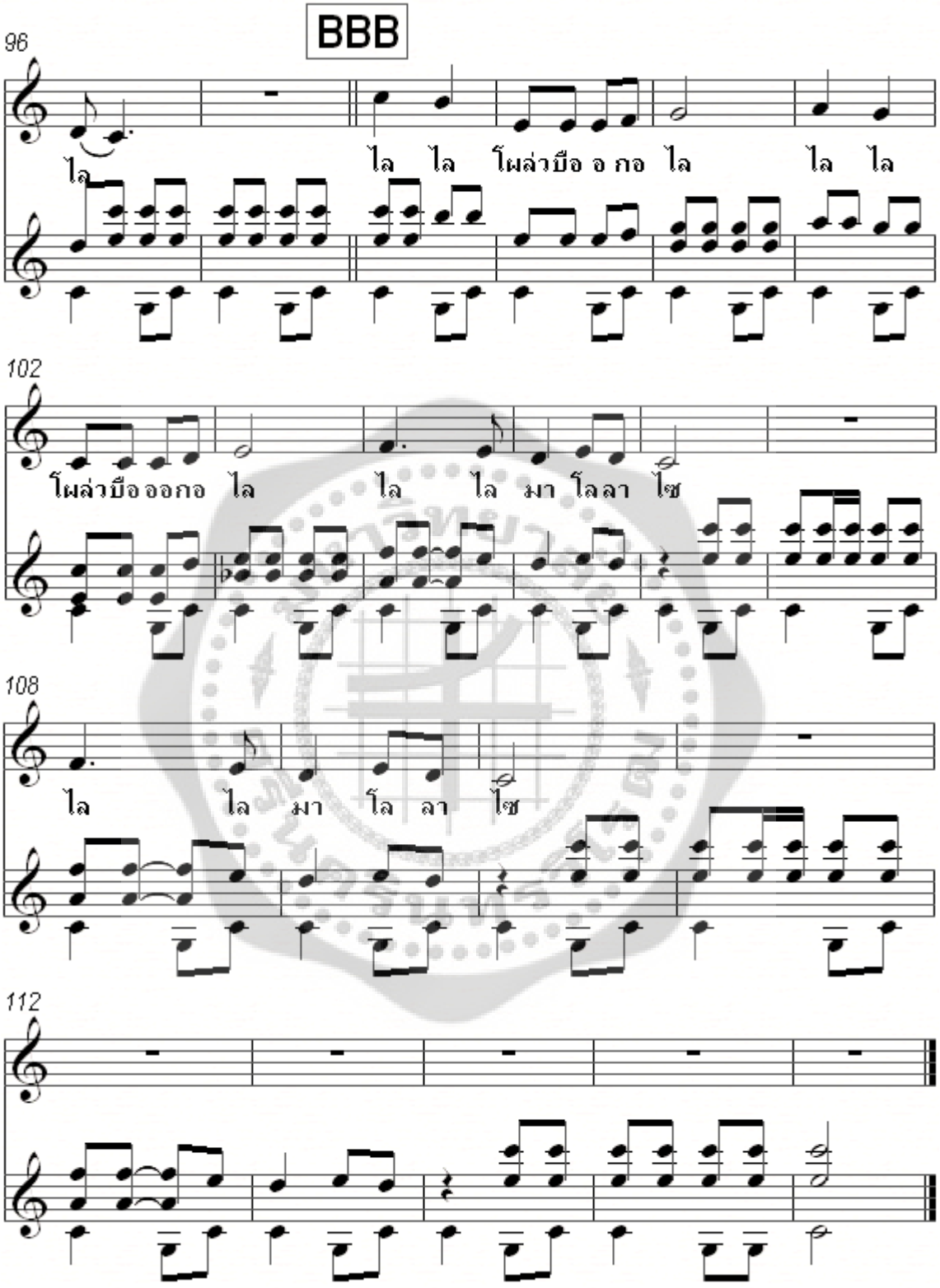
BBB
96
ไล
ไล ไล โผล่วบือ อ กอ ไล ไล ไล
102
โผล่วบือ ออกอ ไล ไล ไล มา โลลา ไซ
108
ไล ไล มา โล ลา ไซ
112

ม่าลาวท้วยเยอพือบือยอ

ประพันธ์/ขับร้อง/เมตาลี ชะล่าคองเจิ่ง
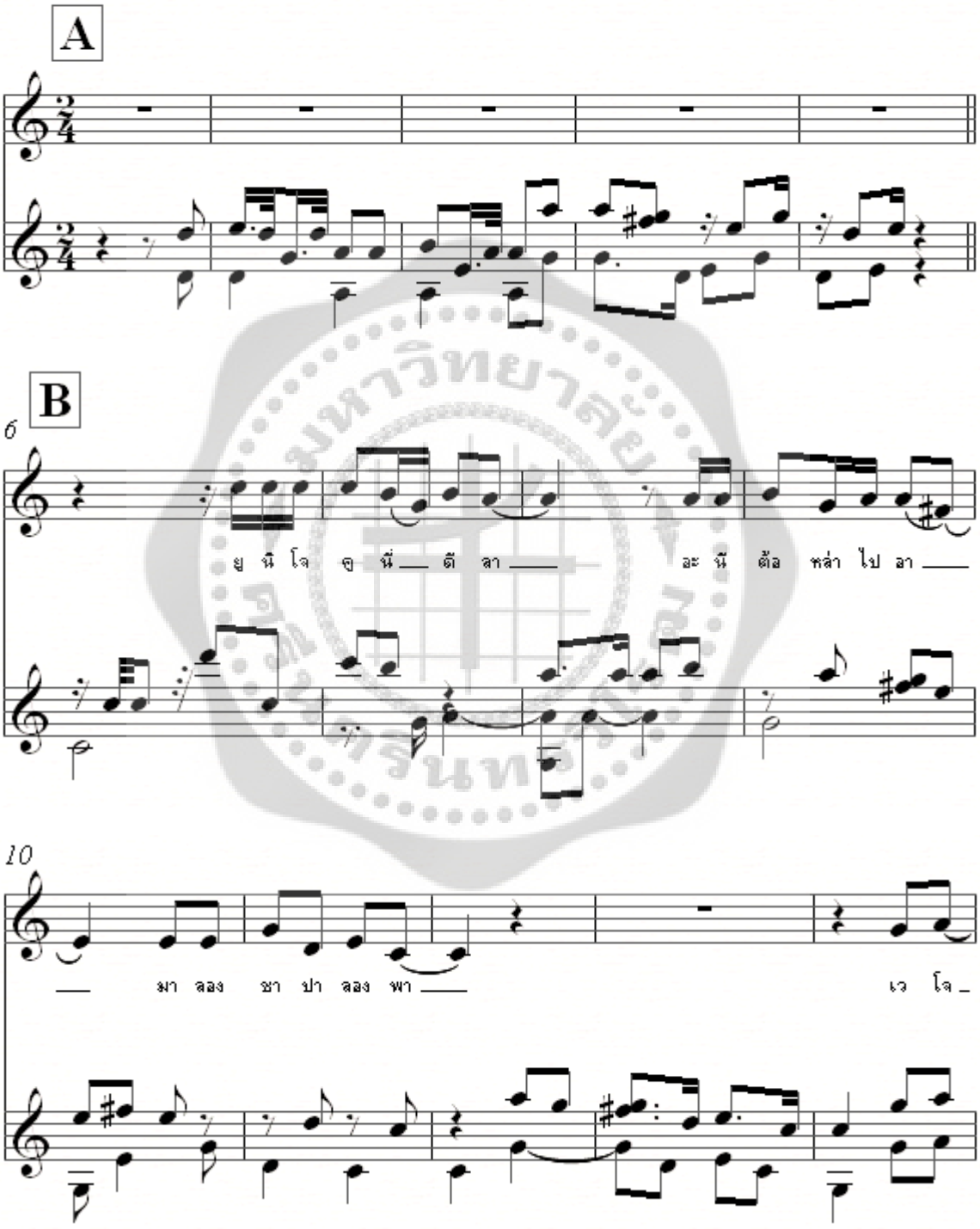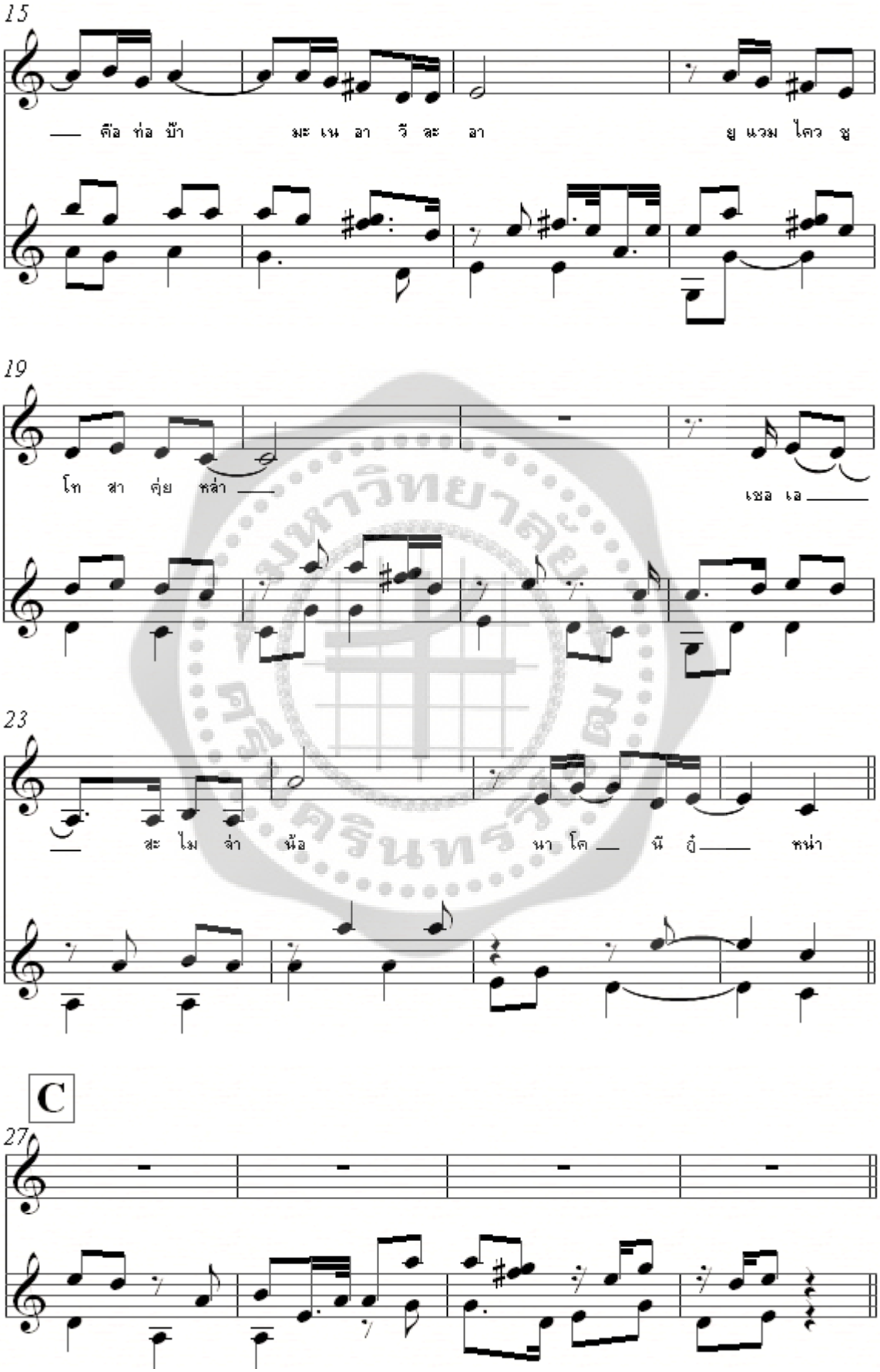
15
คือ ท่อ บ้า มะ เน อา วิ ละ อา ยู แวม ไคว ชู
19
โท สา คุ่ย พล่า เชอ เอ
23
สะ ไม จ่า น้อ นา โค นี อู๋ พน่า
C
27
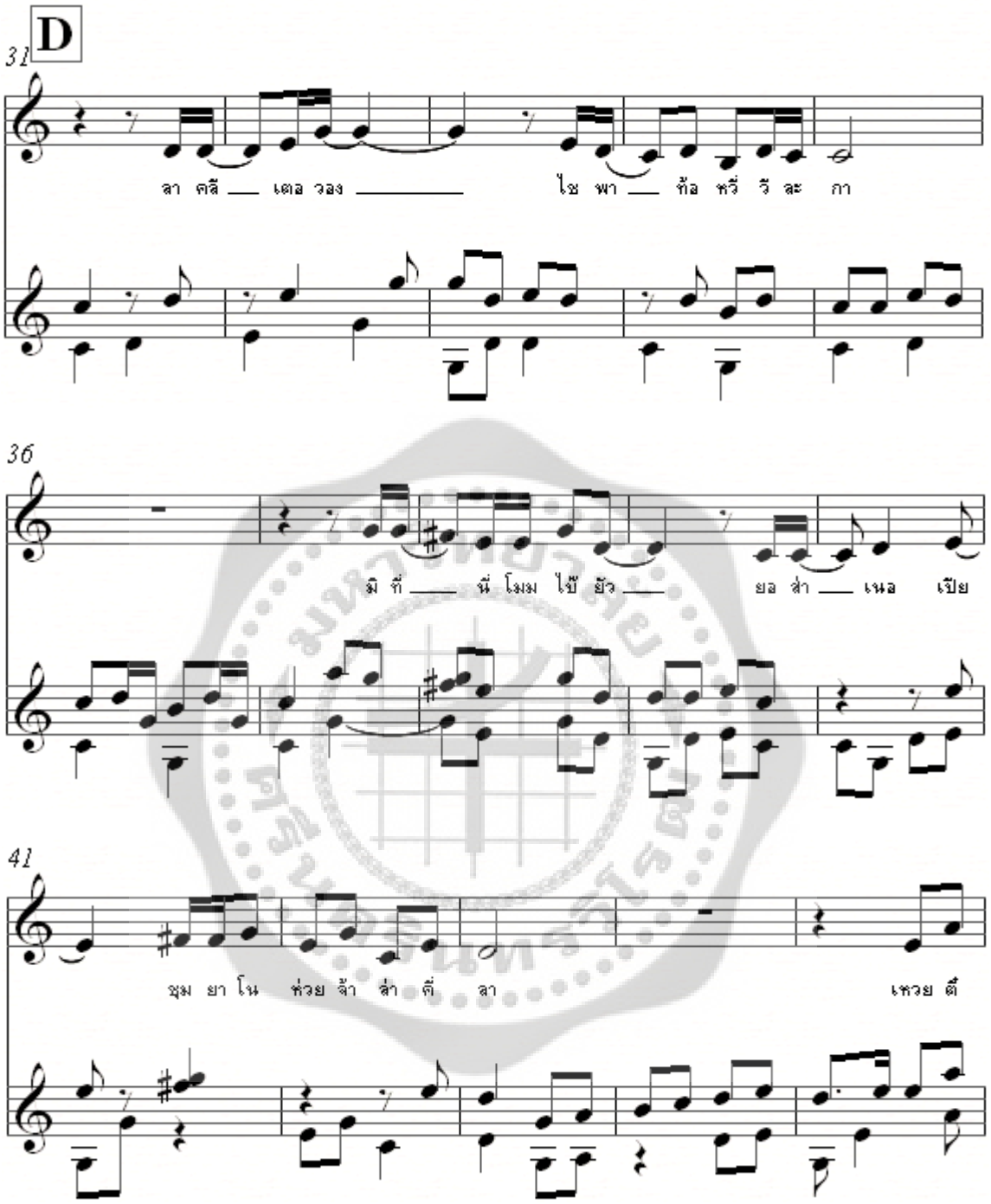
D
31
ลา คลี เตอ วอง ไช พา ท้อ หวี่ วี ละ กา
36
มิ ที่ นี่ โมม ไป๊ ยัว ยอ ล่า เนอ เปีย
41
ชุม ยา โน ห่วย จ้า ล่า ดี่ ลา เหวย ตี๋
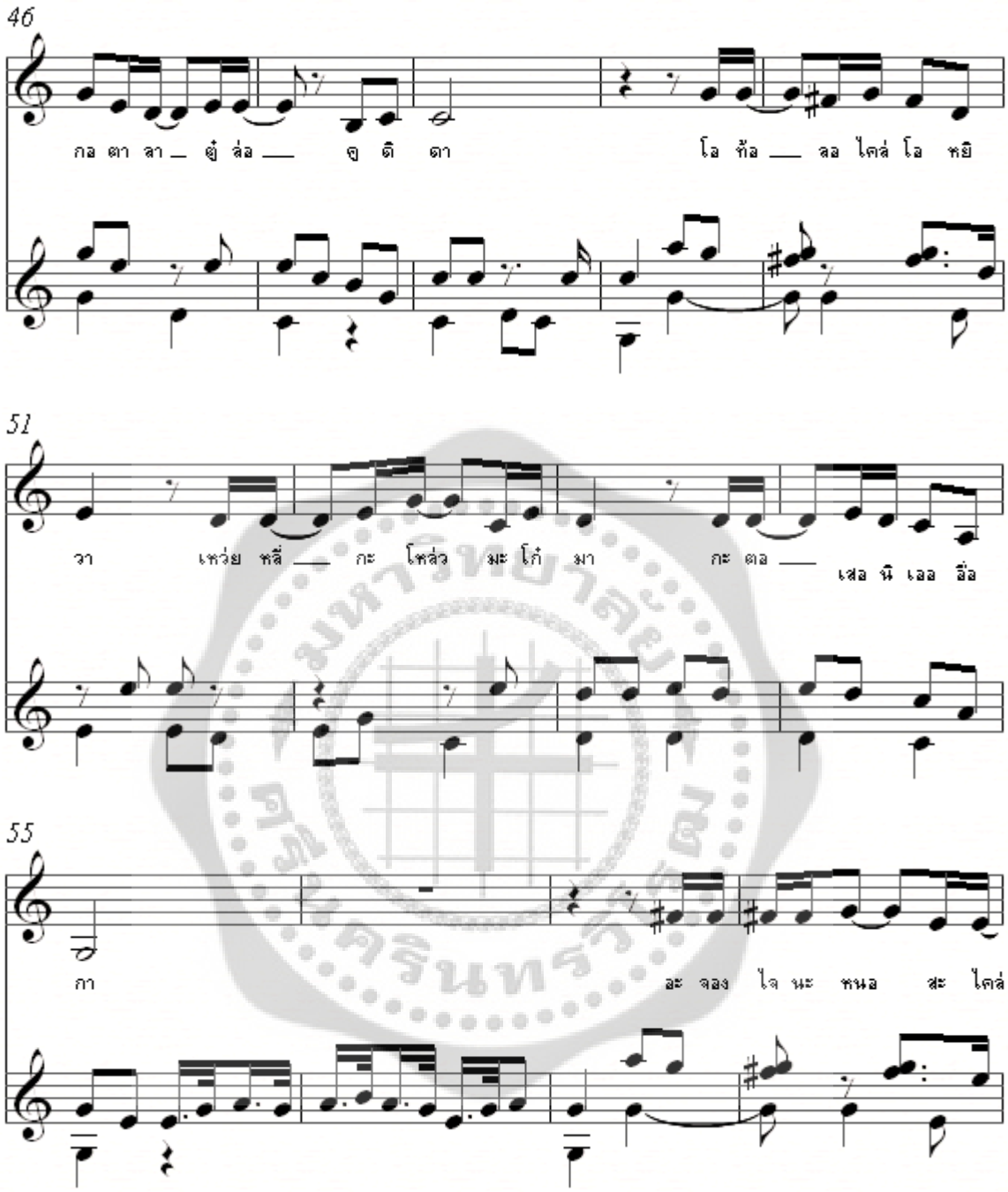
46
กอ ตา ลา _ ยู่ ล่อ ___ จู ติ ตา
โอ ท้อ ___ ลอ ไคล่ โอ หยิ
51
วา เหว่ย หลี่ ___ กะ โคล่ว มะ โก๋ มา
กะ ตอ ___ เสอ นิ เออ อี่อ
55
กา
ละ จอง ไจ นะ หนอ สะ ไคล่
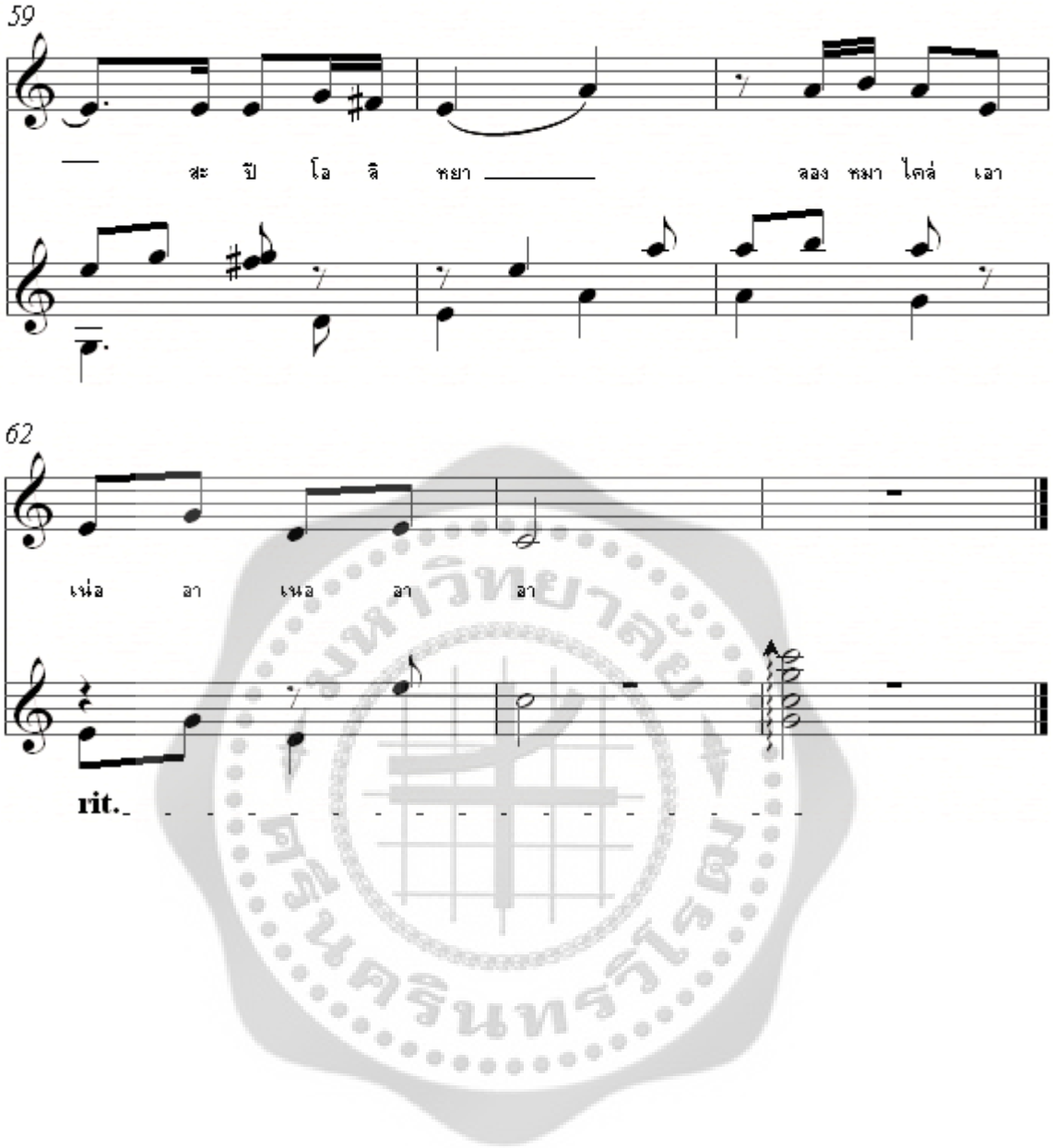
59
สะ ปี โอ ลิ หยา
ลอง หมา ไคล่ เอา
62
เน่อ อา เนอ อา อา
rit.

ภาคผนวก ง

ประมวลภาพการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

หน่วยพิทักษ์ป่า
เกาะสะเดิง

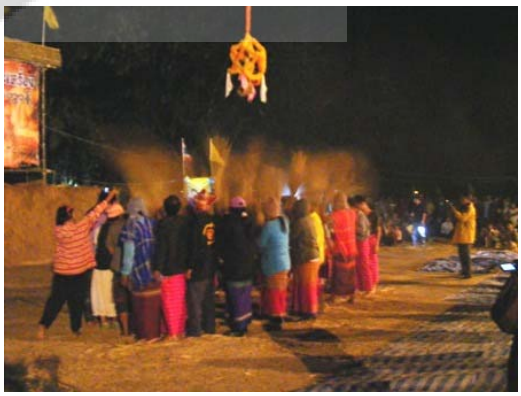

\

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายวิเชษฐ์ สุดใด
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 104 บ้านศิลานาโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น 40110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย (สายสอน)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถนน แจ้งวัฒนะ แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536	จบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านศิลานาโพธิ์ ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2542	จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2546	จบปริญญาตรี หลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต ศป.บ.. ดุริยางคศิลป์ (สากล) จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2555	จบปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ศป.ม. สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ